

Bibliotekos pažangai

LIETUVOS
NACIONALINĖ
MARTYNO
MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

PROJEKTO „BIBLIOTEKOS PAŽANGAI“

LIETUVOS GYVENTOJŲ APKLAUSA

2011

(3 instrumentas)

**PERKANČIOJI
ORGANIZACIJA:**

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

**PERKANČIOSIOS
ORGANIZACIJOS
KONTAKTINIAI ASMENYS:**

Ugnė Lipeikaitė
Renata Sadunišvili

ATLIKĖJAS:

UAB „Socialinės informacijos centras“

PROJEKTO VADOVAS:

Jurgita Verikienė

ATASKAITĄ RENGĖ:

Viktorija Jonikova, Nikė Kiškytė, Kristijonas Vaicekuskas

**TYRIMO VYKDYMO
KOMANDA:**

Duomenų departamento vadovas: Marius Butkevičius
Apklausėjų departamento vadovė: Jurgita Radzevičienė
Duomenų failo tvarkymas: Giedrė Blonskienė

KONTAKTAI:

„Socialinės informacijos centras“, Upės g. 21, LT-08128
Vilnius, Lietuva
tel. (5) 205 45 25, fax. (5) 205 45 01, e-mail:
viktorija.jonikova@sic.lt

Turinys

1. Gyventojų apklausa Projekto kontekste.....	4
2. Tyrimo metodologija.....	5
2.1. Apklauskos metodai	5
2.2. Tyrimo tikslinės grupės	5
2.3. Tikslinių grupių imtis ir atranka	5
2.4. Apklauskų atlikimo techninė ataskaita	6
2.5. Tyrimo instrumentas.....	6
2.6. Duomenų analizė.....	6
2.7. Statistinė duomenų paklaida	7
3. Pagrindinių tyrimo rezultatų santrauka.....	8
4. Apklausoje dalyvavusių gyventojų charakteristikos	20
5. Naudojimosi kompiuteriu įgūdžiai ir mokymosi vietos.....	21
5.1. Gebėjimai naudotis kompiuteriu	21
5.2. Kur išmokstama dirbti kompiuteriu?.....	22
5.3. Naudojimosi kompiuteriu įgūdžiai	24
5.4. IT naudojimo įgūdžių vertinimas.....	26
5.5. Naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas	28
6. Naudojimasis internetu: paplitimas ir naudojimo aktyvumas.....	30
6.1. Galimybė naudotis internetu namuose arba darbe	30
6.2. Naudojimosi internetu vietos.....	32
6.3. Galimybės naudotis belaidžiu internetu	34
6.4. Naudojimosi internetu intensyvumas.....	35
6.5. Žinios apie saugų kompiuterio ir interneto naudojimą	37
7. Naudojimosi internetu tikslai ir nauda	40
7.1. Darbo ir komerciniai tikslai	42
7.2. Bendravimas ir ryšių palaikymas	45
7.3. Laisvalaikis ir kultūra	48
7.4. Mokslas ir švietimas.....	51
7.5. Sveikata.....	57
7.6. E-valdžios paslaugos.....	59
7.7. Naudojimosi internetu bibliotekoje tikslai.....	64
7.8. Naudojimosi internetu nauda	65
8. Bibliotekų teikiamos paslaugos	66
8.1. Lankymasis bibliotekoje pastaraisiais metais.....	66
8.2. Nesilankymo bibliotekoje priežastys.....	66
8.3. Bibliotekos teikiamų paslaugų žinomumas	68
8.4. Bibliotekos paslaugos, kuriomis naudojasi gyventojai	70
8.5. Paslaugų teikimo ar materialinės bazės pokyčio vertinimas	72
9. Viešos interneto prieigos bibliotekose paklausa ir perspektyvos.....	77
9.1. Nemokamos interneto prieigos žinomumas	77

9.2.	Naudojimasis nemokama interneto prieiga bibliotekoje	77
9.3.	Naudojimosi vieša interneto prieiga bibliotekose istorija	78
9.4.	Nesinaudojimo nemokama interneto prieiga priežastys.....	79
9.5.	Viešos interneto prieigos kokybės vertinimas	80
9.6.	Ketiniai naudotis vieša interneto prieiga ateityje	82
10.	Bibliotekos įvaizdis	83
11.	Informuotumas apie projektus, skirtus diegti viešą interneto prieigą	91
11.1.	Projektų žinomumas	91
11.2.	Informacijos apie projektus šaltiniai.....	92
11.3.	Projekto „Bibliotekos pažangai“ vertinimas	94
11.4.	Naudojimasis projektų teikiamomis paslaugomis	94
12.	Gyventojų skaitymo ypatumai	96
13.	Išvados ir apibendrinimai	100

1. Gyventojų apklausa Projekto kontekste

Inicijuojant projektą „Bibliotekos pažangai“ buvo keliami tokie tiesioginiai pagrindiniai tikslai:

- ✓ suteikti Lietuvos gyventojams prieigą nemokamai naudotis kompiuteriais ir internetu bet kurioje viešojoje šalies bibliotekoje;
- ✓ užtikrinti visų gyventojų grupių prieigą prie informacijos išteklių.

Pagrindiniai tyrimo tikslai, siejami su techniniu viešųjų bibliotekų aprūpinimu ir visų socialinių grupių gyventojų prieigos prie jų užtikrinimu, turi ir išvestinius, netiesioginius, tačiau ne mažiau svarbius tikslus:

- ✓ Lietuvos gyventojų bendravimo ribų praplėtimas;
- ✓ vietos bendruomenių socialinio ir kultūrinio kapitalo plėtra;
- ✓ socialinės kaimo gyventojų, vyresnio amžiaus žmonių, socialinės rizikos grupių ir neįgaliųjų atskirties mažinimas;
- ✓ Lietuvos gyventojų informacinių gebėjimų ugdymas;
- ✓ bibliotekininkų kompetencijų, teikiant profesionalią technologijų įsisavinimo pagalbą bibliotekų lankytojams, ugdymas organizuojant specialias mokymo programas;
- ✓ viešosios bibliotekos, kaip kultūros, informacijos ir technologijų centro suvokimo stiprinimas.

Lietuvos gyventojų apklausos metu buvo renkami duomenys apie gyventojų naudojimosi kompiuteriu ir internetu ypatumus: naudojimosi vietas, dažnį, tikslus. Tyrimo metu taip pat buvo renkama informacija apie tai, ar gyventojai lankosi viešosiose bibliotekose; kokiomis bibliotekų paslaugomis naudojasi ir kaip jie vertina bibliotekos teikiamų paslaugų kokybę; ar naudojasi vieša interneto prieiga bibliotekose ir ką jie žino apie projektus, skirtus diegti viešą interneto prieigą.

Tyrimo duomenys siejami su tokiais Projekto priežiūros rodikliais (priežiūros rodikliai, kuriems informacija bent iš dalies renkama gyventojų tyrimo metu, pažymėti žaliai):

1. Pagerėjusi prieiga vartotojams ir galimybės jiems naudotis kompiuteriu ir internetu

- 1A. Bibliotekininkų/filialų/padalinių, teikiančių VIP¹, skaičius
- 1B. VIP skirtų kompiuterių skaičius
- 1C. VIP valandų vartotojams skaičius
- 1D. Kompiuterizuotų darbo vietų, skirtų VIP, naudojimosi koeficientas
- 1E. VIP vartotojų skaičius
- 1F. 1000-čiui gyventojų tenkantis VIP darbo vietų skaičius
- 1G. Bibliotekų, teikiančių nemokamą interneto prieigą bevieliu ryšiu, skaičius

2. Išaugę bibliotekų darbuotojų gebėjimai ir motyvacija naudotis IT

- 2A. Pagerėję bibliotekininkų IT naudojimo žinios ir įgūdžiai
- 2B. Pagerėję bibliotekininkų atstovavimo ir viešųjų ryšių įgūdžiai
- 2C. Pagerėję bibliotekininkų internetinių išteklių ir el.paslaugų žinios ir įgūdžiai
- 2D. Pagerėję bibliotekininkų specialių poreikių vartotojų aptarnavimo žinios ir įgūdžiai
- 2E. Bibliotekininkų, turinčių vartotojų mokymo ar konsultavimo patirties, skaičius
- 2F. Apmokytų bibliotekininkų skaičius
- 2G. Bibliotekininkų IT mokymui skirtų valandų skaičius

3. Pagerėję viešų bibliotekų lankytojų IT įgūdžiai

- 3A. Pagerėję VIP vartotojų IT žinios ir įgūdžiai

3B. Pakitusi VIP vartojimo praktika

- 3C. Apmokytų IT gyventojų skaičius
- 3D. Gyventojų IT mokymui skirtų valandų skaičius

¹ VIP (čia ir toliau ataskaitoje) – vieša interneto prieiga

- 4. Pagerėjusi prieiga specifinėms grupėms, sunkiai pasiekiamoms socialinėms grupėms**
 - 4A. % vartotojų, kurie neturi alternatyvios interneto prieigos**
 - 4B. Sunkiai pasiekiamų grupių patirtis**
 - 4C. Veiklos, kurioms atlikti vartotojai bibliotekose esančią VIP naudoja dažniausiai**
 - 4D. Egzistavimas programų ar kitų mechanizmų sunkiai pasiekiamoms grupėms įtraukti
- 5. Pagerėjęs bibliotekų atstovavimas**
 - 5A. Bibliotekos reputacija, viešas suvokimas ir profilis**
 - 5B. Dalinai išplėsta bibliotekų misija ir kompetencijos sritys**
 - 5C. Išaugęs bibliotekų lankytojų (apsilankymų) skaičius**
- 6. Išaugęs bibliotekų vietinis, regioninis ir nacionalinis finansavimas**
 - 6A. Bibliotekoms skirtas finansavimas
 - 6B. Finansavimas, skirtas VIP
- 7. Išaugusi socialinė nauda individams ir bendruomenėms per IT**
 - 7A. Vartotojų gaunama nauda ir jos suvokimas**
 - 7B. Bibliotekininkų suvokimas apie bendruomenei VIP teikiamą naudą
 - 7C. Kitų suinteresuotų grupių suvokimas apie VIP naudą
- 8. Išaugusi aktualaus turinio pasiūla ir naudojimas**
 - 8A. Bibliotekų, turinčių interneto svetaines, skaičius
 - 8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje**
 - 8C. Išaugusi vietos turinio apimtis internete
- 9. Atsiradę bibliotekų tinkle inovacijos**
 - 9A. Inovacijų bibliotekose pavyzdžiai, atsiradę projekto pagalba
- 10. Sustiprėjusi pagalba bibliotekininkams**
 - 10A. Pagerėjusi techninė priežiūra bibliotekose
 - 10B. Pagerėjusi metodinė pagalba bibliotekininkams

2. Tyrimo metodologija

Toliau ataskaitoje pateikiamos metodologinės tyrimo įgyvendinimo gairės, apklausos vykdymo techninė ataskaita, duomenų analizės principų aprašai.

2.1. Apklausos metodai

Lietuvos gyventojų apklausa buvo atliekama tiesioginio interviu būdu respondento namuose.

2.2. Tyrimo tikslinės grupės

Tyrimo tikslinė grupė: 15-74 metų amžiaus Lietuvos gyventojai.

2.3. Tikslinių grupių imtis ir atranka

Tyrimo metu buvo numatyta apklausti 1500 Lietuvos gyventojų, apklausti 1536 gyventojai.

Respondentai tyrimui buvo atrinkti taikant atsitiktinę maršrutinę kvotinę atranką (173 pradiniai atrankos punktai). Namų ūkyje respondentai buvo atrenkami naudojant jauniausio vyro atrankos taisyklę. Tikslinės grupės kompozicija pagal socialines – demografines charakteristikas atitinka Lietuvos gyventojų visumą (surinkta reprezentatyvi Lietuvos gyventojų imtis). Siekiant išlaikyti bendrajam Lietuvos gyventojų pasiskirstymui adekvačias proporcijas pagal respondentų lytį ir amžių, apklausos metu papildomai buvo taikoma kryžminė lyties ir amžiaus kvota.

2.4. Apklausų atlikimo techninė ataskaita

Apklausą atliko 69 apklausėjai.

Apklausa pradėta vykdyti 2011 rugsėjo 30 dieną, planuota baigti – 2011 lapkričio 3 dieną, baigta 2011 lapkričio 3 dieną.

Pagrindinės apklausos atlikimo techniniai parametrai:

Apsilankymo metu namuose nebuvo nei vieno 15-74 metų amžiaus asmens.....	1515
Nieko nebuvo namie.....	1712
Apklausa neatlikta dėl objektyvių priežasčių.....	603
Namų ūkio nariai atsisakė bendrauti.....	1051
Atrinktas asmuo atsisakė bendrauti.....	847
Nebaigtas interviu.....	8
Apklausti respondentai.....	1536

2.5. Tyrimo instrumentas

Atliekant apklausą buvo naudojamas Perkančiosios organizacijos pateiktas standartizuotas klausimynas (instrumentas nr.3).

2.6. Duomenų analizė

Analizuojant respondentų atsakymus į klausimus ataskaitoje pateikiami bendrieji atsakymų pasiskirstymai. Atsakymų pasiskirstymai pagal įvairias respondentų charakteristikas pateikiami atskirame ataskaitos priede (excel formatu).

Statistiškai reikšmingi skirtumai skaičiuojami naudojant statistinių duomenų apdorojimo programą SPSS. Kintamieji tarpusavyje yra krostabuliuojami. Tuomet, naudojant χ^2 kriterijų, tikrinama, ar egzistuoja statistiškai reikšmingas ryšys tarp kintamųjų (reikšmingumo koeficientas p ne didesnis nei 0.05). Jei statistiškai reikšmingas ryšys egzistuoja, tuomet ieškoma, kuriose celėse (atsakymų pasiskirstymuose) jis egzistuoja (naudojant funkciją *Adjusted Residuals*).

Pateikiamose grafinėse iliustracijoje statistiškai reikšmingi pokyčiai žymimi tik 2011 metų tyrimo rezultatams. Žaliu apskritimu žymimi reikšmingi pozityvūs (reikšmės padidėjimas) pokyčiai, įvykę per metus, raudona – negatyvūs (reikšmės sumažėjimas).

Siekiant supaprastinti gautų rezultatų analizę pagal socialines – demografines charakteristikas, ataskaitos tekste naudojami nuo faktinės informacijos atskirti trumpiniai/ simboliniai grupių apibūdinimai:

- amžius (1) (smulkesnis skirstymas): jaunimas (15-24 metų (toliau – m.)); ankstyvoji branda (25-34 m.), vidurinioji branda (35-44 m.), vėlyvoji branda (45-54 m.), ankstyvoji senatvė (55-64m.), senatvė (65-74);
- amžius (2) (stambesnis skirstymas): jaunimas (15-34m.), branda (34-54m.), vyresnio amžiaus žmonės (55-74m.);
- pajamos tenkančios vienam šeimos nariui per mėnesį: mažiausios pajamos (0-600Lt), vidutinės pajamos (601-900Lt), aukščiausios pajamos (901Lt ir daugiau);
- vietovės dydis: didmiesčiai (daugiau nei 200 000 gyventojų), miestai (200 000 – 30 000 gyventojų), gyvenvietės (30 000 – 3 000 gyventojų), kaimai (3 000 ir mažiau gyventojų);
- miestas-kaimas: miestas (didmiesčių, miestų ir gyvenviečių gyventojai), kaimas (kaimų gyventojai);

- naudojimosi internetu intensyvumas (apskritai): aktyviai (kasdien), vidutiniškai (keletą kartų per savaitę), pasyviai (kartą per savaitę ar rečiau);
- nuostatos, susijusios su biblioteka: pozityvios (pozityviai įvertino biblioteką 13-9 teiginiuose), negatyvios (pozityviai įvertino biblioteką 5-0 teiginiuose), neutralios (nei pozityvios, nei negatyvios) (pozityviai įvertino biblioteką 8-6 teiginiuose).

2.7. Statistinė duomenų paklaida

Vertinant rezultatus, būtina kreipti dėmesį į statistinę paklaidą, kuri atsiranda dėl to, jog yra daroma respondentų atranka. Ši paklaida yra apskaičiuojama matematiškai. Tolesnėje lentelėje yra pateikiamos paklaidos, esant įvairiam respondentų skaičiui bei atsakymų pasiskirstymui. Didžiausia statistinė paklaida vertinant visų respondentų (1100 žmonių) atsakymus yra lygi $\pm 3,0\%$ (esant 95% patikimumo lygmeniui).

Atrankos dydis	Atsakymų pasiskirstymas									
	50	45/55	40/60	35/65	30/70	25/75	20/80	15/85	10/90	5/95
50	13.9	13.8	13.6	13.2	12.7	12	11.1	9.9	8.3	6
75	11.3	11.3	11.1	10.8	10.4	9.8	9.1	8.1	6.8	4.9
100	9.8	9.8	9.6	9.3	9	8.5	7.8	7	5.9	4.3
150	8	8	7.8	7.6	7.3	6.9	6.4	5.7	4.8	3.5
200	6.9	6.9	6.8	6.6	6.4	6	5.5	4.9	4.2	3
300	5.7	5.6	5.5	5.4	5.2	4.9	4.5	4	3.4	2.5
400	4.9	4.9	4.8	4.7	4.5	4.2	3.9	3.5	2.9	2.1
500	4.4	4.4	4.3	4.2	4	3.8	3.5	3.1	2.6	1.9
600	4	4	3.9	3.8	3.7	3.5	3.2	2.9	2.4	1.7
700	3.7	3.7	3.6	3.5	3.4	3.2	3	2.6	2.2	1.6
800	3.5	3.4	3.4	3.3	3.2	3	2.8	2.5	2.1	1.5
900	3.3	3.2	3.2	3.1	3	2.8	2.6	2.3	2	1.4
1000	3.1	3.1	3	3	2.8	2.7	2.5	2.2	1.9	1.4
1100	3.0	2.9	2.9	2.8	2.7	2.6	2.4	2.1	1.8	1.3
1500	2.5	2.5	2.5	2.4	2.3	2.2	2.0	1.8	1.5	1.1

Pavyzdys: Tarkime, kad 1100 gyventojų atsakė į klausimą, ar naudojasi kompiuteriu bibliotekoje. Tarkime, kad 36% jų pasakė, kad kompiuteriu naudojasi. Tai reiškia, kad su 95% tikimybe galima teigti, jog kompiuteriu naudojasi $36\% \pm 2,8\%$ gyventojų.

3. Pagrindinių tyrimo rezultatų santrauka

Naudojimasis kompiuteriais

Mokėjimas naudotis kompiuteriu

Dauguma (71%²) šalies gyventojų moka dirbti kompiuteriu. Mokėjimas dirbti kompiuteriu labiausiai priklauso nuo gyventojų amžiaus ir išsimokslinimo (kuo jaunesnis amžius ir didesnis išsimokslinimas, tuo dažniau mokama naudotis kompiuteriu).

Socialinės atskirties grupės: kompiuteriu dažniausiai nemoka dirbti pensininkai, neįgalieji ir bedarbiai (P:75%; N:57%; B:49%)³.

2011 vs. 2010: gyventojų, kurie moka dirbti kompiuteriu, skaičius nepakito (2011:71%; 2010:69%).

2008 - 2011: kompiuteriu mokančių dirbti gyventojų dalis šalyje išliko nepakitusi.

Miestas vs. kaimas: miestuose kompiuteriu moka dirbti daugiau gyventojų nei kaime (M:77%; K:60%).

Naudojimosi kompiuteriu įgūdžiai

57%⁴ Lietuvos gyventojų mano, kad turi pakankamus gebėjimus dirbti kompiuteriu.

Socialinės atskirties grupės: pensininkų ir neįgaliųjų įgūdžiai naudotis kompiuteriais yra labai maži (P:14%; N:28%), bedarbių – didesni, tačiau nesiekiantys bendro šalies lygio (39%).

2011 vs. 2010: naudojimosi kompiuteriais įgūdžiai per tiriamuosius metus kiek pagerėjo (2011:57%, 2010:52%); šiais metais kiek daugiau gyventojų savo naudojimosi kompiuteriais įgūdžius vertina kaip „visiškai pakankamus“ (2011:20%, 2010:14%).

Miestas vs. kaimas: miesto gyventojai kompiuteriu moka naudotis geriau nei kaimo (M:61%; K:49%). Palyginti su 2011 metais, miesto gyventojai kiek dažniau savo naudojimosi kompiuteriais įgūdžius ėmė vertinti kaip visiškai pakankamus (2011:23%; 2010:18%), o tarp kaimo gyventojų išaugo daugiau ar mažiau pakankamu savo kompiuterinio raštingumo lygį vertinančių žmonių skaičius (2011:49%; 2010:36%).

Vertinant naudojimosi kompiuteriais įgūdžius kiek išsamiau, 91% mokančių dirbti kompiuteriu gyventojų nurodo, kad turimų bendrųjų naudojimosi kompiuteriais įgūdžių jiems pakanka.

Kur išmokstama naudotis kompiuteriu?

Kompiuteriu naudotis Lietuvos gyventojai dažniausiai išmoksta „savaiame“ (65%), t.y. savarankiškai (42%) ar, esant poreikiui bendraujant su draugais, pažįstamais (23%). Jaunesnės kartos atstovų naudojimosi kompiuteriais žinios yra igyjamos/ sustiprinamos ir mokymosi įstaigose (38%). Įvairiuose kursuose (tiek specializuotuose, tiek nespecializuotuose) kompiuteriais išmoko naudotis 14% gyventojų.

Savarankiškai naudotis kompiuteriais dažniau išmoksta jaunesnio amžiaus Lietuvos gyventojai; specializuotuose kompiuterinio raštingumo kursuose – vidutinio amžiaus gyventojai.

Socialinės atskirties grupės: pavieniai kompiuteriu mokantys naudotis pensininkai ir neįgalieji kompiuteriu kiek dažniau išmoko naudotis „savaiame“, t.y. savarankiškai arba artimųjų pamokyti (P:19%; N:36%); savarankiškai kompiuteriu naudotis išmoko kiek didesnė dalis bedarbių (29%).

2011 vs. 2010: reikšmingų skirtumų, analizuojant tai, kur gyventojai išmoko naudotis kompiuteriu, nėra.

2008 - 2011: vietos/įstaigos, kuriose gyventojai išmoksta dirbti kompiuteriu, nekinta.

Miestas vs. kaimas: miesto gyventojai dažniau nei kaimo gyventojai kompiuteriu išmoko naudotis tiek savarankiškai (M:45%; K:34%), tiek mokymo įstaigose (M:44%; K:28%) ar darbe (M:13%; K:6%), tiek

² Nurodant procentines išraiškas viename skyriuje laikomasi tokios logikos: prie atskirų išskiriamų potemių rodomas tos pačios procentinės išraiškos, kaip ir „pagrindinės“ procentinės išraiškos. Pavyzdžiui, kalbant apie naudojamą kompiuteriais, visur yra rodomi kompiuteriu mokančių naudotis gyventojų procentai.

³ Čia ir toliau bus naudojami tokie socialinių grupių trumpiniai: „P“ – pensininkas, „N“ – neįgalusis, „B“ – bedarbis.

⁴ Sumuojamos „visiškai pakankami“ ir „pakankami“ procentinės išraiškos.

pamokyti draugų ar pažįstamų (M:25%; K:18%). Tačiau taip yra todėl, kad miestuose apskritai daugiau nei kaime yra žmonių, mokančių naudotis kompiuteriu.

Naudojimasis internetu: galimybės naudotis ir naudojimosi intensyvumas

Galimybė naudotis internetu namuose ar darbe

Galimybę naudotis internetu namie arba darbe turi 68% šalies gyventojų. 66% gyventojų galimybę naudotis internetu turi namuose, 23% tokią galimybę turi (ir) darbe. Galimybės naudotis internetu namuose ar darbe dažniau neturi vyresnio amžiaus žmonės, turintieji žemesnį išsimokslinimą, vidutines ar žemiausias pajamas.

Socialinės atskirties grupės: pensininkai, neįgalieji ir bedarbiai dažniausiai neturi galimybės naudotis internetu nei namuose, nei darbe (P:79%; N:57%; B:53%); galimybę internetu naudotis namuose turi beveik pusė bedarbių (47%).

2011 vs. 2010: šiais metais, lyginant su praėjusiais metais, metus kiek daugiau gyventojų nurodo turintys galimybę internetu naudotis darbe (2011:23%; 2010:20%). Gyventojų dalis, galinčių internetu naudotis namuose, nepakito.

2008 - 2011: vis daugiau gyventojų galimybę naudotis internetu turi namuose (2011:66%; 2008:55%); taip pat per pastaruosius metus sumažėjo gyventojų, neturinčių interneto prieigos nei namuose, nei darbe (2011:32%; 2008:40%).

Miestas vs. kaimas: miesto gyventojai galimybę naudotis internetu dažniau turi tiek namie (M:71%; K:55%), tiek darbe (M:26%; K:16%). Kaimo gyventojai gerokai dažniau neturi galimybių naudotis internetu namuose ir/arba darbe (M:27%; K:43%). Per pastaruosius vienerius metus situacija itin pagerėjo kaime: vis daugiau gyventojų nurodo internetu galintys naudotis ir darbe (2011:16%; 2010:9%), ir namuose (2011:55%; 2010:48%). Situacija mieste nepakito: interneto sklaida nepadidėjo nei namų ūkiuose, nei darbo vietose.

Naudojimosi internetu vietos

Vienareikšmiškai dažniausiai internetu gyventojai naudojami namuose (62%). 21% gyventojų internetu naudojami darbe, o 25% juo naudojami ir įvairiose viešosiose vietose (mokymosi įstaigose, bibliotekose, bendruomenės centruose, interneto kavinėse, WI-FI zonose). Bibliotekose internetu naudojami 8% šalies gyventojų.

Pagrindinė naudojimosi internetu vieta didžiajai gyventojų daliai – namai (54%). Tik 2% gyventojų pagrindinė naudojimosi internetu vieta yra biblioteka.

Socialinės atskirties grupės: internetu besinaudojantys pensininkai, neįgalieji ir bedarbiai dažniau tai daro namuose (P:15%; N:32%; B:40%). Bibliotekose internetu naudojami tik labai nedidelė dalis šių grupių atstovų (P:2%; N:2%; B:7%).

2011 vs. 2010: pastaraisiais metais kiek mažiau gyventojų nurodo, kad internetu naudojami viešosiose bibliotekose (2011:8%; 2010:12%) ar mokymosi įstaigose (2011:9%; 2010:13%), tačiau vis daugiau gyventojų pagrindine naudojimosi internetu vieta laiko namus (2011:54%; 2010:50%).

2008 - 2011: namai nuosekliai įsitvirtina kaip pagrindinė naudojimosi internetu vieta (2011:54%; 2008:41%), o naudojimasis internetu darbo vietoje mažėja (2011:21%; 2008:12%). Apie naudojimosi internetu viešosiose bibliotekose tendencijas, remiantis atliktų tyrimų rezultatais, išvadų daryti negalime. Gyventojų, niekur nesinaudojančių internetu, dalis per pastaruosius metus nekinta (2009-2011:33%).

Miestas vs. kaimas: namie (M:67%; K:49%) ir darbe (M:24%; K:15%) internetu dažniausiai naudojami tiek miesto, tiek kaimo gyventojai (miesto gyventojai apskritai internetu naudojami dažniau). Naudojimasis internetu viešosiose bibliotekose tarp miesto ir kaimo gyventojų nesiskiria.

Kaimo gyventojai pastaraisiais metais dažniau nurodo, jog internetu naudojami darbe (2011:15%; 2010:10%) ar namuose (2011:49%; 2010:42%), tačiau tiek miesto, tiek kaimo gyventojai rečiau nurodo, kad internetu naudojami viešojoje bibliotekoje.

Naudojimosi internetu intensyvumas

Dauguma internetą turinčių gyventojų juo naudojami kasdien (72%) (aktyvūs vartotojai), 15% gyventojų internetu naudojami keletą kartų per savaitę (vidutiniškai aktyvūs vartotojai), o 13% gyventojų naudojami internetu ne dažniau nei kartą per savaitę (pasyvūs vartotojai).

Socialinės atskirties grupės: tiek pensininkai, tiek neįgalieji, tiek bedarbiai, jei jau naudojami internetu, yra linkę juo naudotis aktyviai (P:52%; N:51%; B:66%).

2011 vs. 2010: Lietuvoje kiek išaugo aktyvių interneto vartotojų dalis (2011:72%; 2010:68%).

2008 - 2011: ilgesnėje 4 metų perspektyvoje interneto vartojimo intensyvumas iš esmės nekito (aktyvių vartotojų dalis: 2011:72%; 2008:69%).

Miestas vs. kaimas: mieste internetu naudojami kiek intensyviau (aktyvūs vartotojai: M:74%; K:68%).

Per pastaruosius 4 metus interneto vartojimo intensyvumas mieste nekito, tačiau kaime gyvenantys interneto vartotojai internetu naudotis pradėjo gerokai aktyviau (aktyvių vartotojų dalis kaime: 2011:68%; 2008-2010:56%).

Naudojimasis internetu bibliotekose yra ne toks intensyvus, kaip naudojimasis juo kitose vietose. 32% besinaudojančių internetu bibliotekose ateina į biblioteką juo pasinaudoti vidutiniškai kartą per savaitę, 33% – vidutiniškai kartą per mėnesį, o 35% – rečiau nei kartą per mėnesį.

Socialinės atskirties grupės: reikšmingų skirtumų, lyginant su kitomis visuomenės grupėmis, nestebima.

2011 vs. 2010: naudojimosi internetu bibliotekose intensyvumas per tiriamuosius metus nekito.

2008 - 2011: naudojimosi internetu viešosiose bibliotekose intensyvumas iš esmės nekito ir ilgojoje (4 metų) laiko perspektyvoje.

Miestas vs. kaimas: bibliotekų lankytojai kaime yra aktyvesni viešos interneto prieigos vartotojai nei miestiečiai (aktyvūs interneto bibliotekose naudotojai: M:29%; K:36%).

Žinios apie saugų kompiuterio ir interneto naudojimą

Kas antras (51-54%) interneto vartotojas daug žino apie saugų naudojimąsi kompiuteriu/internetu ir mokėtų, esant poreikiui, apsaugoti nuo pavojų. Kiek prastesnės vartotojų žinios yra apie nelegalaus turinio internete apribojimus (tik 36% apie tai daug žino ir mokėtų apsaugoti). Dėsninga tai, kad apie saugų kompiuterio ir interneto naudojimą daugiau žino aktyvūs interneto vartotojai, o beveik nieko apie tai nežino – pasyvūs vartotojai, vyresnio amžiaus gyventojai.

Pagrindiniai informacijos apie saugų naudojimąsi kompiuteriu ir internetu šaltiniai – kolegos, draugai (48%) arba internetas (45%). 35% gyventojų apie šias grėsmes teigia sužinoję iš žiniasklaidos, 28% – iš asmeninės patirties.

Socialinės atskirties grupės: pensininkai ir neįgalieji kiek dažniau nei kitos gyventojų grupės nurodė nieko nežinantys apie saugų kompiuterio ir interneto naudojimą. Tuo tarpu bedarbių žinios nuo bendro konteksto nesiskiria.

2011 vs. 2010: per pastaruosius vienerius metus kiek labiau padidėjo žinomumas apie grėsmes, susijusias su interneto naudojimo kultūra (daug apie tai žinantys: 2011:52%; 2010:46%), ir kitas galimas grėsmes (daug apie tai žinantys: 2011:51%; 2010:46%). 2011 metais, palyginus su 2010 metų tyrimų duomenimis, itin išaugo žiniasklaidos, kaip informacijos šaltinio, vaidmuo ir sumažėjo teigiančių, kad informaciją apie saugų vartojimą gauna iš draugų ar IT specialistų.

2008 - 2011: 4 metų perspektyvoje apibendrintai galima fiksuoti bendrą Lietuvos interneto vartotojų žinių augimą.

Miestas vs. kaimas: tiek mieste, tiek kaime gyvenančių interneto vartotojų žinios tokios pačios. Tačiau, ypač per pastaruosius vienerius metus, kaimo interneto vartotojų žinios apie saugų naudojimąsi kompiuteriais ir internetu reikšmingai išaugo. Mieste gyvenančių interneto vartotojų žinios iš esmės nepakito (tik kiek daugiau interneto vartotojų teigia daug žinantys apie interneto naudojimo kultūrą (daug apie tai žinantys: 2011:54%; 2010:48%)).

Miesto ir kaimo gyventojų informacijos apie saugų naudojimąsi kompiuteriais ir internetu šaltiniai nesiskiria. Tačiau miesto gyventojai kiek dažniau nei kaimo gyventojai nurodo informaciją gaunantys iš žiniasklaidos (M:37%; K:28%).

Naudojimasis internetu: naudojimosi tikslai

Internetu Lietuvos gyventojus naudotis dažniausiai skatina 3 tikslai: praleisti įdomiai laisvalaikį (94% gyventojų naudojami internetu šiuo tikslu), susitvarkyti darbo ar komercinius reikalus (91%), bendrauti, palaikyti ryšį su artimaisiais, draugais (92%). Informacijos, susijusios su mokslu ar švietimu (51%), sveikata (67%), internete ieško mažiau Lietuvos gyventojų. Kas antras (54%) gyventojas yra naudojėjęs elektroninės valdžios paslaugomis.

Analizuojant naudojimosi internetu tikslus detaliau, galima išskirti keletą pagrindinių veiklų, kuriomis gyventojai internetu užsiima dažniausiai (TOP5):

- siunčia/ gauna elektroninius laiškus (tai daro 81% internetu besinaudojančių gyventojų; 65% gyventojų šia paslauga naudojami nuolat);
- skaito laikraščius, naujienų portalus, žurnalus internete (83% šia paslauga yra naudojęsi, 62% tai daro nuolat);
- ieško informacijos apie prekes ir paslaugas (77% šia paslauga yra naudojęsi, 36% tai daro nuolat);
- naudojami telefoniniais pokalbiais internete (80% šia paslauga yra naudojęsi, 63% tai daro nuolat);
- naudojami elektroninės bankininkystės paslaugomis (66% šia paslauga yra naudojęsi, 52% tai daro nuolat).

Visais nurodytais tikslais internetu dažniausiai naudojami namie.

Socialinės atskirties grupės: pensininkai ir neįgalieji pasižymi panašiais naudojimosi, o tiksliau nesinaudojimo internetu, tikslais: abiejų grupių atstovai dažniau nurodė, kad vardinamais tikslais jie internetu nesinaudoja. Bedarbių patirtis kiek kitokia: internetu jie naudojami dažniau, jų naudojimosi tikslai yra panašesni į aktyvių interneto naudotojų poreikius. Be to, bedarbiai itin dažnai internetu yra linkę ieškoti darbo.

2011 vs. 2010: lyginant su pernai metais, naudojimosi tikslai iš esmės nesikeičia. Tačiau kiek sumažėjo naudojimasis internetu mokslo (2011:51%; 2010:59%) ar bendravimo tikslais (2011:94%; 2010:97%).

2008 - 2011: analizuojant apibendrintai, naudojimosi internetu tikslai per tiriamuosius metus išliko tokie patys. Tačiau pastebima, kad kiek sumažėjo interneto išteklių panaudojimas mokslo ir švietimo tikslais (2011:51%; 2008:64%), ir kiek padidėjo interneto naudojimas sveikatos tikslais (2011:67%; 2008:60%).

Miestas vs. kaimas: kalbėdami apie daugumą naudojimosi internetu tikslų, kaimo gyventojai dažniau nei miesto gyventojai nurodo, kad internetu tokiais tikslais jie nesinaudoja. Išimtimis gali būti laikomi „populiariausi“ naudojimosi internetu tikslai, kuriais vienodai dažnai naudojami tiek miesto, tiek kaimo gyventojai: susirašinėjimas elektroniniais laiškais; naujienų, laikraščių, žurnalų skaitymas; naudojimasis telefoniniais pokalbiais. Stebima ir kita vienodus naudojimosi internetu mieste ir kaime tikslus atskleidžianti tendencija: kaimo gyventojai, taip pat kaip ir miesto gyventojai, vienodai retai naudojami internetu „nepopuliariais“ tikslais: savo prekių ar paslaugų reklamavimui, dalyvavimui socialiniuose tinkluose ir forumuose, sveikatos, švietimo informacijos ieškojimui ir pan.

Naudojimosi internetu nauda

Internetas labiausiai praturtina interneto vartotojų laisvalaikį (74%). Dauguma (60%) interneto vartotojų taip pat teigė, kad internetas pagerina bendravimą su artimaisiais ir draugais. Internetas padeda atlikti ir būtinus darbus: geriau atlikti reikiamas užduotis (41%), besimokant (35%). Internetas gyventojams teikia ir ekonominę naudą: interneto pagalba dalis gyventojų sutaupė pinigų (33%), pirko daiktus/paslaugas (35%), užsidirbo pinigų (13%), padidino pajamas (9%).

Socialinės atskirties grupės: reikšmingų skirtumų, lyginant su kitomis visuomenės grupėmis, nestebima.

2011 vs. 2010: per pastaruosius metus daugumos interneto naudų vertinimas kiek sumažėjo.

Miestas vs. kaimas: interneto teikiamos naudos mieste ir kaime gyvenantiems vartotojams iš esmės yra tos pačios, tačiau pastebima, kad mieste gyvenantys interneto vartotojai kiek labiau sugeba išnaudoti interneto galimybes kurdami ekonominę naudą: sutaupyti (M:36%; K:23%) ar užsidirbti pinigų (M:14%; K:8%), nusipirkti/užsisakyti prekes ar paslaugas (M:37%; K:30%).

Mieste stebimas interneto teikiamų naudų pokytis per pastaruosius metus atspindi bendras tendencijas, tuo tarpu kaime jokių pokyčių, išskyrus sumažėjusią interneto svarbą, gerinant bendravimą su draugais ir artimaisiais (2011:57%; 2008:68%), nestebima.

Bibliotekos ir gyventojai

Lankymosi bibliotekoje intensyvumas

Per pastaruosius vienerius metus viešosiose bibliotekose apsilankė 31% Lietuvos gyventojų. Dar 40% gyventojų bibliotekose yra lankęsi anksčiau. Beveik kas trečias (29%) gyventojas bibliotekose niekada nesilankė.

Socialinės atskirties grupės: didesnė dalis pensininkų ir bedarbių bibliotekose nesilankė niekada (P:36%, B:40%).

2011 vs. 2010: per pastaruosius metus padidėjo niekada bibliotekoje nesilankusių gyventojų dalis (2011:29%, 2010:24%).

2011 – 2008: per laikotarpį nuo Projekto įgyvendinimo pradžios sumažėjo dalis gyventojų, besilankusių bibliotekoje einamųjų metų eigoje (2011:31%, 2008:37%) ir padaugėjo teigiančių, kad bibliotekoje yra lankęsi anksčiau (2011:40%, 2008:36%) arba nesilankę niekada (2011:29%, 2008:22%).

Miestas vs. kaimas: kiek daugiau kaimo gyventojų nurodė niekada nesilankę bibliotekoje (M:26%, K:33%). Mieste, lyginant su 2010 metais, sumažėjo dalis gyventojų, bibliotekoje besilankusių pastaraisiais metais (2011:30%, 2010:35%), o niekada nesilankusių dalis – padidėjo (2011:26%, 2010:22%).

Nesilankymo bibliotekose priežastys

Į bibliotekas gyventojai dažniausiai neina todėl, kad neturi tokio poreikio (58%) arba neturi laiko (33%). Dalis į biblioteką neina, nes turi pakankamai knygų namuose (16%) arba šiaip nemėgsta skaityti (14%). 11% nurodo, kad bibliotekų nemėgsta, jiems neįdomu. 8% gyventojų biblioteka yra nepasiekiamą dėl sveikatos problemų.

Socialinės atskirties grupės: kas trečias pensininkas ar neįgalusis į biblioteką negali ateiti dėl sveikatos problemų (P:29%; N:30%).

2011 vs. 2010: per pastaruosius metus išaugo gyventojų, neturinčių poreikio lankytis bibliotekoje, skaičius (2011:58%, 2010:50%). Tačiau sumažėjo teigiančių, jog į biblioteką neužsuka dėl to, kad nemėgsta jos (2011:11%, 2010:14%) ar neskaito knygų (2011:14%, 2010:20%), turi galimybę internetu naudotis kitose vietose (2011:13%, 2010:19%).

2011 – 2009: per 3 metus esminių pasikeitimų, kodėl gyventojai nesilanko bibliotekose, nėra, tačiau galime stebėti gyventojų, kurie neturi laiko lankytis bibliotekoje, skaičiaus mažėjimo tendenciją (2011:33%, 2009:40%).

Miestas vs. kaimas: kaimo gyventojai į bibliotekas dažniau nevaikšto, nes ten jiems yra neįdomu (M:8%; K:16%), arba jie tiesiog rečiau nei miesto gyventojai mėgsta skaityti (M:12%; K:18%). Mieste sumažėjo gyventojų, kurie bibliotekoje nesilanko dėl laiko trūkumo (2011:32%, 2010:38%), galimybės naudotis internetu kitur (2011:14%, 2010:22%). Kaime padaugėjo žmonių, bibliotekoje nesilankančių dėl to, kad turi užtektingai knygų namuose (2011:16%, 2010:8%).

Bibliotekos teikiamų paslaugų žinomumas

Geriausiai žinomos bibliotekos paslaugos – knygų išdavimas (98%), galimybė skaityti periodinę spaudą (79%) bei galimybė nemokamai naudotis internetu (76%). Visos kitos bibliotekos teikiamos paslaugos žinomos gerokai rečiau (žino ne daugiau 38% gyventojų).

Socialinės atskirties grupės: pensininkai, neįgalieji bei bedarbiai apie visas bibliotekoje teikiamas paslaugas žino taip pat kaip ir kitos gyventojų grupės.

2011 vs. 2010: šiais metais ir taip gerai žinomų bibliotekos paslaugų žinomumas praktiškai nekito, o daugumos mažiau žinomų bibliotekos paslaugų žinomumas sumažėjo. Išaugo tik žinančių apie galimybę mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose dalis (2011:38%, 2010:32%).

2011 – 2009: per 3 metus reikšmingų bibliotekų paslaugų žinomumo pokyčių tendencijų nestebima, išskyrus nuolat augantį bibliotekoje rengiamų kompiuterinio raštingumo kursų žinomumą (2011:38%, 2009:27%).

Miestas vs. kaimas: miesto gyventojai kiek dažniau žino, kad bibliotekose išduodami įvairūs kiti leidiniai (M:41%; K:31%); kaimo gyventojai dažniau yra girdėję apie galimybę mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (M:37%, K:42%) ir apie galimybę žaisti kompiuterinius žaidimus (M:28%; K:41%). Mieste stebima bendra bibliotekos paslaugų žinomumo mažėjimo tendencija, tuo tarpu kaime stebimi atvirkštiniai pokyčiai: daugumos paslaugų žinomumas kiek padidėjo.

Naudojimasis bibliotekos teikiamomis paslaugomis

Populiariausia bibliotekos teikiama paslauga – knygų išdavimas. Ja yra pasinaudoję beveik visi bibliotekoje lankęsi gyventojai (93%). Du penktadaliai bibliotekos lankytojų skaito periodinę spaudą (39%), o kas ketvirtas – naudojasi vieša interneto prieiga (27%). Likusiomis paslaugomis naudojasi ne daugiau nei 11% bibliotekų lankytojų.

Socialinės atskirties grupės: bedarbiai, pensininkai, neįgalieji bibliotekoje teikiamomis paslaugomis naudojasi taip pat dažnai, kaip ir kitos gyventojų grupės.

2011 vs. 2010: lyginant su situacija 2010 metais, sumažėjo naudojimasis beveik visomis bibliotekos paslaugomis, išskyrus naudojimąsi internetu ir knygų išdavimą.

2011 – 2009: pastarųjų kelių Projekto įgyvendinimo metų bėgyje gyventojai vis rečiau naudojami galimybe skaityti periodinę spaudą (2011:39%, 2009:50%), tačiau naudojimasis viešos interneto prieigos paslauga Projekto įgyvendinimo metu auga (2011:27%, 2009:22%).

Miestas vs. kaimas: miestų bibliotekų lankytojai dažniau naudojami knygų išdavimo paslauga (M:95%; K:89%); kaimo bibliotekose kiek dažniau žaidžiami kompiuteriniai žaidimai (M:3%; K:7%). Mieste naudojimosi paslaugomis pokyčiai atspindi bendrąsias šalies tendencijas, tuo tarpu kaimo vietovėse situacija reikšmingai nepakito.

Dauguma (63%) knygų skaitančių Lietuvos gyventojų per pastaruosius 12 mėnesių knygų iš bibliotekų nesiskolino. Tuo tarpu, kas ketvirtas gyventojas knygą skolinosi iš viešųjų bibliotekų (27%), dešimtadalis – iš bibliotekos mokymosi įstaigoje.

Miestas vs. kaimas: kaimo gyventojai kiek dažniau nei miesto gyventojai knygą skolinasi viešosiose bibliotekose (M:25%, K:31%). Didesnė miesto gyventojų dalis apskritai nesiskolino knygų iš bibliotekų (M:65%, K:58%).

Bibliotekos paslaugų ir materialinės bazės vertinimas

Geriausiai bibliotekose pastaraisiais metais lankęsi gyventojai vertina atmosferos bibliotekoje (53%), knygų asortimento (52%), kompiuterinės technikos gausos (53%) bei galimybės gauti patarimą ar pagalbą IT klausimais (54%) pokyčius. Mažiausiai gerų pokyčių bibliotekose besilankę gyventojai sieja su kitokių leidinių (28%) ir duomenų bazių (38%) įvairovės pagerėjimu. Būtina atkreipti dėmesį, kad šiuos rezultatus lemia naudojimosi paslaugomis dažnis. Mažas naudojimasis konkrečia paslauga lemia tai, kad maža dalis gyventojų apskritai turėjo nuomonę apie paslaugos kokybę.

Bibliotekose nesilankantys gyventojai bibliotekose vykstančius procesus yra linkę vertinti nuosaikiau (pagerėjusius aspektus pastebi 30% - 36% gyventojų). Būtina atkreipti dėmesį, kad beveik pusė (44% - 47%) gyventojų nurodė negalintys vertinti paslaugų pokyčio.

Socialinės atskirties grupės: pensininkai dažniau neturi nuomonės apie kitų leidinių, duomenų bazių įvairovę, kompiuterinės technikos bei programinės įrangos gausą ir kokybę, galimybę gauti pagalbą IT klausimais iš darbuotojų.

2011 vs. 2010: lyginant su praėjusiais metais, šįmet bibliotekoje lankęsi gyventojai dažniau teigė pastebintys bibliotekos organizuojamų renginių įvairovės (2011:45%, 2010:36%) ir kokybės gerėjimą (2011:43%, 2010:35%). Bibliotekoje nesilankę gyventojai šįmet visas bibliotekų vertinamas paslaugas vertina skeptiškiau.

2011 - 2009: aiškias vertinimo kaitos tendencijas išskirti sunku, vertinimai nėra pastovūs.

Miestas vs. kaimas: bibliotekose lankęsi kaimo gyventojai kiek dažniau nei miestiečiai pablogėjusia įvardijo periodinės spaudos įvairovę (M:4%, K:11%). Bibliotekose nesilankę miesto gyventojai dažniau linkę teigti, kad situacija nepakito, o kaimo gyventojai – kad paslaugų teikimo pokyčių vertinti jie negali.

Vieša interneto prieiga bibliotekose

Viešos interneto prieigos bibliotekose žinomumas

Apie tai, kad bibliotekose galima nemokai naudotis internetu, žino dauguma gyventojų (82%). Apie nemokamą interneto prieigą bibliotekose dažniau žino moterys, jaunimas, vidurinėsios brandos atstovai, asmenys su aukštesniu išsimokslinimu, didžiausiomis pajamomis, dažniausiai turintys internetą namuose.

Socialinės atskirties grupės: pensininkai, neįgalieji ir bedarbiai apie galimybę nemokai naudotis internetu bibliotekose žino kiek rečiau nei kitos gyventojų grupės (P:71%; N:70%, B:74%).

2011 vs. 2010: viešos interneto prieigos bibliotekose žinomumas per pastaruosius metus išaugo (2011:82%, 2010:72%).

2011 – 2008: viešos interneto prieigos žinomumas nuosekliai augo nuo pat Projekto įgyvendinimo pradžios (2011:82%, 2010:60%).

Miestas vs. kaimas: galimybė nemokamai naudotis internetu bibliotekose yra vienodai gerai žinoma tiek mieste, tiek kaime (M:82%; K:84%). Per pastaruosius metus viešosios interneto prieigos žinomumas labiau augo kaime (2011:84%; 2010:67%), nei mieste (2011:82%; 2010:74%).

Naudojimosi vieša interneto prieiga bibliotekose intensyvumas

Nemokama interneto prieiga bibliotekose nors kartą yra naudojęsi 28% apie ją žinančių gyventojų. Tai yra 23% visų 15-74 metų amžiaus gyventojų arba pusė bibliotekos lankytojų (51%). Nemokamo interneto galimybe bibliotekose dažniau naudojasi jaunimas, rečiau vyresnio amžiaus gyventojai, pensininkai, neįgalieji, bedarbiai, dirbantieji fizinį darbą.

Socialinės atskirties grupės: pensininkai, neįgalieji ir bedarbiai nemokamu internetu bibliotekose naudojami gerokai rečiau nei kitos gyventojų grupės (P:7%; N:15%⁵).

2011 vs. 2010: naudojimasis vieša interneto prieiga bibliotekose per metus nepakito (2011:28%, 2010:28%).

2011 – 2008: naudojimasis vieša interneto prieiga bibliotekose per 4 metus reikšmingai nekito (2011:28%; 2008:32%).

Miestas vs. kaimas: nemokamu internetu bibliotekose vienodai dažnai naudojasi tiek miesto, tiek kaimo bibliotekų lankytojai (M:27%; K:30%).

Naujų viešos interneto prieigos vartotojų pritraukimas

Pirmą kartą per pastaruosius metus vieša interneto prieiga bibliotekose pasinaudojo 11% viešos interneto prieigos vartotojų. Didžioji dalis (76%) vieša interneto prieiga besinaudojančių ar nors kartą pasinaudojusių šia paslauga pirmą kartą pasinaudojo pernai ar anksčiau.

Socialinės atskirties grupės: šiais metais pirmą kartą vieša interneto prieiga pasinaudojo 33%⁶ neįgaliųjų, 15% pensininkų ir 13% bedarbių; pernai ar anksčiau vieša interneto prieiga pirmą kartą teigia pasinaudoję 50% neįgaliųjų, 84% pensininkų ir 78% bedarbių.

2011 vs. 2010: šiais metais viešosios interneto prieigos vartotojų pritraukta tiek pat kiek ir pernai (2011:11%, 2010:10%).

2011 – 2008: daugiausiai naujų viešosios interneto prieigos vartotojų pavyko pritraukti 2009 metais (pirmą kartą pasinaudojo vieša interneto prieiga bibliotekose) (2011:11%, 2010:10%, 2009:17%, 2008:8%).

Miestas vs. kaimas: šiais metais pirmą kartą vieša interneto prieiga pasinaudojo daugiau kaimo gyventojų, nei miesto (M:8%; K:17%). 2011 - 2008 metų laikotarpyje mieste naujų vartotojų daugiausiai pritraukta 2009-aisiais (2011:8%, 2010:9%, 2009:21%, 2008:8%), tuo tarpu kaime daugiausiai vartotojų pritraukta šiais metais (2011:17%, 2010:12%, 2009:10%, 2008:7%).

⁵ Poskyryje "Naudojimosi vieša interneto prieiga bibliotekose intensyvumas" duomenys pateikiami nuo gyventojų/tikslinių grupių, žinančių apie viešos interneto prieigos bibliotekose galimybę.

⁶ Poskyryje "Naujų viešos interneto prieigos vartotojų pritraukimas" duomenys pateikiami nuo gyventojų/tikslinių grupių, besinaujančių ar nors kartą pasinaudojusių vieša interneto prieiga bibliotekose.

Nesinaudojimo vieša interneto prieiga bibliotekose priežastys

Vieša interneto prieiga bibliotekose susilaukia nedaug lankytojų, nes didesnė dalis gyventojų turi galimybę internetu naudotis kitur (59%). Kas penktas (23%) interneto prieiga nesinaudojantis gyventojas nurodė, kad šia paslauga nesinaudoja, nes internetu naudotis nemoka. 43% prieiga nesinaudojančių gyventojų neturi laiko (9%) arba noro (18%) naudotis šia paslauga ar lankytis bibliotekose (16%).

Socialinės atskirties grupės: pensininkai ir neįgalieji dažniau nei kitos gyventojų grupės nurodė, kad jie nenori naudotis vieša interneto prieiga (P:33%; N:29%) ir kartu su bedarbiais dažniau nurodė, kad nesinaudojimo priežastis - nemokėjimas naudotis internetu (P:57%; N:42%; B:39%).

Miestas vs. kaimas: miestų gyventojai dažniau turi galimybę naudotis internetu kitur (M:65%; K:46%), o kaimų gyventojai dažniau nurodo nesilankantys bibliotekoje (M:18%, K:34%) ar neturintys laiko (M:13%; K:21%) naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose.

Viešos interneto prieigos paslaugos teikimo aspektų kokybės vertinimas

Geriausiai viešos interneto prieigos vartotojai yra linkę vertinti su viešos interneto prieigos paslaugos teikimu netiesiogiai susijusius aspektus: darbuotojų paslaugumą (81%⁷) ir kvalifikaciją (75%), bibliotekų darbo laiką (74%) ir galimybę dirbti netrukdomam (72%). Tiesiogiai naudojimąsi internetu įtakojantys aspektai (kompiuterinė technika (64%) ir programinė įranga (64%), interneto greitis (59%)) įvertinti kiek prasčiau.

Socialinės atskirties grupės: šių grupių atstovų vertinimai nesiskiria nuo bendrų gyventojų vertinimų.

2011 vs. 2010: per pastaruosius metus daugiau viešosios interneto prieigos vartotojų kaip „labai gerą“ ėmė vertinti kompiuterinės technikos (2011:16%, 2010:10%), programinės įrangos (2011:13%, 2010:8%) kokybę ir darbuotojų kvalifikaciją (2011:29%, 2010:16%).

2011 – 2009: daugiau viešosios interneto prieigos vartotojų kaip „labai gerą“ ėmė vertinti kompiuterinės technikos kokybę (2011:16%, 2009:12%) ir darbuotojų kvalifikaciją (2011:29%, 2009:20%).

Miestas vs. kaimas: kaime gyvenantys paslaugos vartotojai daugumą paslaugos teikimo aspektų vertina geriau nei gyvenantys mieste, tačiau miestiečiai geriau vertina galimybę dirbti netrukdomam (M:74%, K:64%), o darbuotojų paslaugumas ir mieste, ir kaime vertinamas vienodai (M:80%, K:81%). Viešos interneto prieigos paslaugos vertinimas per pastaruosius metus tarp miesto vartotojų iš ėsmės nekito, tik kiek daugiau jų nurodė interneto greitį kaip „labai blogą“ (2011:9%; 2010:3%), o darbuotojų kvalifikaciją kaip „labai gerą“ (2011:25%, 2010:16%). Kaime viešos interneto prieigos kokybės vertinimas pagerėjo pagal visus vertinimo kriterijus.

Ketinimai naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose ateityje

Per artimiausią pusmetį naudotis internetu bibliotekose ketina kas penktas apie tokią galimybę žinantis gyventojas (17%). Didžioji dalis (47%) gyventojų, ketinančių naudotis vieša interneto prieiga, yra naudojęsi internetu bibliotekose ir anksčiau. Iš vieša interneto prieiga anksčiau nesinaudojusių gyventojų šia paslauga žada pradėti naudotis tik kas dvidešimtas (6%).

79%⁸ apie nemokamą internetą bibliotekose žinančių gyventojų šia paslauga nesinaudos.

Socialinės atskirties grupės: iš visų gyventojų grupių ketinimais naudotis internetu bibliotekose socialinės atskirties grupės neišsiskiria.

2011 vs. 2010: apsisprendusių kitąmet naudotis vieša interneto prieiga gyventojų dalis per pastaruosius metus nepakito.

2011 – 2008: ketinančių ir kitąmet naudotis vieša interneto prieiga gyventojų dalis iki šių metų nuosekliai mažėjo (2011:17%, 2010:16%, 2009:25%, 2008:29%).

Miestas vs. kaimas: pradėti naudotis interneto prieiga bibliotekose per artimiausią pusmetį kiek dažniau ketina kaimų gyventojai (M:15%; K:24%).

⁷ Sumuojamos „labai gerai“ ir „gerai“ procentinės išraiškos

⁸ Sumuojamos „greičiausiai ne“ ir „ne“ procentinės išraiškos

Bibliotekos įvaizdis

Su bibliotekomis siejamos asociacijos

Biblioteka didžiajai daugumai gyventojų vienareikšmiškai asocijuojasi su knygomis, literatūra (58%). Gerokai mažiau gyventojų biblioteką sieja su informacija, žinių šaltiniu (23%), mokslu, duomenų bazėmis (13%), kompiuteriais, internetu (8%).

Įvaizdinių savybių priskyrimas bibliotekai

Gyventojai biblioteką dažniau laiko vieta, kurioje yra gera atmosfera, kurioje dirba kvalifikuoti, linksmi ir paslaugūs darbuotojai. Be to, daugumos gyventojų nuomone, tai vieta, skirta visiems norintiems. Šiandienos biblioteka yra pakankamai šiuolaikiška, nors šiek tiek stokojanti populiarumo, madingumo. Tai greičiau vieta skirta pabūti vienam, nei bendrauti su kitais.

Bibliotekų darbuotojų (bibliotekininkų bei jų vadovų) nuomonė apie bibliotekas yra geresnė nei gyventojų. Palyginus su gyventojais, gerokai didesnė dalis bibliotekininkų bibliotekos savybes vertina pozityviai. Didesnė dalis vadovų taip pat yra linkusi pritarti visiems teiginiams, išskyrus tuos, kad biblioteka labiau skirta jaunimui, o bibliotekininkai – linksmi ir mandagūs bei aukštos kvalifikacijos.

Apibendrintai galima sakyti, kad dauguma (64%) gyventojų yra palankiai nusiteikę bibliotekų atžvilgiu. Negatyvų su bibliotekomis siejamą požiūrį turi nedidelė dalis gyventojų (8%); ketvirčio (28%) gyventojų požiūrį galėtume vadinti neutraliu (būdingas tiek pozityvus, tiek negatyvus požiūris).

Bibliotekos suvokimas tampa susijęs ir su lankymusi bibliotekoje. Per pastaruosius metus bibliotekoje lankęsi gyventojai ją suvokia pozityviau; joje niekada nesilankę asmenys ją vertina negatyviau.

Socialinės atskirties grupės: pensininkai ir neįgalieji dažniau nei kitos gyventojų grupės mano, jog biblioteka yra populiari, madinga vieta, skirta bendrauti su draugais, bendruomeninio gyvenimo centras, kuriame smagu leisti laiką. Pensininkai taip pat kiek dažniau mano, jog biblioteka yra šiuolaikiška vieta, kurioje dirba aukštos kvalifikacijos darbuotojai. Bedarbiai biblioteką dažniau įsivaizduoja esant populiaria vieta, kurioje dirba linksmi ir mandagūs darbuotojai.

2011 vs. 2010: per pastaruosius metus pozityvūs pokyčiai stebimi beveik visais aspektais (3 -13 procentinio punkto padidėjimas). Nepakito tik dalis gyventojų, pritariančių, kad biblioteka yra populiari vieta leisti laiką, skirta bendrauti su kitais žmonėmis, skirta jaunimui.

2011 – 2008: Projekto įgyvendinimo laikotarpiu pastoviai augo dalis gyventojų, pritariančių, kad biblioteka yra šiuolaikiška, skirta bendrauti su kitais žmonėmis ir teikianti įvairiapuses paslaugas vieta. Kasmet taip pat augo dalis manančių, kad biblioteka yra aprūpinta naujausia įranga vieta, kurioje nuolat diegiamos naujovės.

Miestas vs. kaimas: miestuose gyvenantys žmonės biblioteką rečiau tapatina su populiaria (M:45% : K:47%), madinga (M:40% : K:54%), šiuolaikiška (M:78%: K:83%) vieta. Miestuose biblioteka taip pat rečiau siejama su bendruomeninio gyvenimo centru (M:64%: K:74%), bendravimui (M:36%: K:55%) ir jaunimui (M53%: K:68%) skirta vieta. Vertinimo kaitos tendencijos kaime ir mieste panašios į bendras šalies tendencijas, tačiau mieste nežymiai sumažėjo gyventojų, manančių, kad biblioteka yra populiari vieta leisti laiką (2011:45%, 2010:48%).

Projektai, skirti diegti viešą interneto prieigą

Informuotumas apie projektus

Paprašius gyventojų papasakoti kokius projektus, skirtus diegti viešą interneto prieigą, jie žino, tik pavieniai gyventojai nurodė konkrečius projektų pavadinimus: „Bibliotekos pažangai“ ir „Langas į ateitį“ projektus nurodė 4% gyventojų, VIPT – 0,03% gyventojų. Didžioji dalis (88%) gyventojų į šį klausimą atsakyti negalėjo.

Įvardinus konkrečius projektų pavadinimus ir užklausus, ar gyventojai yra apie juos girdėję, rezultatai yra geresni: kiek geriau gyventojams žinomas projektas yra „Langas į ateitį“ (37%); apie projektus „Bibliotekos pažangai“ ir VIPT yra girdėję kiek mažiau Lietuvos gyventojų (atitinkamai 30% ir 26%).

Socialinės atskirties grupės: pensininkai, neįgalieji ir bedarbiai rečiau nei kitos gyventojų grupės yra girdėję apie projektą „Bibliotekos pažangai“ (P:23%; N:25%; B:22%). Pensininkai bei bedarbiai taip pat rečiau girdėjo apie projektą „Langas į ateitį“ (P:24%, B:30%). Pensininkai rečiau girdėjo ir apie VIPT projektą (P:15%).

2011 vs. 2010: per metus kiek sumažėjo projekto „Bibliotekos pažangai“ žinomumas (2011:30%, 2010:36%). Projektų „Langas į ateitį“ (2011:37%, 2010:37%) ir VIPT (2011:26%, 2010:26%) žinomumas nepakito.

2011 – 2008: lyginant su 2008 metais, Projekto „Bibliotekos pažangai“ žinomumas išaugo (2011:30%, 2010:36%, 2009:25%, 2008:10%). Projektų „Langas į ateitį“ (2011:37%, 2010:37%, 2009:41%, 2008:34%) ir VIPT (2011:26%, 2010:26%, 2009:23%, 2008:13%) žinomumas pastaruosius kelis metus nebeaugo.

Miestas vs. kaimas: projektas „Bibliotekos pažangai“ yra kiek geriau žinomas tarp kaimo nei miesto gyventojų (M:28%, K:36%); projektų „Langas į ateitį“ ir VIPT žinomumas tarp miesto ir kaimo gyventojų iš esmės nesiskiria. Per pastaruosius metus miestuose sumažėjo tiek projekto „Bibliotekos pažangai“ (2011:28%, 2010:35%), tiek projekto „Langas į ateitį“ žinomumas (2011:36%, 2010:38%).

Informacijos apie projektus šaltiniai

Didžioji dauguma gyventojų informaciją apie projektus, skirtus diegti viešą interneto prieigą, sužinojo iš televizijos („Bibliotekos pažangai“ (68%), „Langas į ateitį“ (58%), VIPT (54%)).

Gyventojai, žinantys projektą „Bibliotekos pažangai“, apie projektą taip pat sužinojo iš spaudos (27%) ir radijo (26%), skelbimų bibliotekoje (17%), interneto (13%). 15% gyventojų apie projektą sužinojo iš draugų ar pažįstamų, 6% - pastebėjo skelbimus lauko reklamoje.

Socialinės atskirties grupės: apie projektą „Bibliotekos pažangai“ pensininkai kiek dažniau nei kitos gyventojų grupės sužinojo iš radijo (41%), o neįgalieji - iš pažįstamų ar artimųjų (33%).

2011 vs. 2010: sumažėjo gyventojų apie projektą „Bibliotekos pažangai“ sužinojusių iš skelbimų bibliotekoje (2011:17%, 2010:20%), spaudos (2011:27%, 2010:39%), iš draugų, pažįstamų (2011:15%, 2010:26%), interneto (2011:13%, 2010:21%) ar lauko reklamos (2011:6%, 2010:10%).

2011 – 2008: per ketverius metus vis daugiau žmonių apie projektus teigė sužinantys iš televizijos, tačiau vis mažiau žmonių nurodė tokią informaciją pastebintys spaudoje.

Miestas vs. kaimas: kaimo gyventojai informaciją apie projektą „Bibliotekos pažangai“ dažniau nei miesto gyventojai pastebi skelbimuose bibliotekose (M:13%; K:24%) bei spaudoje (M:22%, K:36%).

Projekto „Bibliotekos pažangai“ vertinimas

Dauguma gyventojų projektą „Bibliotekos pažangai“ vertina palankiai (82%⁹).

Socialinės atskirties grupės: šių grupių atstovų vertinimai nuo visų gyventojų vertinimų nesiskiria.

2011 - 2009: teigiamas projekto vertinimas nuo 2009 tolygiai stiprėja („labai palankiai“ Projektą vertino: 2011:47%, 2010:42%, 2009:39%).

Miestas vs. kaimas: Projektą kiek palankiau vertina kaime nei mieste (M:81%; K:84%).

Naudojimasis projektų teikiamomis paslaugomis

Maždaug pusė gyventojų, žinančių projektus „Bibliotekos pažangai“ (49%), „Langas į ateitį“ (42%) ir VIPT (48%), šių projektų paslaugomis naudojosi patys arba turi pažįstamų ar šeimos narių, kurie pasinaudojo projektų paslaugomis.

Tik kiek daugiau nei kas dešimtas apie projektus žinantis gyventojas projektų teikiamomis paslaugomis naudojosi asmeniškai (BP:15%, LIA:11%, VIPT:16%). Apie dešimtadalis gyventojų turi šeimos narių, kurie naudojosi minėtomis paslaugomis (BP:11%, LIA:7%, VIPT:9%), o dar penktadalis (BP:24%, LIA:18%, VIPT:21%) teigė, jog šių projektų paslaugomis naudojosi jų pažįstami.

Socialinės atskirties grupės: šių grupių atstovų naudojimosi projektų teikiamomis paslaugomis patirtis nuo visų gyventojų nesiskiria.

2011 vs. 2010: per pastaruosius metus visų projektų atvejais išaugo asmeniškai projektų „Bibliotekos pažangai“ (2011:15%, 2010:7%), „Langas į ateitį“ (2011:11%, 2010:6%) ir VIPT (2011:16%, 2010:10%) paslaugomis besinaudojusių gyventojų dalis. Taip pat išaugo dalis gyventojų, nurodžiusių, kad

⁹ Sumuojamos „labai palankiai“ ir „palankiai“ procentinės išraiškos

projektų „Bibliotekos pažangai“ (2011:11%, 2010:4%) ir VIPT (2011:9%, 2010:5%) paslaugomis teko naudotis šeimos nariams.

Gyventojų skaitymo ypatumai

Knygų skaitymo dažnis

Dažnai (bent kartą per savaitę) knygas skaito trečdalis Lietuvos gyventojų (34%), likę gyventojai knygas skaito „prie progos“ (bent kartą per metus, bet ne dažniau nei kartą per mėnesį) (30%) ir pasyviai (beveik niekada ar niekada) (36%).

Socialinės atskirties grupės: didesnė dalis šių grupių atstovų yra pasyvūs skaitytojai (P:44%, N:47%, B:51%).

Miestas vs. kaimas: miestuose yra kiek daugiau aktyvių knygų skaitytojų (M:37%, K:28%), kaime - kiek daugiau pasyvių skaitytojų (M:32%, K:43%).

Skaitytų knygų skaičius

16% gyventojų per metus perskaito daugiau nei 15 knygų, kas penktas gyventojas (19%) perskaito nuo 6 iki 15 knygų arba nuo 3 iki 5 knygų (21%). Mažiau nei tris knygas per metus perskaito ketvirtadalis gyventojų (26%), o 18% gyventojų per metus neperskaito nei vienos knygos.

Socialinės atskirties grupės: didesnė dalis pensininkų ir bedarbių per pastaruosius metus nėra perskaitę nė vienos knygos (P:23%, B:26%).

Miestas vs. kaimas: miestuose 3 ir daugiau knygų per metus perskaito daugiau gyventojų nei kaime (M:60%, K:49%).

Skaitytų knygų žanrai

Daugiausiai gyventojų pastaraisiais metais skaitė romantinę literatūrą (44%). Maždaug kas trečias gyventojas skaitė detektyvus (32%), praktinio pobūdžio knygas (29%), profesinę (29%) ar savišvietai skirtą literatūrą (28%). Mažiausiai populiarios knygos (skaitė 15% ir mažiau) – šiuolaikinė proza, poezija, publicistikos knygos, esė bei knygos apie meną.

Socialinės atskirties grupės: pensininkai dažniau skaito detektyvus (43%), poeziją (23%) ir publicistiką, esė (13%).

Miestas vs. kaimas: miesto gyventojai kiek dažniau renkasi dokumentinę (M:20%, K:14%) ar profesinę literatūrą (M:31%, K:24%), tuo tarpu kaimo gyventojai kiek labiau nei miestiečiai linkę skaityti praktinio pobūdžio knygas (M:27%, K:35%).

Knygų skaitymo priežastys

Dvi pagrindinės knygų skaitymo priežastys, dėl kurių knygas skaito pusė gyventojų - noras pagilinti savo žinias (53%) ir noras atsipalaiduoti (52%). Rečiau knygos skaitomos dėl noro būti gerai informuotu, turėti savo nuomonę įvairiais klausimais arba galimybės tokiu būdu nuvyti nuobodulį (po 23%), patobulinti savo kalbą ir rašymo įgūdžius (14%).

Socialinės atskirties grupės: pensininkai ir neįgalieji dažniau nurodė skaitantys, nes nori nuvyti nuobodulį (P:36%, N:39%).

Miestas vs. kaimas: miesto gyventojai kiek dažniau skaito norėdami patobulinti savo kalbą bei rašymo įgūdžius (M:16%, K:10%).

Laikraščių ir žurnalų skaitymas

Daugiau nei pusė gyventojų dažniausiai skaito spausdintus respublikinius (64%) ir regioninius (55%) dienraščius ar savaitraščius bei spausdintus žurnalus (56%). Kas antras gyventojas skaito naujienų portalus internete (47%), ketvirtadalis (28%) gyventojų - elektronines laikraščių versijas. Mažiausiai gyventojų skaito elektroninius žurnalus (10%) ir spausdintą užsienio spaudą (6%). Jokia forma laikraščių ir žurnalų neskaito 4% Lietuvos gyventojų.

Socialinės atskirties grupės: pensininkai ir bedarbiai dažniau skaito regioninę spaudą (P:69%, B:66%).

Miestas vs. kaimas: miesto gyventojai kiek dažniau skaito užsienio spaudą (M:7%, K:3%), elektroninius laikraščius (M:31%, K:21%) ir naujienų portalus internete (M:50%, K:41%). Kaimo gyventojai dažniau skaito regioninę spaudą (M:51%, K:64%).

4. Apklausoje dalyvavusių gyventojų charakteristikos

Apklausoje metu apklausta panašios dalys vyrų (47%) ir moterų (53%).

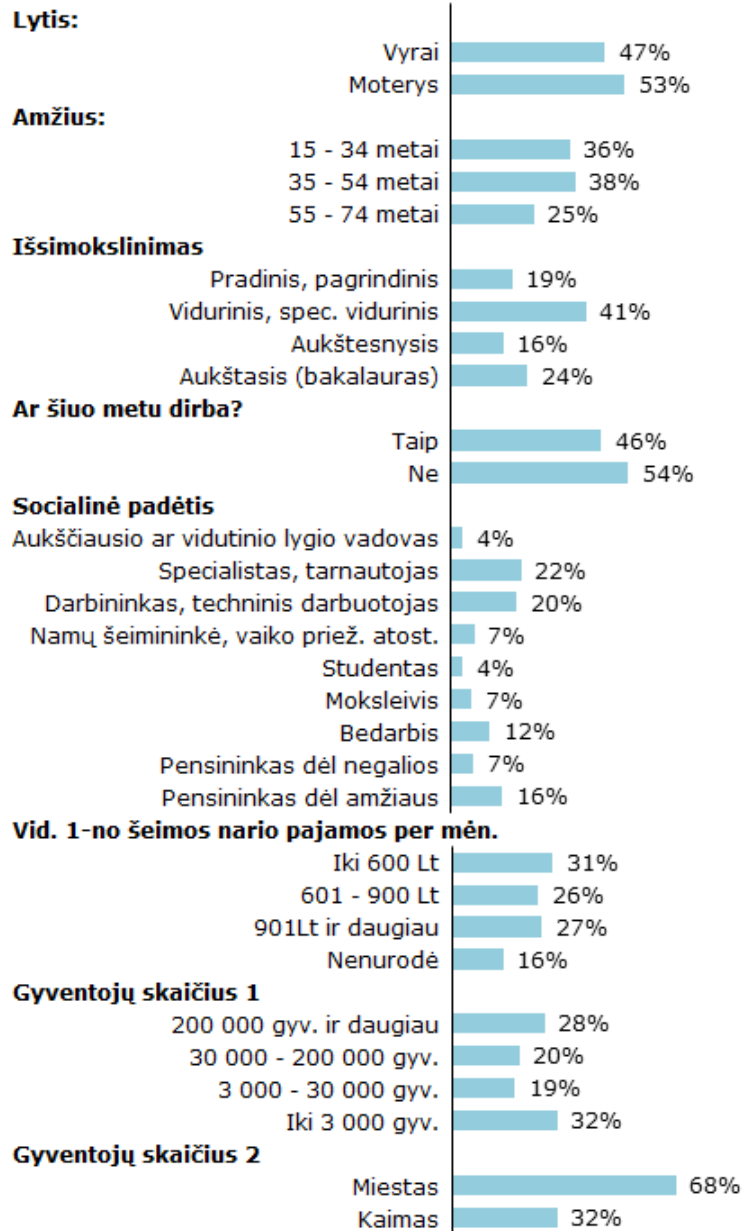
Apklaustų gyventojų pasiskirstymas pagal amžių taip pat atitinka šalies gyventojų pasiskirstymą: apklausoje metu apklausta 36% jaunų (15-34 metų amžiaus) žmonių, 38% brandžių (35-54 metų amžiaus) ir 25% pagyvenusių žmonių (55-74 metų amžiaus).

Šiuo metu nedirbančių 15-74 metų amžiaus apklaustų gyventojų dalis (54%) kiek viršija dirbančiųjų dalį (46%).

Didžiausią nedirbančiųjų dalį sudaro pensinio amžiaus asmenys arba tiesiog darbo neturintys darbingo amžiaus gyventojai. Dar 11% gyventojų šiuo metu mokosi ar studijuoja.

Maždaug kad trečias (31%) gyventojas vienam šeimos nariui per mėnesį gali skirti mažesnes nei 600 Lt pajamas. 27% gyventojų gali būti priskirtini turintiems aukštesnes pajamas vienam namų ūkio nariui (900 Lt ir daugiau).

68% gyventojų buvo apklausti miestuose ir mažesniuose miesteliuose, kas trečias (32%) – kaimo gyvenvietėse.

5. Naudojimosi kompiuteriu įgūdžiai ir mokymosi vietos

5.1. Gebėjimai naudotis kompiuteriu

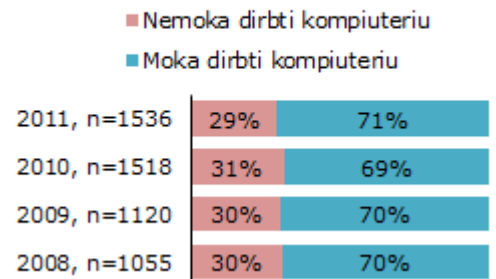
- Mokančiųjų naudotis kompiuteriu gyventojų dalis nekinta jau keletą metų -

Kompiuteriu moka dirbti 71% Lietuvos gyventojų. Mokančiųjų dirbti kompiuteriu gyventojų dalis nekito ne tik per pastaruosius metus, bet ir laikotarpyje nuo Projekto įgyvendinimo pradžios, t.y. nuo 2008m.

Kompiuteriu dažniau nemoka naudotis vyriausio amžiaus asmenys, asmenys su pagrindiniu ar viduriniu išsimokslinimu, žemesnėmis pajamomis disponuojantys gyventojai, pensininkai, neįgalieji, bedarbiai ir kaimų gyventojai.

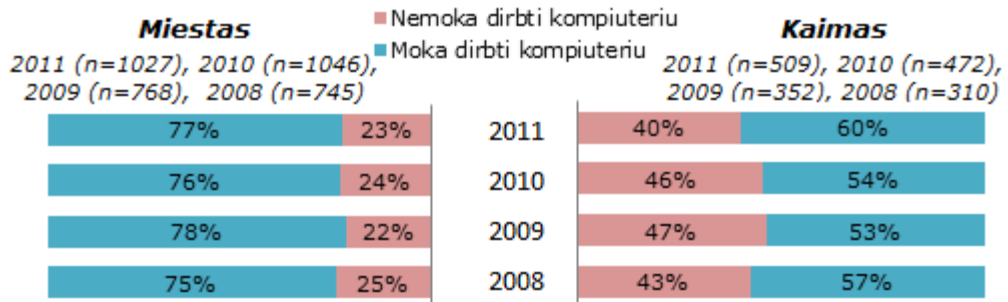
Tarp miesto gyventojų yra beveik dvigubai daugiau gyventojų, mokančių naudotis internetu, nei tarp kaimo gyventojų. Mokančiųjų naudotis kompiuteriu gyventojų statistika nuo 2008 metų nekito.

Mokėjimas dirbti kompiuteriu % skaičiuojami nuo visų apklaustųjų

Mokėjimas dirbti kompiuteriu

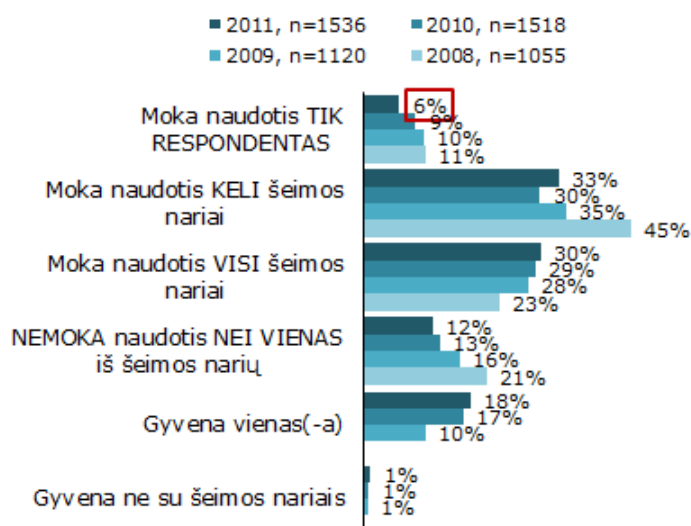
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų

- Daugumoje šeimų nors vienas narys geba naudotis kompiuteriu -

Šeimos narių gebėjimai naudotis kompiuteriu

% skaičiuojami nuo visų apklaustųjų

Didesnė dalis (63%) Lietuvos gyventojų teigia, kad jų namų ūkyje kompiuteriu naudotis moka ne tik jie patys, bet visi kiti šeimos nariai (30%) arba keli šeimos nariai (33%). Namų ūkių, kuriuose kompiuteriu nemoka naudotis nei vienas šeimos narys, yra tik 12%.

Pastarųjų kelių metų bėgyje stebima tendencija, jog vis daugiau šeimos narių išmoka naudotis kompiuteriu.

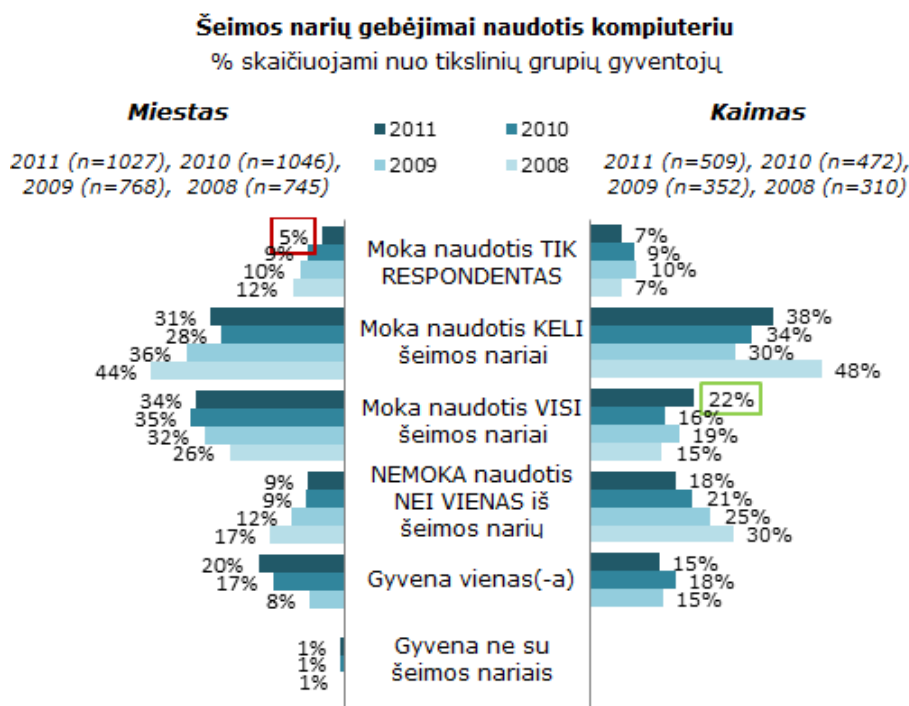
Apie tai, kad visi šeimos nariai moka naudotis kompiuteriu, dažniau nurodo 15-54 metų gyventojai, turintieji aukštąjį išsimokslinimą ir didesnes pajamas, darbininkai, samdomi darbuotojai/tarnautojai, vadovai. Paprastai tokios šeimos turi namie internetą ir dažnai arba vidutiniškai juo naudojasi. Tokių gyventojų požiūris į biblioteką, apibendrintai

vertinant, dažniau yra neutralus arba neigiamas.

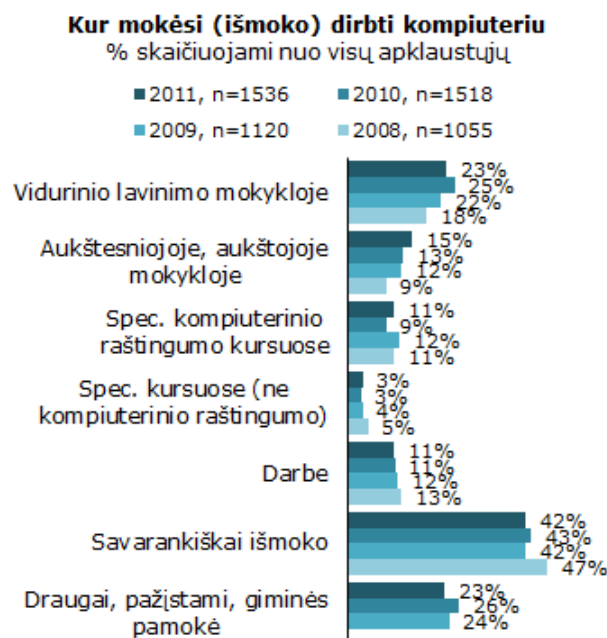
Namų ūkiai, kurių nei vienas narys nemoka naudotis kompiuteriu, paprastai yra pagyvenusių žmonių, turinčių žemesnį išsimokslinimą ir mažesnes pajamas. Apie tai, kad nei vienas šeimos narys nemoka naudotis kompiuteriu, dažniau informuoja pensininkai, neįgalieji, bedarbiai. Šie gyventojai namie paprastai neturi nei kompiuterio, nei interneto, o jų požūris į biblioteką paprastai būna teigiamas.

Lyginant gebėjimus naudotis kompiuteriais miesto ir kaimo gyventojų šeimose, pastebima, kad miesto gyventojų šeimose kompiuteriais dažnai moka naudotis daugiau šeimos narių nei kaimo gyventojų šeimose. Pavyzdžiui, tik 9% miestiečių šeimų kompiuteriu naudotis nemoka nei vienas narys; kaime tokių šeimų yra 18%. Ir atvirkščiai: 34% miesto gyventojų šeimose kompiuteriu moka naudotis visi jos nariai; kaimuose tokių šeimų yra 22%.

Analizuojant per pastaruosius metus miesto ir kaimo gyventojų šeimose įvykusius pokyčius, galima konstatuoti, kad miesto gyventojų šeimose reikšmingų pokyčių neįvyko, tačiau kiek padaugėjo kaimo gyventojų šeimų, kuriose kompiuteriu išmoko naudotis visi jos nariai.

5.2. Kur išmokstama dirbti kompiuteriu?

Dažniausiai dirbti kompiuteriu yra išmokstama savarankiškai (42%). Panaši dalis gyventojų kompiuteriu naudotis išmoko švietimo įstaigoje (38%). 23% gyventojų naudotis kompiuteriais pamokė draugai, pažįstami, giminės.

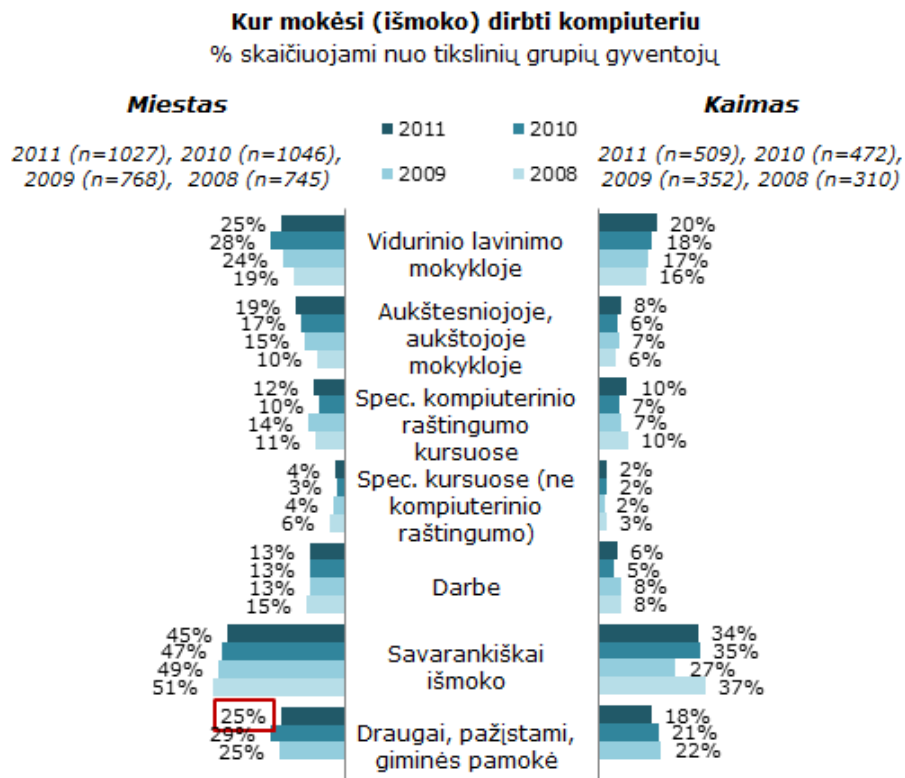
Specializuotuose kursuose dirbti kompiuteriu išmoko sąlyginai nedidelė gyventojų dalis (14%), o 11% gyventojų kompiuteriu naudotis pradėjo tik darbe.

Vietos/įstaigos, kuriose gyventojai išmoksta dirbti kompiuteriu, nekinta: nepakito šios tendencijos nei per pastaruosius metus, nei nuo Projekto įgyvendinimo pradžios.

Savarankiškai dirbti kompiuteriu dažniau išmoksta vyrai, jaunimas bei miestų gyventojai. Tuo tarpu specialiuose kursuose kompiuterinio raštingumo dažniau mokosi vidutinio amžiaus (35-54m.) asmenys, moterys.

Miesto gyventojai naudotis kompiuteriu kiek dažniau nurodo išmokę tiek savarankiškai, tiek aukštesniosiose ar aukštosiose mokyklose, darbe. Miesto gyventojus kiek dažniau naudotis kompiuteriu pamokė ir draugai ar pažįstami.

Nei per pastaruosius vienerius, nei ketverius metus reikšmingų pokyčių miesto ir kaimo gyventojų praktikose mokantis naudotis kompiuteriu neįvyko.

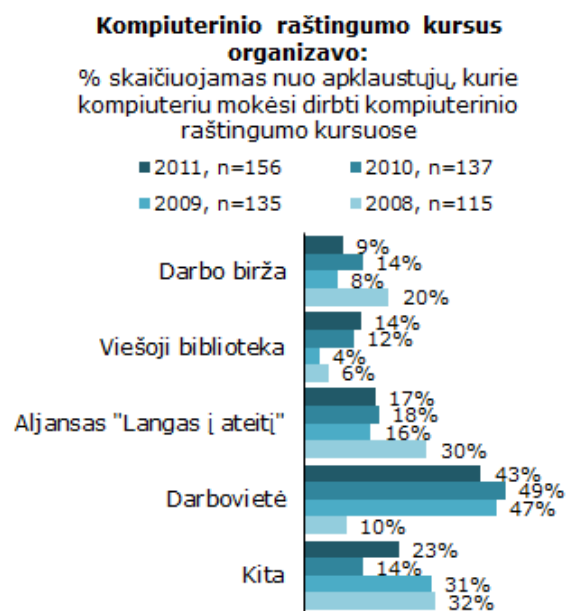

- Nuo Projekto įgyvendinimo pradžios stebimas išaugęs gyventojų, kompiuteriu naudotis besimokiusių bibliotekose, skaičius -

Kompiuterinio raštingumo kursus dažniausiai organizuoja darbovietės (43%). 17% apklaustųjų kompiuterinio raštingumo išmoko aljanso „Langas į ateitį“ kursuose, 14% gyventojų kompiuteriu naudotis mokėsi viešųjų bibliotekų organizuojamuose kompiuterinio raštingumo kursuose, 9% gyventojų, besilankiusių kompiuterinio raštingumo kursuose, kompiuteriu naudotis mokėsi Darbo biržos organizuojuose kursuose.

Per pastaruosius metus reikšmingų pokyčių, renkantis kompiuterinio raštingumo kurso organizatorius, neįvyko, tačiau, analizuojant pokyčius 4 metų bėgyje, pastebima, kad padaugėjo gyventojų, kompiuteriu naudotis išmokusių viešosiose bibliotekose organizuojuose kursuose: 2008 metais viešųjų bibliotekų organizuojuose kompiuterinio raštingumo kursuose buvo mokėsi 6% tokiu būdu besimokiusių gyventojų, o 2011 metais viešųjų bibliotekų kompiuterinio raštingumo kursus nurodė išklausę 14% šių gyventojų.

Dar 23% gyventojų nurodė kitas vietas, kuriose jie mokėsi kompiuterinio raštingumo įgūdžių: vidurinėse mokyklose, aukštosiose mokyklose, kolegijose, savivaldybėje, mokamuose kursuose, „Bočiuose“ (Lietuvos pensininkų sąjunga), verslo centruose, elektroninėje stovykloje, nuotolinio mokymosi būdu, Vilniaus

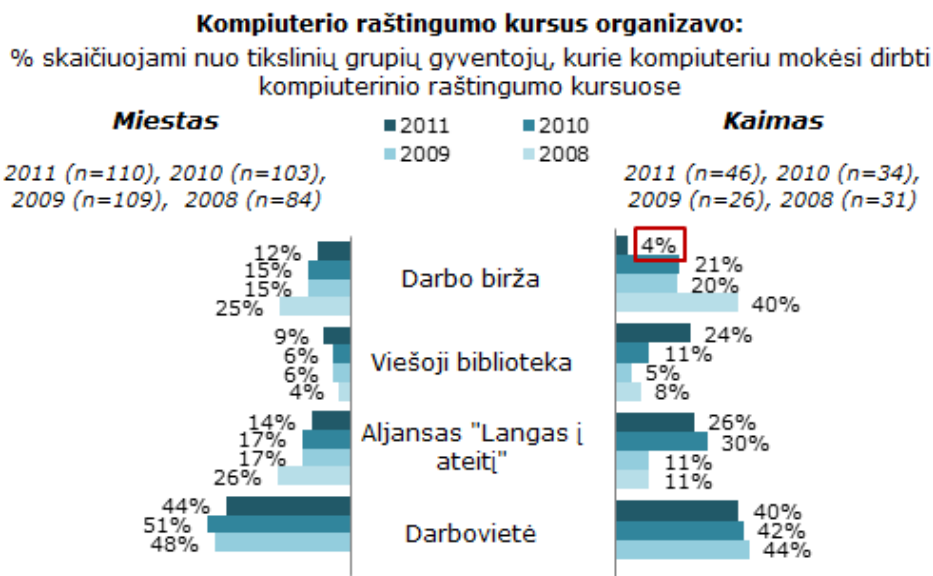

kompiuterininkų akademijoje, dalyvavo ES SF paramos projekte „Gyvenk ir dirbk“. Kai kurie gyventojai nurodė kursus susiorganizavę patys sau, savo iniciatyva ieškodami informacijos internete, literatūroje.

Miesto gyventojai, naudotis kompiuteriu besimokę specializuotuose kursuose, kiek dažniau nurodė tokius kursus klausę Darbo biržoje, kaimo gyventojai – viešosiose bibliotekose ir Aljanso „Langas į ateitį“ kursuose.

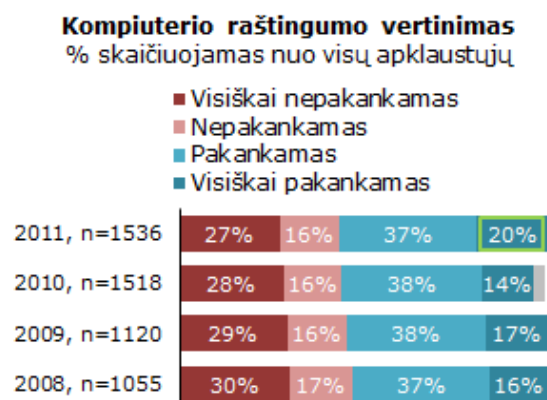
Per pastaruosius metus reikšmingų pokyčių specializuotų kursų organizatorius renkantis miesto gyventojams neįvyko. Kaimo gyventojai, tuo tarpu, per pastaruosius metus, gerokai rečiau lankėsi Darbo biržos organizuotuose mokymuose, kiek dažniau – viešųjų bibliotekų organizuotuose mokymuose.

Analizuojant tai, kaip pasikeitė gyventojų skaičius mieste ir kaime, kompiuterinių įgūdžių besimokęs viešosiose bibliotekose, pastebima, kad tiek mieste, tiek kaime tokių gyventojų padaugėjo.

5.3. Naudojimosi kompiuteriu įgūdžiai

- Per pastaruosius metus savo kompiuterinio raštingumo įgūdžius itin pagerino kaimo gyventojai -

Kiek daugiau nei pusės (57%) 15-74 metų amžiaus Lietuvos gyventojų įgūdžiai naudotis kompiuteriu, jų manymu, yra daugiau ar mažiau pakankami. Tačiau 43% gyventojų nėra patenkinti savo gebėjimais naudotis kompiuteriu ir jį įvardija nepakankamu.

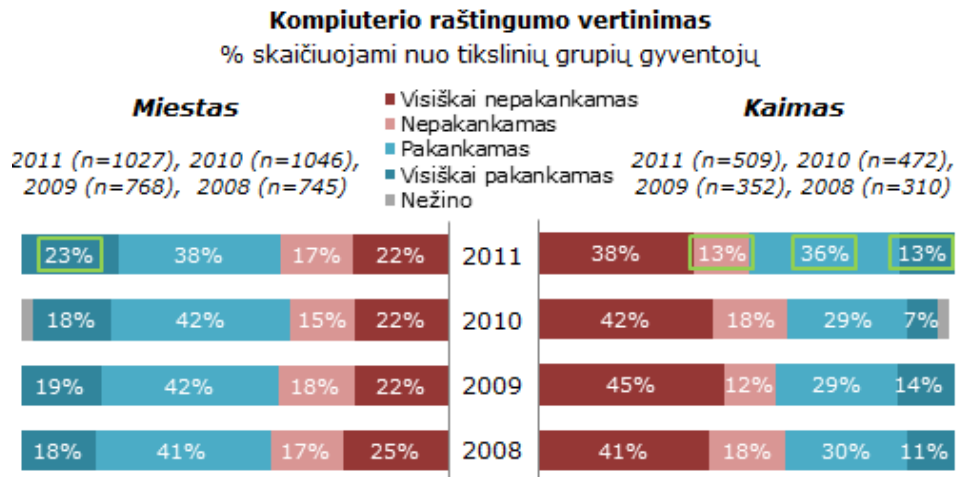
Paprastai nepakankamu kompiuteriniu raštingumu pasižymi finansiškai nestabilios ir socialiai pažeidžiamos grupės: vyresnio amžiaus asmenys, nedirbantieji (ypač pensininkai dėl amžiaus ar negalios bei darbingo amžiaus bedarbiai).

Nei per pastaruosius vienerius, nei per pastaruosius ketverius metus naudojimosi kompiuteriu įgūdžių

įgūdžius vertina kaip „visiškai pakankamus“.

Miesto gyventojai savo kompiuterinį raštingumą vertina geriau (61%) nei kaimo gyventojai (49%). Itin pozityviai vertinama tai, kad per pastaruosius metus gerokai daugiau kaimo gyventojų savo kompiuterinio raštingumo įgūdžius pradėjo vertinti kaip pakankamus.

Analizuojant kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimą per pastaruosius 4 metus, atkreiptinas dėmesys į tai, kad miesto gyventojų kompiuterinio raštingumo vertinimas iš esmės nepakito, o kaimo gyventojų – kiek pagerėjo.

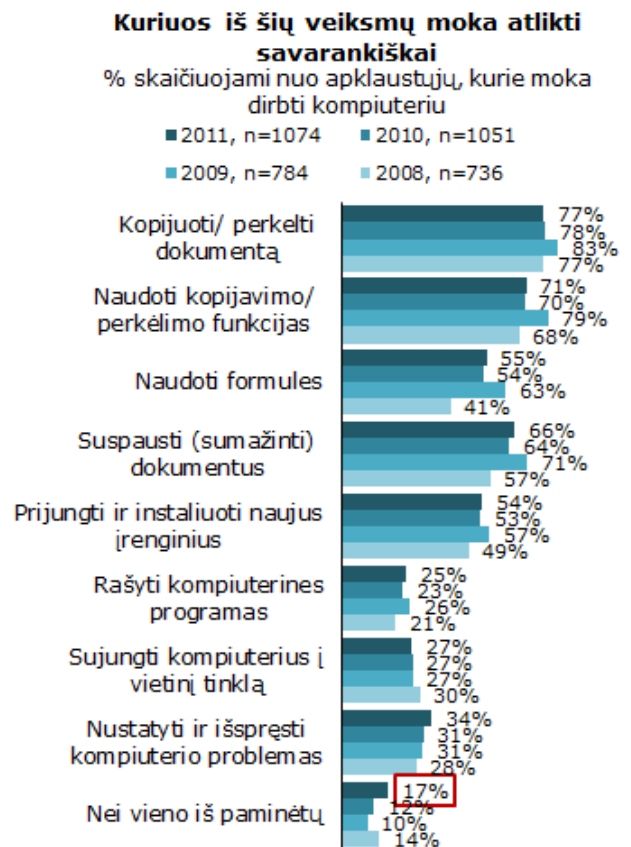

- Gyventojų kompiuterinis raštingumas iš esmės nekinta nei trumpesnėje, nei ilgesnėje laiko perspektyvoje -

Nesudėtingas kompiuterines funkcijas, tokias kaip dokumentų ar tekstų kopijavimas/ perkėlimas bei suspaudimas (sumažinimas), yra savarankiškai atlikusi didžioji kompiuteriu mokančių dirbti gyventojų dalis (ne mažiau 71%). Dokumentuose naudoti formules ar prijungti ir instaliuoti naujus įrenginius teko daugiau nei pusei kompiuteriu mokančių naudotis gyventojų. Tuo tarpu sudėtingesnius techninius veiksmus, tokius kaip kompiuterio problemų sprendimai, kompiuterių sujungimas į vieną tinklą ar programų rašymas, didesnė dalis kompiuteriu mokančių naudotis gyventojų savarankiškai yra atlikę gerokai rečiau. Juos bent kartą yra atlikę mažiau kaip trečdalis kompiuteriu mokančių dirbti gyventojų.

Visas kompiuterines funkcijas dažniau yra atlikęs jaunimas, didesnes pajamas turintys asmenys, dirbantieji protinį darbą (vadovai, specialistai, tarnautojai), moksleiviai ir studentai bei didmiesčių gyventojai. Vyrai turi didesnę patirtį savarankiškai sprendžiant sudėtingesnes technines problemas.

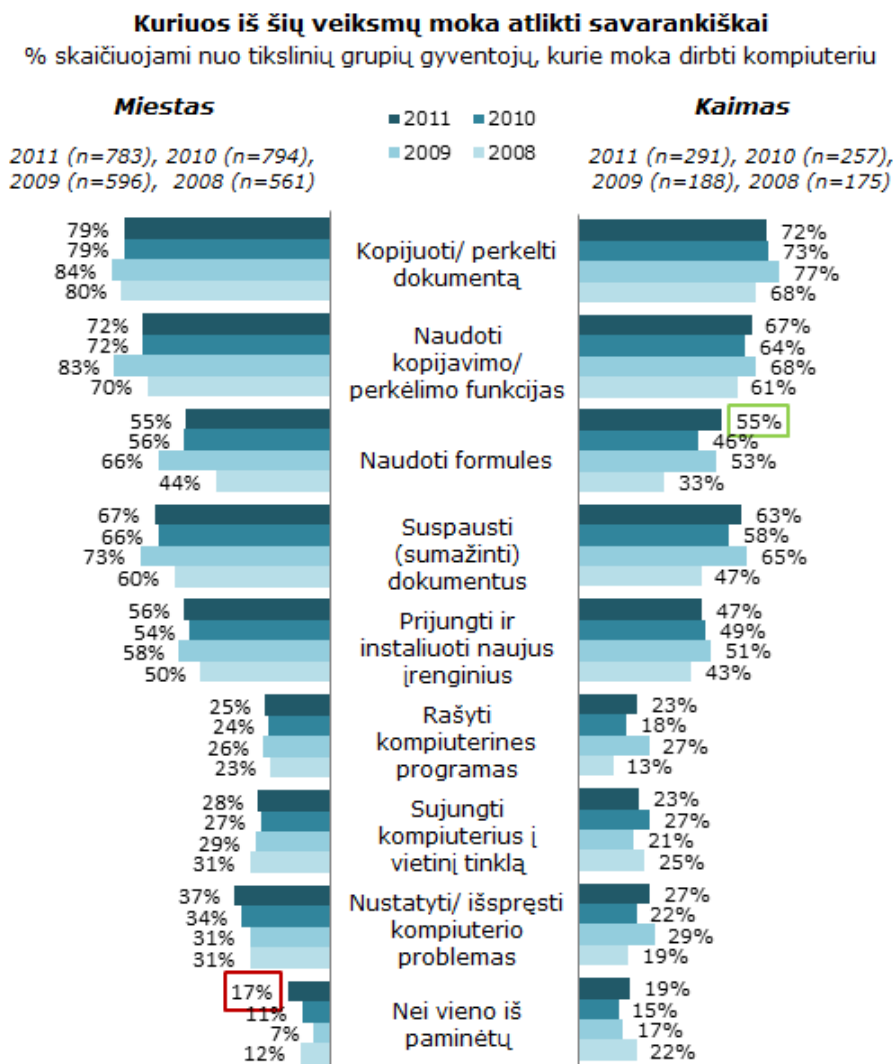
Gyventojų gebėjimas savarankiškai atlikti darbo su kompiuteriais darbus per pastaruosius metus nei kiek nepakito. Dėmesys galėtų būti atkreiptas nebent į tai, kad mažėja kompiuteriu mokančių naudotis gyventojų, kurie savarankiškai nebūtų atlikę nei vieno iš analizuojamų veiksmų.

Analizuojant gyventojų savarankiško darbo su kompiuteriu įgūdžių pokyčius 4 metų perspektyvoje, pastebima, kad reikšmingų pokyčių neįvyko. Tam tikri pokyčiai stebimi, tačiau jie nenurodo bendrojo pobūdžio pokyčių tendencijų: kiek daugiau gyventojų per šiuos metus išmoko naudotis formulėmis, mažinti dokumentus, prijungti ar instaliuoti prie kompiuterio naujus įrenginius, nustatyti ir išspręsti kompiuterio problemas.

Tyrimo duomenys nerodo, kad miesto ir kaimo gyventojų, mokančių naudotis kompiuteriu, savarankiško darbo su kompiuteriais įgūdžiai reikšmingai skirtųsi, t.y. kad miesto gyventojų įgūdžiai daugumoje savarankiško naudojimosi atvejų būtų reikšmingai geresni. Pastebima tik, kad miesto gyventojai kiek dažniau nei kaimo gyventojai nurodo savarankiškai kopijuojantys/ perkeltantys dokumentus ar teksto dalis, prijungiantys ar instaliuojantys naujus įrenginius, nustatantys ir išsprendžiantys kompiuterių problemas.

Per pastaruosius vienerius metus reikšmingų pokyčių savarankiškai naudojantis kompiuteriais miestuose ir kaimuose nestebima. Tik kiek daugiau kaimo gyventojų per pastaruosius metus išmoko naudotis formulėmis.

5.4. IT naudojimo įgūdžių vertinimas

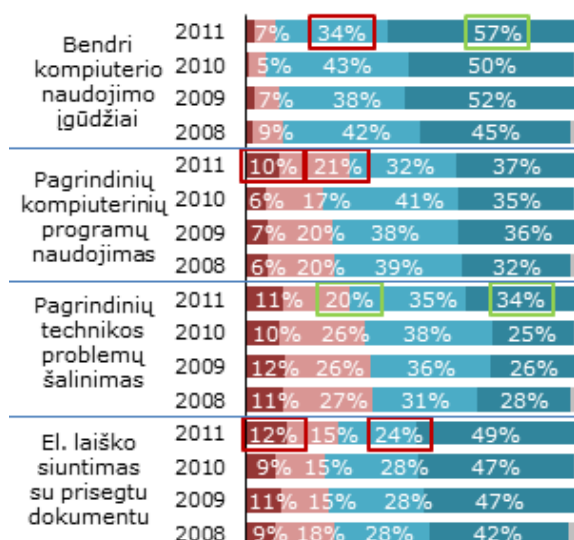
- Naudojimosi IT įgūdžių vertinimas iš esmės nekinta -

Bendri kompiuterio naudojimo įgūdžiai (pavyzdžiui, pelės naudojimas, teksto rinkimas ar pan.) – geriausiai vertinami kompiuterinio raštingumo įgūdžiai. Juos pakankamai įvardijo 91% kompiuteriu mokančių naudotis gyventojų. Trys iš keturių kompiuteriu mokančių dirbti gyventojų mano turintys pakankamus gebėjimus siųsti laiškus su prisegtų dokumentu (73%), naudotis pagrindinėmis kompiuterinėmis programomis (69%), šalinti pagrindines technikos problemas. Vistik, iš analizuojamų IT naudojimo įgūdžių didesnė dalis gyventojų (21%) nepakankamai laiko gebėjimus naudotis pagrindinėmis kompiuterinėmis programomis ar šalinti technines problemas.

Turimų IT naudojimo įgūdžių įvertinimas

% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie moka dirbti kompiuteriu

■ Visiškai nepakankami ■ Nepakankami
■ Pakankami ■ Visiškai pakankami

* 2011 (n=1074), 2010 (n=1051), 2009 (n=784), 2008 (n=736)

Jaunimas, moksleiviai, studentai, specialistai ar tarnautojai bei vadovai dažniau visus kompiuterinio raštingumo įgūdžius vertina kaip pakankamus. Pensininkai bei bedarbiai dažniau nurodo, jog visi analizuojami naudojimosi kompiuteriu įgūdžiai yra nepakankami.

Per pastaruosius vienerius metus gyventojų naudojimosi IT įgūdžių vertinimas kiek pagerėjo: daugiau gyventojų „visiškai pakankamais“ ėmė vertinti bendruosius naudojimosi kompiuteriu įgūdžius ir gebėjimą šalinti pagrindines technikos problemas. Tuo tarpu, pastaraisiais metais kiek daugiau gyventojų nurodo, jog jų gebėjimai siųsti elektroninius laiškus su prisegtais dokumentais yra visiškai nepakankami.

Analizuojant gebėjimų naudotis IT vertinimo pokyčius ilgesnėje (4 metų) laiko perspektyvoje, reikšmingi pokyčiai nestebimi. Atkreiptinas dėmesys nebent į tai, kad kiek daugiau gyventojų per šiuos metus ėmė geriau vertinti savo gebėjimus pašalinti pagrindines technikos problemas.

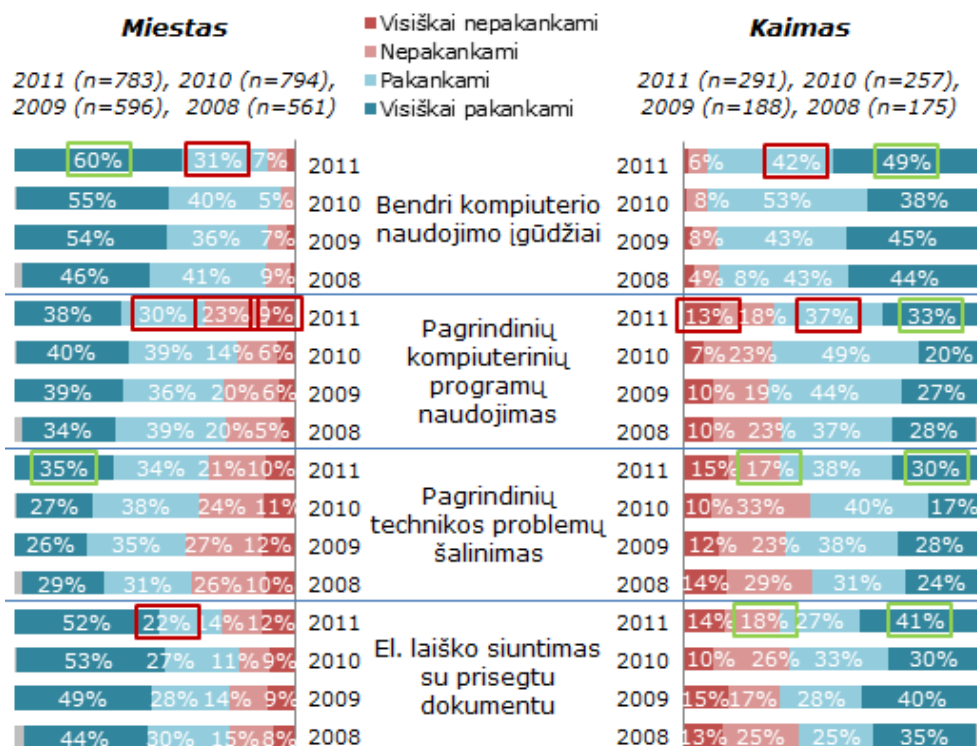
Miesto ir kaimo gyventojai naudojimosi IT įgūdžius vertina taip pat. Trumpojoje analizuojamoje laiko perspektyvoje (1 metų) kaimo gyventojai ėmė geriau vertinti visus naudojimosi IT įgūdžius, o miesto gyventojai dažniau kaip „visiškai pakankamus“ ėmė vertinti bendruosius kompiuterio naudojimo įgūdžius ir

gebėjimus šalinti technikos problemas.

Analizuojant naudojimosi IT įgūdžių vertinimą mieste ir kaime ilgesnėje (4 metų) laiko perspektyvoje, pastebima, kad tiek mieste, tiek kaime, pakankamais IT naudojimosi įgūdžius vertinančių gyventojų dalis nepakito. Tačiau beveik visais atvejais stebimas turimų įgūdžių tvirtėjimas, t.y. vis daugiau gyventojų įgūdžius ima vertinti kaip „visiškai pakankamus“.

Turimų IT naudojimo įgūdžių įvertinimas

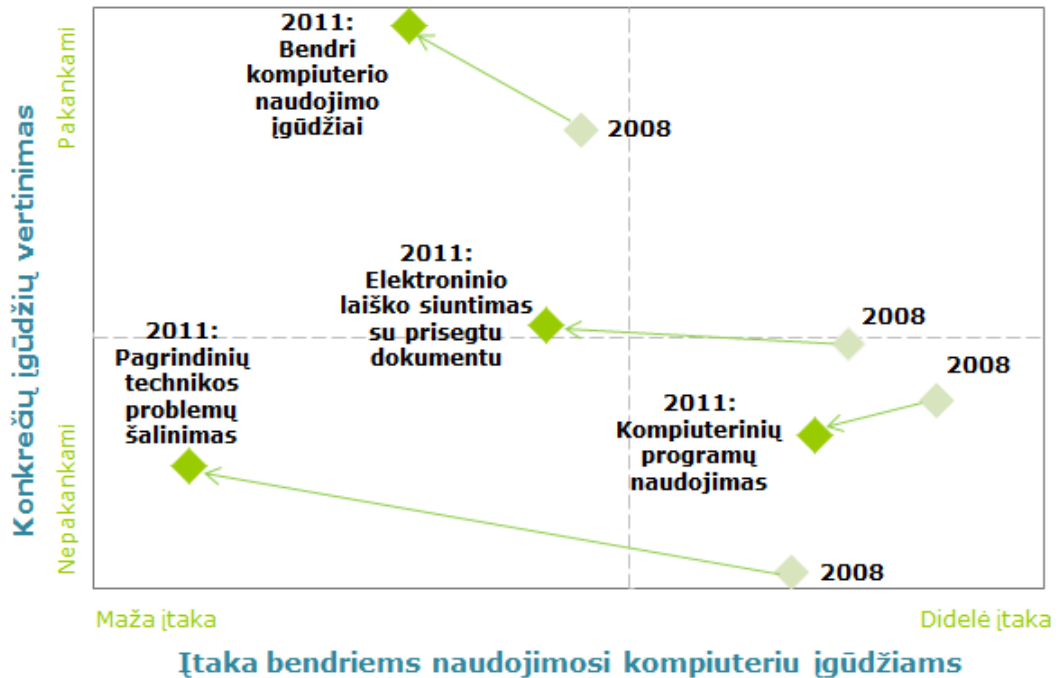
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų, kurie moka dirbti kompiuteriu

Žemiau esančioje matricoje yra pateikiama bendrojo naudojimosi kompiuteriais įgūdžių vertinimo koreliacija su konkrečiais informacinių technologijų įgūdžių vertinimais¹⁰.

Didžiausią įtaką bendram kompiuterinio raštingumo vertinimui turi kompiuterinių programų naudojimo įgūdžių vertinimas, tačiau šie įgūdžiai gyventojų yra vertinami labiau kaip nepakankami nei pakankami. Bendri kompiuterio naudojimo įgūdžiai ir gebėjimas siųsti elektroninius laiškus su prisegtą dokumentu bendram kompiuterinio raštingumo įgūdžių vertinimui turi mažesnę įtaką, o mažiausią įtaką bendrajam vertinimui turi gebėjimo pašalinti pagrindines technikos problemas įgūdžių vertinimas. Ir nors šie įgūdžiai didesnės dalies kompiuteriu naudotis mokančių gyventojų vertinami kaip nepakankami, tai gali būti traktuojama kaip įgūdis, kurio išmokymo poreikis gyventojams nėra itin aktualus.

Pastebima, kad per pastaruosius 4 metus ne tiek pakito gyventojų naudojimosi kompiuteriu įgūdžių vertinimas, kiek sumažėjo visų analizuojamų darbo su kompiuteriu aspektų įtaka bendram kompiuterinio raštingumo vertinimui.

5.5. Naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimas

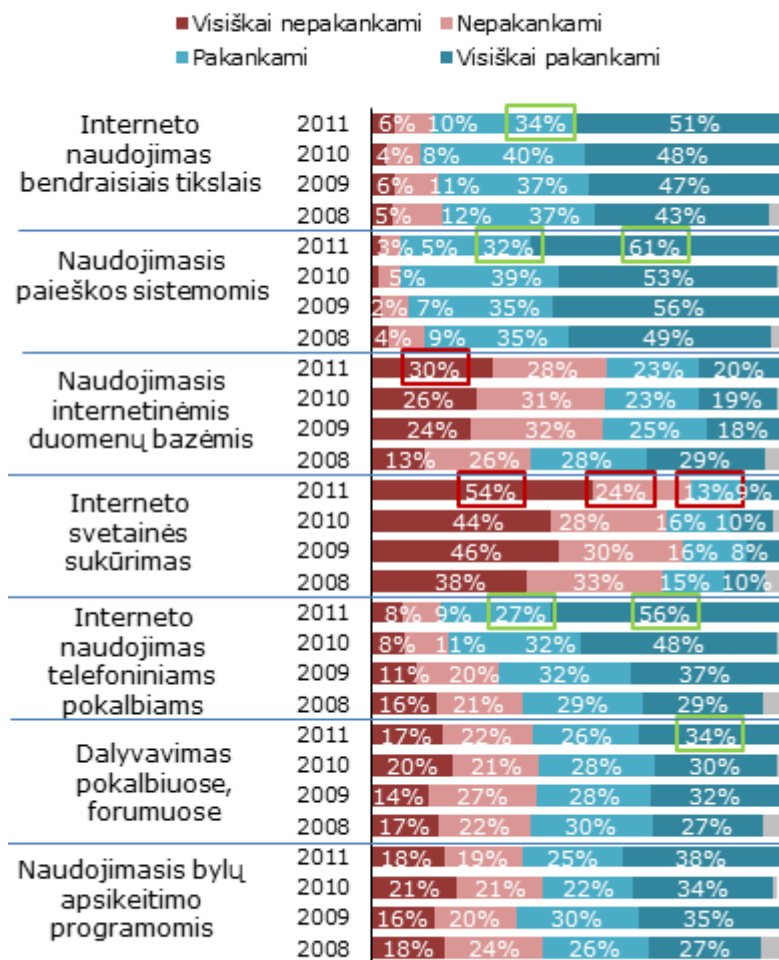
- Gyventojų gebėjimai naudotis interneto ištekliais gerėja. Ypač kaime -

Iš visų naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių geriausiai yra vertinami naudojimosi interneto paieškos sistemomis (93%) įgūdžiai. Panašiai gerai gyventojai, mokantys naudotis kompiuteriu, vertina ir gebėjimus naudotis internetu bendraisiais tikslais (85%) bei interneto naudojimą telefoniniams pokalbiams (83%). Prasčiausiai iš vertinimui pateiktų naudojimosi internetu įgūdžių gyventojai vertina savo gebėjimus kurti interneto svetaines (22%) ar naudotis internetinėmis duomenų bazėmis (43%).

Visais minėtais interneto ištekliais geriau geba naudotis jaunimas, specialistai ar tarnautojai bei vadovai, turintieji didesnes pajamas. Tuo tarpu pensininkai bei bedarbiai dažniau nurodo, jog jų gebėjimai naudotis interneto ištekliais yra nepakankami.

¹⁰ Dviejų kintamųjų priklausomybei skaičiuoti naudojamas Pearson koreliacijos koeficientas. Koreliacijos koeficiento reikšmė gali kisti nuo 0 iki 1. Koreliacijos koeficientas parodo, kiek tarpusavyje siejasi du kintamieji. 1 rodo didžiausią priklausomybę (abi savybės vertinamos identiškai), o 0 – savybės nepriklausomos (vienos savybės vertinimas neturi jokios įtakos kitos savybės vertinimui).

Naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių įvertinimas
% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie moka dirbti kompiuteriu

* 2011 (n=1074), 2010 (n=1051), 2009 (n=784), 2008 (n=736)

internetu naudojimo telefoniniams pokalbiams įgūdžius.

Per pastaruosius vienerius metus miesto gyventojai ėmė kiek geriau vertinti savo gebėjimus naudotis interneto paieškos sistemomis, naudoti internetą pokalbiams telefonu, o kaimo gyventojai teigia kokybiškai sustiprinę visus naudojimosi interneto ištekliais gebėjimus (daugiau kaimo gyventojų, mokančių naudotis kompiuteriu, savo gebėjimus vertina kaip visiškai pakankamus).

Vertinant miesto ir kaimo gyventojų gebėjimų naudotis interneto ištekliais vertinimą didesnėje (4 metų) laiko perspektyvoje, pastebima, kad kai kurių miesto gyventojų naudojimosi internetu gebėjimų vertinimas nepakito, kai kurių (naudojimosi paieškos sistemomis, telefoninių pokalbių galimybe, bylų apsikeitimo programomis) – kiek pagerėjo. Kaimo gyventojų tendencijos yra gerokai ryškesnės ir reikšmingai geresnės, žyminčios reikšmingą kaimo gyventojų „internetinio“ raštingumo kompetencijos proveržį: beveik visi gebėjimai naudotis interneto ištekliais vertinami kur kas geriau.

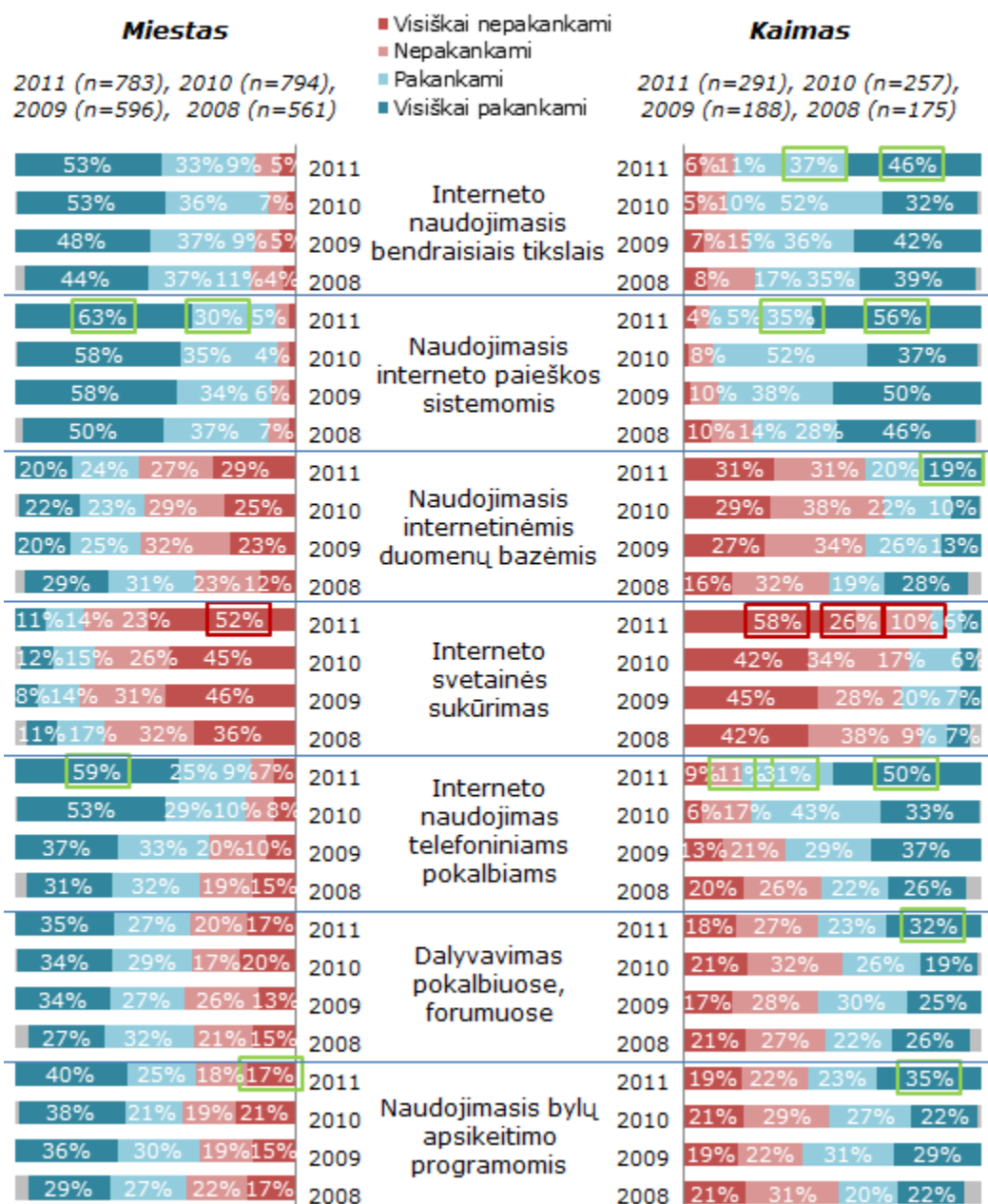
Per pastaruosius vienerius metus stebimi nedideli naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių vertinimo pokyčiai: kompiuteriu mokantys naudotis gyventojai kiek geriau vertina gebėjimus naudotis interneto paieškos sistemomis, pokalbiais telefonu, dalyvauti internetinėse pokalbių svetainėse, forumuose. Kiek prasčiau vertinami gebėjimai naudotis interneto duomenų bazėmis nei interneto svetainės kūrimo įgūdžiai.

Analizuojant tai, kaip pakito gyventojų gebėjimai naudotis interneto ištekliais per pastaruosius 4 metus, pastebima, kad, priešingai nei naudojimosi kompiuteriu įgūdžių vertinimo atveju (kuris per šį laikotarpį iš esmės nekito), naudotis internetu gyventojai mano mokantys kiek geriau: gyventojai geriau vertina gebėjimus naudotis internetu bendraisiais tikslais, naudotis paieškos sistemomis, bylų apsikeitimo programomis, tačiau itin išaugo gyventojų gebėjimas internetu naudotis telefoniniams pokalbiams. Prasčiausiai vertinamų gebėjimų kurti interneto svetaines vertinimas per šiuos metus nepakito.

Miesto ir kaimo gyventojų naudojimosi interneto ištekliais vertinimo tendencijos yra panašios ir iš esmės nesiskiria. Pastebima tik, kad tarp miesto gyventojų yra kiek daugiau tokių, kurie mano turintys pakankamus interneto svetainių kūrimo, naudojimosi bylų apsikeitimo programomis ar

Naudojimosi interneto ištekliais įgūdžių įvertinimas

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų, kurie moka dirbti kompiuteriu

6. Naudojimas internetu: paplitimas ir naudojimo aktyvumas

6.1. Galimybė naudotis internetu namuose arba darbe

- Pastaraisiais metais stebima išaugusi interneto sklaida kaime -

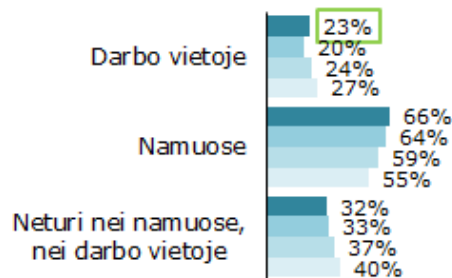
68% Lietuvos gyventojų turi galimybę naudotis internetu namuose arba darbe. Dažniausiai interneto prieigą gyventojai yra įsirengę namuose; ketvirtadalis gyventojų turi galimybę internetu naudotis ir darbo vietoje. Prie interneto prijungto kompiuterio nei namuose, nei darbe neturi trečdalis šalies gyventojų (32%).

Naudotis internetu galimybės dažniau neturi vyriausio amžiaus asmenys, gyventojai su pagrindiniu ar viduriniu išsilavinimu, turintieji vidutines ar žemiausias pajamas ir nedirbantys asmenys, o ypač pensininkai, neįgalieji bei bedarbiai. Įdomu yra tai, kad iš visų, neturinčių interneto nei namuose, nei darbe, tik 6% gyventojų nurodo internetu besinaudojantys, o 15% šių gyventojų nurodo nors kartą naudojęsi interneto prieigos paslauga viešosiose bibliotekose.

Pastebima, kad šiais metais, lyginant su praėjusiais metais, kiek daugiau gyventojų nurodo turintys galimybę internetu naudotis darbe. Galinčių internetu naudotis namuose gyventojų dalis nepakito.

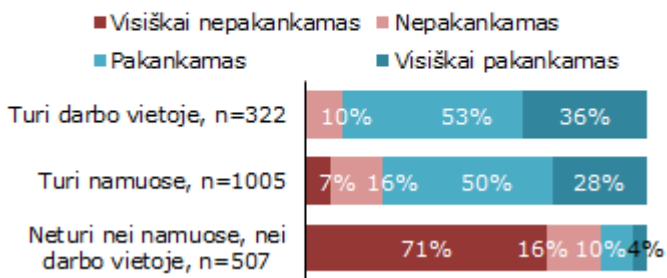
Analizuojant gyventojų galimybes naudotis internetu pastarųjų 4 metų perspektyvoje, pastebima, kad vis daugiau gyventojų galimybę naudotis internetu turi namuose; taip pat per pastaruosius metus sumažėjo gyventojų, neturinčių interneto prieigos nei namuose, nei darbe (nuo 40% 2008 metais iki 32% 2011 metais).

Turi prie interneto prijungtą kompiuterį
% skaičiuojami nuo visų apklaustųjų

Kompiuterio raštingumo vertinimas vs. prie interneto prijungto kompiuterio turėjimas

% skaičiuojamas nuo visų apklaustųjų

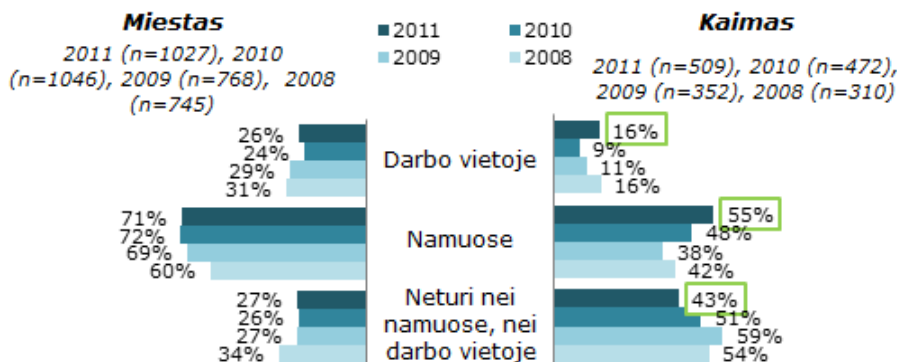

Galimybė naudotis kompiuteriu namuose arba darbe glaudžiai susijusi su kompiuterinio raštingumo įgūdžiais. Geriausiai kompiuteriu moka naudotis internetą darbe turintys asmenys. Namuose internetu galintys naudotis gyventojai taip pat gerai (nors ir kiek prasčiau) vertina savo gebėjimus naudotis kompiuteriu. Tuo tarpu neturinčiųjų galimybės internetu naudotis nei namuose, nei darbe, naudojimosi kompiuteriu įgūdžiai yra silpniausi arba jų visai nėra: tik 14% šių gyventojų nurodo turintys pakankamus naudojimosi kompiuteriu įgūdžius.

- Kaimo gyventojų galimybės naudotis internetu namuose ar darbe, gerėja, tačiau vis dar yra mažesnės nei miesto gyventojų -

Galinių naudotis internetu namuose ar darbo vietoje yra gerokai daugiau tarp miesto gyventojų: namuose internetu naudotis galimybę turi 71% miesto gyventojų ir tik 55% kaimo gyventojų; darbe internetu naudojasi 26% miesto gyventojų ir 16% kaimo gyventojų. 43% kaimo gyventojų nurodo neturintys galimybės internetu naudotis nei namuose, nei darbe. Tokių gyventojų mieste yra 27%.

Turi prie interneto prijungtą kompiuterį
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų

Per pastaruosius vienerius metus situacija itin pagerėjo kaime: vis daugiau gyventojų nurodo internetu galintys naudotis ir namuose, ir darbe. Situacija mieste nepakito: interneto sklaida nepadidėjo nei namų ūkiuose, nei darbo vietose.

Analizuojant miesto ir kaimo gyventojų galimybes internetu naudotis namuose pastarųjų 4 metų perspektyvoje, pozityvios tendencijos stebimos kaime: galinčių naudotis internetu namuose dalis išaugo nuo 42% 2008 metais iki 55% 2011 metais.

6.2. Naudojimosi internetu vietos

- Pagrindinė naudojimosi internetu vieta – namai. Ir tai nekinta -

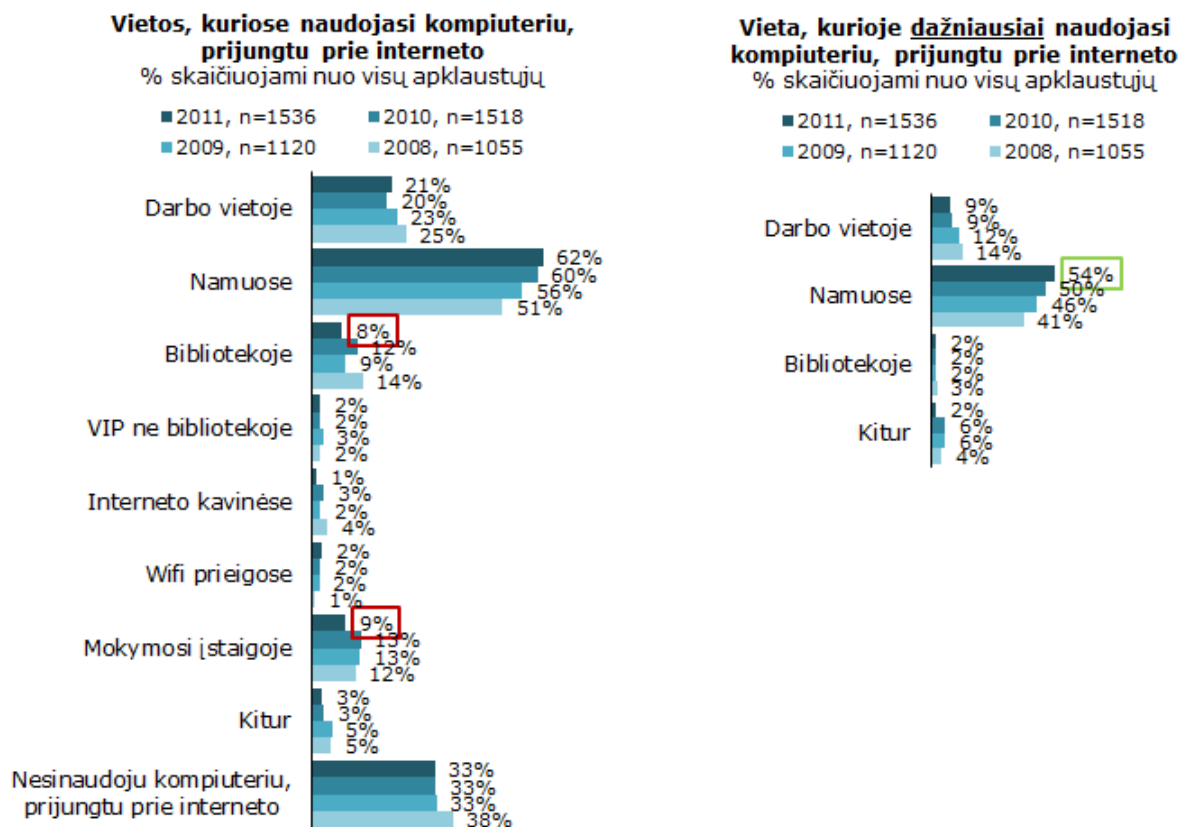
Internetu Lietuvoje naudojasi 67% 15-74 metų amžiaus gyventojų. Dažniausiai internetu naudojamas namuose (62% gyventojų naudojasi namuose; 54% gyventojų tai yra pagrindinė interneto prieiga). Namuose internetu dažniausiai kiek dažniau naudojasi vyrai, jaunesnio amžiaus (iki 34 metų) gyventojai, dirbantieji fizinį darbą, bedarbiai.

Dar 21% gyventojų internetu naudojasi darbo vietoje. Tik 9% gyventojų interneto prieiga darbovietėje yra pagrindinė interneto prieiga. Darbovietė – pagrindinė naudojimosi internetu vieta kiek dažniau moterims, ekonomiškai aktyviausio amžiaus (35-54 metų) gyventojams, turintiems aukštąjį išsimokslinimą ir didesnes pajamas, specialistams, vadovams.

Bibliotekose teikiama viešos interneto prieigos paslauga bent retkarčiais naudojasi 8% Lietuvos gyventojų. 2% Lietuvos gyventojų internetas viešosiose bibliotekose yra vieta, kurioje internetu jie naudojasi dažniausiai. Pagrindine naudojimosi internetu vieta biblioteką kiek dažniau laiko turintieji pradinį/pagrindinį išsimokslinimą, pensininkai, moksleiviai, turintieji mažesnes pajamas.

9% gyventojų internetu naudojasi mokymosi įstaigose; 5% gyventojų internetu naudojasi kitose vietose: interneto kavinėse, Wifi prieigose, bendruomenės centruose, kultūros namuose arba pačių įvardintose vietose (pas draugus, pažįstamus ar giminaičius, išvykus į užsienį, degalinėse, prekybos centruose ar banke). Visos šios vietos retai įvardijamos pagrindinėmis naudojimosi internetu vietomis.

Trečdalis (33%) apklaustųjų visiškai nesinaudoja internetu. Tai dažniau yra pensininkai, neįgalieji, bedarbiai.

Pastaraisiais metais kiek mažiau gyventojų nurodo, kad internetu naudojasi viešosiose bibliotekose ar mokymosi įstaigose, tačiau vis daugiau gyventojų pagrindine naudojimosi internetu vieta laiko namus.

Analizuojant pokyčius, siejamus su vietomis, kuriose gyventojai naudojami internetu, per pastaruosius 4 metus, pastebima, kad namai nuosekliai įsitvirtina kaip pagrindinė naudojimosi internetu vieta, o naudojimas internetu darbo vietoje mažėja. Apie naudojimosi internetu viešosiose bibliotekose tendencijas, remiantis atliktų tyrimų rezultatais, išvadų daryti negalime. Akivaizdu, kad bibliotekoje internetu nors retkarčiais naudojasi maždaug kas dešimtas gyventojas, o pagrindine naudojimosi internetu vieta biblioteką laiko tik pavieniai gyventojai. Nepanašu, kad šios tendencija artimiausiu metu keistųsi.

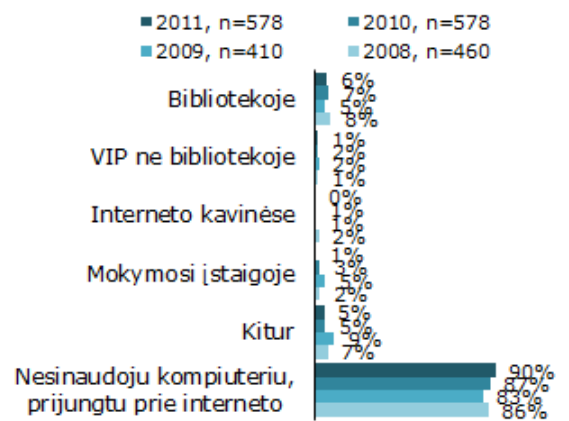
Labai svarbu ir tai, kad gyventojų, niekur nesinaudojančių internetu, dalis per pastaruosius metus nekinta.

Asmenys, neturintys galimybės internetu naudotis namuose ar darbe, paprastai apskritai juo nesinaudoja (90%). Visgi, sąlyginai kiek didesnė tokių gyventojų dalis (6%) internetu naudojasi bibliotekoje; 3% neturinčių alternatyvios interneto prieigos gyventojų juo naudojami mokymo įstaigoje.

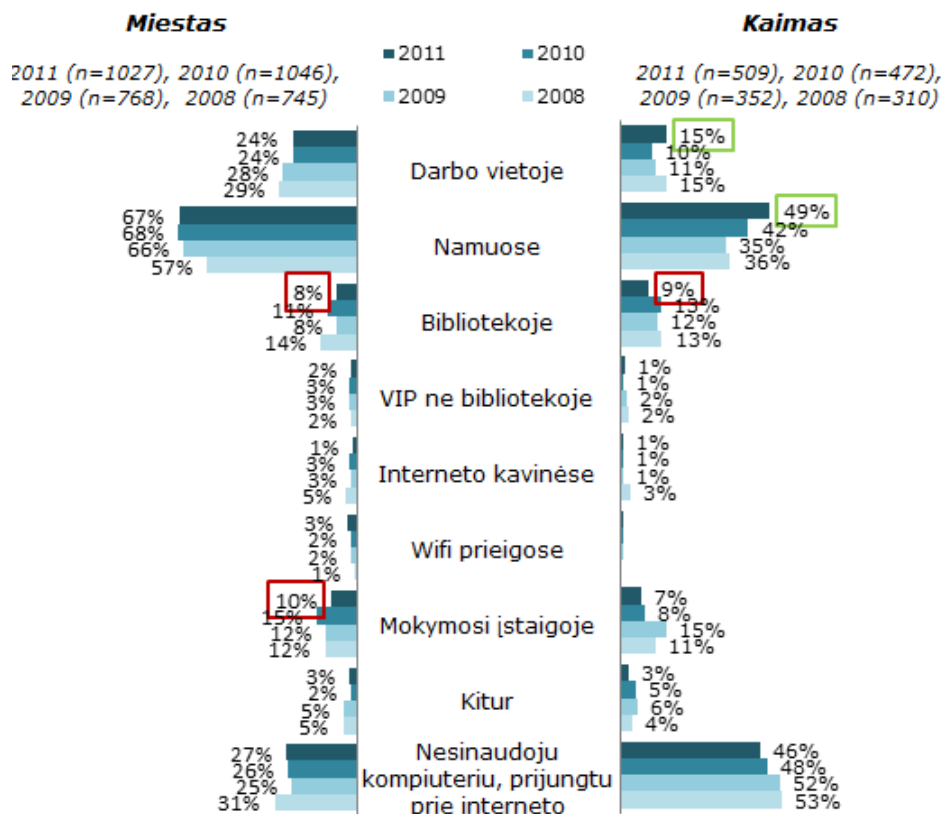
Miesto ir kaimo gyventojų naudojimosi internetu vietų pasirinkimas iš esmės nesiskiria, tačiau pastebima, kad miestiečiai internetu nurodo dažniau besinaudojantys tiek darbe, tiek namuose. Naudojimas internetu viešosiose bibliotekose tarp miesto ir kaimo gyventojų nesiskiria.

Kaimo gyventojai pastaraisiais metais dažniau nurodo, jog internetu naudojasi darbe ar namuose, tačiau tiek miesto, tiek kaimo gyventojai rečiau nurodo, kad internetu naudojasi viešojoje bibliotekoje.

Vietos, kuriose naudojasi kompiuteriu, prijungtu prie interneto
% skaičiuojamas nuo neturinčių galimybės naudotis internetu namuose ar darbe

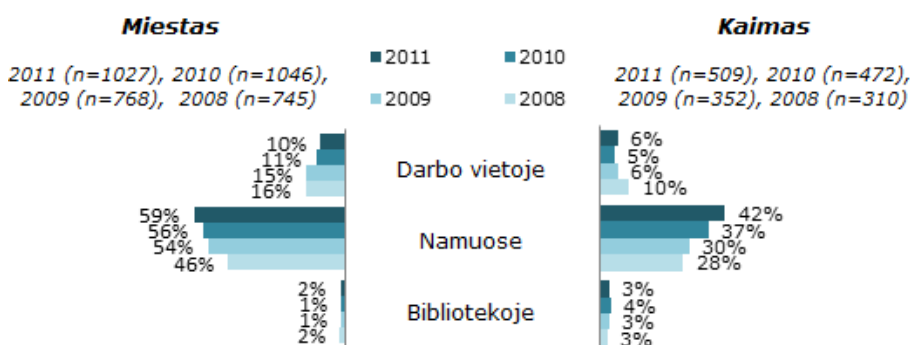

Vietos, kuriose naudojasi kompiuteriu, prijungtu prie interneto
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų

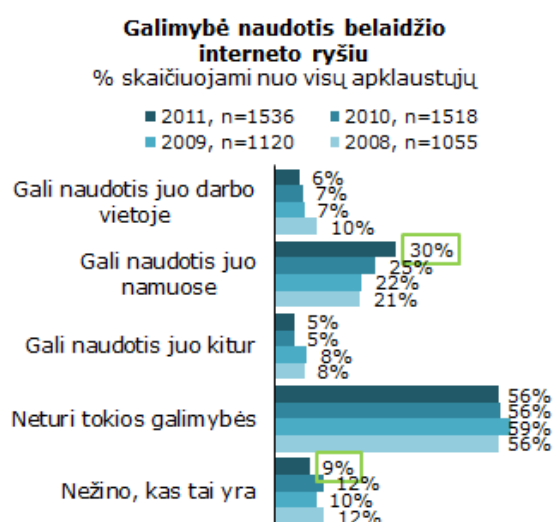
Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi kompiuteriu, prijungtu prie interneto

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų

6.3. Galimybės naudotis belaidžiu internetu

- Vis daugiau gyventojų turi galimybę belaidžiu internetu naudotis namuose -

41% Lietuvos gyventojų turi galimybę naudotis belaidžio interneto ryšiu. Didžiausia gyventojų dalis (30%) belaidžiu internetu gali naudotis/ naudojami namuose. 6% gyventojų belaidžiu internetu gali naudotis darbe, dar 5% gyventojų juo turi galimybę naudotis kitose vietose.

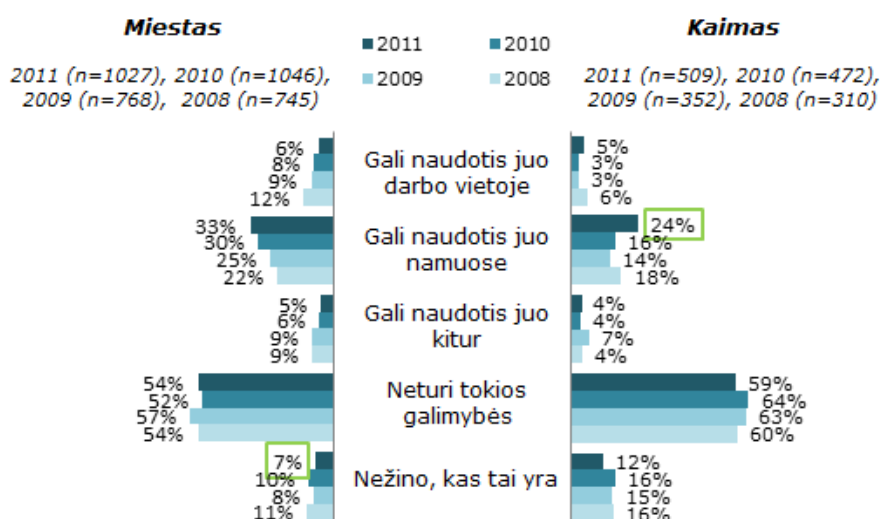
Galimybės naudotis belaidžiu internetu jokiaje vietoje neturi 56% gyventojų, o 9% gyventojų apskritai nežino, kas tai yra.

Paprastai apie belaidį internetą nėra nieko girdėję tie asmenys, kurie apskritai neturi interneto. Tuo tarpu kas antras žinantis, kas yra belaidis internetas, bet neturintis galimybių juo naudotis, turi įprasto (laidinio) interneto priegą namuose ar darbe. Galimybę naudotis belaidžiu internetu kiek dažniau nurodo jaunimas bei turintieji didesnes pajamas.

Galimybė belaidžiu internetu naudotis namuose per pastaruosius 4 metus nuosekliai augo ir ypač paugo per pastaruosius metus. Neturinčiųjų galimybės naudotis belaidžiu internetu dalis nekinta visu stebimu laikotarpiu.

Galimybė naudotis belaidžio interneto ryšiu

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų

Kiek didesnes galimybes belaidžiu interneto ryšiu naudotis namuose turi miestų gyventojai. Kaimo gyventojai kiek dažniau nurodo, kad neturi jokios galimybės naudotis belaidžiu internetu. Tarp kaimo gyventojų daugiau yra ir nieko apie belaidį internetą nežinančių gyventojų.

Galimybės belaidžiu internetu naudotis namuose nuosekliai auga tiek mieste, tiek kaime; mieste šio interneto plėtra yra kiek intensyvesnė.

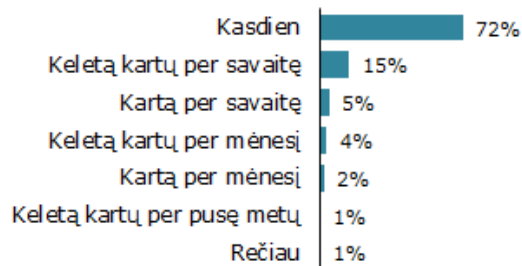
6.4. Naudojimosi internetu intensyvumas

- Didžioji dalis interneto vartotojų – aktyvūs vartotojai. Naudojimosi internetu intensyvumas nekinta -

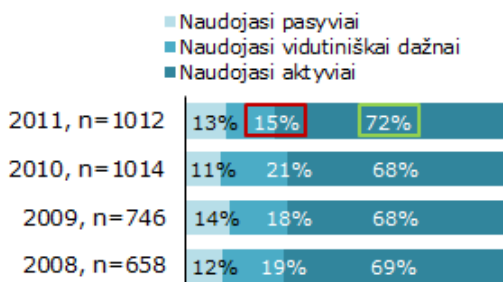
Internetas nebeatsiejamas nuo šiuolaikinio žmogaus gyvenimo. Internetu kasdien naudojasi 72% interneto vartotojų. Aktyvūs interneto vartotojai sudaro pusę (49%) visų gyventojų. 15% interneto vartotojų internetu naudojasi keletą kartų per savaitę, o likusieji – kartą per savaitę ar rečiau.

Internetu dažniau naudojasi jo prieigą namuose arba darbe turintys asmenys ir gyventojai, turintys geresnius kompiuterinio raštingumo įgūdžius. Be to, internetu aktyviau naudojasi jaunimas, studentai, asmenys su aukštesniu išsimokslinimu, didesnes pajamas turintys asmenys bei protinį darbą dirbantys gyventojai (specialistai, tarnautojai, vadovai).

Naudojimosi internetu dažnis
% skaičiuojami nuo besinaudojančių internetu
(n=1012)

Naudojimosi internetu dažnis
% skaičiuojami nuo besinaudojančių internetu

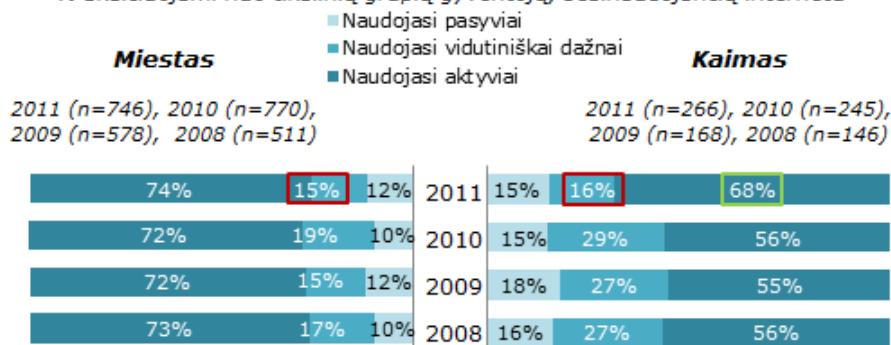

Gyventojus pagal jų naudojimosi internetu intensyvumą galime padalinti į tris grupes:

- aktyvūs vartotojai – internetu naudojasi kiekvieną dieną (72%);
- vidutinio aktyvumo vartotojai – internetu naudojasi keletą kartų per savaitę (15%);
- pasyvūs vartotojai - internetu naudojasi ne dažniau nei kartą per savaitę (13%).

Lyginant su situacija 2010 metais, Lietuvoje kiek išaugo aktyvių interneto vartotojų dalis (vartoję internetą vidutiniškai aktyviai šie vartotojai tapo aktyviais interneto vartotojais). Ilgesnėje 4 metų perspektyvoje interneto vartojimo intensyvumas iš esmės nekito.

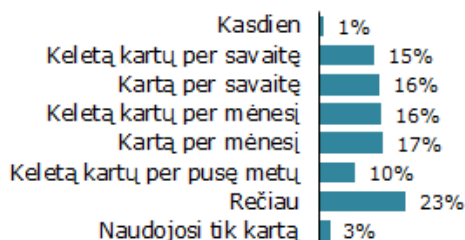
Naudojimosi internetu dažnis
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų, besinaudojančių internetu

Interneto vartojimo intensyvumas tarp miesto ir kaimo gyventojų iš esmės nesiskiria. Tačiau stebimi tam tikri interneto vartojimo intensyvumo pokyčiai: per pastaruosius 4 metus interneto vartojimo intensyvumas mieste nekito, tačiau kaime gyvenantys interneto vartotojai internetu naudotis pradėjo gerokai aktyviau: aktyvių vartotojų dalis kaime išaugo nuo 56% 2008-2010 metais iki 68% 2011 metais.

- Naudojimosi internetu bibliotekose intensyvumas – gerokai mažesnis -

Naudojimosi internetu bibliotekoje dažnis % skaičiuojami nuo apklaustųjų, besinaudojančių internetu bibliotekoje (n=131)

Bibliotekose internetu gyventojai naudojami gerokai rečiau nei kitose vietose (namuose ar darbe). Kas trečias (31%) vieša interneto prieiga bibliotekoje besinaudojantis asmuo šia paslauga pasinaudoja bent kartą per savaitę. Dar panaši dalis gyventojų (33%) interneto prieiga bibliotekoje naudojasi bent kartą per mėnesį, o ketvirtadalis (23%) bibliotekoje internetu besinaudojusių gyventojų bibliotekoje internetu naudojasi rečiau nei keletą kartų per pusę metų.

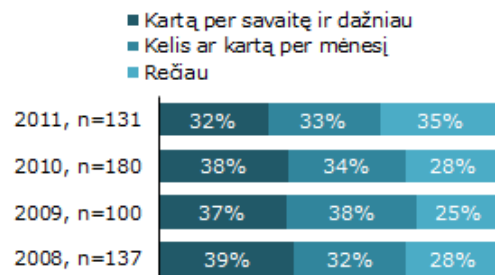
Kasdien internetu viešosiose bibliotekose naudojasi tik 1% bibliotekos lankytojų.

Naudojimosi internetu viešosiose bibliotekose intensyvumas iš esmės nekito nei trumpojoje (1 metų), nei ilgojoje (4 metų) laiko perspektyvoje.

Bibliotekų lankytojai kaime yra aktyvesni viešos interneto prieigos vartotojai nei miestiečiai: aktyviai (kartą per savaitę ar dažniau) internetu bibliotekose naudojasi 36% kaimo gyventojų ir 29% miesto gyventojų; vidutiniškai dažnai (bent kartą per mėnesį) - 42% kaimo ir 28% miesto gyventojų.

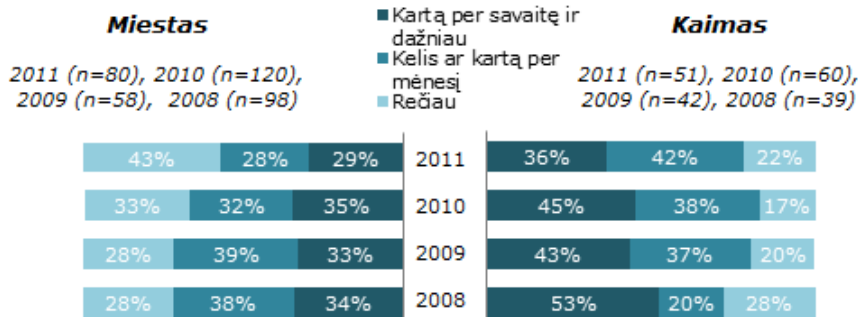
Naudojimosi vieša interneto prieiga bibliotekose intensyvumas per pastaruosius metus reikšmingai nekito nei mieste, nei kaime. Tačiau stebima neryški naudojimosi internetu bibliotekose intensyvumo mažėjimo tendencija.

Naudojimosi internetu bibliotekoje dažnis % skaičiuojami nuo apklaustųjų, besinaudojančių internetu bibliotekose

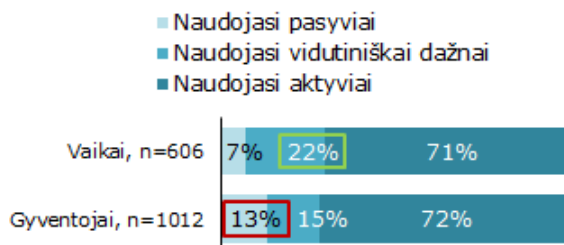
Naudojimosi internetu bibliotekoje dažnis

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų, kurie naudojami internetu

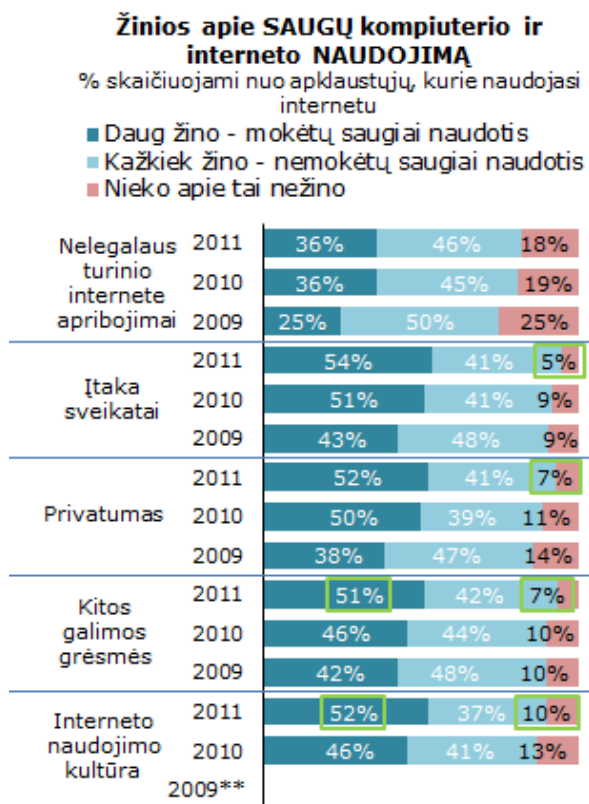
Lyginant 15-74 metų amžiaus interneto vartotojų ir 12-14 metų amžiaus vaikų naudojimosi internetu intensyvumą, didelių naudojimosi internetu intensyvumo skirtumų nestebima: 71% vaikų ir 72% gyventojų yra aktyvūs interneto vartotojai. Tarp vaikų yra kiek daugiau internetu besinaudojančiųjų vidutiniškai dažnai, tarp gyventojų kiek daugiau yra pasyvių interneto vartotojų.

Naudojimosi internetu dažnis: vaikai vs. gyventojai % skaičiuojami nuo besinaudojančių internetu

6.5. Žinios apie saugų kompiuterio ir interneto naudojimą

- Apie saugų naudojimąsi internetu žino vis daugiau interneto vartotojų, tačiau gerai žinantys vis dar sudaro ne daugiau kaip pusę visų vartotojų -

* 2011 (n=1012), 2010 (n=1014), 2009 (n=746)

** 2009 metais šis klausimas nebuvo užduotas

Saugus interneto ar kompiuterio naudojimas susijęs su tuo, kaip dažnai yra naudojamas kompiuteriu ir internetu. Kuo aktyvesnis interneto vartotojas, tuo daugiau jis turi žinių apie saugų naudojimąsi internetu.

Interneto vartotojų informuotumas apie saugų naudojimąsi kompiuteriais ir internetu nepriklauso nuo to, kur jie gyvena (mieste ar kaime): tiek mieste, tiek kaime gyvenančių interneto vartotojų žinios tokios pačios.

Tačiau pastebima, kad, ypač per pastaruosius vienerius metus, kaimo interneto vartotojų žinios apie saugų naudojimąsi kompiuteriais ir internetu reikšmingai išaugo. Mieste gyvenančių interneto vartotojų žinios iš esmės nepakito (tik kiek daugiau interneto vartotojų teigia daug žinantys apie interneto naudojimo kultūrą).

Apibendrinant galima teigti, kad apie saugų naudojimąsi kompiuteriu ir internetu daug žino ir mokėtų, esant poreikiui, apsaugoti kas antras interneto vartotojas. Tik apie nelegalaus turinio internete apribojimus interneto vartotojų žinios yra kiek mažesnės (tik kas trečias (36%) apie tai daug žino ir mokėtų apsaugoti). Kalbant apie su nelegalaus interneto turinio keliamus pavojus, apie šią grėsmę nieko nežino sąlyginai didžiausia (18%) interneto vartotojų dalis.

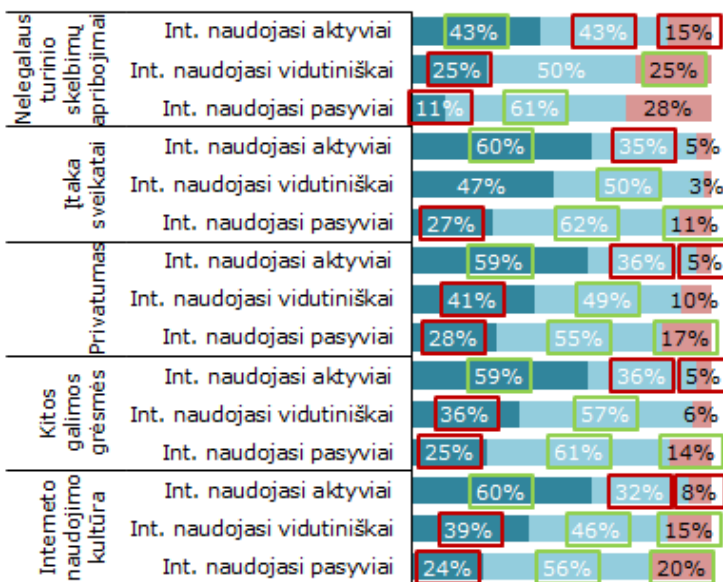
Apie saugų naudojimąsi kompiuteriu ir internetu geriau informuotas yra jaunimas (15-34 metų amžiaus), vadovai, moksleiviai bei studentai, aktyvūs interneto vartotojai. Nieko apie saugų naudojimąsi internetu dažniau nežino vyresnio amžiaus (vyresni nei 55 metų) gyventojai, pasyvūs interneto vartotojai.

Interneto vartotojų žinomumas apie saugų naudojimąsi kompiuteriais ir internetu auga nuosekliai: per pastaruosius vienerius metus kiek labiau padidėjo žinomumas apie grėsmes, susijusias su interneto naudojimo kultūra, ir kitas galimas grėsmes, o 4 metų perspektyvoje apibendrintai galima fiksuoti bendrą Lietuvos interneto vartotojų žinių bagažo augimą.

Žinios apie SAUGŲ kompiuterio ir interneto NAUDOJIMĄ

% skaičiuojamas nuo tikslinės grupės

- Daug žino - mokėtų saugiai naudotis
- Kažkiek žino - nemokėtų saugiai naudotis
- Nieko apie tai nežino

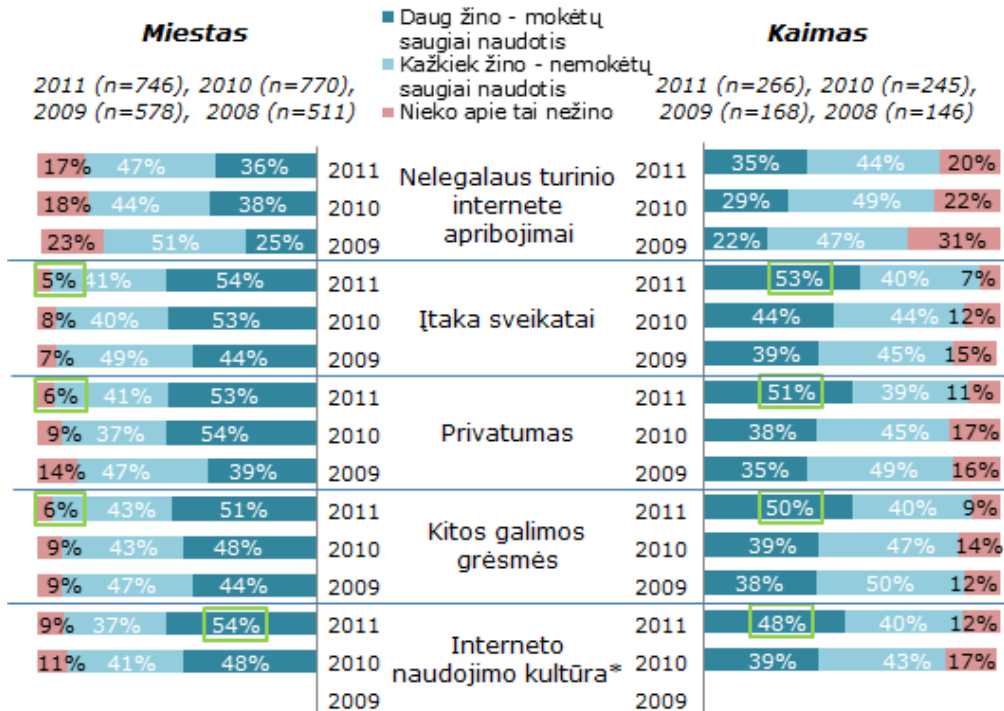
* Int. naudojasi aktyviai, n=749

Int. naudojasi vidutiniškai, n=149

Int. naudojasi pasyviai, n=114

Žinios apie SAUGŲ kompiuterio ir interneto NAUDOJIMĄ

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų, kurie naudojami internetu

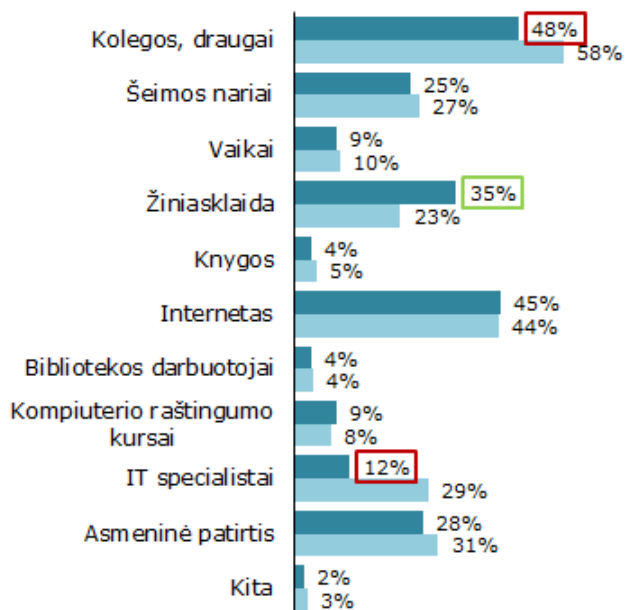
* 2009 metais šis klausimas nebuvo užduotas

- Pagrindiniai informacijos apie saugų vartojimą šaltiniai – draugai ir internetas. Auga žiniasklaidos, kaip informacijos šaltinio, vaidmuo –

Informacijos apie saugų kompiuterio ir interneto naudojimą šaltiniai

% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie ką nors žino apie saugų naudojimą

■ 2011, n=984 ■ 2010, n=978

Pagrindiniai informacijos apie saugų naudojimą kompiuteriu ir internetu šaltiniai – kolegos, draugai (48%) arba internetas (45%). Kas trečias (35%) apie šias grėsmes teigia sužinojęs iš žiniasklaidos. 28% interneto vartotojų teigia, kad pagrindinis jų informacijos apie saugų naudojimą internetu šaltinis – asmeninė patirtis.

Mažiausiai gyventojų apie šias grėsmes informaciją gavo iš knygų (4%), bibliotekos darbuotojų (4%), vaikų (9%) ar kompiuterinio raštingumo kursų (9%).

Vyrai kiek dažniau informaciją apie saugų naudojimą kompiuteriais ir internetu gauna iš kolegų draugų, moterys – iš žiniasklaidos, šeimos, kompiuterinio raštingumo kursų. Jaunimas dažniau tokią informaciją nurodo gavę iš draugų, interneto ir asmeninės patirties, vidutinio amžiaus (35-54m.) gyventojai – iš vaikų, senjorai – iš vaikų, bibliotekos darbuotojų ir kompiuterinio raštingumo kursų. Interneto vartotojai, neturintys namie interneto ir besilankantys bibliotekose informacijos šaltiniais dažniau nurodo bibliotekininkus ir kompiuterinio raštingumo kursus.

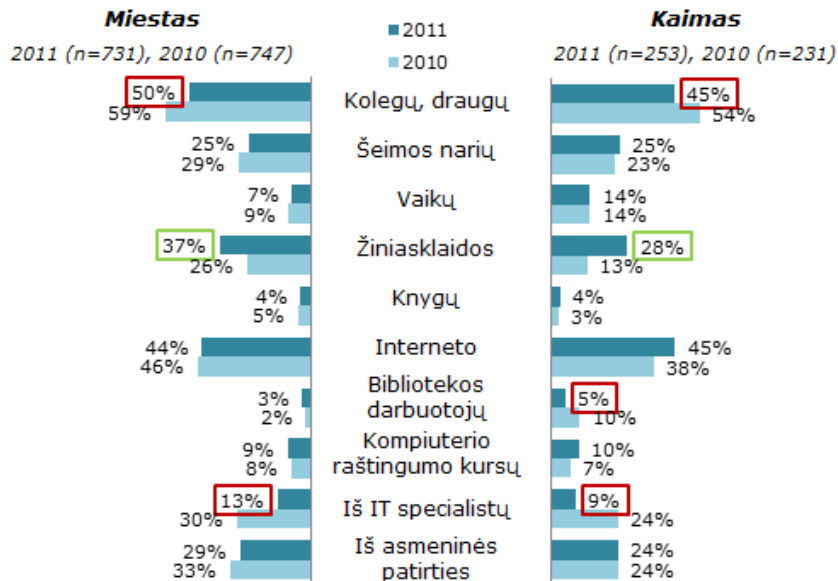
Įdomios informacijos šaltinių pokyčių tendencijos atsiskleidžia lyginant 2011 ir 2010 metų tyrimų duomenis: itin išaugo žiniasklaidos, kaip informacijos šaltinio, vaidmuo ir sumažėjo teigiančių, kad informaciją apie saugų vartojimą gauna iš draugų ar IT specialistų.

Miesto ir kaimo gyventojų informacijos apie saugų naudojimą kompiuteriais ir internetu šaltiniai nesiskiria. Pastebima tik, kad miesto gyventojai kiek dažniau nei kaimo gyventojai nurodo informaciją

gaunantys iš žiniasklaidos; kaimo gyventojai, savo ruožtu, informaciją apie saugų naudojimąsi dažniau gauna iš vaikų.

Informacijos apie saugų naudojimąsi kompiuteriais ir internetu pokyčių tarp miesto ir kaimo interneto vartotojų tendencijos atitinka šalies tendencijas: auga žiniasklaidos, kaip informacijos šaltinio vaidmuo; mažėja informaciją gaunančių iš draugų ar IT specialistų.

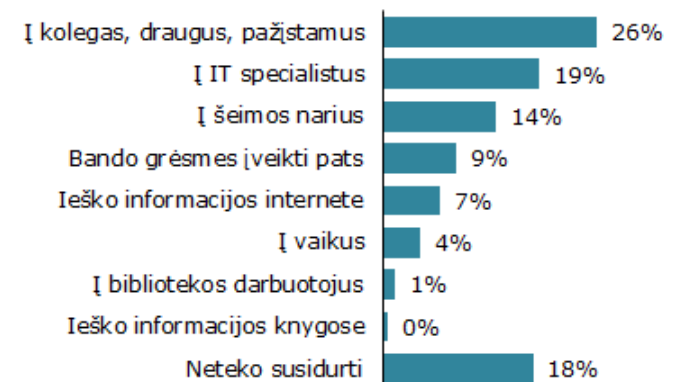
Informacijos apie saugaus kompiuterio ir interneto naudojimą šaltiniai
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų

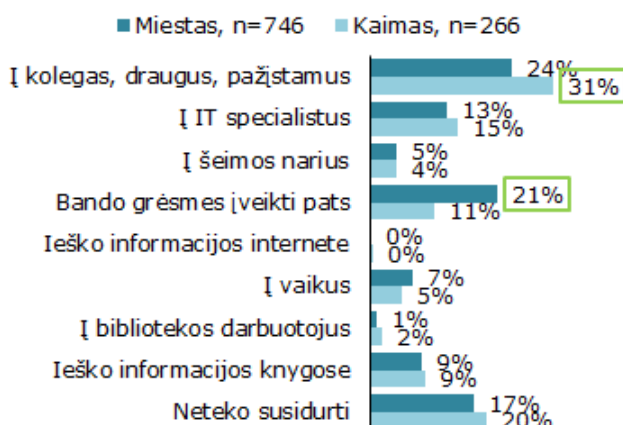
- Dauguma interneto vartotojų yra susidūrę su interneto grėsmėmis. Dažniausiai tokiais atvejais kreipiamasi į draugus ar IT specialistus –

Su nesaugiu naudojimusi internetu teko susidurti daugumai (82%) interneto vartotojų. Susidūrus su naudojimosi internetu grėsmėmis didesnę dalis (26%) interneto vartotojų pagalbos pirmiausiai kreipiasi į kolegas, draugus, pažįstamus. 19% interneto vartotojų kreipiasi į IT specialistus, 14% - į šeimos narius. Niekas tokiu atveju neieško informacijos knygose, labai retai tokiais atvejais kreipiamasi (1%) ir į bibliotekos darbuotojus, vaikus (4%) ar ieškoma informacijos internete (7%).

Į ką pirmiausiai kreipiamasi susidūrus su saugaus naudojimo grėsmėmis?
% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie naudoja internetu, n=1012

Kreipimasis susidūrus su saugaus kompiuterio ir interneto naudojimo grėsmėmis
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų, kurie naudoja internetu

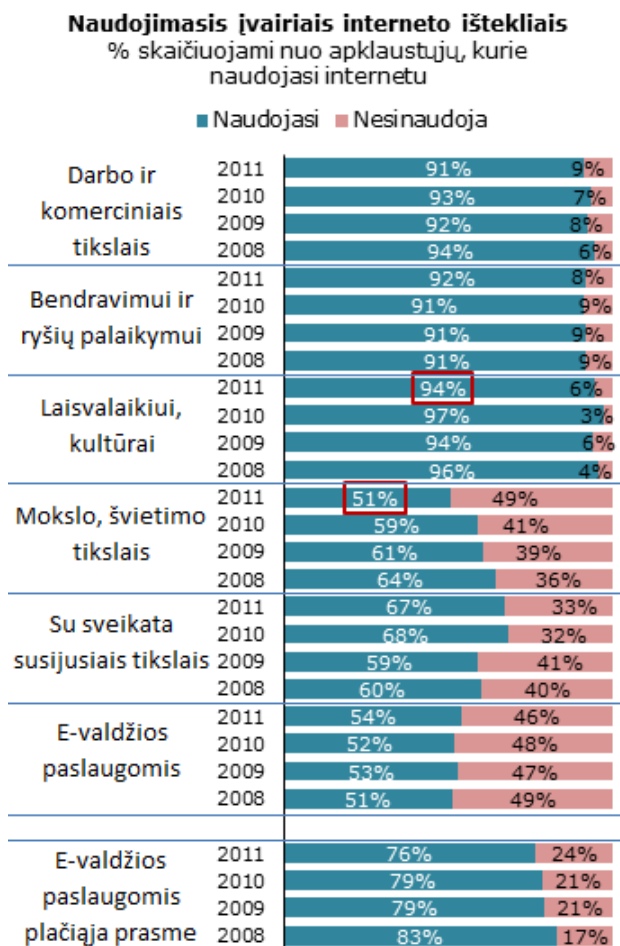

Miesto ir kaimo interneto vartotojų elgesys, susidūrus su nesaugiu internetu ar kompiuterio naudojimu kiek skiriasi: miesto gyventojai kiek dažniau grėsmes bando įveikti patys, o kaime gyventojai pagalbos ieško pas draugus ar pažįstamus.

Pagalbos pas bibliotekos darbuotojus ieško tik pavieniai tiek kaimo, tiek miesto interneto vartotojai.

7. Naudojimosi internetu tikslai ir nauda

- Interneto naudojimo tikslai iš esmės nekinta. Dažniausiai jis naudojamas laisvalaikiui, bendravimui ir darbui -

* 2011 (n=1012), 2010 (n=1014),
2009 (n=746), 2008 (n=658)

paiešką ir registravimąsi studijuoti bei naudojimąsi bibliotekos katalogais. Tokio jungtinio e-valdžios bloko bent viena iš paslaugų yra naudojęsi 76% interneto vartotojų.

Lyginant su pernai metais, naudojimosi internetu tikslai iš esmės nesikeičia, t.y. šiais metais internetu dauguma analizuojamų tikslų Lietuvos gyventojai naudojami taip pat dažnai, kaip ir pernai. Nedidele išimtimi gali būti laikomas naudojimosi internetu mokslo ar bendravimo tikslais: naudojimosi internetu šiais tikslais per pastaruosius vienerius metus kiek sumažėjo.

Analizuojant tai, kaip pakito Lietuvos interneto vartotojų naudojimosi internetu tikslai ilgesnėje laiko perspektyvoje (4 metų), pastebima, kad tų tikslų, kuriais internetu naudojasi beveik visi interneto vartotojai (darbo/ komerciniai, bendravimo, laisvalaikio), naudojimas nepakito. Tačiau pastebima, kad kiek sumažėjo interneto išteklių naudojimas mokslo ir švietimo tikslais ir kiek padidėjo interneto naudojimas sveikatos tikslais. Interneto naudojimas norint susisiekti su viešosiomis institucijomis per pastaruosius 4 metus iš esmės nepakito.

Lyginant naudojimosi internetu tikslus mieste ir kaime, stebima tendencija, jog kaimo gyventojai interneto pagalba rečiau tenkina darbo ir komercinius, susijusius su sveikata ir mokslu, naudojimosi e-valdžios paslaugomis tikslus. Tačiau tiek miesto, tiek kaimo interneto vartotojai internetu vienodai dažnai naudojami norėdami praturtinti savo laisvalaikį ar bendrauti, palaikyti ryšius su artimaisiais, draugais.

Internetu gyventojai gali naudotis įvairiais tikslais, tačiau tyrimo metu dėmesys buvo kreipiamas į šešias pagrindines naudojimosi internetu sritis: (1) darbas ir kiti komerciniai tikslai, (2) bendravimas ir ryšių palaikymas, (3) laisvalaikis ir kultūra, (4) mokslas ir švietimas, (5) sveikata bei (6) e-valdžia.

Analizuojant duomenis buvo vertinamas naudojimosi tam tikrais tikslais „nuolat“, „tik kartais“ ir „nesinaudojimas apskritai“. Asmuo, pastoviai besinaudojantis bent vienu iš, pavyzdžiui, laisvalaikio bloko tikslų, buvo priskiriamas laisvalaikio tikslais internetu nuolat besinaudojančiųjų grupei. Atitinkamai, jei nesinaudojama nei vienu iš tikslų, gyventojas analizuojant duomenis priskiriamas nesinaudojantiems atitinkamais tikslais. Tuo tarpu besinaudojantiems tik kartais buvo priskiriami tie gyventojai, kurie naudojami internetu bent vienu iš bloko tikslų, tačiau nei vienu nuolat.

Dažniausiai gyventojai internetu naudojami su laisvalaikiu ir kultūra ar darbu, komercija susijusiais tikslais bei interneto pagalba praturtina savo bendravimą. Šiais tikslais internetu yra naudojęsi 9 iš dešimties interneto vartotojų.

Tuo tarpu mokymosi, sveikatos bei e-valdžios tikslais internetu naudojamosi gerokai rečiau (yra naudojęsi 51%-67% apklaustųjų).

Naudojimosi internetu e-valdžios tikslais buvo analizuojamas ir kiek platesniu spektru, prie bendravimo su viešosiomis institucijomis pridėjus darbo ar darbuotojų paiešką, registravimąsi sveikatos priežiūros įstaigose, informacijos apie studijas

Per pastaruosius vienerius metus kaime gyvenančių interneto vartotojų naudojimosi internetu tikslai nekito, o miesto interneto vartotojai kiek rečiau internetu ėmė naudotis mokslo ir laisvalaikio praturtinimo tikslais.

Naudojimas įvairiais interneto ištekliais

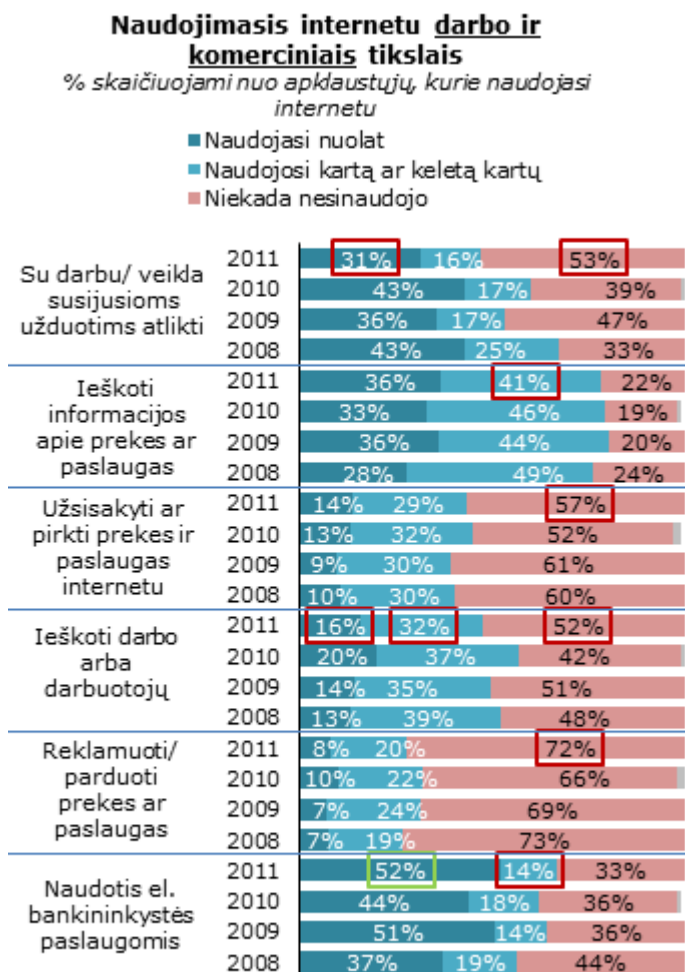
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų, kurie naudojami internetu

Miestas				Kaimas			
2011 (n=746), 2010 (n=770), 2009 (n=578), 2008 (n=511)				2011 (n=266), 2010 (n=245), 2009 (n=168), 2008 (n=146)			
■ Naudojasi				■ Nesinaudoja			
7%	93%	2011	Darbo ir komerciniais tikslais	2011	86%	14%	
7%	93%	2010		2010	91%	9%	
6%	94%	2009		2009	85%	15%	
6%	94%	2008		2008	96%	4%	
8%	92%	2011	Bendravimui ir ryšių palaikymui	2011	90%	10%	
6%	94%	2010		2010	89%	11%	
7%	93%	2009		2009	87%	13%	
7%	93%	2008		2008	87%	13%	
6%	94%	2011	Laisvalaikiui, kultūrai	2011	95%	5%	
3%	97%	2010		2010	95%	5%	
6%	94%	2009		2009	92%	8%	
4%	96%	2008		2008	95%	5%	
47%	53%	2011	Mokslo, švietimo tikslais	2011	45%	55%	
40%	60%	2010		2010	53%	47%	
40%	60%	2009		2009	61%	39%	
37%	63%	2008		2008	68%	32%	
31%	69%	2011	Su sveikata susijusiais tikslais	2011	61%	39%	
29%	71%	2010		2010	60%	40%	
39%	61%	2009		2009	51%	49%	
40%	60%	2008		2008	60%	40%	
43%	57%	2011	E-valdžios paslaugomis	2011	45%	55%	
44%	56%	2010		2010	41%	59%	
43%	57%	2009		2009	37%	63%	
49%	51%	2008		2008	51%	49%	

Toliau ataskaitoje naudojimosi internetu tikslai yra analizuojami išskaidžius juos į smulkesnes kategorijas.

7.1. Darbo ir komerciniai tikslai

- El. bankininkystė – paslauga, kuria nuolat naudojasi pusė visų interneto vartotojų -

* 2011 (n=1012), 2010 (n=1014), 2009 (n=746), 2008 (n=658)

ieškojo darbo ar darbuotojų, reklamavo ar užsisakinėjo internetu prekes ar paslaugas. Tačiau pastaraisiais metais padidėjo interneto vartotojų naudojimosi elektronine bankininkyste intensyvumas: jei 2010 nuolat šia paslauga naudojosi 44% interneto vartotojų, 2011 šia paslauga nuolat naudojosi jau 52% interneto vartotojų.

Ilgesnėje laiko perspektyvoje (4 metų) stebimas mažėjantis interneto naudojimo intensyvumas darbo užduotims atlikti ir augantis naudojimosi elektronine bankininkyste intensyvumas.

Lyginant mieste ir kaime gyvenančių interneto vartotojų naudojimosi internetu tikslus, pastebima, kad miesto interneto vartotojai internete kiek dažniau ieško informacijos apie prekes/ paslaugas, naudojami elektroninės bankininkystės paslaugomis.

Pastaraisiais metais naudojimosi elektroninės bankininkystės paslaugomis tarp miesto vartotojų dar labiau suintensyvėjo, tačiau pastaraisiais metais miesto interneto vartotojai taip pat kiek rečiau internetu atliko su darbu susijusias užduotis, ieškojo, užsisakė ar reklamavo internete prekes ir paslaugas, ieškojo darbo. Naudojimosi internetu tikslai tarp kaimo vartotojų per pastaruosius metus pakito ne taip reikšmingai: interneto vartotojai tik kiek rečiau internetą naudojo su darbu susijusioms užduotims atlikti bei darbo paieškai.

Kalbant apie naudojimąsi internetu darbo ir komerciniais tikslais, dažniausiai gyventojai internetu naudojami elektroninės bankininkystės paslaugomis: šia paslauga šiais metais nors kartą yra naudojęsi 67% interneto vartotojų; 52% interneto vartotojų tai daro nuolat. Pakankamai didelė interneto vartotojų dalis (78%) internete yra ieškoję informacijos apie prekes ar paslaugas, o 36% interneto vartotojų tai daro nuolat. 31% interneto vartotojų internetu nuolat atlieka su darbu ar pagrindine veikla susijusias užduotis.

Iš analizuojamų naudojimosi internetu darbo ir komerciniais tikslų rečiausiai interneto vartotojai internetu reklamuoja/ parduoda (28% tai daro nors retkarčiais), užsako/ perka prekes ar paslaugas (43% tai daro nors retkarčiais) ar ieško darbo, darbuotojų. Visos šios veiklos nėra nuolatinio pobūdžio.

Darbo ir komerciniais tikslais internetu dažniau naudojami jaunesnio ir vidutinio amžiaus interneto vartotojai, dirbantieji protinį darbą (tarnautojai, specialistai, vadovai), studentai, turintieji aukštesnes pajamas ir aukštesnį išsilavinimą. Vyresnio amžiaus interneto vartotojai, nekvalifikuoti darbininkai, pensininkai, neįgalieji, bedarbiai bei disponuojantys mažesnėmis pajamomis dažniau teigia darbo ir komerciniais tikslais internetu nesinaudojantys.

Trumpojoje (1 metų) laiko perspektyvoje interneto vartotojai kiek rečiau internetu atliko su darbu/ pagrindine veikla susijusias užduotis,

Naudojimasis internetu darbo ir komerciniais tikslais

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų, kurie naudojami internetu

Miestas		■ Naudojasi nuolat	Kaimas			
2011 (n=746), 2010 (n=770), 2009 (n=578), 2008 (n=511)		■ Naudojasi kartą ar keletą kartų	2011 (n=266), 2010 (n=245), 2009 (n=168), 2008 (n=146)			
		■ Niekada nesinaudojo				
51%	16%	33%	2011	26%	16%	58%
36%	18%	44%	2010	37%	14%	49%
45%	18%	37%	2009	29%	17%	54%
33%	23%	44%	2008	38%	31%	32%
20%	42%	38%	2011	32%	40%	28%
18%	48%	32%	2010	35%	40%	22%
18%	43%	39%	2009	26%	48%	26%
25%	47%	28%	2008	25%	53%	20%
55%	31%	15%	2011	11%	25%	64%
48%	37%	13%	2010	12%	19%	67%
58%	32%	10%	2009	5%	24%	70%
58%	29%	11%	2008	6%	33%	61%
51%	33%	16%	2011	15%	27%	57%
41%	38%	20%	2010	22%	34%	43%
48%	37%	15%	2009	11%	29%	60%
47%	39%	14%	2008	9%	39%	50%
72%	20%	8%	2011	6%	19%	74%
64%	24%	9%	2010	10%	14%	74%
67%	26%	7%	2009	5%	20%	75%
69%	20%	8%	2008	5%	14%	80%
31%	13%	56%	2011	42%	18%	40%
33%	19%	47%	2010	37%	16%	46%
31%	14%	56%	2009	33%	14%	53%
37%	18%	37%	2008	24%	17%	51%

Internetu dažniausiai yra naudojama namuose arba darbe, todėl šios vietos yra populiariausios ir internetu naudojantis darbo ar komerciniais tikslais. Su darbu susijusios užduotys dažniau nei kiti veiksmai atliekamos darbe, bibliotekoje ar mokslo įstaigoje ir rečiau namuose.

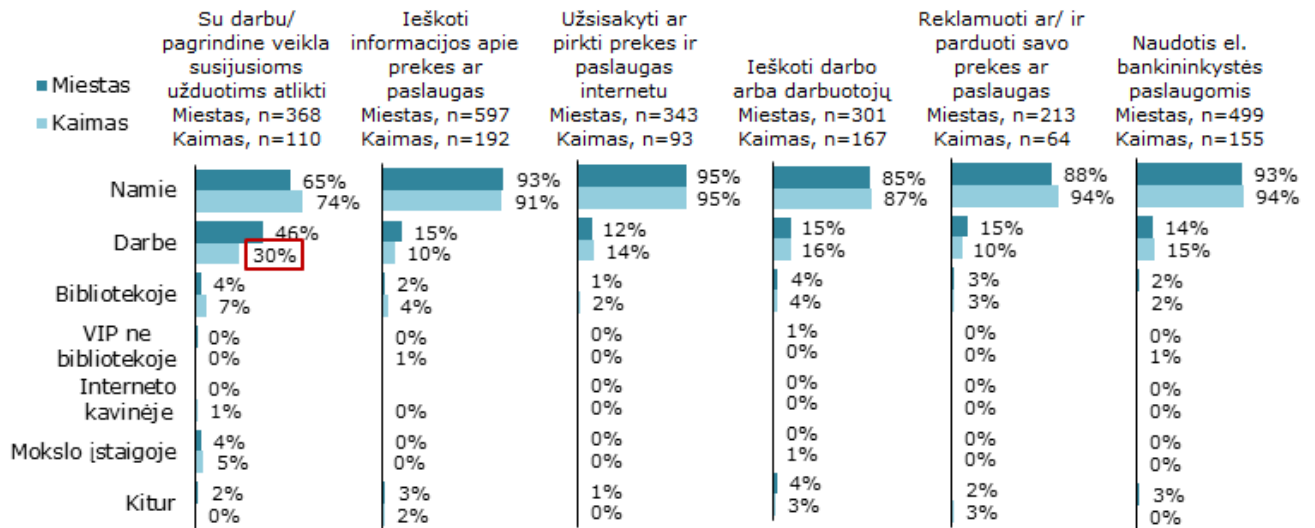
Lyginant su pernai metais, vis dažniau interneto vartotojai namuose ieško informacijos apie prekes ir paslaugas arba jas užsisako. Ilgesnėje 4 metų perspektyvoje stebimos panašios tendencijos: mažėja interneto vartojimas darbo ir kitais komerciniais tikslais darbovietėse, didėja interneto naudojimas namuose.

Bibliotekose darbo ir komerciniais tikslais internetą naudoja tik pavieniai interneto vartotojai, todėl jokių tendencijų (didėja ar mažėja) apie interneto vartojimą darbo tikslais bibliotekose išskirti negalime.

Miesto ir kaimo interneto vartotojai internetu darbo ir komerciniais tikslais naudojami tose pačiose vietose. Pastebimas tik vienas skirtumas: miestiečiai gerokai dažniau su darbu ar pagrindine veikla susijusias užduotis gali atlikti darbo vietoje; kaimiečiai tokių galimybių turi mažiau.

Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi internetu darbo ir komerciniais tikslais

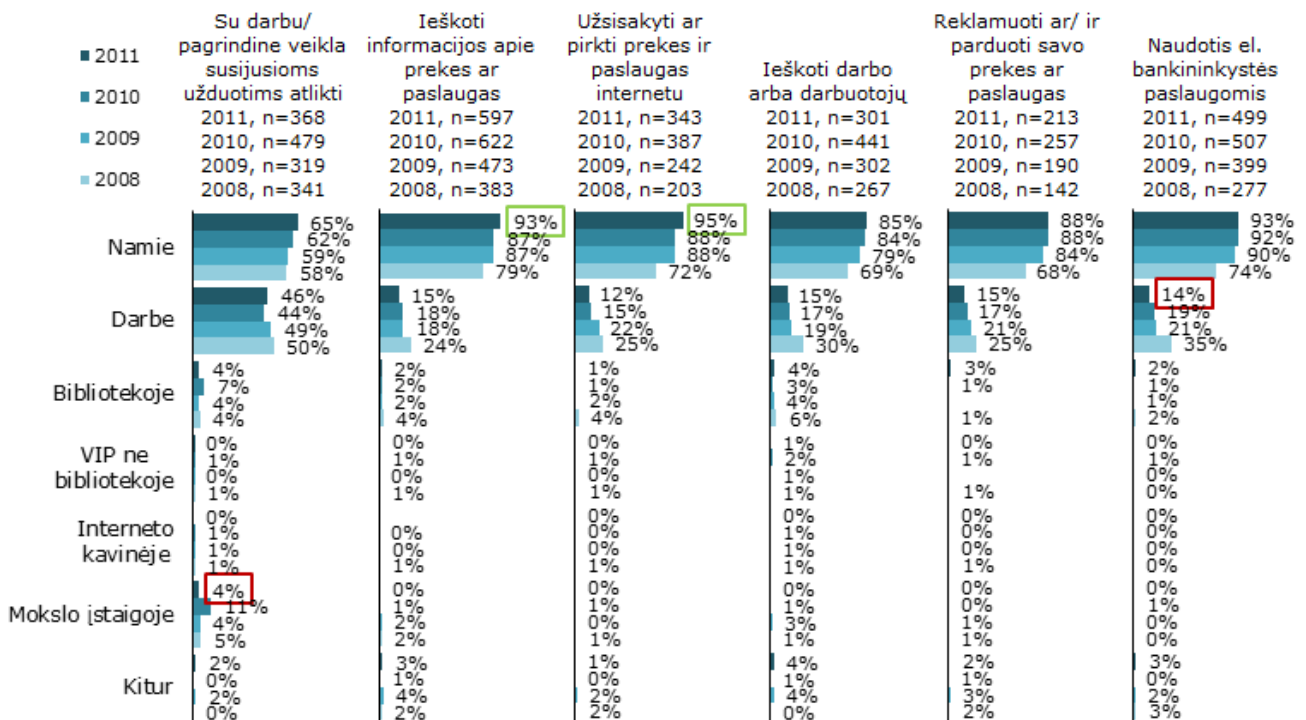
% skaičiuojamas nuo tikslinių grupių gyventojų, kurie bent kartą naudojami konkrečia veikla

Per pastaruosius vienerius metus miesto interneto vartotojai namie dažniau ieškojo informacijos apie prekes ar paslaugas arba jas užsisakė, o elektroninės bankininkystės paslaugomis rečiau naudojami darbo vietoje.

Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi internetu darbo ir komerciniais tikslais

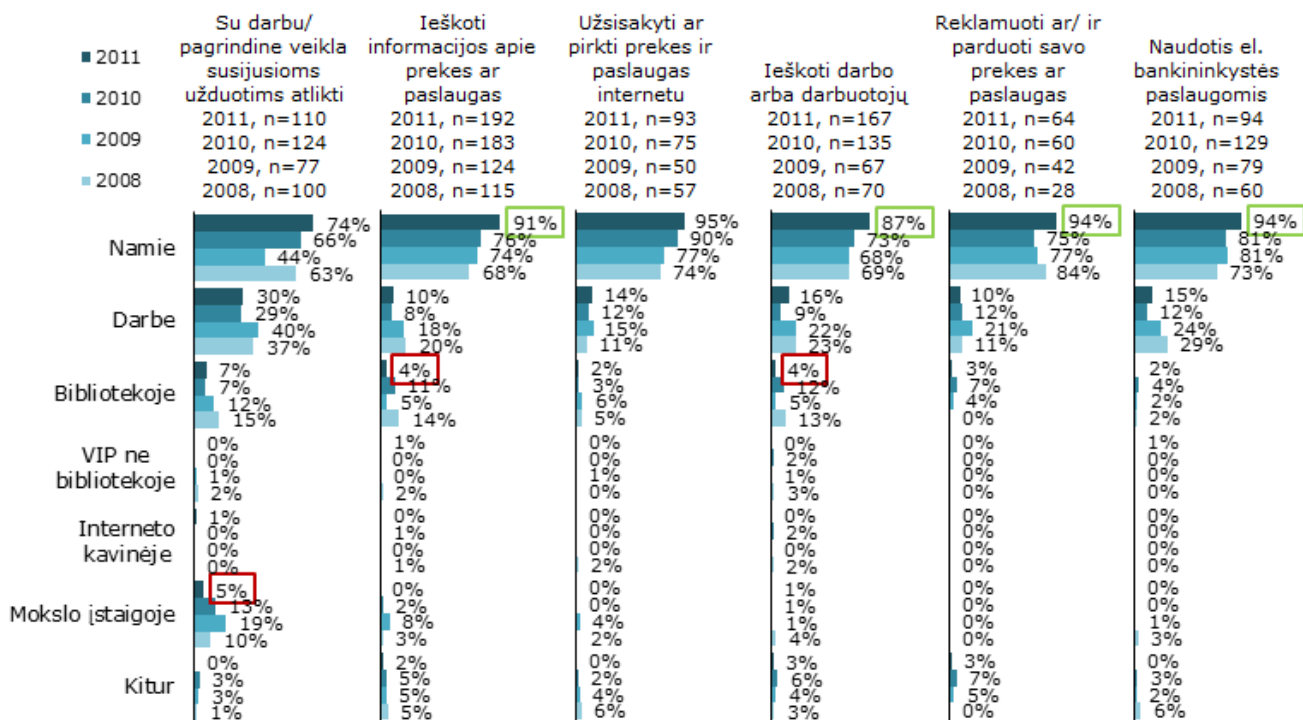
% skaičiuojamas nuo miesto gyventojų, kurie bent kartą naudojami konkrečia veikla

Kaimo interneto vartotojai beveik visais darbo ar komerciniais tikslais (išskyrus darbinių užduočių atlikimą) internetu dažniau naudojami namuose. Besinaudojantys internetu kaimo gyventojai per pastaruosius metus bibliotekose internetu rečiau naudojami ieškodami informacijos apie prekes ar paslaugas, ieškodami darbo, o mokslo įstaigose internetu rečiau atliko su pagrindine (mokymosi) veikla susijusias užduotis.

Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi internetu darbo ir komerciniais tikslais

% skaičiuojamas nuo *kaimo gyventojų, kurie bent kartą naudojami konkrečia veikla*

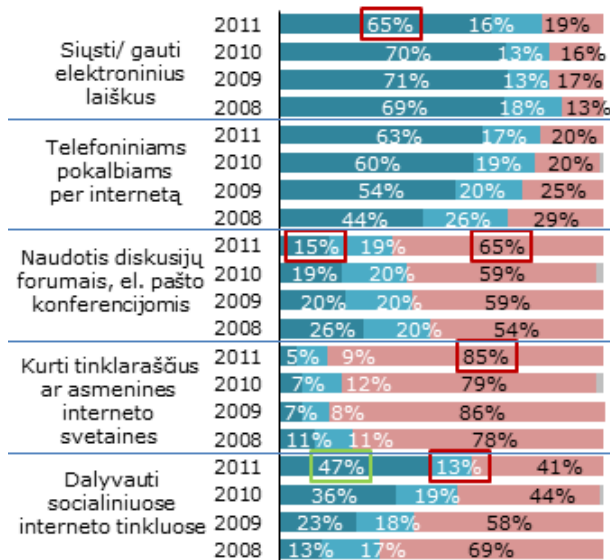
7.2. Bendravimas ir ryšių palaikymas

- Bendraujant internetu dažniausiai susirašinėjama elektroniniais laiškais ir kalbama per internetinę telefoniją -

Naudojimasis internetu su bendravimu susijusiais tikslais

% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie naudojami internetu

- Naudojami nuolat
- Naudojami kartą ar keletą kartų
- Niekada nesinaudojo

* 2011 (n=1012), 2010 (n=1014), 2009 (n=746), 2008 (n=658)

Pagrindinės bendravimo internetu formos – susirašinėjimas elektroniniais laiškais ir telefoniniai pokalbiai internetu. Šiomis veiklomis internete nuolat naudojasi 63%-65% interneto vartotojų. Tik apie 20% besinaudojančių internetu nurodo niekada nesunčiantys elektroninių laiškų ar nesinaudojantys telefoniniais pokalbiais.

Beveik kas antras (47%) interneto vartotojas aktyviai dalyvauja ir socialiniuose interneto tinkluose. Gerokai mažiau (34%) besinaudojančių internetu dalyvauja forumuose ar elektroninėse konferencijose ar kuria tinklaraščius/ asmenines interneto svetaines (14%).

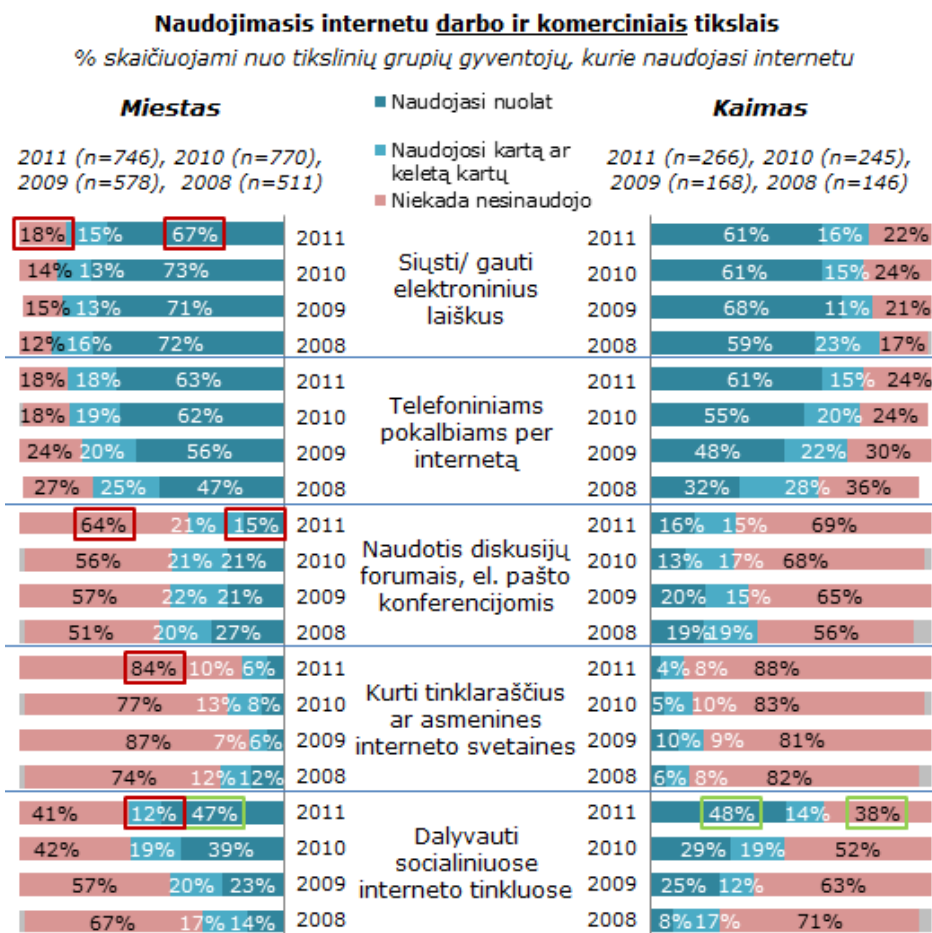
Jaunimas, moksleiviai bei studentai, dažniau besinaudojantieji internetu bei geriau mokantys dirbti kompiuteriu asmenys internetu bendravimo tikslais naudojami dažniau.

Lyginant su situacija pernai metais, pastebima, kad auga interneto vartotojų aktyvumas socialiniuose tinkluose, tačiau tuo pačiu vis mažiau interneto vartotojų dalyvauja diskusijų forumuose ar kuria asmenines interneto svetaines.

Analizuojant tai, kaip kito bendravimo internetu formos per pastaruosius 4 metus, pastebima, kad bendravimo elektroniniais laiškais intensyvumas nekinta (išlieka toks pats intensyvus), tačiau

nuosekliai daugėja vartotojų internetu kalbančių telefonu, dalyvaujančių socialiniuose tinkluose. Kuriančių tinklaraščius ar asmenines interneto svetaines mažėja.

Miesto ir kaimo interneto vartotojų bendravimo internetu formos ir intensyvumas nesiskiria. Per pastaruosius metus išaugo vartotojų aktyvumas socialiniuose tinkluose tiek tarp kaimo, tiek tarp miesto vartotojų, o mieste gyvenantys interneto vartotojai kiek rečiau susirašinėja elektroniniais laiškais, dalyvauja diskusijų forumuose ar kurias asmenines interneto svetaines.

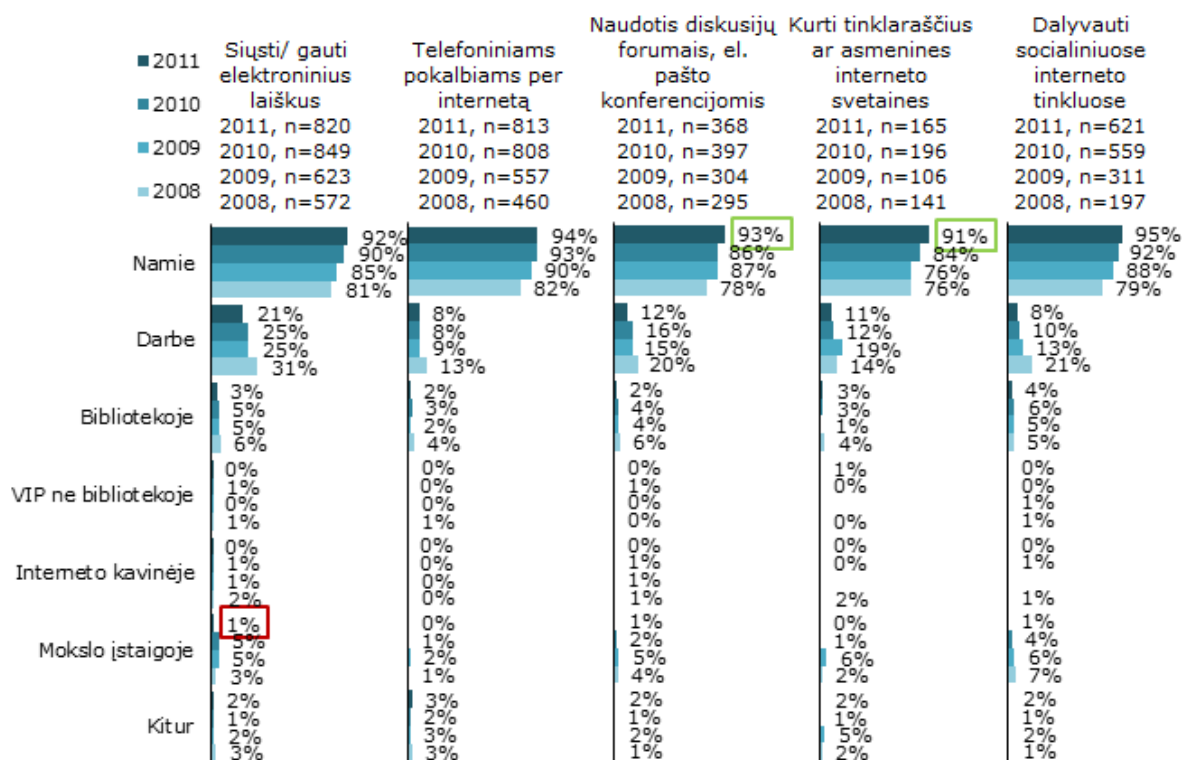
Dažniausiai internetu bendraujama iš namų. Darbo vietoje priimtinausia bendravimo forma – susirašinėjimas elektroniniais laiškais.

Per pastaruosius metus kiek daugiau interneto vartotojų namuose dalyvavo diskusijų forumuose ar kūrė tinklaraščius/ asmenines interneto svetaines.

Miesto ir kaimo interneto vartotojų bendravimo internetu formos ir vietos visiškai nesiskiria. Tačiau pastebima, kad per pastaruosius metus kiek daugiau mieste gyvenančių interneto vartotojų būdami namuose dalyvavo diskusijų forumuose ir kiek mažiau besinaudojančių internetu miestuose darbovietėse susirašinėjo elektroniniais laiškais ar darbo metu dalyvavo socialiniuose tinkluose. Internetu besinaudojantieji kaime pastaraisiais metais dauguma bendravimo internetu formų naudojami iš namų, tačiau, priešingai nei miestiečiai, daugiau kaimo interneto vartotojų šiais metais socialiniuose tinkluose dalyvavo būdami darbe. Kiek mažiau kaime gyvenančių interneto vartotojų pastaraisiais metais elektroniniais laiškais susirašinėjo darbe ar mokslo įstaigose; bibliotekose kiek mažiau kaime gyvenančių interneto vartotojų naudojosi telefoninių pokalbių internetu galimybe.

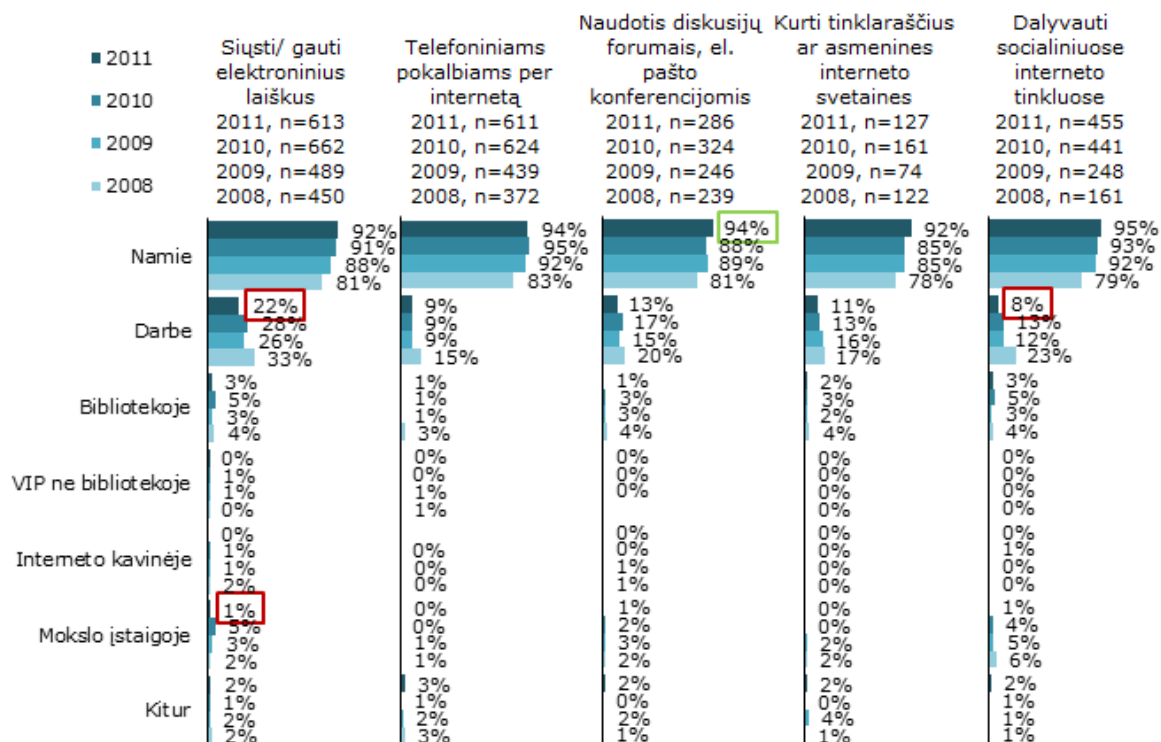
Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi internetu su bendravimu susijusiais tikslais

% skaičiuojamas nuo apklaustųjų, kurie bent kartą naudojami konkrečia veikla

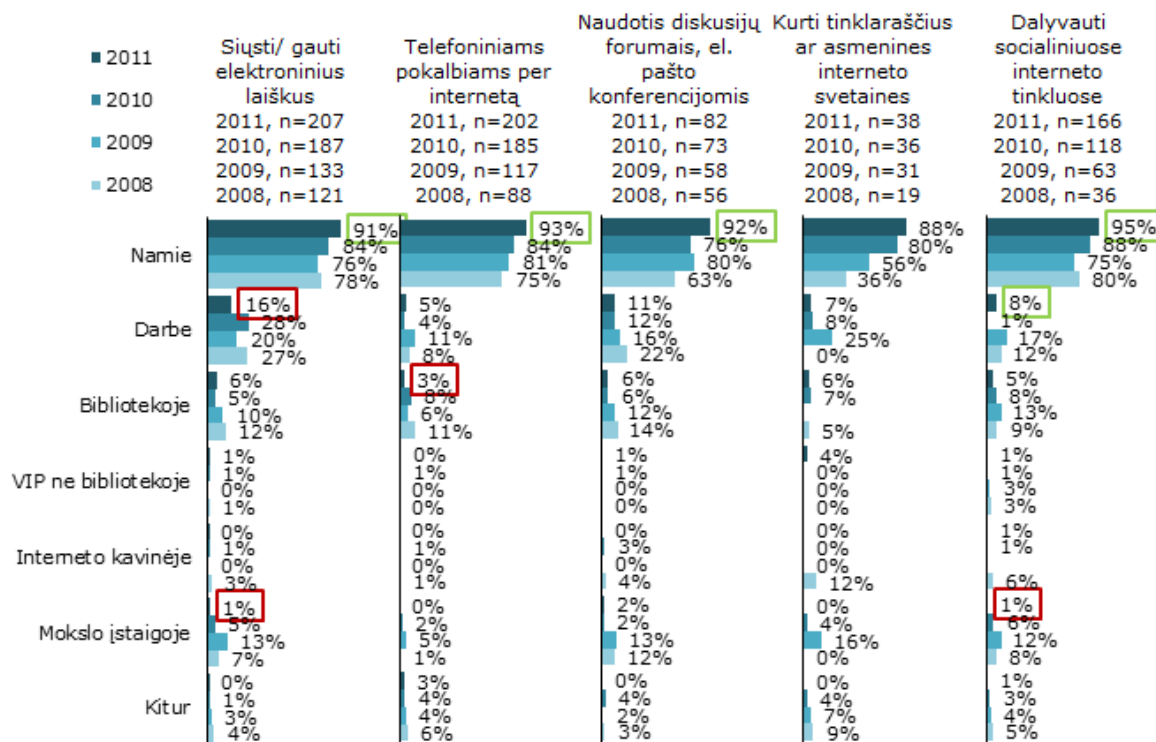
Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi internetu su bendravimu susijusiais tikslais

% skaičiuojamas nuo miesto gyventojų, kurie bent kartą naudojami konkrečia veikla

Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi internetu su bendravimu susijusiais tikslais

% skaičiuojamas nuo kaimo gyventojų, kurie bent kartą naudojami konkrečia veikla

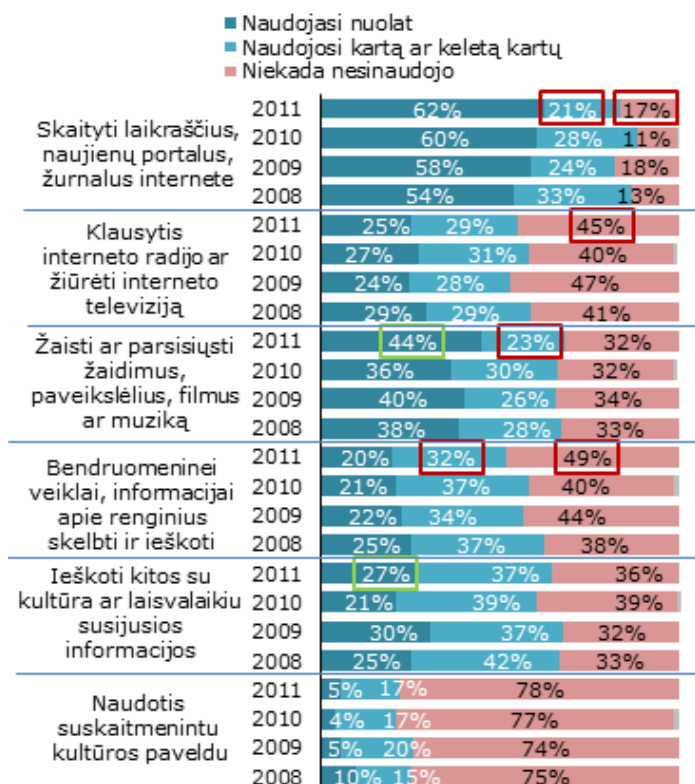

7.3. Laisvalaikis ir kultūra

- Spaudos, naujienų ir žurnalų skaitymas – populiariausias laisvalaikio leidimo internete būdas -

Naudojimasis internetu su laisvalaikio ir kultūra susijusiais tikslais

% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie naudojami internetu

* 2011 (n=1012), 2010 (n=1014), 2009 (n=746), 2008 (n=658)

Dažniausiai interneto vartotojai laisvalaikio internete skaito laikraščius, naujienų portalus. Daugumai (61%) toks laisvalaikio praleidimo būdas yra nuolatinio pobūdžio. Kitais laisvalaikio internete leidimo būdais užsiimama kiek rečiau: 68% interneto vartotojų internete žaidžia žaidimus, siunčiasi paveikslėlius, filmus ar muziką (44% vartotojų tai daro nuolat); 64% interneto vartotojų internete ieško kitos su kultūra ar laisvalaikio susijusios informacijos (27% vartotojų tai daro nuolat).

Iš analizuojamų laisvalaikio internete praleidimo būdų interneto vartotojai sąlyginai kiek rečiau internetu klausosi radijo ar žiūri televiziją, skelbia ar ieško informacijos, reikiamos bendruomeninei veiklai. Rečiausiai interneto vartotojai naudojami suskaitmenintu kultūros paveldu.

Internetu su laisvalaikio ir kultūra susijusiais tikslais dažniau naudojami jaunimas, dažniau internetu besinaudojantys ir geresnes naudojimosi kompiuteriu žinias turintys asmenys. Vyresnio amžiaus interneto vartotojai, pensininkai, bedarbiai bei turintieji

mažesnes pajamas internetu laisvalaikiu naudojasi kiek rečiau.

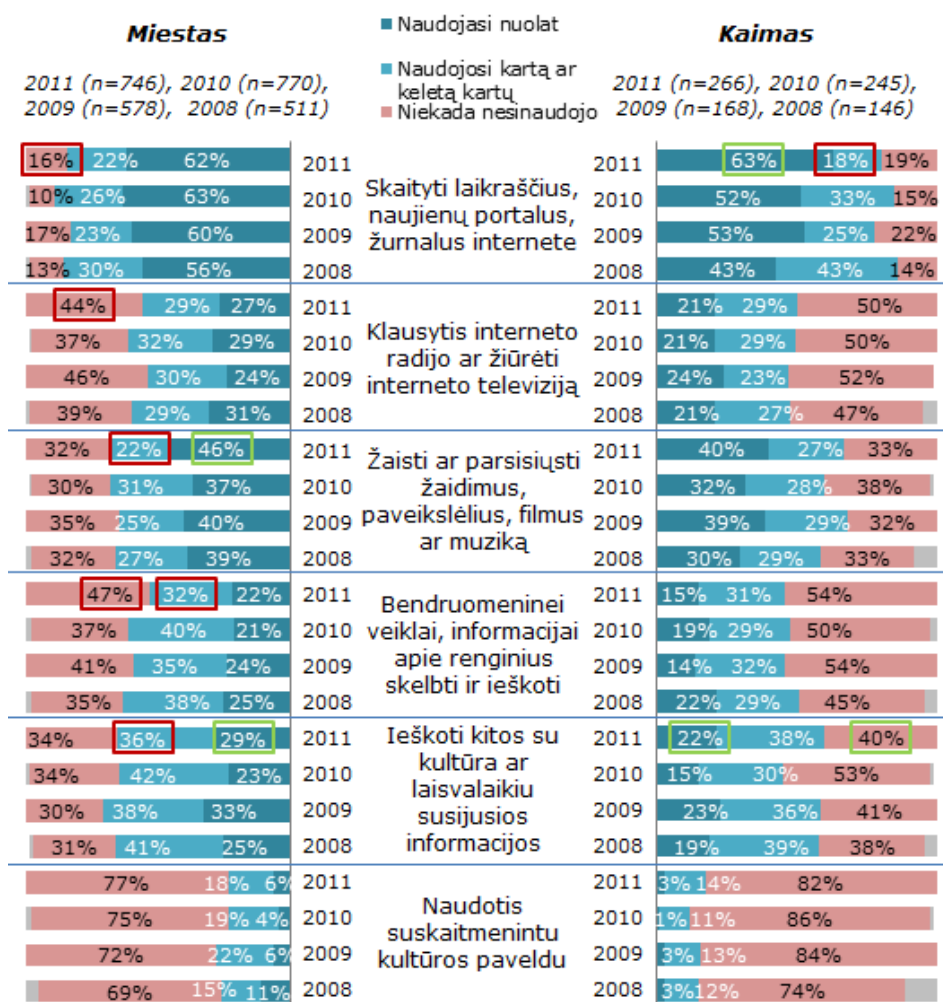
Per pastaruosius vienerius metus interneto vartotojai kiek dažniau internete žaidė, siuntėsi filmus, muziką, paveikslėlius, ieškojo kitos su kultūra ar laisvalaikiu susijusios informacijos. Kiek rečiau internete vartotojai skelbė ar ieškojo bendruomeninei veiklai aktualios informacijos.

Ilgesnėje (4 metų) perspektyvoje interneto vartojimas laisvalaikio ir kultūros tikslais iš esmės nekito. Gal tik kiek rečiau besinaudojantieji internetu skelbia arba ieško su bendruomenine veikla susijusios informacijos.

Lyginant mieste ir kaime gyvenančių interneto vartotojų laisvalaikio leidimo internete praktikas, pastebima, kad miesto gyventojai beveik visomis su laisvalaikiu ar kultūra susijusiomis veiklomis internete naudojasi dažniau. Pastaraisiais metais miesto interneto vartotojai kiek aktyviau ieškojo su kultūra susijusios informacijos, žaidė ar siuntėsi internetu filmus, muziką, paveikslėlius. Kaimo interneto vartotojai pastaraisiais metais dažniau internete skaitė laikraščius, naujienas, ieškojo kitos su kultūra ar laisvalaikiu susijusios informacijos.

Naudojimasis internetu su laisvalaikiu ir kultūra susijusiais tikslais

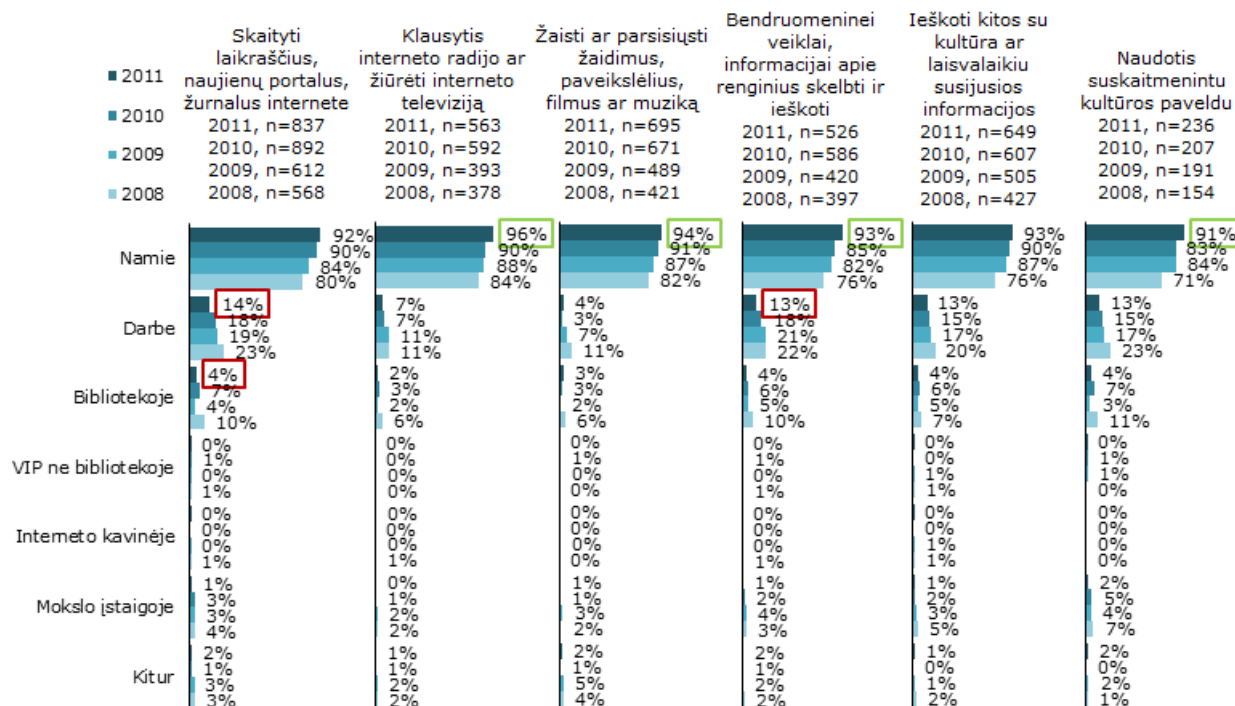
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų, kurie naudojami internetu

Kaip ir kitais naudojimosi internetu tikslais, interneto vartotojai laisvalaikį internete leidžia ar domisi kultūra dažniausiai namuose. Kiek daugiau nei kas dešimtas interneto vartotojas naujienas internete skaito, ieško bendruomeninei veiklai reikiamos ar kitos kultūrinės informacijos, naudojami suskaitmenintu kultūros paveldu ir būdamas darbe. Naudojimasis internetu su laisvalaikiu ir kultūra susijusiais tikslais namuose palaipsniui vis labiau auga. Per pastaruosius metus mažiau interneto vartotojų darbe skaitė laikraščius, naujienų portalus, ar ieškojo bendruomeninei veiklai reikalingos informacijos. Naujienų portalus mažiau interneto vartotojų pastaraisiais metais skaitė ir bibliotekose.

Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi internetu su laisvalaikiu ir kultūra susijusiais tikslais

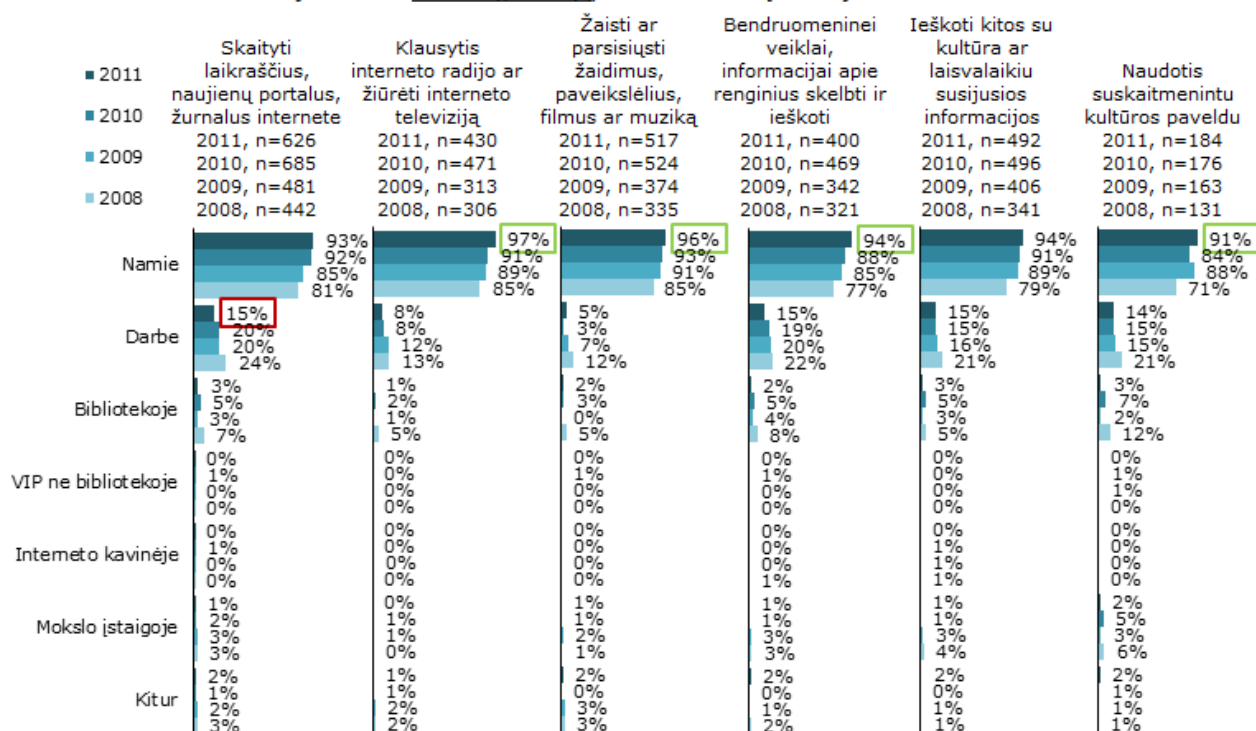
% skaičiuojamas nuo apklaustųjų, kurie bent kartą naudojo konkrečią veiklą

Namuose laisvalaikį prie interneto leidžia didžioji dauguma tiek miesto, tiek kaimo interneto vartotojų. Mieste gyvenantys interneto vartotojai per pastaruosius metus namuose dažniau internetu klausė radijo, žiūrėjo televiziją, siuntėsi filmus, muziką, paveikslėlius, ieškojo bendruomeninei veiklai reikiamos informacijos ar naudojo suskaitmenintu kultūros paveldu. Kiek rečiau miesto interneto vartotojai pastaraisiais metais darbe skaitė naujienų portalus.

Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi internetu su laisvalaikiu ir kultūra susijusiais tikslais

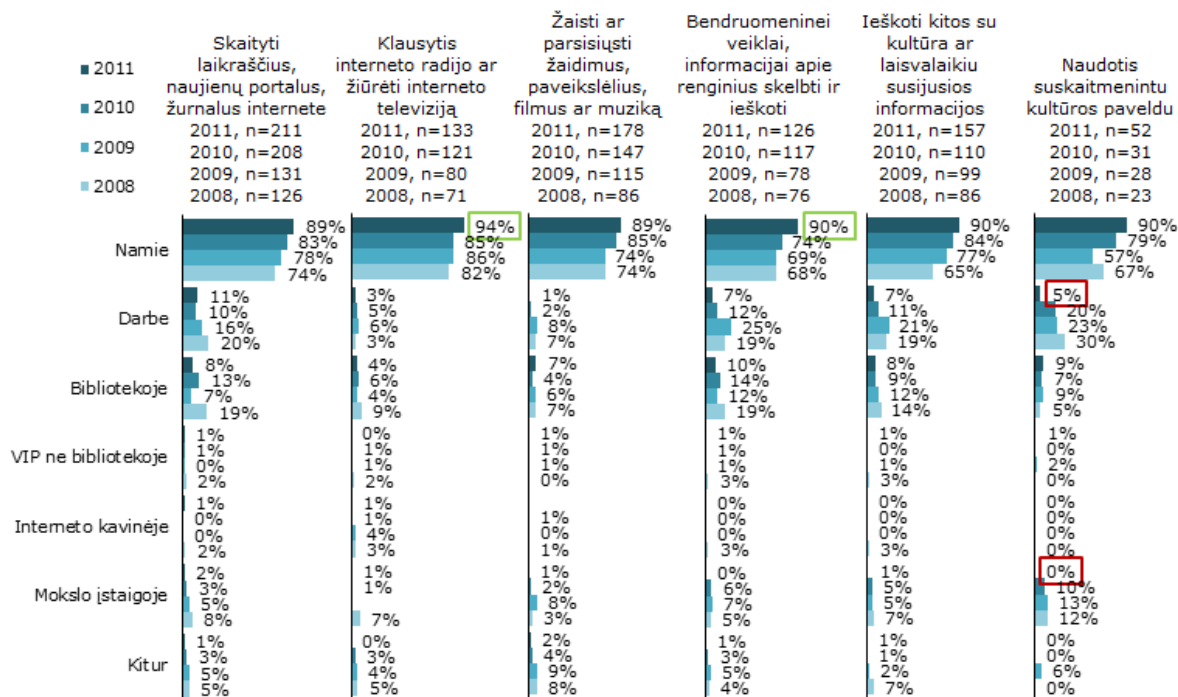
% skaičiuojamas nuo miesto gyventojų, kurie bent kartą naudojo konkrečią veiklą

Kaime gyvenantys interneto vartotojai pastaraisiais metais namuose internetu kiek dažniau klausė radijo ar žiūrėjo televiziją, ieškojo bendruomeninei veiklai reikiamos informacijos. Darbe ir mokslo įstaigose kaimo interneto vartotojai pastaraisiais metais kiek rečiau naudojosi suskaitmenintu kultūros paveldu.

Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi internetu su laisvalaikio ir kultūra susijusiais tikslais

% skaičiuojamas nuo kaimo gyventojų, kurie bent kartą naudojami konkrečia veikla

7.4. Mokslas ir švietimas

- Mokymasis įprastai vyksta tam tikrame amžiaus tarpsnyje, todėl šiais tikslais internetu besinaudojančiųjų dalis yra santykinai maža -

Internetu mokslo ir švietimo tikslais Lietuvoje yra naudojėsi mažiau gyventojų nei prieš tai analizuotais tikslais. Mokymuisi Lietuvoje įprasta skirti tam tikrą gyvenimo tarpsnį, dažniausiai jaunystę, o vėliau žinios gilinamos gerokai rečiau. Taigi, mokslo ir švietimo tikslais internetu naudojasi tik specifinė gyventojų grupė.

Kiek daugiau nei kas trečias interneto vartotojas yra parsiųntęs reikalingos programinės įrangos (33%), ieškojo mokymosi ir lavinimosi kursų pasiūlymų (27%). Tai santykinai populiariausios paslaugos, kuriomis naudojamos mokymosi ir švietimo tikslais, tačiau naudojimas jomis yra labiau vienkartinis, neturintis nuolatinio pobūdžio.

Mažiausiai interneto vartotojų internetu yra naudojėsi bibliotekų katalogais (16%), elektroninėmis duomenų bazėmis (17%), mokėsi nuotoliniu būdu (14%).

Internetu mokslo ir švietimo tikslais dažniausiai naudojasi moksleiviai ir studentai.

Lyginant su pernai metais, šiemet mažiau interneto vartotojų nurodė parsiųntę reikalingos programinės įrangos, ieškoję informacijos registruotis studijuoti į aukštąsias mokyklas ar mokymosi, lavinimosi kursų, mokėsi nuotoliniu būdu.

Analizuojant naudojimosi internetu mokslo ir švietimo tikslais pokyčius ilgesnėje (4 metų) laiko perspektyvoje, stebimas nedidelis naudojimosi internetu šiais tikslais sumažėjimas.

Naudojimas internetu mokslu, švietimo tikslais

% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie naudojami internetu

- Naudojasi nuolat
- Naudojasi kartą ar keletą kartų
- Niekada nesinaudojo

Parsisiūsti reikalingos programinės įrangos	2011	11%	22%	67%
	2010	19%	27%	53%
	2009	16%	22%	63%
	2008	19%	30%	51%
Ieškoti informacijos, registruotis studijuoti į aukštąsias mokyklas	2011	4%	20%	76%
	2010	6%	26%	66%
	2009	5%	23%	72%
	2008	9%	24%	67%
Ieškoti mokymosi, lavinimosi, kursų pasiūlymų	2011	6%	21%	72%
	2010	6%	27%	66%
	2009	7%	28%	65%
	2008	10%	29%	61%
Mokyti nuotoliniu būdu	2011	4%	10%	87%
	2010	4%	12%	82%
	2009	4%	10%	86%
	2008	7%	13%	80%
Naudotis profesinio orientavimo duomenų bazėmis	2011	6%	14%	80%
	2010	4%	17%	78%
	2009	7%	18%	75%
	2008	9%	22%	70%
Naudotis el. duomenų bazėmis	2011	5%	12%	83%
	2010	4%	12%	83%
	2009	8%	14%	78%
	2008	9%	18%	73%
Naudotis bibliotekų katalogais	2011	5%	11%	84%
	2010	4%	12%	83%
	2009	6%	15%	79%
	2008	7%	14%	79%
Žiūrėti mokomąsias video transliacijas	2011	6%	18%	77%
	2010	5%	14%	80%
	2009	5%	12%	83%
	2008	6%	15%	79%

* 2011 (n=1012), 2010 (n=1014),
2009 (n=746), 2008 (n=658)

video transliacijas.

Kaimo interneto vartotojai visais mokslo ir švietimo tikslais pastaraisiais metais dažniau naudojami namuose; darbe šie vartotojai rečiau naudojami bibliotekų katalogais bei žiūrėjo mokomąsias video transliacijas.

Mieste ir kaime gyvenantys interneto vartotojai internetu mokslu ir švietimo tikslais naudojami panašiai, tačiau pastebima, kad miesto interneto vartotojai kiek dažniau siunčiasi reikalingą programinę įrangą, ieško mokymosi kursų pasiūlymų, žiūri mokomas video transliacijas.

Pastaraisiais metais mažiau miesto interneto vartotojų internetu parsisiuntė programinę įrangą, ieškojo informacijos apie registraciją į aukštąsias mokyklas ar mokymosi kursus, mokėsi nuotoliniu būdu. Kiek mažiau ir kaime gyvenančių interneto vartotojų šiais metais siuntėsi programinę įrangą ar ieškojo informacijos apie stojimą į aukštąsias mokyklas. Tačiau pastaraisiais metais kiek daugiau kaime gyvenančių interneto vartotojų internetu naudojami bibliotekos katalogais.

Dažniausiai mokymosi ir švietimo tikslais internetu yra naudojami namuose. Profesinio orientavimo duomenų bazėmis ir elektroninėmis duomenų bazėmis dažniau nei kitomis paslaugomis naudojami darbe. Bibliotekos katalogais be namų kiek dažniau naudojami ir bibliotekose ar mokymosi įstaigose. Mokymosi įstaigose dalis interneto vartotojų taip pat naudojami nuotolinio mokymosi paslauga, žiūri mokomąsias video transliacijas.

Šiais metais daugiau apklaustųjų namuose naudojami profesinio orientavimo duomenų bazėmis, kitomis elektroninėmis duomenų bazėmis, bibliotekų katalogais, žiūrėjo mokomąsias video transliacijas.

Mieste gyvenantys interneto vartotojai šiemet dažniau namuose naudojami elektroninėmis duomenų bazėmis, bibliotekų katalogais, tačiau bibliotekose rečiau naudojami bibliotekų katalogais, o mokymosi įstaigose rečiau žiūrėjo mokomąsias

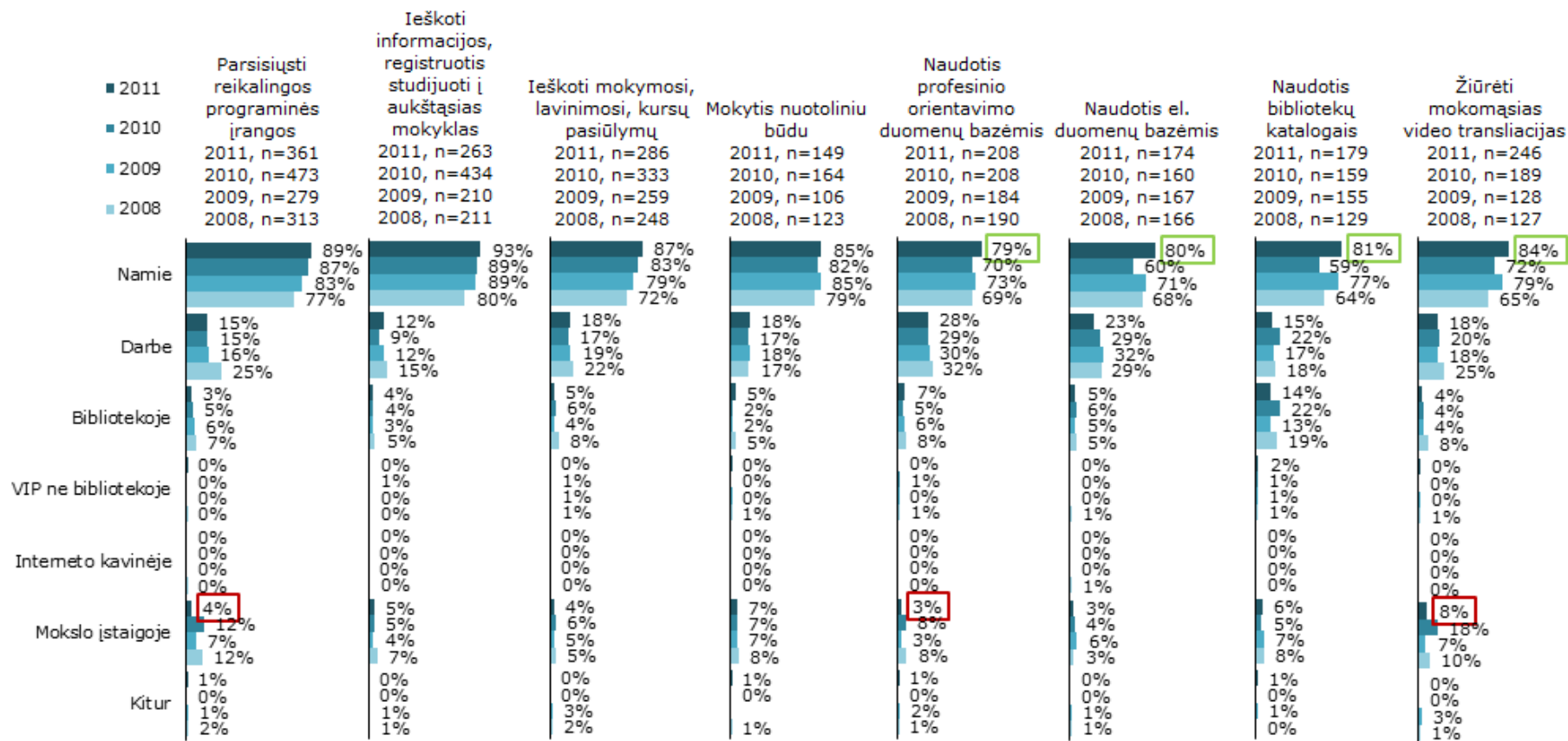
Naudojimasis internetu mokslo, švietimo tikslais

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų, kurie naudojami internetu

Miestas			Kaimas	
2011 (n=746), 2010 (n=770), 2009 (n=578), 2008 (n=511)			2011 (n=266), 2010 (n=245), 2009 (n=168), 2008 (n=146)	
		■ Naudojasi nuolat		
		■ Naudojosi kartą ar keletą kartų		
		■ Niekada nesinaudojo		
66%	23% 11%	Parsisiųsti reikalingos programinės įrangos	2011	9% 20% 71%
51%	28% 20%		2010	17% 25% 57%
63%	20% 17%		2009	12% 27% 61%
52%	28% 19%		2008	20% 33% 43%
75%	21% 4%	Ieškoti informacijos, registruotis studijuoti į aukštąsias mokyklas	2011	2% 19% 79%
64%	27% 7%		2010	4% 24% 71%
71%	24% 5%		2009	5% 22% 73%
65%	23% 9%		2008	8% 25% 63%
71%	23% 6%	Ieškoti mokymosi, lavinimosi, kursų pasiūlymų	2011	6% 17% 77%
64%	28% 6%		2010	6% 23% 71%
65%	27% 8%		2009	4% 30% 66%
61%	26% 10%		2008	6% 38% 51%
86%	10% 3%	Mokytis nuotoliniu būdu	2011	5% 8% 87%
82%	13% 4%		2010	4% 10% 85%
85%	10% 5%		2009	2% 8% 90%
77%	11% 7%		2008	5% 15% 73%
79%	14% 7%	Naudotis profesinio orientavimo duomenų bazėmis	2011	5% 12% 82%
77%	17% 4%		2010	3% 16% 79%
74%	18% 8%		2009	4% 18% 78%
70%	17% 9%		2008	6% 34% 54%
82%	14% 4%	Naudotis el. duomenų bazėmis	2011	7% 8% 85%
81%	14% 4%		2010	5% 5% 90%
76%	15% 9%		2009	4% 12% 84%
68%	19% 9%		2008	7% 11% 70%
83%	12% 5%	Naudotis bibliotekų katalogais	2011	5% 9% 86%
80%	14% 5%		2010	2% 4% 93%
79%	15% 6%		2009	6% 14% 81%
75%	13% 7%		2008	2% 13% 75%
74%	19% 7%	Žiūrėti mokomąsias video transliacijas	2011	3% 12% 84%
77%	16% 6%		2010	3% 8% 89%
81%	13% 5%		2009	3% 9% 88%
75%	14% 5%		2008	5% 13% 73%

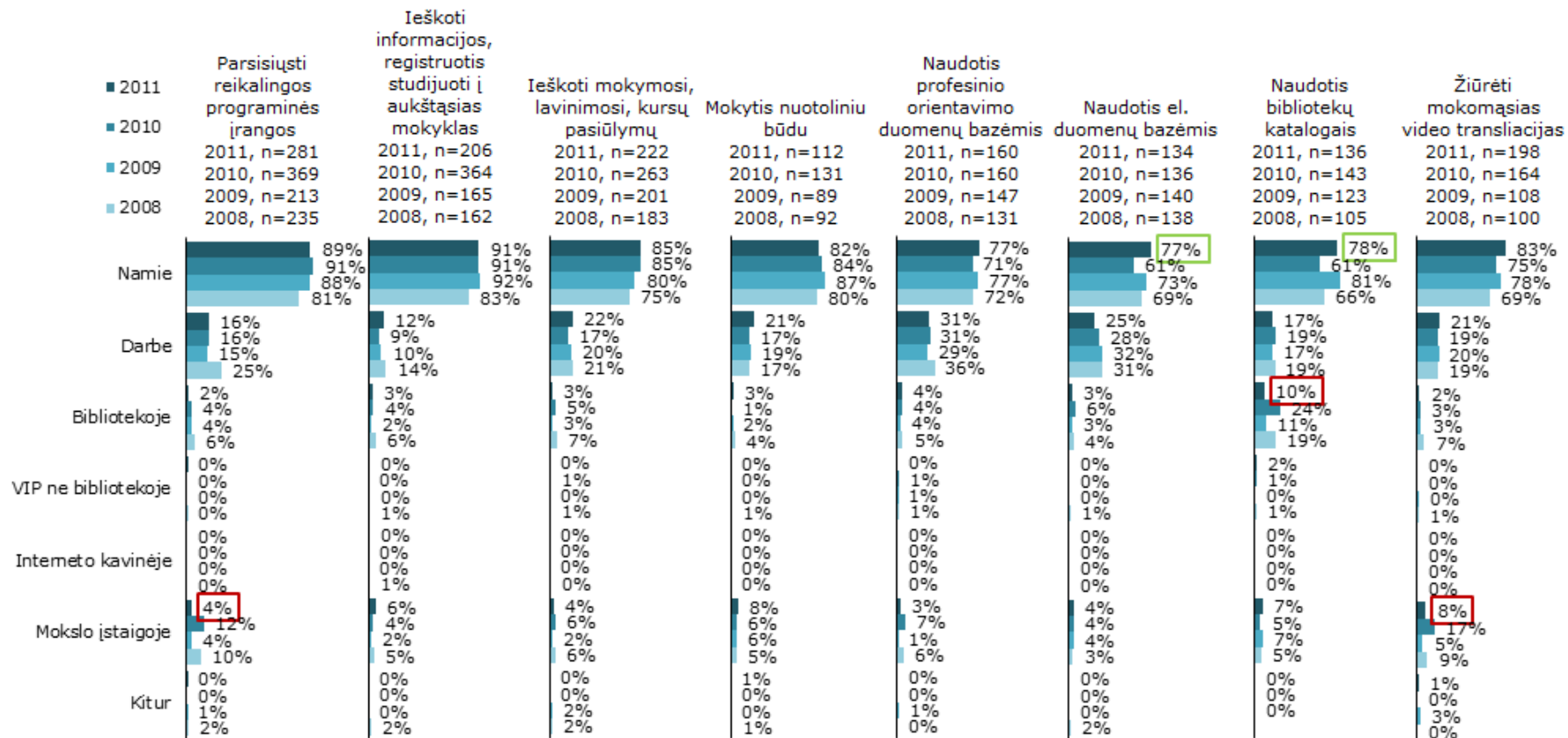
Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi internetu mokslo, švietimo tikslais

% skaičiuojamas nuo apklaustųjų, kurie bent kartą naudojami konkrečia veikla

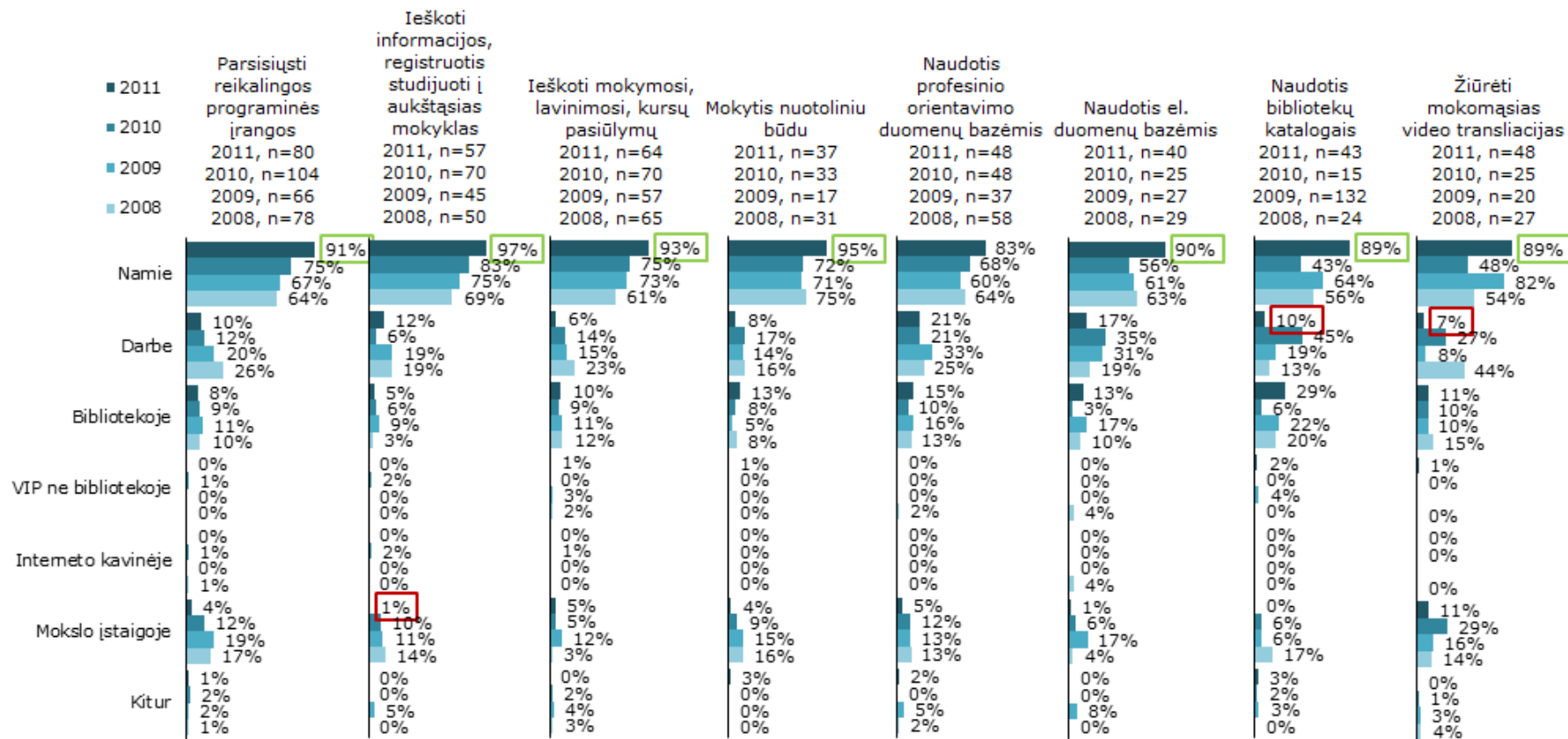
Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi internetu mokslo, švietimo tikslais

% skaičiuojamas nuo miesto gyventojų, kurie bent kartą naudojami konkrečia veikla

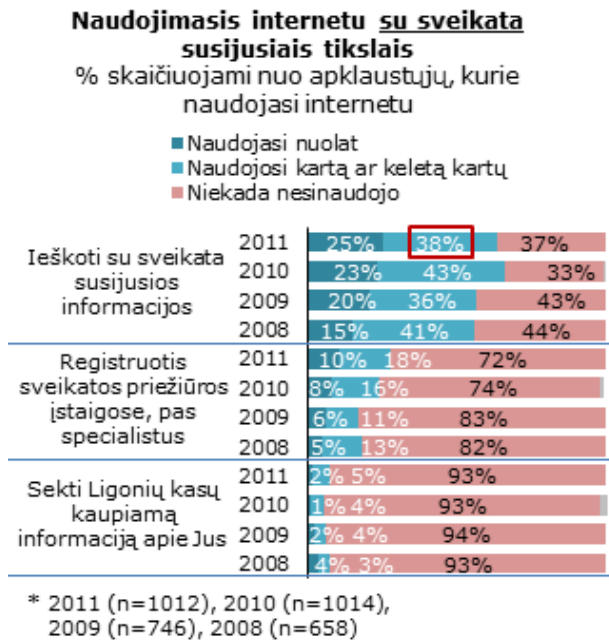
Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi internetu mokslu, švietimo tikslais

% skaičiuojamas nuo kaimo gyventojų, kurie bent kartą naudojami konkrečia veikla

7.5. Sveikata

- Internete gyventojai dažniausiai ieško bendrosios su sveikatos problemomis susijusios informacijos -

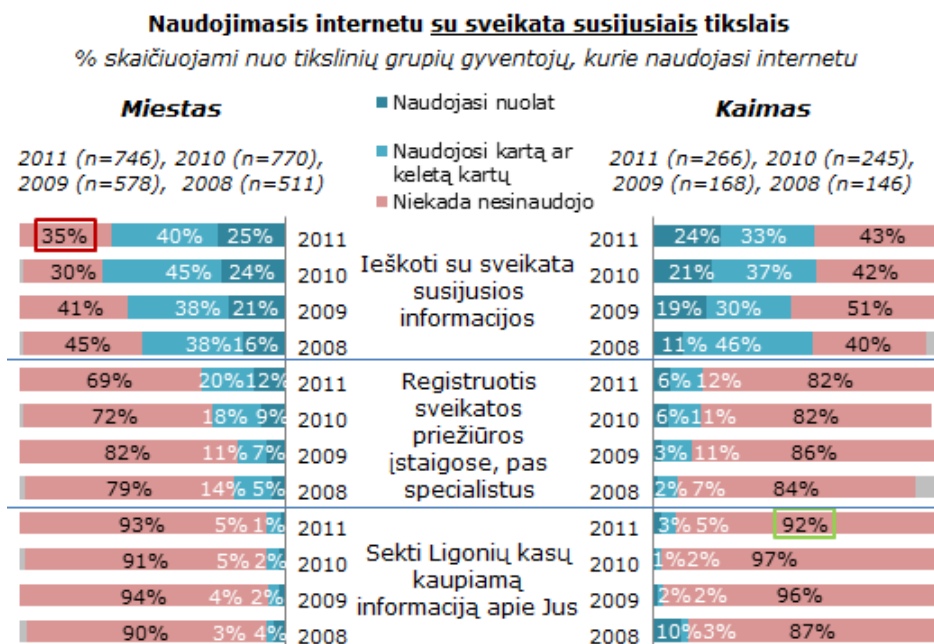
Dažniausiai, naudodami internetą sveikatos tikslais, interneto vartotojai internete tiesiog ieško su sveikata susijusios informacijos (pavyzdžiui, informacijos apie susižeidimus, ligas, maitinimąsi, vaistus, sveikatos gerinimą ir pan.). Tokios informacijos internete ieško 63% interneto vartotojų; 25% vartotojų tai daro nuolat. Į sveikatos priežiūros įstaigas, pas specialistus internetu šiais metais registravosi 28% interneto vartotojų, 7% vartotojų seka Ligonių kasų apie juos kaupiamą informaciją.

Sveikatos tikslais internetu dažniau naudojasi moterys, turintys aukštąjį išsimokslinimą ir didesnes pajamas, specialistai, vadovai. Šie interneto vartotojai turi internetą namuose ir aktyviai juo naudojami.

Naudojimosi internetu sveikatos tikslais pokyčių trumpojoje (1 metų) laiko perspektyvoje nestebima, o, analizuojant tai, kaip pakito naudingumas internetu sveikatos tikslais per pastaruosius 4 metus, pastebima, kad po nedaug, tačiau nuosekliai auga besiregistruojančių internetu į sveikatos įstaigas, pas specialistus, dalis.

Miestiečiai informacijos, susijusios su sveikata, internete ieško dažniau nei kaimo gyventojai. Mieste gyvenantys interneto vartotojai internetu taip pat dažniau registruojasi ir į sveikatos priežiūros įstaigas, pas medikus.

Pastaraisiais metais didelių pokyčių miesto interneto vartotojų elgsenoje naudojantis internetu sveikatos tikslais nestebima; kiek daugiau kaimo interneto vartotojų per pastaruosius metus pradėjo sekti Ligonių kasų apie juos kaupiamą informaciją.

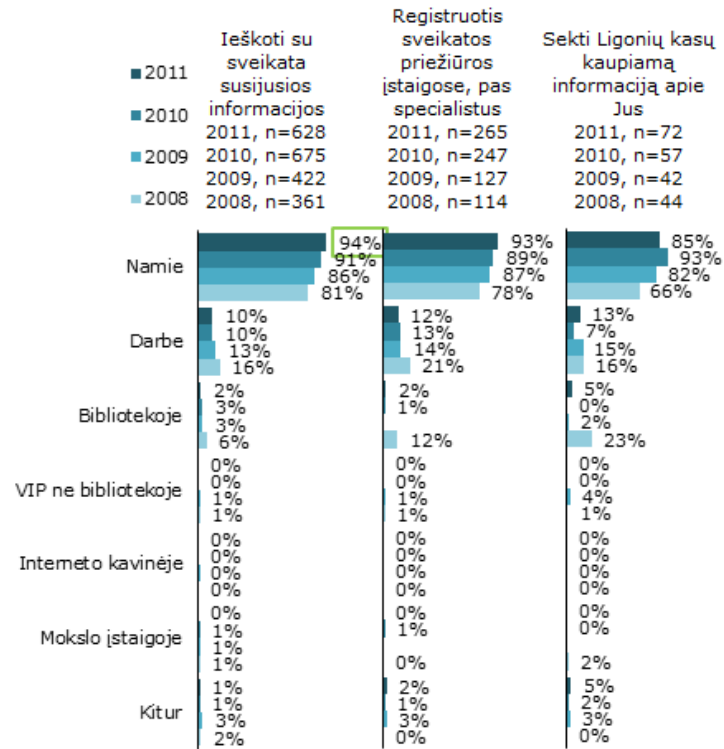

Internetu informacijos, susijusios su sveikata, dažniausiai ieškoma namuose. Kiek daugiau nei kas dešimtas interneto vartotojas (10%-13%) informacijos apie sveikatą internete ieško ir darbe.

Didelių ir esminių pokyčių analizuojant tai, kokiose vietose gyventojai internetu naudojami sveikatos tikslais, nėra. Pastebima tik tai, kad šiais metais dar kiek daugiau gyventojų informacijos apie sveikatą ieškojo namuose.

Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi internetu su sveikata susijusiais tikslais

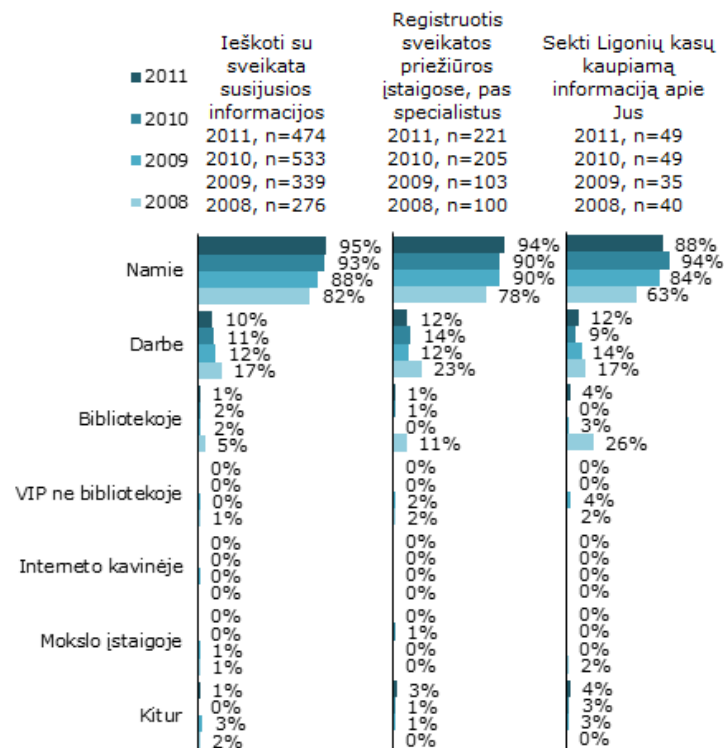
% skaičiuojamas nuo apklaustųjų, kurie bent kartą naudojami konkrečia veikla

Mieste ir kaime gyvenančių interneto vartotojų naudojimas internetu sveikatos tikslais nesiskiria ir atitinka šalies tendencijas.

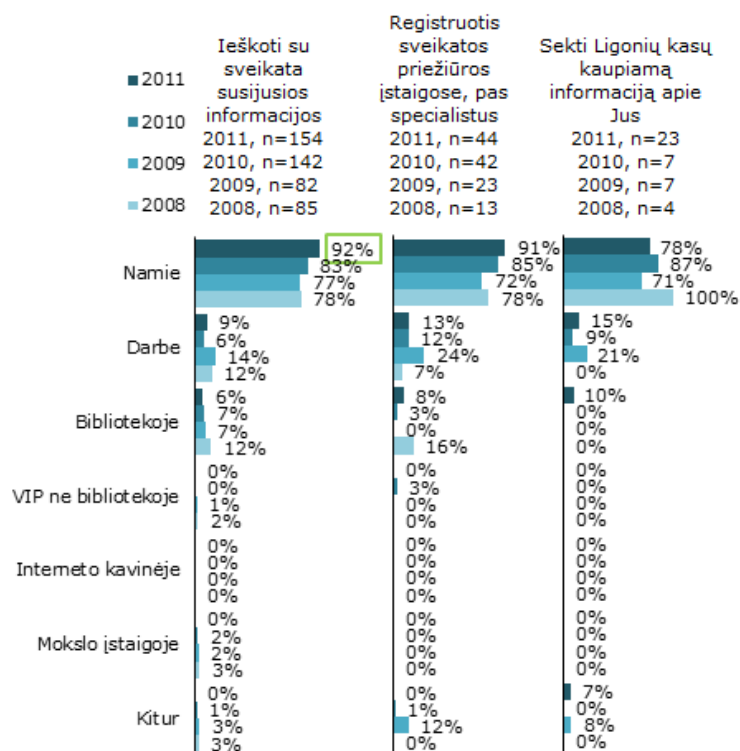
Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi internetu su sveikata susijusiais tikslais

% skaičiuojamas nuo miesto gyventojų, kurie bent kartą naudojami konkrečia veikla

Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi internetu su sveikata susijusiais tikslais

% skaičiuojamas nuo kaimo gyventojų, kurie bent kartą naudojami konkrečia veikla

7.6. E-valdžios paslaugos

Naudojimas e-valdžios paslaugomis

% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie naudojami internetu

- Naudojami nuolat
- Naudojami kartą ar keletą kartų
- Niekada nesinaudojo

Gauti informacijos/teikti prašymus soc. išmokoms ir kompensacijoms	2011	2% 8%	90%
	2010	3% 15%	82%
	2009	1% 9%	90%
	2008	3% 16%	80%
Užsisakyti asmens dokumentus	2011	1% 8%	91%
	2010	2% 10%	88%
	2009	5% 9%	94%
	2008	1% 6%	93%
Ieškoti informacijos apie transporto priemones ir/ar registruoti jas	2011	7% 21%	72%
	2010	5% 24%	71%
	2009	6% 23%	71%
	2008	2% 12%	86%
Pateikti prašymus statybos leidimams	2011	1% 1%	99%
	2010	1% 1%	97%
	2009	1% 1%	99%
	2008	1%	98%
Teikti pranešimus policijai	2011	1%	99%
	2010	1% 1%	98%
	2009	1%	99%
	2008	1%	98%
Užsisakyti gimimo, santuokos, ištuokos, mirties liudijimus	2011	2%	98%
	2010	1% 1%	97%
	2009	1%	99%
	2008	1%	98%
Pateikti gyvenamosios vietos deklaracijas	2011	4% 14%	81%
	2010	3% 10%	87%
	2009	3% 7%	90%
	2008	3% 8%	90%
Pateikti pajamų ir/ar turto deklaracijas el. būdu	2011	16% 16%	68%
	2010	16% 18%	64%
	2009	19% 18%	63%
	2008	16% 23%	61%

E-valdžios paslaugomis yra naudojamos rečiausiai iš visų analizuojamų interneto teikiamų galimybių. Kiek daugiau interneto vartotojų elektroniniu būdu yra pateikę pajamų, turto deklaracijas (32%) arba ieškoję informacijos apie transporto priemones, registravę jas (28%). Kas dešimtas interneto vartotojas yra gavęs informacijos arba teikęs prašymus socialinėms išmokoms, kompensacijoms gauti bei internetu deklaravo gyvenamąją vietą. Tuo tarpu tik pavieniai asmenys internetu užsisakė asmens dokumentus, teikė prašymus statybos leidimams, užsisakė gimimo, santuokos, ištuokos ar mirties liudijimus bei teikė pranešimus policijai.

E-valdžios paslaugomis dažniau naudojasi turintieji aukštąjį išsimokslinimą, disponuojantys didesnėmis pajamomis, dažniau besinaudojantys internetu, turintys geresnius kompiuterinio raštingumo įgūdžius, specialistai, tarnautojai bei vadovai.

Jokių reikšmingų pokyčių naudojantis elektroninės valdžios paslaugomis neįvyko nei per pastaruosius vienerius, nei per pastaruosius ketverius metus. Pastebima tik, kad kiek daugiau gyventojų internetu pradėjo teikti gyvenamosios vietos deklaracijas.

Didelių skirtumų tarp miesto ir kaimo interneto vartotojų naudojimosi elektroninės valdžios paslaugomis, nestebima. Priešingai nei galima būtų tikėtis, miestiečiai nėra gerokai aktyvesni už kaimiečius naudojantis elektroninės valdžios paslaugomis. Ir nors besinaudojančiųjų šiomis paslaugomis dalys mieste ir kaime yra panašios, pastebima, kad miesto interneto vartotojai kiek dažniau internete ieško informacijos apie

transporto priemonės ir/ar jas registruoja bei teikia pajamų ir/ar turto deklaracijas elektroniniu būdu.

Naudojimasis e-valdžios paslaugomis

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų, kurie naudojami internetu

Miestas				Kaimas	
2011 (n=746), 2010 (n=770), 2009 (n=578), 2008 (n=511)		■ Naudojasi nuolat ■ Naudojosi kartą ar keletą kartų ■ Niekada nesinaudojo		2011 (n=266), 2010 (n=245), 2009 (n=168), 2008 (n=146)	
89%	8% 2%	2011	Gauti informacijos/ teikti prašymus soc. išmokoms ir kompensacijoms	2011	2% 8% 91%
81%	16% 3%	2010		2010	2% 14% 81%
89%	9% 2%	2009		2009	7% 93%
78%	16% 4%	2008		2008	2% 15% 78%
91%	9% 1%	2011	Užsisakyti asmens dokumentus	2011	1% 6% 93%
85%	12% 2%	2010		2010	4% 96%
95%	5% 1%	2009		2009	7% 93%
88%	6% 1%	2008		2008	6% 4% 90%
69%	23% 7%	2011	Ieškoti informacijos apie transporto priemonės ir/ar registruoti jas	2011	5% 17% 79%
69%	26% 5%	2010		2010	5% 17% 78%
69%	24% 7%	2009		2009	3% 18% 79%
83%	11% 2%	2008		2008	3% 13% 79%
99%	1% 1%	2011	Pateikti prašymus statybos leidimams	2011	1% 1% 98%
97%	1% 1%	2010		2010	2% 98%
99%	1% 1%	2009		2009	1% 99%
93%	2% 1%	2008		2008	1% 95%
99%	1%	2011	Teikti pranešimus policijai	2011	2% 98%
97%	1% 1%	2010		2010	1% 99%
99%	1%	2009		2009	1% 99%
93%	1% 1%	2008		2008	1% 95%
98%	1%	2011	Užsisakyti gimimo, santuokos, ištuokos, mirties liudijimus	2011	2% 98%
97%	1% 1%	2010		2010	1% 99%
98%	1%	2009		2009	100%
93%	1% 1%	2008		2008	2% 93%
80%	15% 5%	2011	Pateikti gyvenamosios vietos deklaracijas	2011	3% 11% 86%
85%	11% 3%	2010		2010	2% 6% 91%
89%	7% 4%	2009		2009	8% 92%
85%	6% 3%	2008		2008	1% 10% 86%
66%	17% 17%	2011	Pateikti pajamų ir/ar turto deklaracijas el. būdu	2011	13% 14% 73%
61%	21% 18%	2010		2010	12% 11% 76%
59%	19% 23%	2009		2009	5% 15% 80%
58%	21% 17%	2008		2008	11% 26% 61%

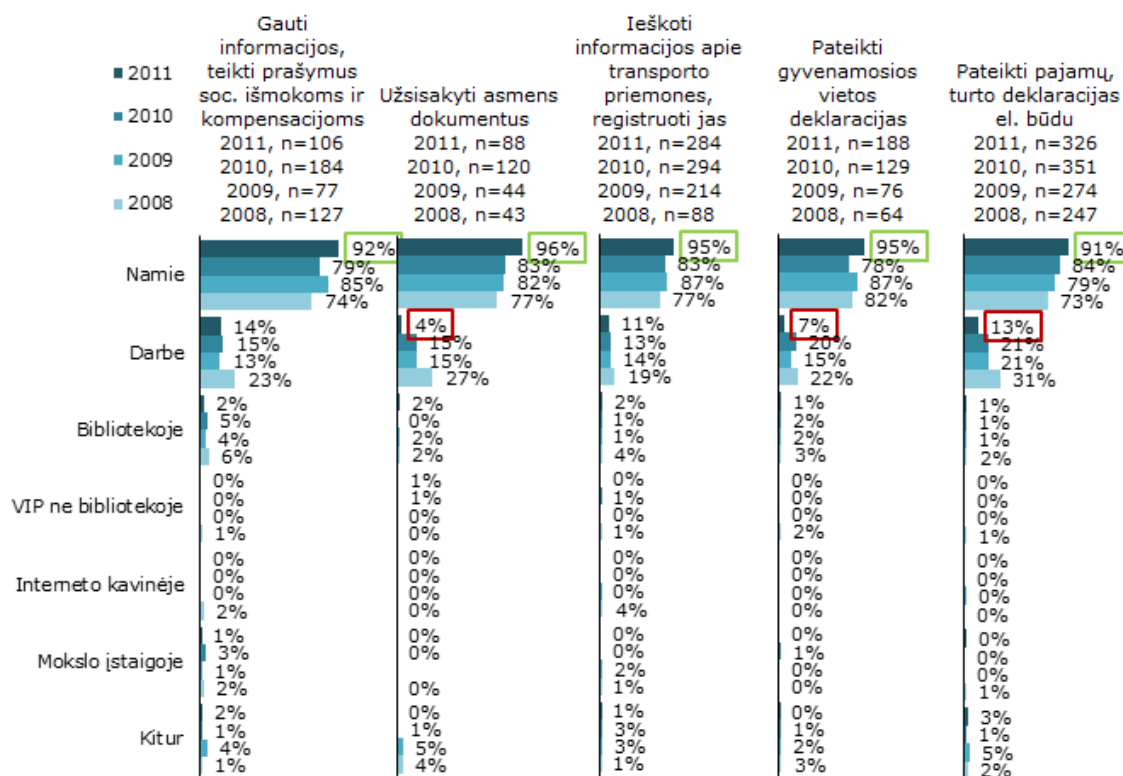
Dažniausiai elektroninės valdžios paslaugomis interneto pagalba yra naudojama namuose (kaip ir internetu apskritai). Dar apie penktadalis interneto vartotojų e-valdžios paslaugomis naudojami darbe.

Per pastaruosius metus naudojimas elektroninės valdžios paslaugomis namuose dar kiek išaugo, tačiau vis mažiau interneto vartotojų šiomis paslaugomis naudojami darbe.

Mieste ir kaime gyvenančių interneto vartotojų naudojimosi elektroninės valdžios paslaugomis vietos nesiskiria, o per pastaruosius metus įvykę pokyčiai atitinka bendrąsias šalies tendencijas.

Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi e-valdžios paslaugomis

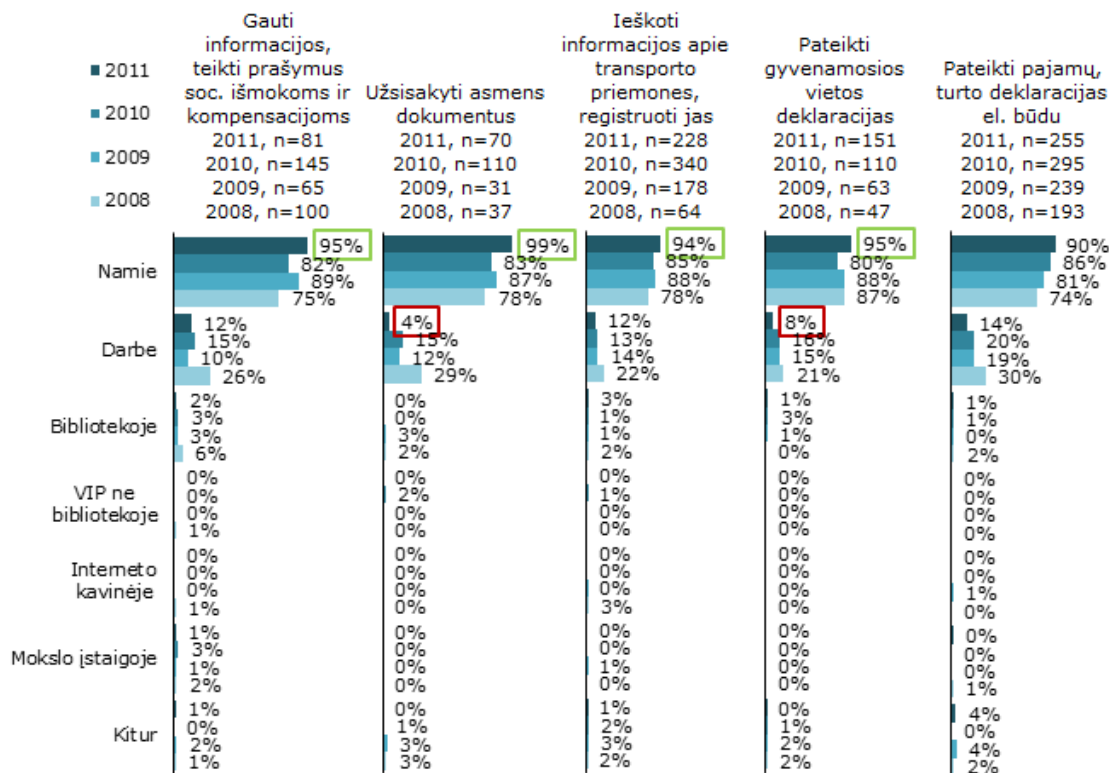
% skaičiuojamas nuo apklaustųjų, kurie bent kartą naudojo konkrečią veiklą

Pastaba: dėl per mažo respondentų skaičiaus grafinėje iliustracijoje nepateikiami duomenys apie tokių paslaugų naudojimosi vietas: prašymų statybos leidimams pateikimas, pranešimų policijai teikimas ir gimimo, santuokos, ištuokos, mirties liudijimų užsakymas.

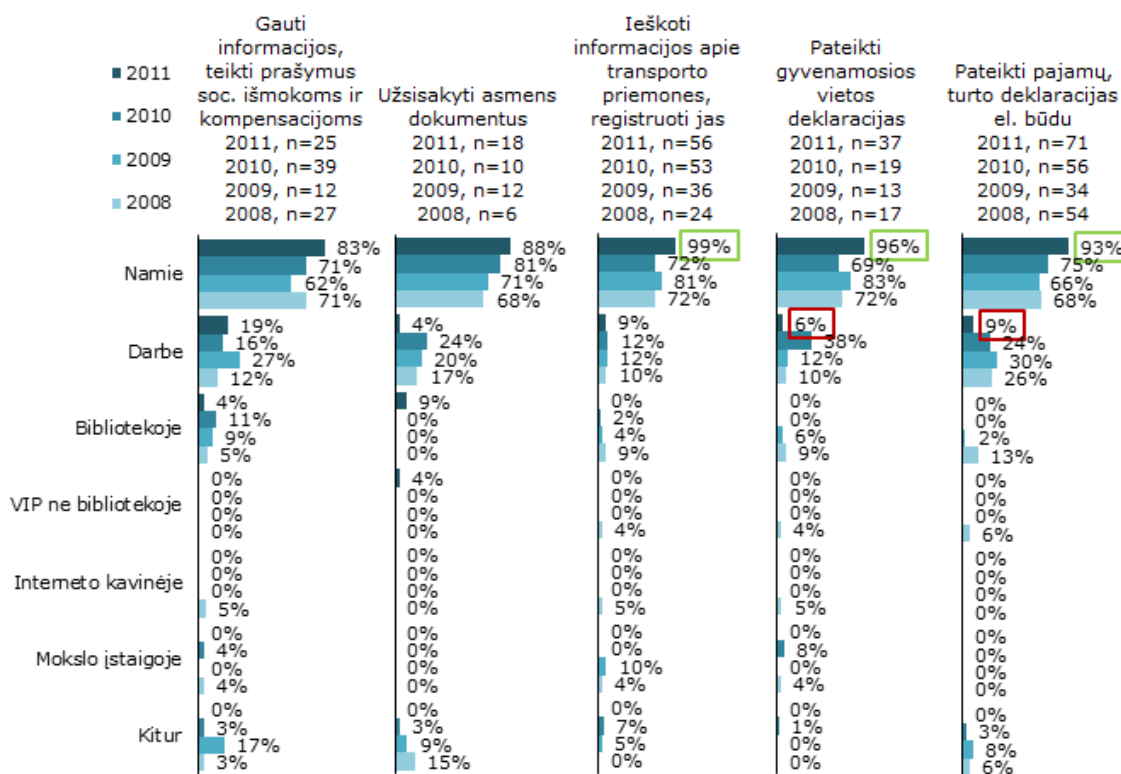
Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi e-valdžios paslaugomis

% skaičiuojamas nuo miesto gyventojų, kurie bent kartą naudojo konkrečią veiklą

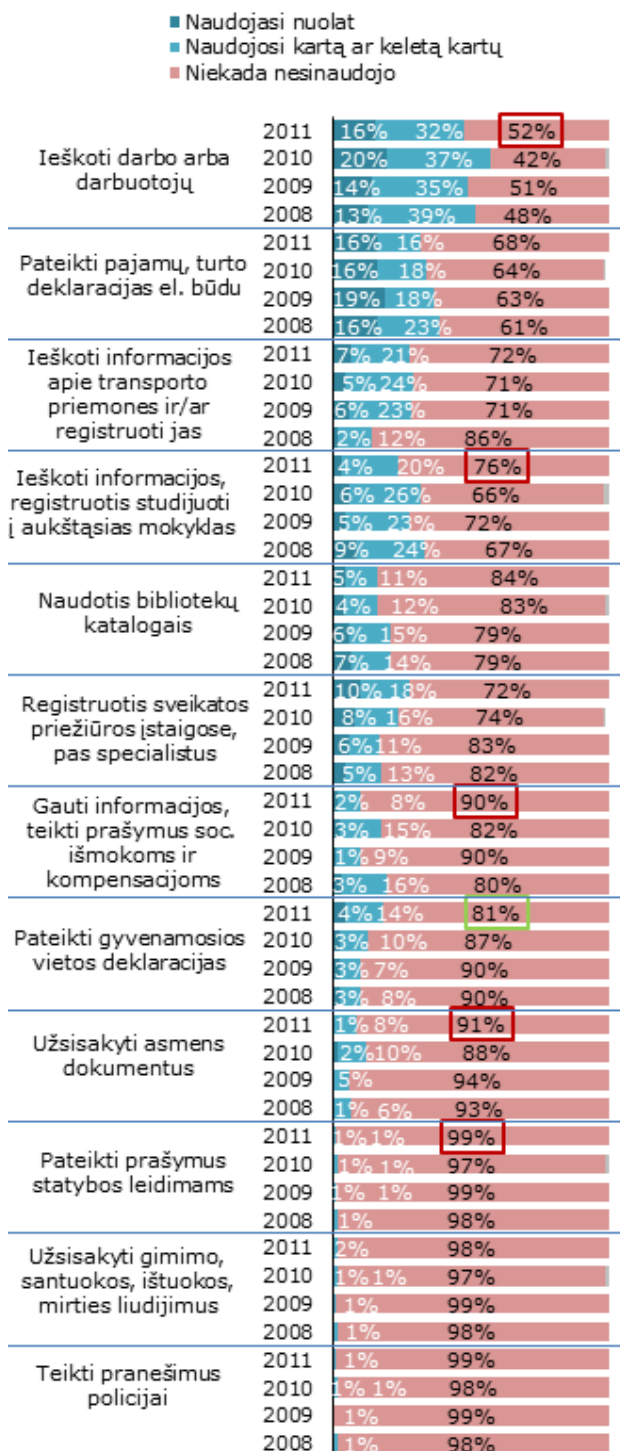
Vieta, kurioje dažniausiai naudojami e-valdžios paslaugomis

% skaičiuojamas nuo miesto gyventojų, kurie bent kartą naudojami konkrečia veikla

Naudojimasis internetu norint pasinaudoti e-valdžios paslaugomis plačiaja prasme

% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie naudojami internetu

* 2011 (n=1012), 2010 (n=1014), 2009 (n=746), 2008 (n=658)

Analizuojant naudojimąsi internetu išplėstinės e-valdžios tikslais situacija kiek kitokia. Dažnesnis naudojimas darbo paieška internete bei tai, jog, įtraukus įvairesnių paslaugų spektrą, jomis gali naudotis įvairesni asmenys, lemia bendros e-valdžios tikslais besinaudojančių gyventojų dalies padidėjimą iki 76%.

Dažniausiai internete ieškoma darbo (48%) arba teikiamos pajamų, turto deklaracijos (32%). Dar ketvirtadalis interneto vartotojų (24%-28%) internete ieško informacijos apie transporto priemones ar ieško informacijos ir registruojasi studijuoti.

Rečiausiai internetu naudojamosi užsisakant dokumentus (gimimo, santuokos, ištuokos, mirties liudijimai), teikiant prašymus statybos leidimams bei užsisakant gimimo, santuokos, ištuokos, mirties liudijimus.

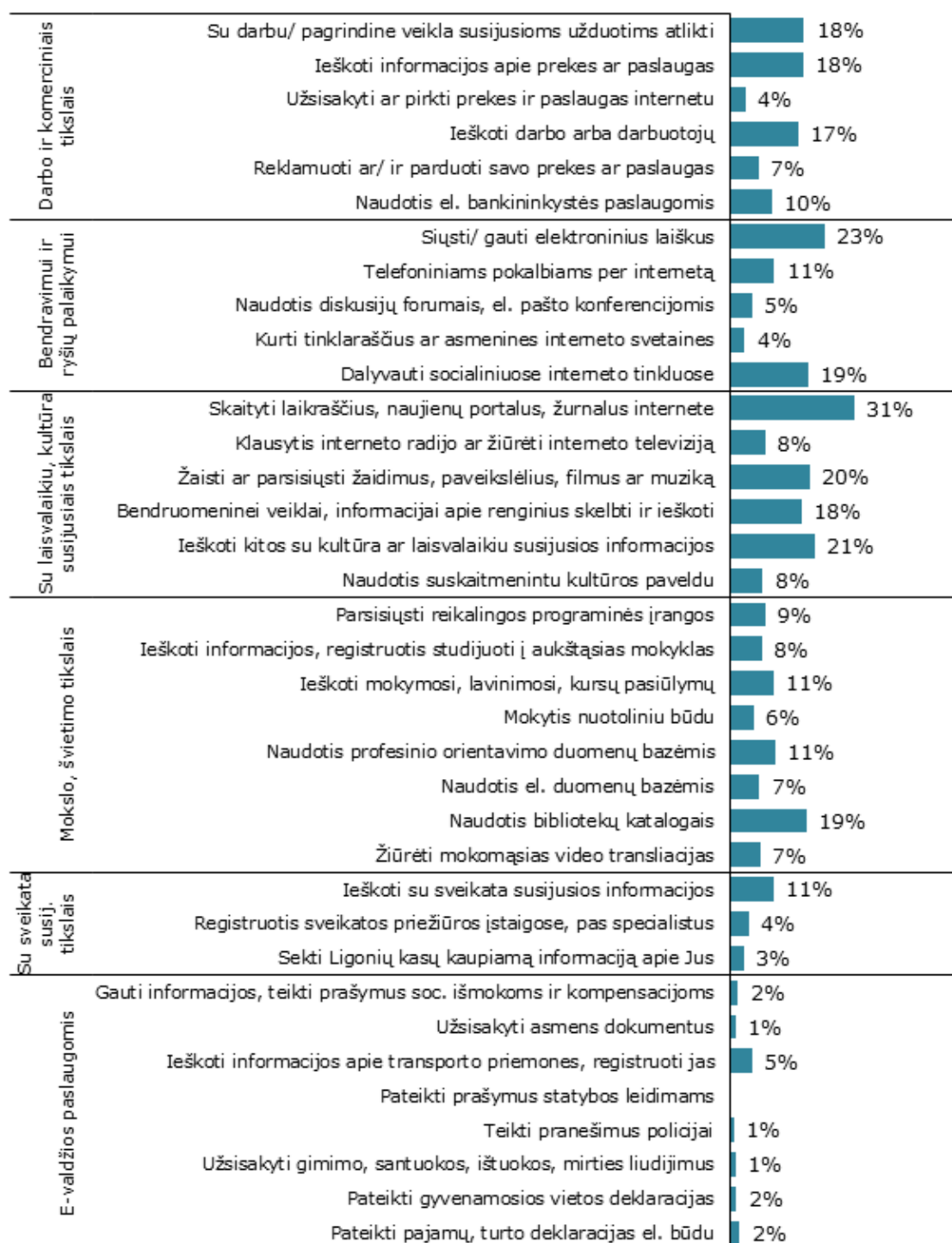
E-valdžios plačiaja prasme paslaugomis dažniau yra naudojasi jaunesnio amžiaus asmenys, turintieji aukštąjį išsimokslinimą, disponuojantys didesnėmis pajamomis, dirbantieji, dažniau besinaudojantys internetu, turintys geresnius kompiuterinio raštingumo įgūdžius, specialistai, tarnautojai, vadovai.

7.7. Naudojimosi internetu bibliotekoje tikslai

Bibliotekoje internetu naudojęsi gyventojai dažniausiai internete skaitė laikraščius, naujienų portalus (31%), susirašinėjo elektroniniais laiškais (23%), ieškojo su laisvalaikiu ir kultūra susijusios informacijos (21%), žaidė žaidimus (20%), naudojosi bibliotekų katalogais (19%), ieškojo bendruomeninei veiklai reikiamos informacijos (18%), atliko darbus užduotims atlikti (18%), ieškojo informacijos apie prekes ir paslaugas (18%), ieškojo darbo (17%).

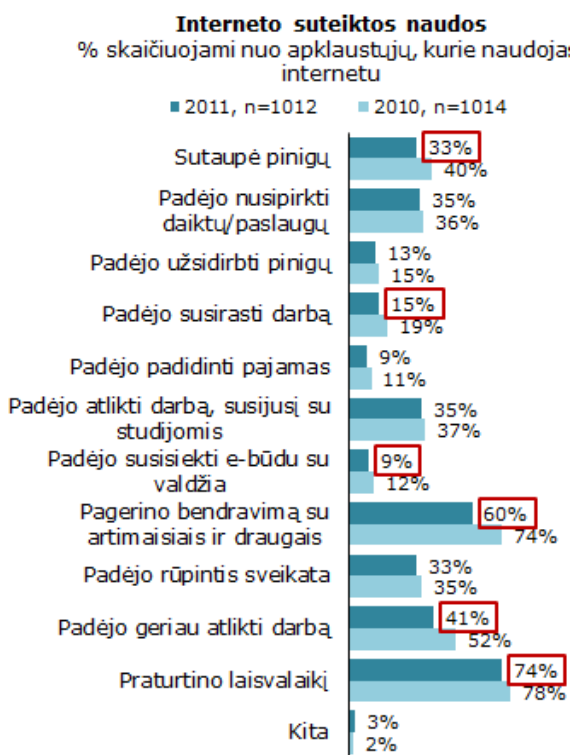
Mažiausiai vartotojų bibliotekoje naudojami e-valdžios paslaugomis arba naudojami internetu sveikatos, mokslo/švietimo tikslais.

Naudojimasis internetu įvairiais tikslais bibliotekoje
% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie naudojami internetu bibliotekoje, n=131

7.8. Naudojimosi internetu nauda

- Nors labiausiai vartotojai jaučia socialinę naudojimosi internetu naudą, naudojimas internetu neretam padeda sukurti ir ekonominę vertę -

Apibendrinant vertinant, didžiosios dalies interneto vartotojų nuomone didžiausia naudojimosi internetu nauda – socialinė: 74% vartotojų naudodamiesi internetu praturtino laisvalaikį, 60% - pagerino bendravimą su artimaisiais ir draugais.

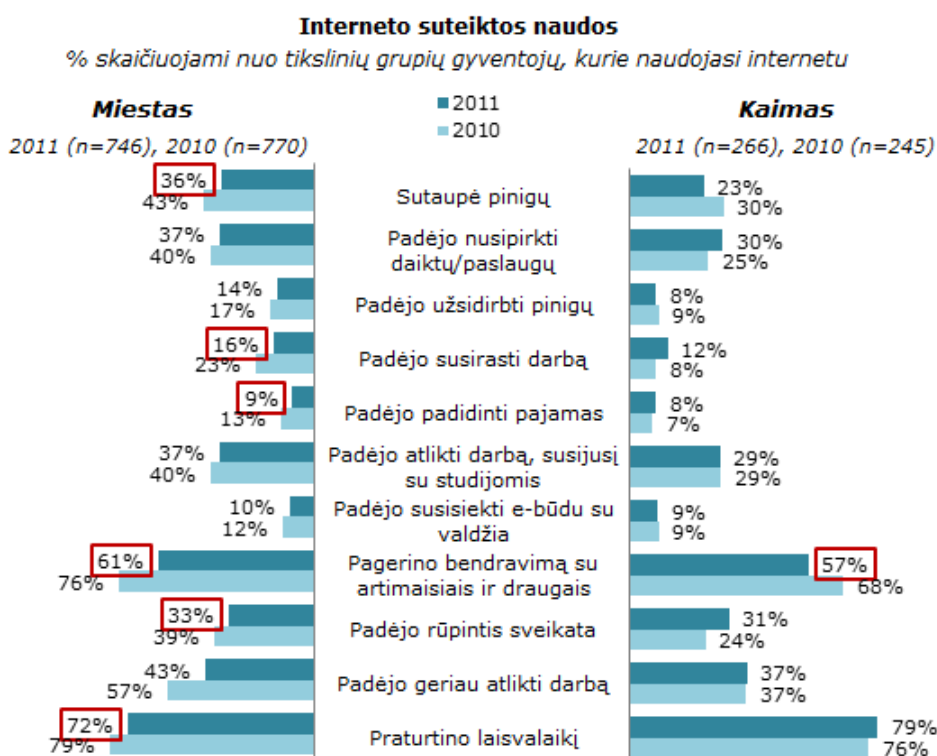
Nežiūrint socialinės naudos, internetas padeda atlikti ir būtinus darbus: 41% interneto vartotojų, naudodamiesi internetu galėjo geriau atlikti reikiamus darbus, 35% vartotojų naudodamiesi internetu atliko su studijomis susijusius darbus.

Kai kurie interneto vartotojai interneto išteklius sugeba panaudoti ir kurdami ekonominę vertę: 33% vartotojų teigia, kad naudojantis internetu padėjo jiems sutaupyti pinigų, 35% vartotojų internetu nusipirko daiktus/ paslaugas, 13% vartotojų naudodamiesi internetu užsidirbo pinigų, o 9% - padidino pajamas.

Nurodydami kitas naudas, kurias, jų nuomone, jiems suteikė naudojantis internetu gyventojai nurodo tai, kad, naudodamiesi internetu jie įgijo daug naujų žinių, pagausino informacijos bagažą (11 gyventojų), arba tai, kad naudojantis internetu, jie sutaupo nemažai laiko (5 gyventojai).

Per pastaruosius metus daugumos interneto naudų vertinimas kiek sumažėjo. Tyrimo duomenys nesuteikia galimybių įvertinti, kodėl stebimi tokie nuomonės pokyčiai.

Interneto teikiamos naudos mieste ir kaime gyvenantiems vartotojams iš esmės yra tos pačios, tačiau pastebima, kad mieste gyvenantys interneto vartotojai kiek labiau sugeba išnaudoti interneto galimybes kurdami ekonominę naudą: sutaupyti ar užsidirbti pinigų, nusipirkti/užsisakyti prekes ar paslaugas.

8. Bibliotekų teikiamos paslaugos

8.1. Lankymasis bibliotekoje pastaraisiais metais

- Projekto įgyvendinimo eigoje vis daugiau gyventojų teigia, jog niekada nesilankė bibliotekoje -

Per pastaruosius 12 mėnesių bibliotekoje yra lankęsi trečdalis 15-74 metų amžiaus Lietuvos gyventojų (31%). Dar 40% šios įstaigos paslaugomis yra naudojęsi anksčiau.

Socialiai aktyvesnės gyventojų grupės - jaunimas, specialistai, tarnautojai - pastaraisiais metais bibliotekoje lankėsi dažniau. Tuo tarpu respondentai su aukštuju išsimokslinimu, darbininkai, namų šeimininkės bibliotekoje lankėsi rečiau, t.y. dažniau teigė joje buvusios anksčiau nei prieš metus. Vidutinio ir vyriausio amžiaus asmenys (35-74 metų amžiaus), gyventojai su pradiniu ar pagrindiniu išsimokslinimu, pensininkai ir bedarbiai dažniau teigė bibliotekoje apskritai nesilankantys.

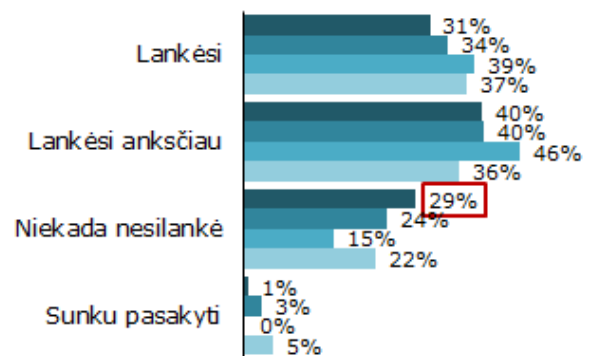
Per laikotarpį nuo Projekto įgyvendinimo pradžios 2008 metais iki Projekto pabaigos 2011 metais, sumažėjo skaičius gyventojų, kurie lankėsi bibliotekoje metų eigoje, ir padaugėjo teigiančių, kad bibliotekoje yra lankęsi anksčiau arba niekada nesilankę.

Lyginant su miesto gyventojais, kiek daugiau kaimo gyventojų teigė niekada nesilankę bibliotekoje. Tačiau mieste, lyginant su 2010 metais, sumažėjo dalis gyventojų, pastaraisiais metais besilankusių bibliotekoje, o niekada nesilankusių dalis - padidėjo.

Lankymasis viešojoje bibliotekoje per pastaruosius 12 mėn.

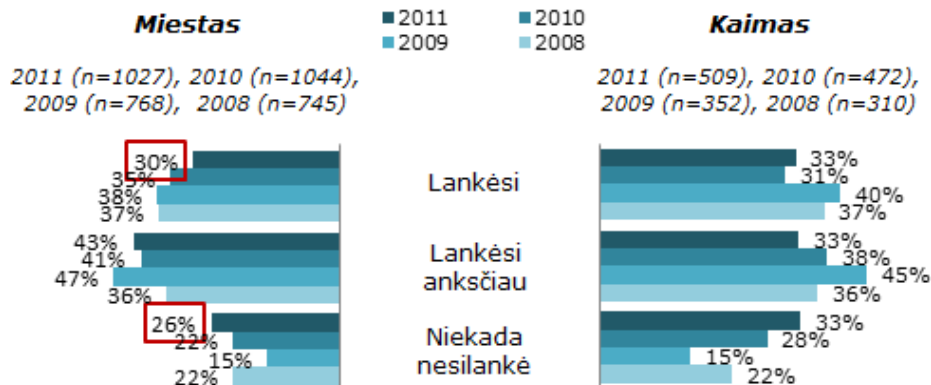
% skaičiuojami nuo visų apklaustųjų

■ 2011, n=1536 ■ 2010, n=1518
■ 2009, n=1120 ■ 2008, n=1055

Lankymasis viešojoje bibliotekoje per pastaruosius 12 mėn.

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų

8.2. Nesilankymo bibliotekoje priežastys

- Dažniausiai bibliotekoje nesilankoma dėl poreikio neturėjimo ir laiko stygiaus -

Pagrindinės priežastys, kodėl gyventojai nesilanko bibliotekoje, – poreikio neturėjimas (58%). Kas trečias bibliotekoje per pastaruosius metus nesilankęs gyventojas teigia, kad bibliotekoje nesilankė dėl laiko trūkumo. 16% gyventojų nurodo, kad bibliotekose nesilanko, nes pakankamai knygų turi namuose; 14% gyventojų teigia apskritai knygų neskaitantis, o 11% bibliotekose nesilankančių gyventojų tiesiog nurodo, kad bibliotekų nemėgsta, jose jiems neįdomu ir nuobodu. 8% gyventojų nurodo į biblioteką negalintys ateiti dėl sveikatos problemų.

Analizuojant nesilankymo bibliotekose priežastis pagal gyventojų socialines-demografines charakteristikas, pastebima, kad:

- ➔ laiko apsilankyti bibliotekoje dažniau neturi 15-54 metų amžiaus asmenys, darbininkai, namų šeimininkės bei vidutinio dydžio miestų gyventojai;
- ➔ bibliotekos siūlomomis paslaugomis dažniau nesidomi gyventojai su pradiniu ar pagrindiniu išsimokslinimu, moksleiviai, bedarbiai bei kaimų gyventojai, asmenys turintys vidutines pajamas;
- ➔ vyriausio amžiaus gyventojai, asmenys, turintys vidutines pajamas, turintieji pradinį ar pagrindinį išsilavinimą, pensininkai dėl amžiaus ar negalios dažniau nesilanko dėl sveikatos problemų;
- ➔ namuose esančiomis knygomis dažniau apsiriboja 55-74 metų gyventojai, asmenys su aukštesniu išsimokslinimu, vidutinėmis pajamomis disponuojantys žmonės;
- ➔ knygų skaityti nelabai mėgsta dažniau asmenys su pradiniu ar pagrindiniu išsimokslinimu, kaimų gyventojai;
- ➔ apie galimybę internetu naudotis namuose ar darbe dažniau užsiminė jaunimas, asmenys su aukštesniu išsimokslinimu, didžiausiomis pajamomis disponuojantys gyventojai, tarnautojai bei moksleiviai.

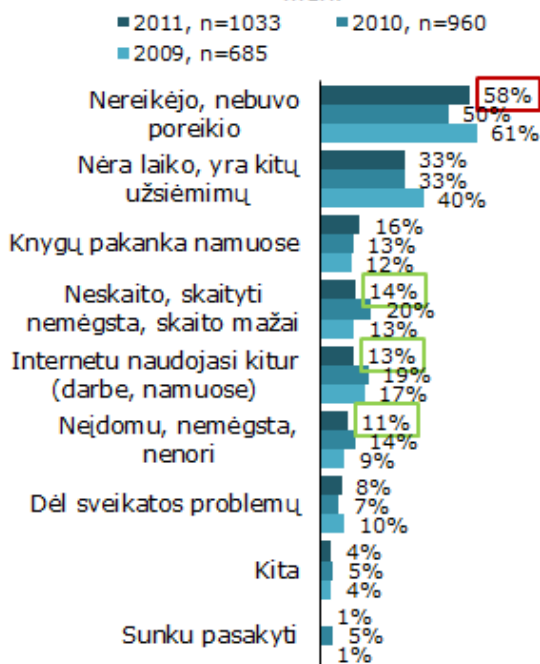
Lyginant su praėjusiais metais, šįmet išaugo gyventojų, neturinčių poreikio lankytis bibliotekoje, skaičius. Tačiau sumažėjo teigiančių, jog į biblioteką neužsuka dėl to, kad nemėgsta jos ar neskaito knygų, turi galimybę internetu naudotis kitose vietose.

Aptariant pokytį per 2009-2011 metus, esminių pasikeitimų, kodėl gyventojai nesilanko bibliotekose, nėra, tačiau galime stebėti gyventojų, kurie neturi laiko lankytis bibliotekoje, skaičiaus mažėjimo tendenciją.

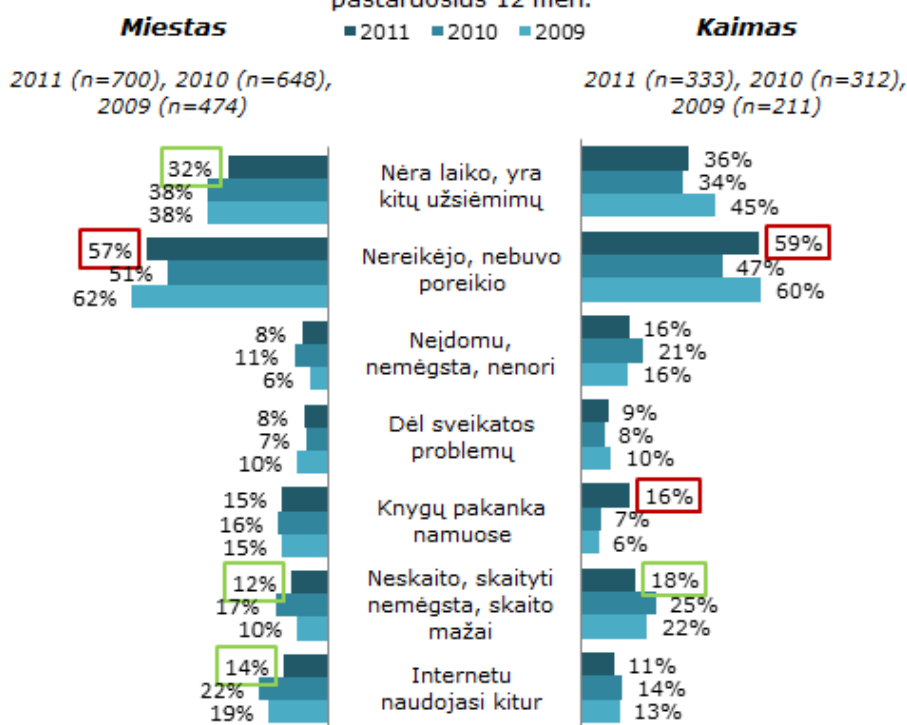
Mieste ir kaime pokyčio tendencijos kiek skiriasi nuo bendrųjų. Mieste sumažėjo gyventojų, kurie bibliotekoje nesilanko dėl laiko trūkumo, galimybės naudotis internetu kitur ar dėl to, kad nemėgsta skaityti knygų, dalis, tačiau kiek dažniau nei praeitais metais apklaustieji teigė neįsivaikantys poreikio lankytis bibliotekoje.

Kaime padaugėjo žmonių, bibliotekoje nesilankančių dėl tokių priežasčių kaip poreikio lankytis bibliotekoje neturėjimo ar turėjimo užtektinai knygų namuose. Kaime, kaip ir mieste, stebima tendencija, kad mažėja skaityti nemėgstančių žmonių.

Nesilankymo bibliotekoje (per pastaruosius metus) priežastys
% skaičiuojami nuo visų apklaustųjų, kurie nesilankė bibliotekoje per pastaruosius 12 mėn.

Nesilankymo bibliotekoje (per pastaruosius metus) priežastys
 % skaičiuojami nuo visų apklaustųjų, kurie nesilankė bibliotekoje per pastaruosius 12 mėn.

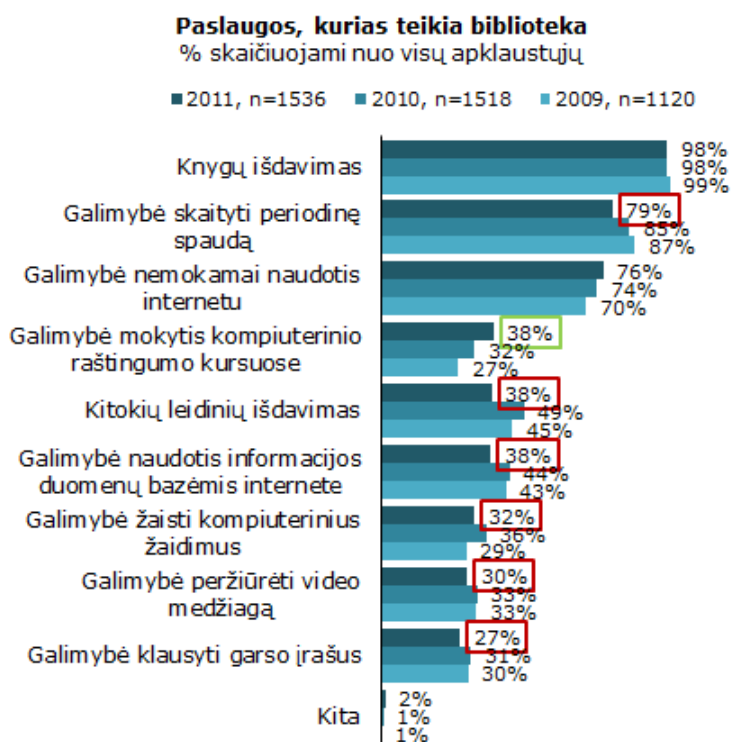
8.3. Bibliotekos teikiamų paslaugų žinomumas

- 2009-2011 metais stebimas kompiuterinio raštingumo kursų bibliotekose žinomumo augimas -

Geriausiai žinomos bibliotekos paslaugos – knygų išdavimas (98%), galimybė skaityti periodinę spaudą (79%) bei galimybė nemokamai naudotis internetu (76%). Likusias paslaugas, tokias kaip kitokių leidinių išdavimas, galimybė naudotis informacijos duomenų bazėmis internete, peržiūrėti video medžiagą, klausyti garso įrašus, žaisti kompiuterinius žaidimus bei mokytis kompiuterinio raštingumo, žino ne daugiau kaip 38% gyventojų.

Tarp kitų bibliotekos teikiamų paslaugų buvo paminėtos kopijavimo paslaugos, renginiai ir parodos, galimybė užsisakyti laikraščius, susitikimai su laikraščių redaktoriais, rašytojais, knygų pristatymas ir edukacinės pamokėlės.

Tai, kad bibliotekoje yra teikiama nemokama interneto prieiga, dažniau žino 15-34 metų amžiaus asmenys, gyventojai su aukštesniu išsimokslinimu, didesnes pajamas turintys gyventojai, dirbantieji (ypač specialistai bei tarnautojai), moksleiviai, didesnių miestų gyventojai bei aktyviau besinaudojantieji internetu ir turintys geresnes kompiuterinio raštingumo žinias.

Apskritai, beveik apie visas bibliotekos paslaugas kiek geriau žino 15-34 metų asmenys ir turintieji aukštąjį išsimokslinimą.

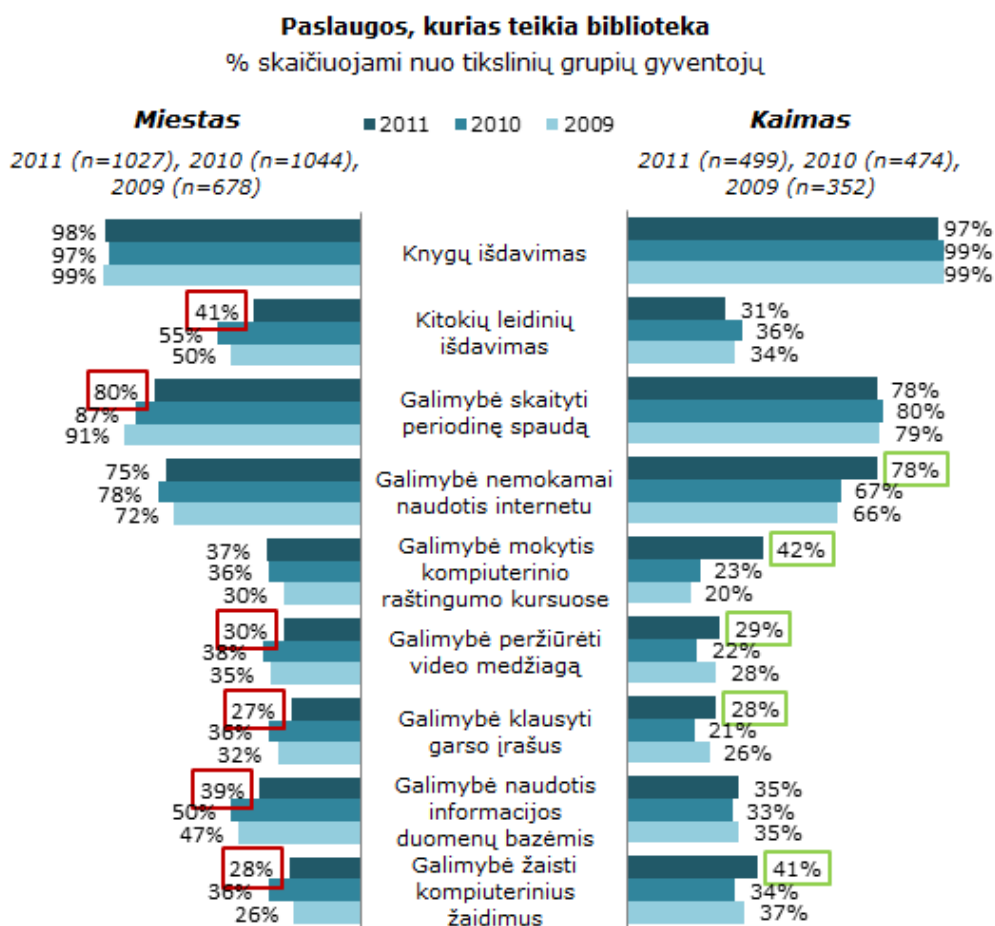
Kaimo gyventojai kiek dažniau žino, kad bibliotekoje galima mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose bei žaisti kompiuterinius žaidimus. Tuo tarpu miesto gyventojai kiek dažniau žino apie galimybę skaityti periodinę spaudą.

Pensininkai dėl amžiaus ar negalios bei bedarbiai visas bibliotekoje teikiamas paslaugas žino taip pat kaip ir kitos gyventojų grupės.

Šiais metais, lyginant su situacija 2010 metais, ir taip gerai žinomų bibliotekos paslaugų žinomumas praktiškai nekito, o daugumos mažiau žinomų bibliotekos paslaugų žinomumas sumažėjo. Išaugo tik žinančių apie galimybę mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose dalis.

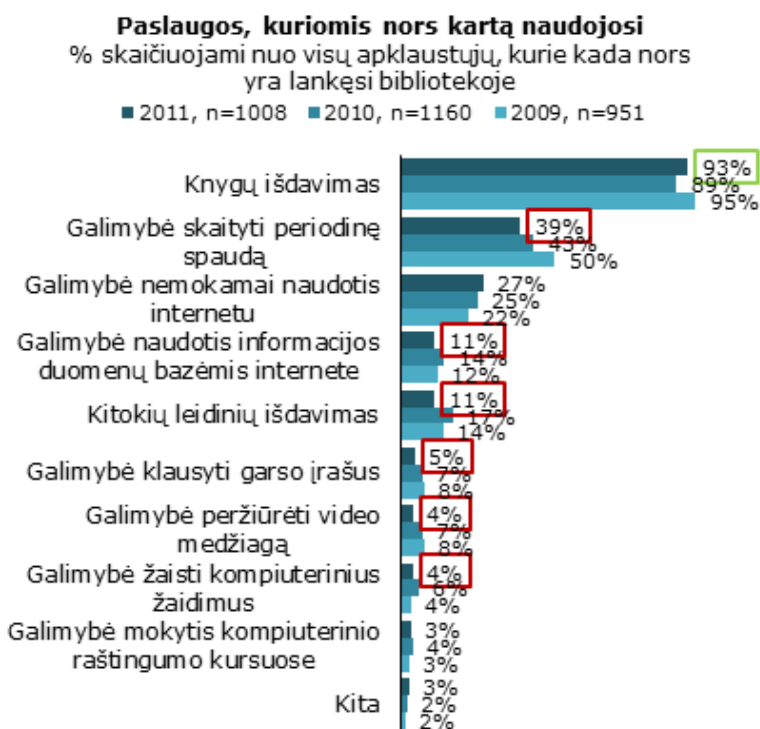
Per 2009-2011 metų Projekto įgyvendinimo laikotarpį stebimi tam tikri paslaugų žinomumo pokyčiai, bet dauguma jų nerodo aiškių tendencijų. Vienintelė ryškėjanti tendencija - stebimas stabilus bibliotekoje rengiamų kompiuterinio raštingumo kursų žinomumo augimas.

Kalbant apie situacijos pokytį per 2010-2011 metus skirtingose vietovėse, mieste stebima bendra bibliotekos paslaugų žinomumo mažėjimo tendencija, tuo tarpu kaime stebimi atvirkštiniai pokyčiai – auga tokių paslaugų kaip galimybės nemokamai naudotis internetu, mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose, peržiūrėti video medžiagą, klausytis garso įrašų ir galimybės žaisti kompiuterinius žaidimus žinomumas.

8.4. Bibliotekos paslaugos, kuriomis naudojasi gyventojai

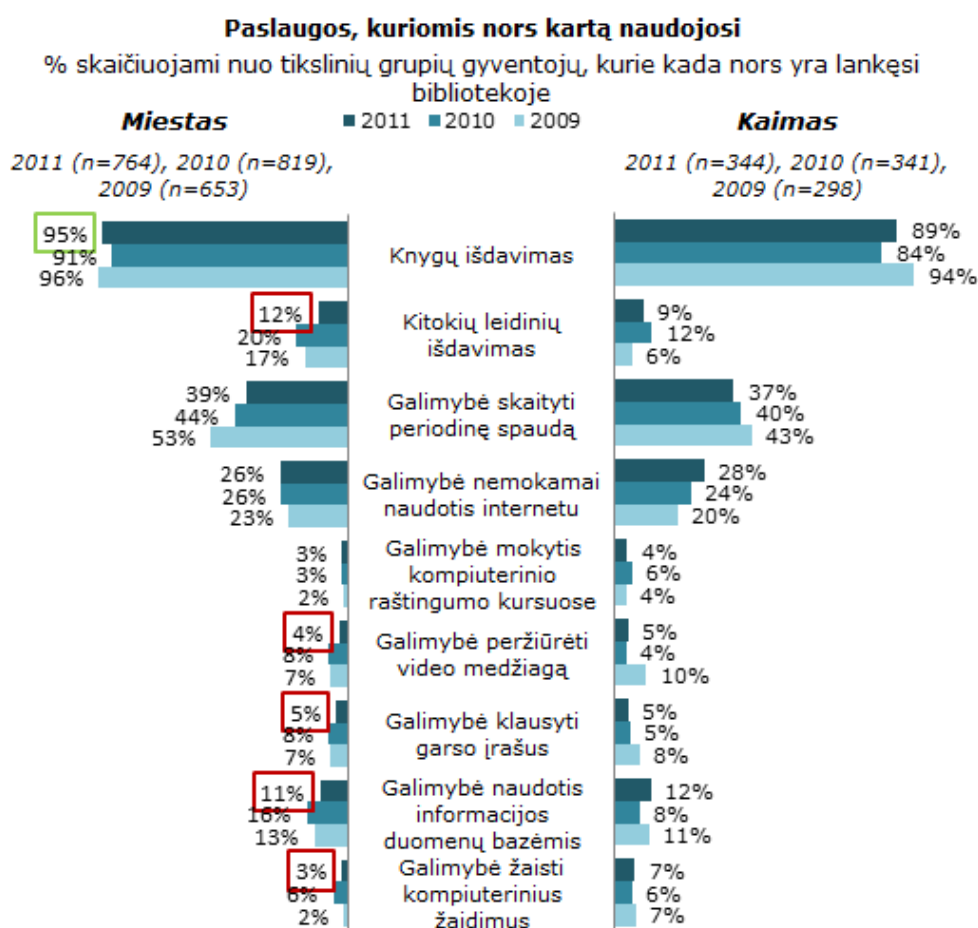
- Projekto įgyvendinimo laikotarpiu mažėjo besinaudojančių galimybe skaityti periodinę spaudą, tačiau augo viešos interneto prieigos vartotojų skaičius-

Populiariausia bibliotekos teikiama paslauga – knygų išdavimas. Ja yra pasinaudoję beveik visi bibliotekoje apsilankę gyventojai (93%). Du penktadaliai bibliotekos lankytojų skaito periodinę spaudą (39%), o kas ketvirtas – naudojasi vieša interneto prieiga (27%). Likusiomis paslaugomis naudojasi ne daugiau nei 11% bibliotekų lankytojų.

Internetu bibliotekoje dažniau naudojasi jaunimas bei aktyviau internetu besinaudojantys asmenys. Ši jaunų ir aktyvių lankytojų grupė apskritai dažniau naudojasi beveik visomis bibliotekoje teikiamomis paslaugomis. Bedarbiai, pensininkai dėl amžiaus ar negalios bibliotekoje teikiamomis paslaugomis naudojasi taip pat dažnai, kaip ir kitos gyventojų grupės.

Miestiečiai dažniau nei kaimo gyventojai bibliotekoje naudojasi knygų išdavimo paslauga. Kaimo bibliotekose dažniau žaidžiami kompiuteriniai žaidimai.

Lyginant su situacija 2010 metais, sumažėjo naudojimas beveik visomis bibliotekos paslaugomis, išskyrus naudojimąsi internetu ir knygų išdavimą.

Pastebima, kad pastarųjų kelių Projekto įgyvendinimo metų bėgyje bibliotekose besilankantys gyventojai vis rečiau naudojasi galimybe skaityti periodinę spaudą, o naudojimas viešos interneto prieigos paslauga Projekto įgyvendinimo metu vis auga.

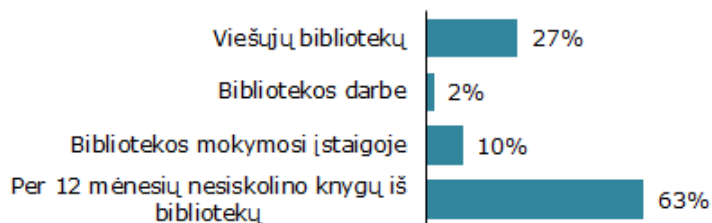
Mieste stebimi naudojimosi bibliotekos paslaugomis pokyčiai atspindi bendrąsias šalies tendencijas, tuo tarpu kaimo vietovėse situacija nuo 2010 metų reikšmingai nepakito.

- Didesnė dalis knygų skaitančių Lietuvos gyventojų knygų iš bibliotekų pastaraisiais metais nesiskolino -

Šių metų tyrimo metu Lietuvos gyventojams buvo užduotas papildomas klausimas apie tai, ar per pastaruosius metus jie skolinosi knygas iš bibliotekų. Paaiškėjo, kad dauguma knygų skaitančių Lietuvos gyventojų per pastaruosius 12 mėnesių knygų iš bibliotekų nesiskolino. Tuo tarpu, kas ketvirtas gyventojas knygas skolinosi iš viešųjų bibliotekų (27%), dešimtadalis – iš bibliotekos mokymosi įstaigoje. Iš bibliotekos darbe knygas skolinasi tik 2% gyventojų.

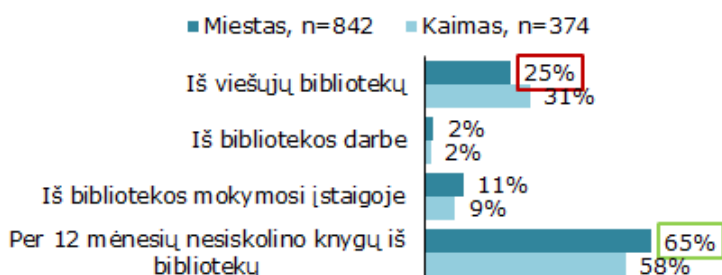
Knygų skolinimasis iš bibliotekų per pastaruosius 12 mėnesių

% skaičiuojami nuo gyventojų, skaitančių knygas, n=1216

Knygų skolinimasis iš bibliotekų per pastaruosius 12 mėnesių

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų, skaitančių knygas

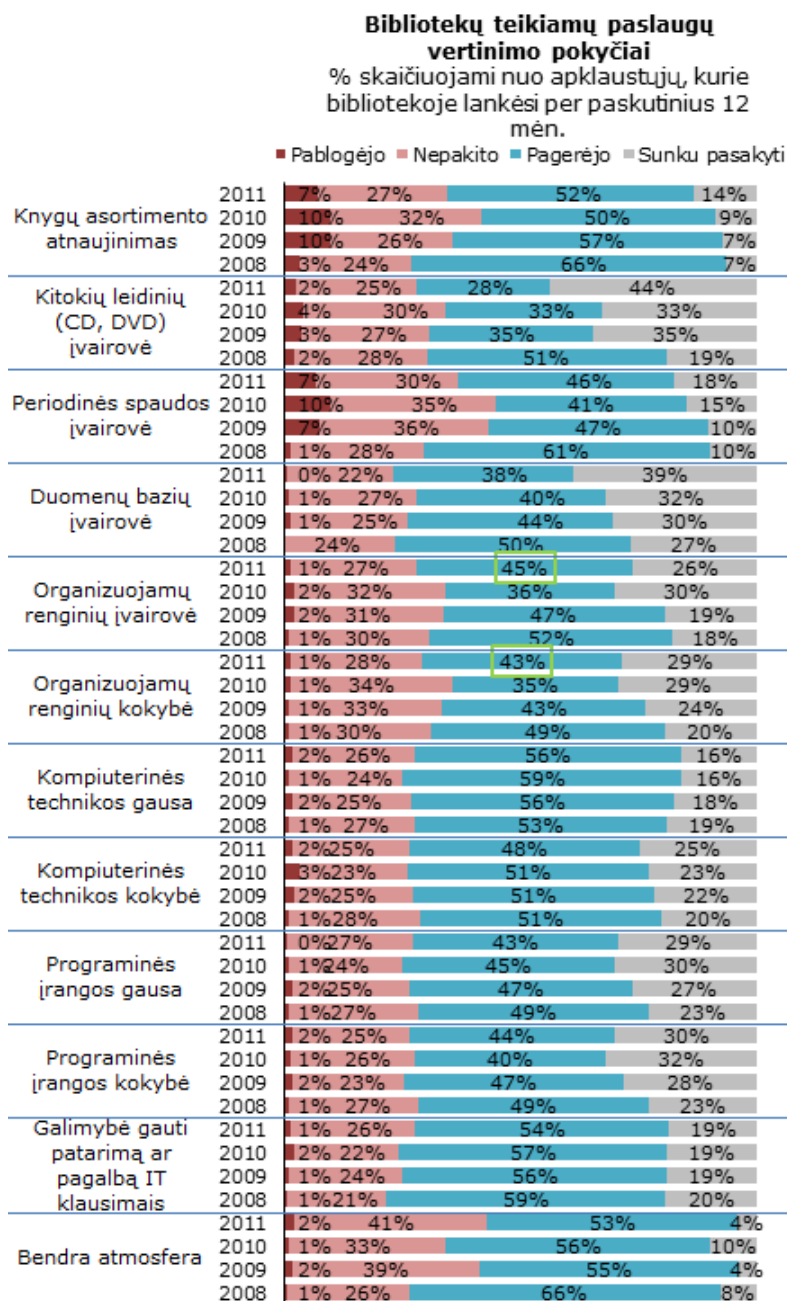

Kiek dažniau knygų iš bibliotekų per pastaruosius metus nesiskolinę teigė 35-74 metų gyventojai, darbininkai, pensininkai, bedarbiai, turintieji vidutines pajamas. Viešojoje bibliotekoje knygas kiek dažniau skolinasi jaunimas, turintieji aukštąjį išsilavinimą.

Knygas bibliotekose skolinasi kiek daugiau knygų skaitančių kaimo nei miesto gyventojų. Kaimo gyventojai kiek dažniau nei miesto gyventojai knygas skolinasi viešosiose bibliotekose.

8.5. Paslaugų teikimo ar materialinės bazės pokyčio vertinimas

- Bibliotekų teikiamos paslaugos ir materialinė bazė per pastaruosius metus, gyventojų nuomone, pagerėjo -

2011 (n=491), 2010 (n=517), 2009 (n=431), 2008 (n=493)

klausimais kaip pagerėjusią kiek dažniau įvardijo 35-54 amžiaus gyventojai, dirbantieji, turintieji didesnes pajamas, vidutinio dydžio miestelių gyventojai.

Lyginant su bibliotekų teigiamų paslaugų vertinimo pokyčiais 2010 metais, šįmet gyventojai dažniau teigė pastebintys bibliotekos organizuojamų renginių įvairovės ir kokybės gerėjimą.

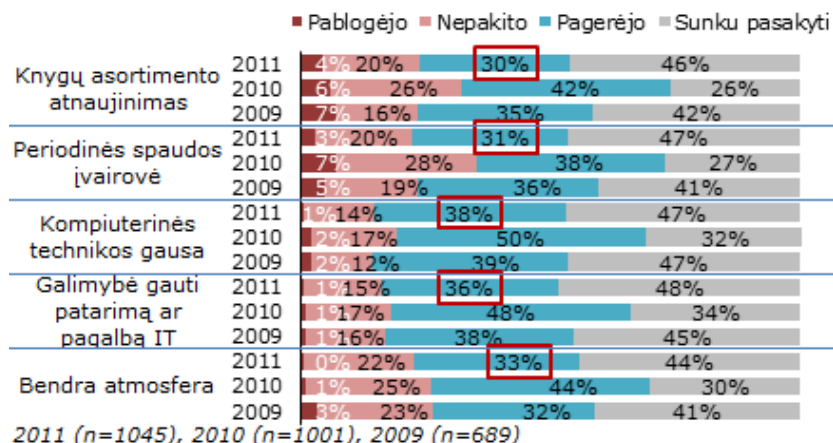
Kalbant apie bibliotekų teikiamų paslaugų vertinimo pokyčius per keturis Projekto vykdymo metus, sunku išskirti aiškias paslaugų vertinimo pokyčių tendencijas, vertinimo svyravimai yra labiau atsitiktiniai, kontekstualūs.

Geriausiais bibliotekose pastaraisiais metais lankęsi gyventojai vertina atmosferos bibliotekoje (53%), knygų asortimento (52%), kompiuterinės technikos gausos (53%) bei galimybės gauti patarimą ar pagalbą IT klausimais (54%) pokyčius. Mažiausiai gerų pokyčių bibliotekose besilankę gyventojai sieja su kitokių leidinių (28%) ir duomenų bazių (38%) įvairovės pagerėjimu. Tačiau, šioje vietoje vertėtų atkreipti dėmesį į tai, kad tokius vertinimo rezultatus iš esmės lemia naudojimosi paslaugomis dažnis. Pavyzdžiui, kitokių leidinių ar duomenų bazių įvairovę didelė dalis gyventojų apskritai teigia negalintys vertinti (atitinkamai, 44% ir 39%). Pakankamai daug bibliotekų lankytojų negali įvertinti programinės įrangos kokybės (30%), programinės įrangos gausos (29%) (greičiausiai dėl nepakankamos kompetencijos), organizuojamų renginių kokybės (29%).

Kita vertus, nors bibliotekų lankytojų, kurie bibliotekų paslaugas vertintų kaip pablogėjusias, nėra daug, dažniausiai blogiausi vertinimai siejami su knygų asortimentu (7%) bei periodinės spaudos įvairovę (7%).

15-34 metų amžiaus asmenys dažniau mano, jog pagerėjo knygų asortimentas. Tarnautojai, turintieji didesnes pajamas dažniau pozityviai vertina kitų leidinių įvairovės pokytį. Mažesnių miestelių gyventojai ir turintieji didesnes pajamas dažniau pagerėjusiomis įvardija renginių įvairovę ir kokybę bei kompiuterinės įrangos kokybę. Tuo tarpu kompiuterinės bei programinės įrangos gausos pagerėjimą dažniau pastebi vidutinio dydžio miestų gyventojai. Galimybę gauti patarimą ar pagalbą IT

**Bibliotekų teikiamų paslaugų
vertinimo pokyčiai**
% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie
bibliotekoje nesilankė per paskutinius 12
mėn. (arba nepamena)

Pastaraisiais metais bibliotekose nesilankę gyventojai (beveik kas antras) teigia, kad jokių bibliotekos veiklos aspektų ar paslaugų vertinti negali. Galintieji vertinti bibliotekos paslaugas (remdamiesi informacija iš artimosios aplinkos arba žiniasklaidos), dažniau paslaugas vertina kaip „pagerėjusias“.

Didesnes pajamas turintieji bibliotekose nesilankę gyventojai dažniau mano, kad pagerėjo visų bibliotekos teikiamų paslaugų kokybė. 15-34 metų amžiaus gyventojai dažniau pagerėjusiomis įvardijo periodinės spaudos įvairovę ir kompiuterinės technikos gausą. Asmenys su aukštuoju išsimokslinimu, dirbantieji (ypač specialistai bei tarnautojai) dažniau teigiamai įvertino kompiuterinės

technikos gausos pokytį.

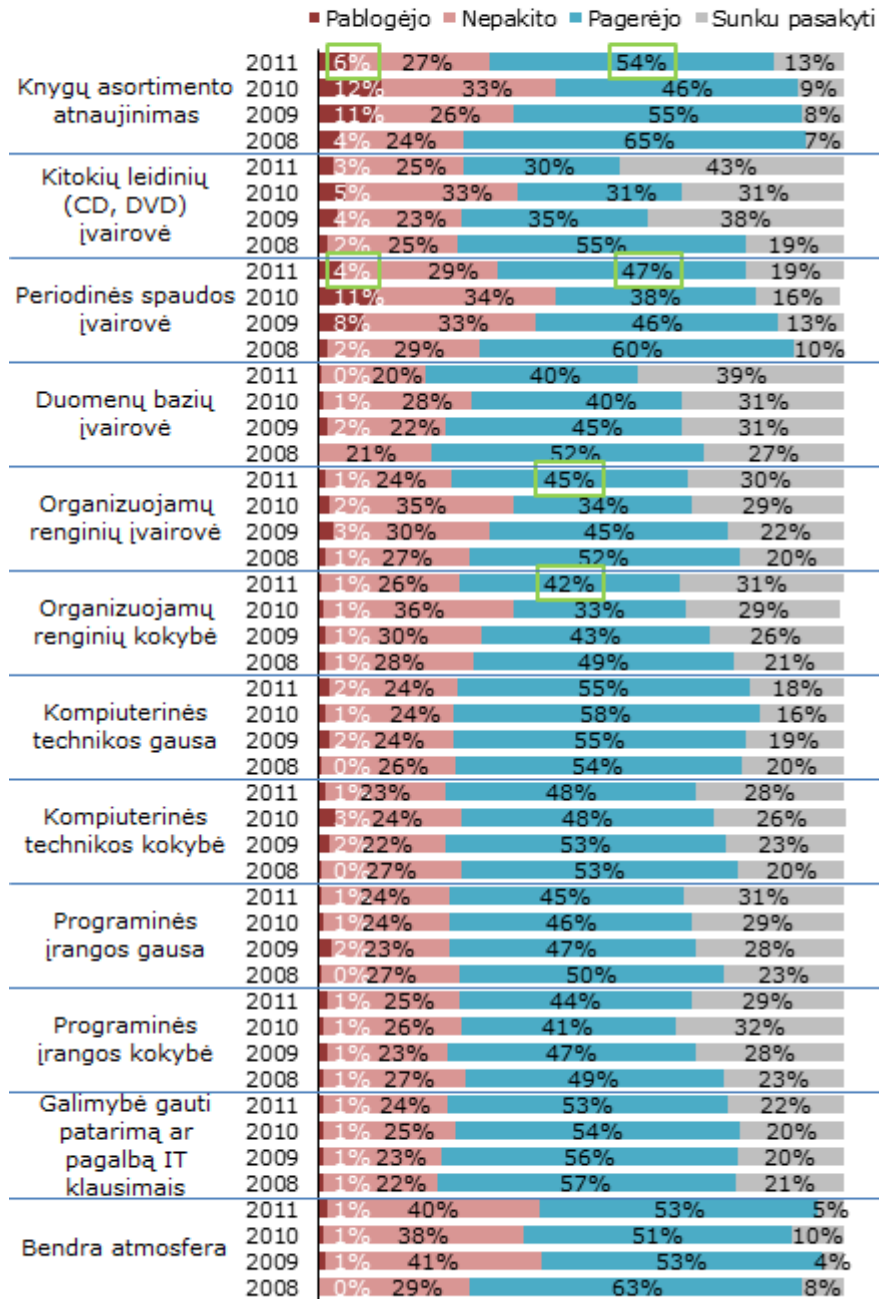
Vidutinio dydžio miestų gyventojai visas bibliotekų teikiamas paslaugas ir materialinę bazę, išskyrus kompiuterinės technikos gausą, dažniau vertino kaip pagerėjusias.

Palyginti su situacija praėjusiais metais, šiais metais per pastaruosius 12 mėnesių bibliotekoje nesilankę gyventojai skeptiškiau vertina bibliotekų teikiamų paslaugų ir materialinės bazės pokyčius. Ši tendencija taip pat stebima tiek mieste, tiek kaime.

Ilgesnėje laiko perspektyvoje (trijų metų) aiškių pokyčio tendencijų nėra.

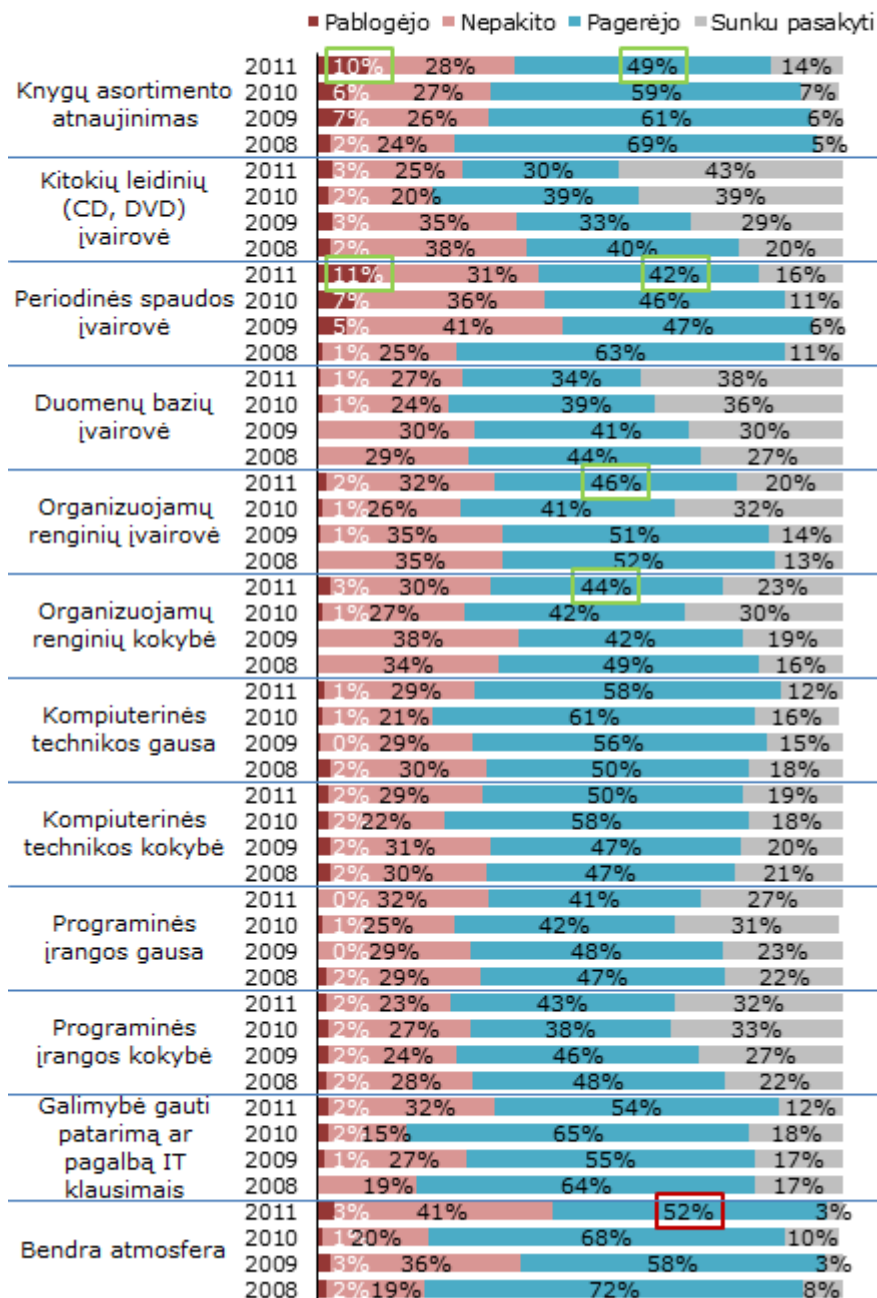
Miesto ir kaimo bibliotekų teikiamų paslaugų bei materialinės bazės pažanga, per pastaruosius metus bibliotekose besilankiusių gyventojų nuomone, panaši. Tačiau, lyginant su pernai metais, miesto gyventojai kiek dažniau pagerėjusiais įvardijo knygų asortimento atnaujinimą, periodinės spaudos įvairovę bei organizuojamų renginių įvairovę ir kokybę. Tuo tarpu kaimo gyventojai bibliotekos teikiamų paslaugų pokyčius vertino taip pat, kaip ir prajusiais metais, tik šiais metais jie kiek rečiau nurodė bendros atmosferos bibliotekoje pagerėjimą.

**Bibliotekų teikiamų paslaugų
vertinimo pokyčiai: MIESTAS**
% skaičiuojami nuo miestiečių, kurie
bibliotekoje lankėsi per paskutinius 12
mėn.

2011 (n=319), 2010 (n=370), 2009 (n=290), 2008 (n=277)

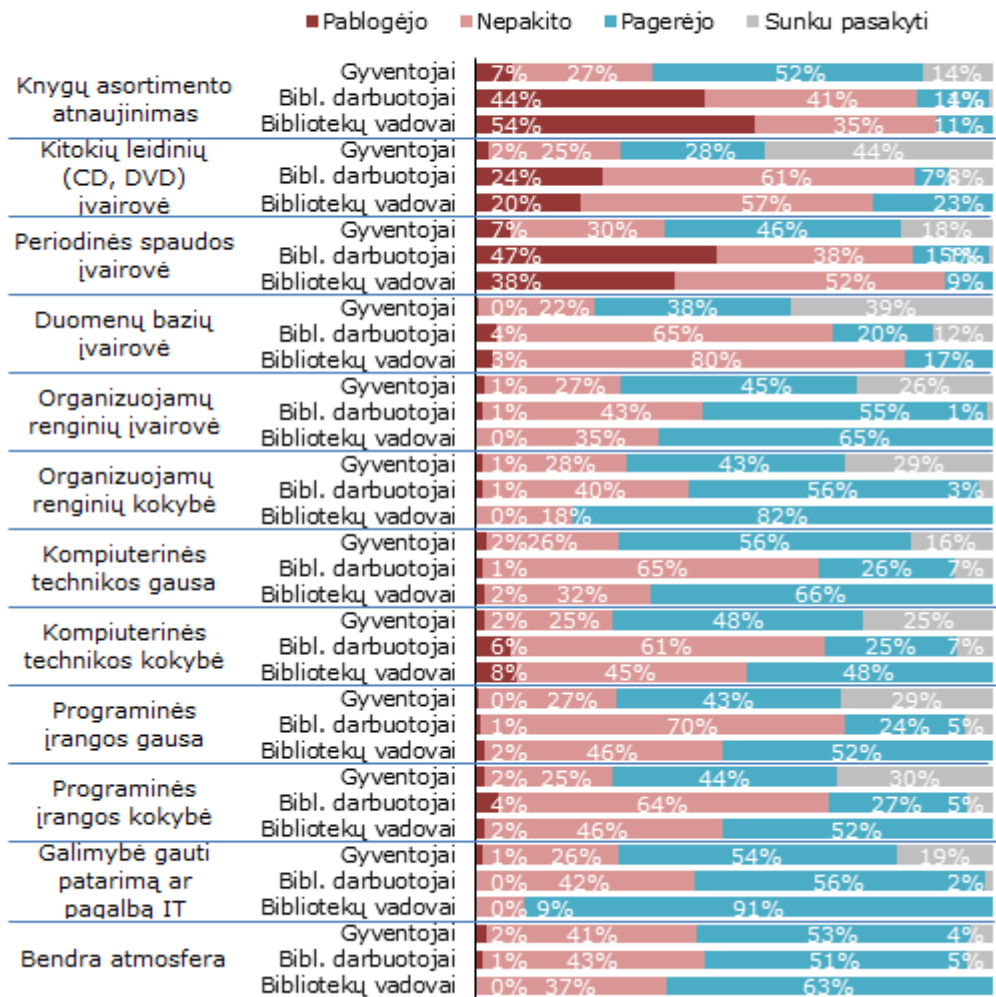
**Bibliotekų teikiamų paslaugų
vertinimo pokyčiai: KAIMAS**
% skaičiuojami nuo kaimo gyventojų, kurie
bibliotekoje lankėsi per paskutinius 12
mėn.

2011 (n=172), 2010 (n=145), 2009 (n=142), 2008 (n=116)

Palyginus bibliotekų darbuotojų bei jų vadovų ir Lietuvos gyventojų bibliotekos teikiamų paslaugų pokyčio vertinimus, pastebime nuomonių išsiskyrimą. Gyventojai dažniau „pagerėjusiomis“ įvertino įprastas bibliotekos teikiamas paslaugas: knygų asortimentą, kitokių leidinių, periodinės spaudos ar duomenų bazių ir organizuojamų renginių įvairovę (bibliotekininkai ir bibliotekų vadovai dažniau šias paslaugas įvardija kaip pablogėjusias ar nepakitusias). Tuo tarpu bibliotekų vadovai dažniau teigia, jog pagerėjo su vieša interneto prieiga susijusios paslaugos: kompiuterinės technikos bei programinės įrangos gausa ir kokybė bei galimybė iš darbuotojų gauti patarimą ar pagalbą. Be to, bibliotekų vadovai geriau įvertino organizuojamų renginių kokybę. Bibliotekų darbuotojų vertinimai beveik visų teikiamų paslaugų ar materialinių bazių atvejais yra prasčiau (išskyrus knygų asortimento, periodinės spaudos, duomenų bazių įvairovės bei bendros atmosferos vertinimus).

Bibliotekų teikiamų paslaugų vertinimo pokyčiai
% skaičiuojami nuo apklaustų tikslinių grupių atstovų

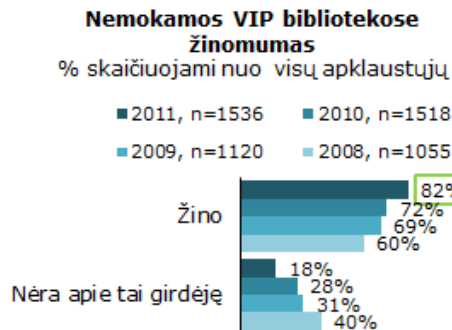

Gyventojai (n=491), bibliotekų darbuotojai (n=620), bibliotekų vadovai (n=65)

9. Viešos interneto prieigos bibliotekose paklausa ir perspektyvos

9.1. Nemokamos interneto prieigos žinomumas

- Apie nemokamą galimybę naudotis internetu bibliotekose per pastaruosius metus sužinojo dar daugiau žmonių. Ypač kaime -

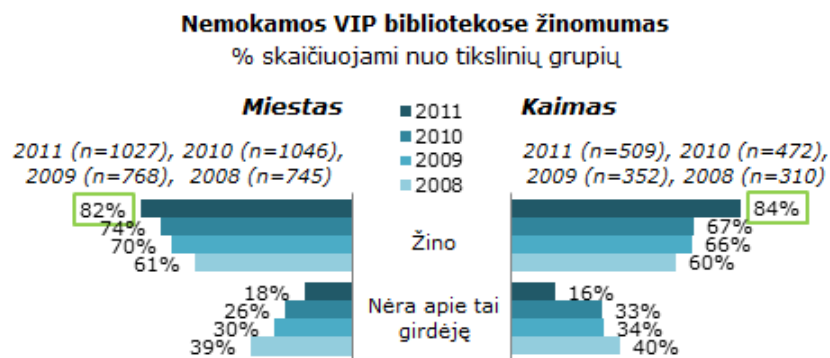
Apie tai, kad viešosiose bibliotekose galima nemokamai naudotis internetu, žino dauguma Lietuvos gyventojų (82%).

Apie nemokamą internetą bibliotekose dažniau žino moterys, jaunesnio amžiaus gyventojai, turintieji aukštesnį išsimokslinimą ir didesnes pajamas. Paprastai šie gyventojai turi ir internetą namuose, kuriuo naudojami dažnai arba vidutiniškai. Apie viešą interneto prieigą bibliotekose dažniau nežino vyrai, vyresnio amžiaus gyventojai, pensininkai, neįgalieji, bedarbiai, neturintieji interneto namuose. Apie pačias bibliotekas šie gyventojai dažniau turi neigiamą nuomonę.

Nors viešos interneto prieigos žinomumas nuosekliai augo nuo pat projekto „Bibliotekos pažangai“ įgyvendinimo pradžios, didžiausias žinomumo šuolis stebimas šiemet (apie viešą interneto prieigą bibliotekose 2008 metais žinojo 60% gyventojų, o 2011 metais apie ją jau žino 82% gyventojų).

Nemokamos viešos interneto prieigos žinomumas mieste ir kaime paskutiniiais Projekto įgyvendinimo metais yra toks pats. Tačiau tokia tendencija yra stebima tik šiemet: 2010 metais žinančiųjų apie viešą interneto prieigą bibliotekose buvo daugiau mieste, nei kaime.

Nemokamos interneto prieigos žinomumas per pastaruosius metus didėjo ir kaime, ir mieste. Tačiau didžiausias žinomumo padidėjimas stebimas per pastaruosius metus kaime.

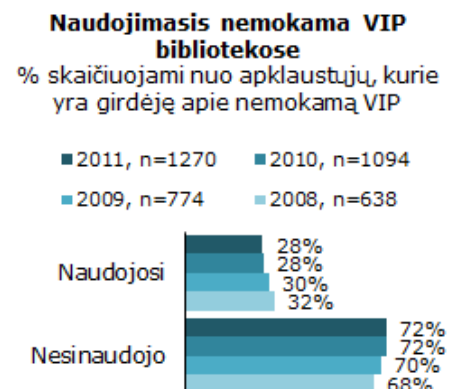

9.2. Naudojimasis nemokama interneto prieiga bibliotekoje

- Naudojimasis vieša interneto prieiga bibliotekose neauga -

Nemokama interneto prieiga bibliotekose nors kartą yra naudojęsi 28% apie ją žinančių gyventojų. Tai yra 23% visų 15-74 metų amžiaus gyventojų.

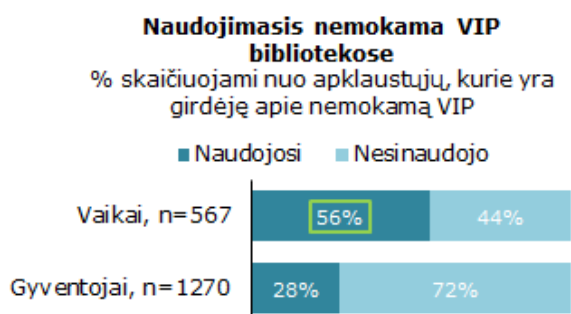
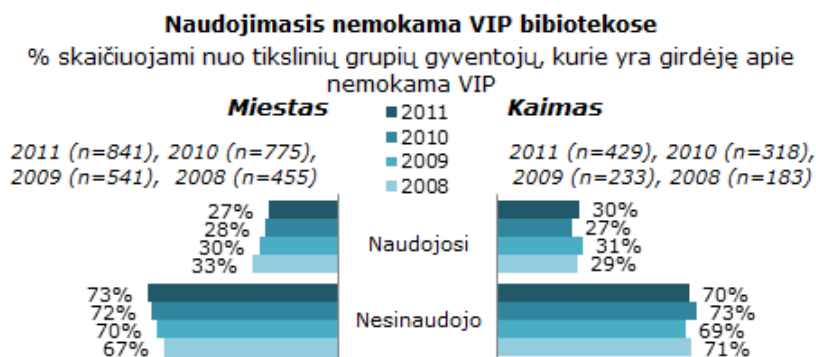
Nemokamu internetu bibliotekose dažniau linkęs naudotis jaunimas. Iš visų namie internetą turinčių Lietuvos gyventojų vieša interneto prieiga bibliotekoje naudojosi 32% gyventojų. Ir, analogiškai, vieša interneto prieiga bibliotekose nors kartą yra naudojęsi tik 15% neturinčiųjų interneto namuose.

Nemokamu internetu bibliotekose nesinaudoję dažniau nurodo vyresnio amžiaus gyventojai, pensininkai, neįgalieji, bedarbiai, dirbantieji fizinį darbą.

Gyventojų dalis, žinančių apie naudojimosi nemokamu internetu galimybę bibliotekose, ir tokia galimybė besinaudojančių dalis per pastaruosius metus nepaaužo. Analizuojant tai, kaip kito besinaudojančių vieša interneto prieiga dalis per pastaruosius 4 metus, didelio viešos interneto prieigos lankytojų srauto pokyčio taip pat nestebima.

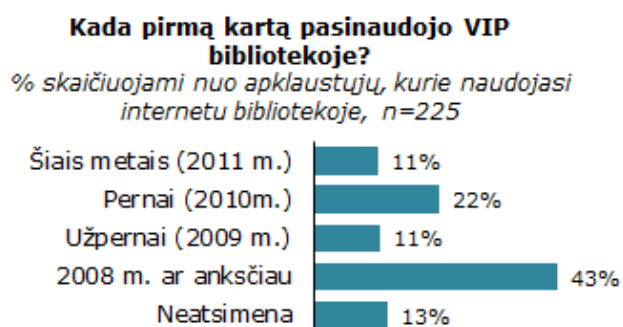
Naudojimasis vieša interneto prieiga bibliotekose kaime ir mieste nesiskiria. Ir nei kaime, nei mieste pastaraisiais metais reikšmingo viešos interneto prieigos vartotojų skaičiaus pokyčio taip pat nestebima.

Lyginant bibliotekose nemokama vieša interneto prieiga nors kartą pasinaudojusiu 15-74 metų amžiaus gyventojų ir 12-14 metų amžiaus vaikų dalis, pastebima, kad tarp vaikų besinaudojusiu vieša interneto prieiga bibliotekose yra daugiau nei tarp suaugusių: nemokamu internetu bibliotekose naudojami 56% vaikų ir 28% suaugusių.

9.3. Naudojimosi vieša interneto prieiga bibliotekose istorija

- 2011 metais pirmą kartą vieša interneto prieiga pasinaudojo daugiau kaimo nei miesto interneto bibliotekose vartotojų -

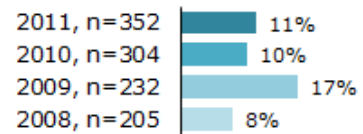
11% nemokamu internetu bibliotekoje besinaudojančių gyventojų juo ėmė naudotis tik šiais metais. Pernai metais internetu bibliotekoje pirmą kartą pasinaudojo kas penktas besinaudojantis internetu bibliotekoje (22%), o kiek daugiau nei pusė (54%) besinaudojančių internetu bibliotekoje pirmą kartą juo pasinaudojo 2009, 2008 ar net ankstesniais metais.

Pirmą kartą vieša interneto prieiga bibliotekose šiais metais pasinaudojo 9% gyventojų turinčiųjų interneto prieigą namuose ir 27% gyventojų

neturinčių interneto prieigos namuose. Šiais metais pirmą kartą vieša interneto prieiga pasinaudojo ir kiek daugiau neįgaliųjų (33% visų internetu bibliotekoje besinaudojančių neįgaliųjų). Didesnė dalis pensininkų (54% visų internetu bibliotekoje besinaudojančių pensininkų) pirmą kartą vieša interneto prieiga bibliotekose pasinaudojo pernai metais; šiemet pirmą kartą tokia galimybė pasinaudojo tik 15% visų internetu bibliotekoje besinaudojančių pensininkų.

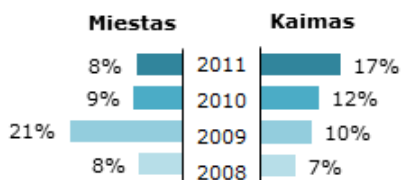
Daugiausiai naujų viešos interneto prieigos lankytojų (pirmą kartą pasinaudojusių vieša interneto prieiga) (vertinant laikotarpį nuo Projekto „Bibliotekos pažangai“ pradžios) buvo pavykę pritraukti 2009 metais. Tais metais nemokamo interneto galimybe pasinaudojo 17% tais metais apklaustų gyventojų, besinaudojusių internetu bibliotekose. Šiais metais naujų viešos interneto prieigos vartotojų buvo pritraukta tiek pat kiek ir pernai.

Pirmą kartą pasinaudojo VIP bibliotekoje einamaisiais tyrimo metais
% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie naudojami internetu bibliotekoje

Naujų viešos interneto prieigos vartotojų pritraukimas mieste ir kaime vyko nevienodais tempais. Tarkime, 2009 metais į miestų bibliotekas pavyko pritraukti dvigubai daugiau (21%) naujų lankytojų nei kaime (10%). 2010 metais į miestų ir kaimų bibliotekas naujų viešos interneto prieigos vartotojų srautai buvo panašūs, o jau 2011 metais daugiau naujų viešos interneto prieigos vartotojų pavyko pritraukti į kaimus (17%) nei į miestus (8%).

Pirmą kartą pasinaudojo VIP bibliotekoje einamaisiais tyrimo metais
% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie naudojami internetu bibliotekoje

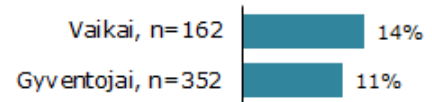
*2011 (n=225), 2010 (n=217), 2009 (n=161), 2008 (n=151)

*2011 (n=127), 2010 (n=87), 2009 (n=72), 2008 (n=54)

bibliotekas kaip nauji viešos interneto prieigos vartotojai 2011 metais, pastebime, kad šios dalys yra panašios: 2011 metais bibliotekose vieša interneto prieiga pirmą kartą pasinaudojo 14% internetu bibliotekose besinaudojančių vaikų ir 11% internetu bibliotekose besinaudojančių suaugusių.

Lyginant tai, kokia dalis 12-14 metų vaikų ir 15-74 metų suaugusių buvo pritraukti į

Pirmą kartą pasinaudojo VIP bibliotekoje 2011 metais
% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie naudojami internetu bibliotekoje

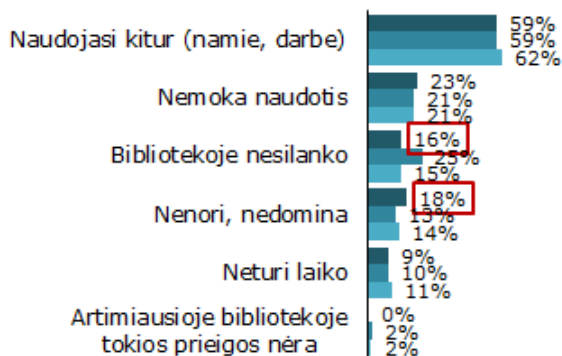

9.4. Nesinaudojimo nemokama interneto prieiga priežastys

- Dauguma gyventojų internetu bibliotekose nesinaudoja, nes naudojami juo kitur -

Priežastys, kodėl nesinaudoja nemokama VIP bibliotekose
% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie nesinaudoja VIP

■ 2011, n=918 ■ 2010, n=789 ■ 2009, n=541

Pagrindinė priežastis, kodėl yra nesinaudojama nemokama interneto prieiga – galimybės internetu naudotis kitur. Dėl šios priežasties internetu bibliotekoje nesinaudoja dauguma (59%) visų šia paslauga nesinaudojančių gyventojų.

23% nesinaudojančių internetu bibliotekose nurodo, kad internetu nesinaudoja, nes nemoka juo naudotis. 16% nesinaudojančių teigia, kad nesinaudoja internetu bibliotekose, nes bibliotekose nesilanko, o 18% internetu bibliotekose nesinaudojančių gyventojų nurodo to nedarantys, nes tai jų nedomina.

Tarp kitų priežasčių, kodėl nėra naudojama nemokamu internetu bibliotekose, buvo minėta tai, kad prie viešos interneto prieigos nuolat yra eilės, kad nenorima gadinti akių prie kompiuterio, dėl sveikatos problemų (prasto regėjimo, aklumo, neįgalumo), kad biblioteka yra toli

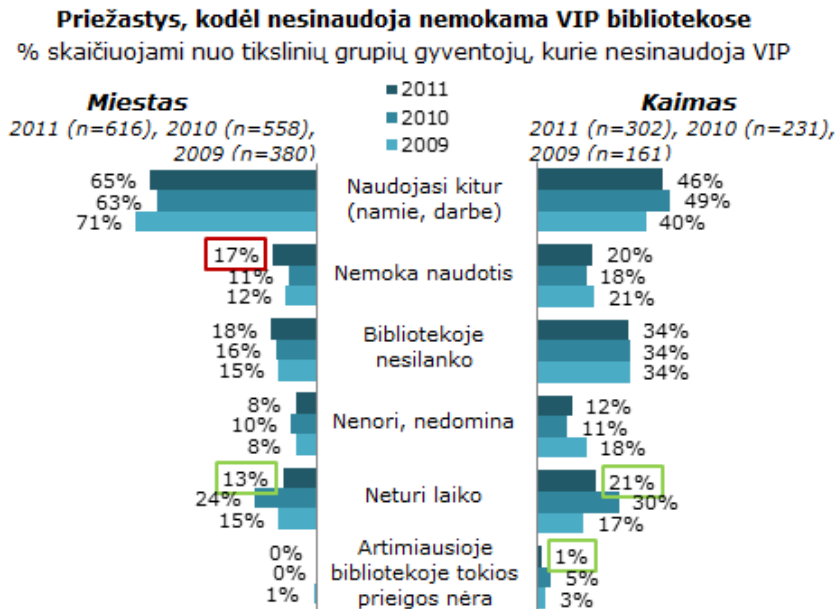
nuo namų, pas draugus ar giminaičius naudotis internetu yra patogiau, kad negali į biblioteką patekti su neįgalioju vežimėliu ir pan.

Internetu kitur dažniau naudojasi 15-54 metų amžiaus nesinaudojantieji internetu bibliotekose, dirbantieji, turintieji didesnes pajamas. Ekonomiškai aktyviausio amžiaus (35-54m.) gyventojai dažniau nurodo tam

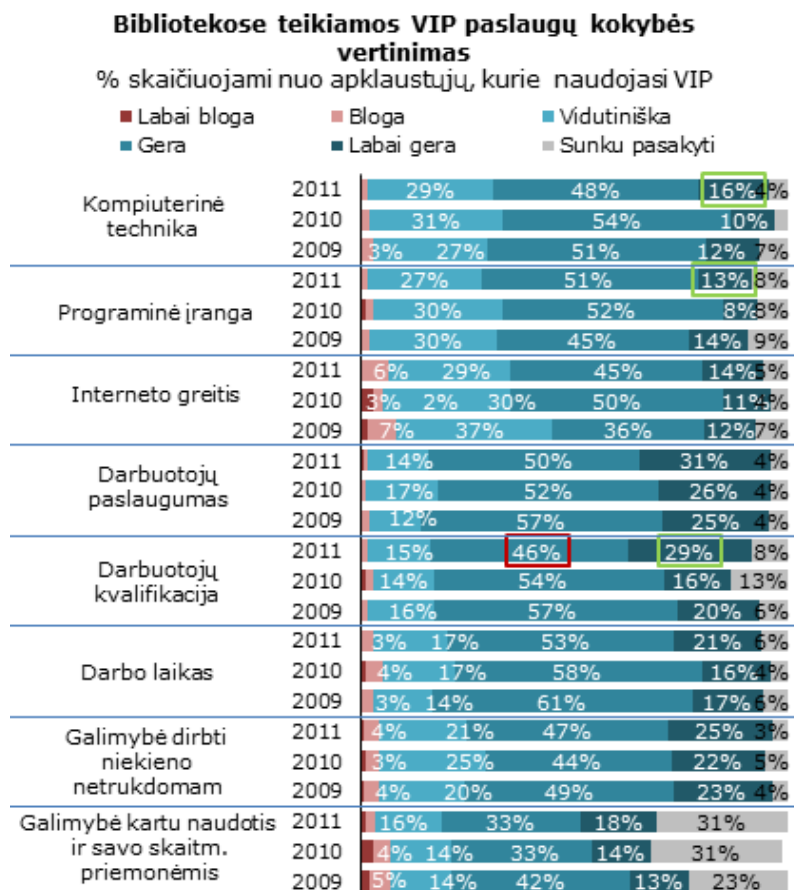
neturintys laiko, o vyresnio amžiaus gyventojai, pensininkai, neįgalieji, bedarbiai, dažniau nurodo arba kad neturi poreikio naudojimuisi internetu (tai jiems neįdomu), arba kad nemoka naudotis internetu.

Miesto gyventojai, nesinaudojantys nemokama internetu prieiga bibliotekose dažniau nurodo to nedarantys, nes naudojami internetu namuose arba darbe; kaimo gyventojai, nesinaudojantys internetu bibliotekose, dažniau nei miestiečiai nurodo, kad bibliotekose nesilanko visai ir kad neturi laiko naudotis internetu bibliotekose.

Analizuojant pateiktų priežasčių, kodėl nesinaudoja nemokamu internetu bibliotekose pokyčius per pastaruosius metus mieste ir kaime, pastebima, kad internetu bibliotekose nesinaudojantys miesto gyventojai dažniau nei pernai nurodo, kad nemoka naudotis internetu.

9.5. Viešos interneto prieigos kokybės vertinimas

* 2011 (n=352), 2010 (n=304), 2009 (n=232)

- Viešos interneto prieigos bibliotekose paslaugos kokybė yra gera -

Bibliotekose teikiamos viešos interneto prieigos paslaugų kokybė vienareikšmiškai yra vertinama geriau nei vidutiniškai. Tačiau tik dalis apklaustųjų (13%-31%) yra visiškai patenkinti paslaugos teikimo aspektais, tuo tarpu dauguma visus aspektus yra linkę vertinti kaip „gerus“.

Geriausiai vertinami su žmogiškuoju faktoriumi susiję paslaugos aspektai (darbuotojų paslaugumas, kvalifikacija) ir faktiniai su paslauga susiję aspektai (darbo laikas, aplinkos tinkamumas darbu). Tačiau kiek prasčiau vieša interneto prieiga besinaudojantieji vertina visus dalykus, susijusius su programine įranga, kompiuterine technika, interneto greičiu.

Tiek per pastaruosius vienerius, tiek per trejus metus kiek daugiau viešos

interneto prieigos vartotojų kompiuterinės technikos ir programinės įrangos kokybę ir darbuotojų kvalifikaciją pradėjo vertinti kaip labai gerą.

Lyginant tai, kaip viešos interneto prieigos paslaugos kokybę vertina miesto ir kaimo bibliotekų viešos interneto prieigos vartotojai, pastebima, kad kaime gyvenantys paslaugos vartotojai daugumą paslaugos teikimo aspektų vertina geriau nei mieste gyvenantys paslaugos vartotojai. Kitokios miesto ir kaimo viešos interneto prieigos vartotojų nuomonės tendencijos pasireiškia vertinant darbuotojų paslaugumą (dauguma ir miesto ir kaimo vartotojų darbuotojų paslaugumą vertina vienodai gerai) ir galimybę bibliotekoje dirbti niekieno netrukdomam (besinaudojantys viešos interneto prieigos paslauga miesto bibliotekose šią galimybę vertina geriau nei gyvenantieji kaime).

Miesto bibliotekose vieša interneto prieiga besinaudojančių vartotojų paslaugos aspektų vertinimas per pastaruosius metus iš esmės nekito, tačiau nedideli vertinimo pokyčiai stebimi: kiek daugiau vartotojų interneto greitį ėmė vertinti kaip „labai blogą“, tačiau kiek daugiau miesto vartotojų geriau vertina darbuotojų kvalifikaciją ir galimybę dirbti niekieno netrukdomam. Kaimo vartotojų viešos interneto prieigos paslaugos vertinimas per pastaruosius metus pagerėjo visais vertinimo kriterijais.

Bibliotekose teikiamos VIP paslaugų kokybės vertinimas

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų, kurie naudojami VIP

Miestas				Kaimas						
2011 (n=225), 2010 (n=217), 2009 (n=161)				2011 (n=127), 2010 (n=87), 2009 (n=72)						
4%	11%	50%	33%	2011	24%	44%	27%	5%		
4%	10%	51%	33%	2010	24%	63%	10%	3%		
7%	12%	53%	27%	2009	6%	26%	49%	14%	5%	
7%	9%	51%	31%	2011	18%	51%	20%	11%		
8%	9%	48%	32%	2010	25%	61%	7%	7%		
10%	13%	49%	28%	2009	4%	36%	38%	15%	7%	
5%	9%	43%	33%	2011	21%	49%	24%	6%		
4%	12%	45%	33%	2010	21%	64%	9%	5%		
7%	13%	38%	35%	2009	9%	41%	31%	10%	7%	
3%	27%	53%	15%	2011	13%	43%	38%	5%		
4%	24%	51%	19%	2010	12%	55%	29%	4%		
4%	23%	58%	18%	2009	4%	11%	53%	29%	4%	
8%	25%	48%	18%	2011	9%	43%	37%	9%		
10%	16%	53%	17%	2010	7%	56%	17%	19%		
7%	16%	60%	16%	2009	15%	50%	28%	5%		
6%	16%	54%	21%	2011	4%	11%	50%	29%	5%	
4%	17%	55%	19%	2010	6%	12%	63%	16%		
5%	18%	57%	17%	2009	8%	69%	14%	7%		
21%	54%	20%	2011	7%	22%	35%	31%	5%		
5%	22%	42%	27%	2010	4%	22%	50%	20%	4%	
4%	22%	52%	19%	2009	7%	21%	44%	25%		
35%	14%	32%	15%	2011	16%	34%	24%	23%		
24%	17%	34%	16%	2010	4%	9%	30%	7%	48%	
24%	13%	43%	15%	2009	4%	7%	12%	40%	14%	22%

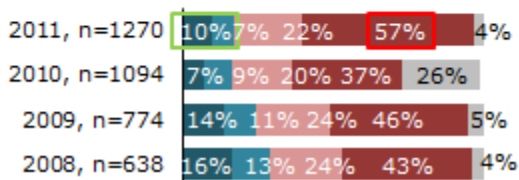
9.6. Kėtinimai naudotis vieša interneto prieiga ateityje

- Ateinantį pusmetį internetu bibliotekoje ketina pasinaudoti 3% naujų vartotojų -

Kėtinimai naudotis/pradėti naudotis internetu bibliotekoje per artimiausius 6 mėn.

% skaičiuojamas nuo apklaustųjų, kurie girdėjo apie nemokamą VIP bibliotekose

- Naudosis VIP
- Greičiausiai naudosis VIP
- Greičiausiai nesinaudos VIP
- Nesinaudos VIP
- Sunku pasakyti

Per artimiausius 6 mėnesius vieša interneto prieiga ketina naudotis 17% apie tokią galimybę žinančių gyventojų (naudosis arba greičiausiai naudosis). Didžioji dauguma (79%) gyventojų per artimiausią pusmetį internetu bibliotekoje pradėti naudotis neketina.

Vieša interneto prieiga bibliotekose per ateinantį pusmetį dažniau ketina naudotis jaunimas (moksleiviai, studentai), tikrai nesinaudoti – vyresnio amžiaus gyventojai, pensininkai.

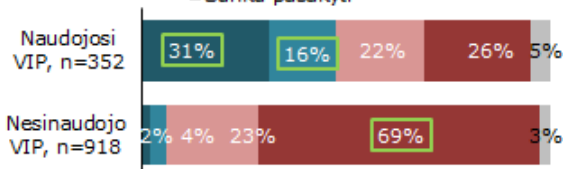
Vieša interneto prieiga per ateinančius 6 mėnesius pritrauks 6% naujų, ja dar nesinaudojusių, gyventojų (3% visų gyventojų). Tačiau šia paslauga nepasinaudos beveik kas antras (48%) ją jau išmėginęs gyventojas. Tuo tarpu 47% paslaugos vartotojų ja naudosis ir toliau (11% visų gyventojų).

Lyginant gyventojų kėtinimus naudotis vieša interneto paslauga šiemet ir pernai, pastebima, kad didelių pokyčių kėtinimuose fiksuoti negalime. Vienintelis akivaizdesnis pokytis – didžioji dalis nuomonės apie naudojimąsi vieša interneto prieiga neturėjusių gyventojų šiemet jau turi nuomonę ir teigia, kad vieša interneto prieiga naudotis neketina.

Kėtinimai naudotis/pradėti naudotis internetu bibliotekoje per artimiausius 6 mėn.

% skaičiuojamas nuo tikslinių grupių

- Naudosis VIP
- Greičiausiai naudosis VIP
- Greičiausiai nesinaudos VIP
- Nesinaudos VIP
- Sunku pasakyti

- Kas antras besinaudojantis vieša interneto prieiga – yra nuolatinis šios paslaugos vartotojas -

Tarp kaimo gyventojų kėtinimai naudotis/ pradėti naudotis internetu bibliotekoje per artimiausius 6 mėnesius yra kiek didesni nei tarp miesto gyventojų. Lyginant su išreikštais kėtinimais praėjusiais metais, pastebima, kad kėtinimai naudotis vieša interneto prieiga kaime yra kiek didesni, o mieste – nepakitę.

Kėtinimai naudotis/ pradėti naudotis internetu bibliotekoje per 6 mėn.

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų, kurie girdėjo apie nemokamą VIP bibliotekose

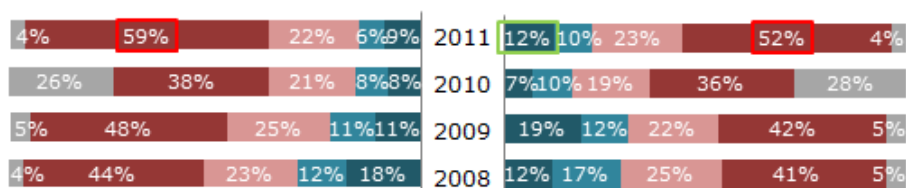
Miestas

2011 (n=841), 2010 (n=775), 2009 (n=541), 2008 (n=454)

- Naudosis VIP
- Greičiausiai naudosis VIP
- Greičiausiai nesinaudos VIP
- Nesinaudos VIP
- Sunku pasakyti

Kaimas

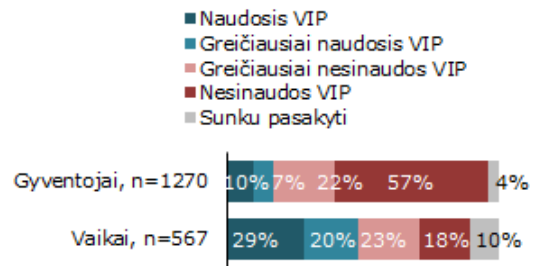
2011 (n=429), 2010 (n=318), 2009 (n=233), 2008 (n=183)

Lyginant 12-14 metų vaikų ir 15-74 metų suaugusių gyventojų ketinimus per artimiausius 6 mėnesius pradėti naudotis vieša interneto prieiga, didesnis aktyvumas stebimas tarp vaikų: per ateinantį pusmetį vieša interneto prieiga ketina naudotis kas antras (49%) vaikas ir mažiau nei kas penktas gyventojas (17%).

Ketinimai naudotis/pradėti naudotis internetu bibliotekoje per artimiausius 6 mėn.

% skaičiuojamas nuo apklaustųjų, kurie girdėjo apie nemokamą VIP bibliotekose

10. Bibliotekos įvaizdis

- Biblioteka – ne vien knygos, tai – galimybių visuma -

Biblioteka Lietuvos gyventojams dažniausiai asocijuojasi su knygomis bei literatūra. Šias asociacijas paminėjo beveik du trečdaliai visų apklaustųjų (58%). Tačiau ši institucija turi daugiau „veidų“ (funkcijų), su kuriais ją tapatina gyventojai. Kas ketvirtam (23%) apklaustajam biblioteka asocijuojasi su informacija ir žinių srautu, 13% paminėjo mokslą, duomenų bazes, švietimą, 7% minėjo gerą vietą laisvalaikio praleidimui, tobulėjimą.

Su kompiuteriais ir interneto prieiga biblioteką sieja 8% gyventojų.

Asociacijos	N	%
Knygos, įvairi literatūra	895	58%
Informacija, žinių šaltinis	349	23%
Mokslas, duomenų bazės, švietimas	202	13%
Kompiuteriai, internetas	129	8%
Gera vieta laisvalaikio praleidimui: gera atmosfera, renginiai	110	7%
Tobulėjimas	106	7%
Knygų skaitymas, skaitykla	73	5%
Įvairūs leidiniai, periodika	66	4%
Kultūros centras	25	2%
Vieta bendravimui, susitikimui su įvairiais žmonėmis	26	2%
Kita	107	7%
<i>Su niekuo neasocijuoja</i>	17	1%
<i>Sunku pasakyti</i>	63	4%

- Bibliotekos įvaizdis pozityvus ir nuolat gerėjantis -

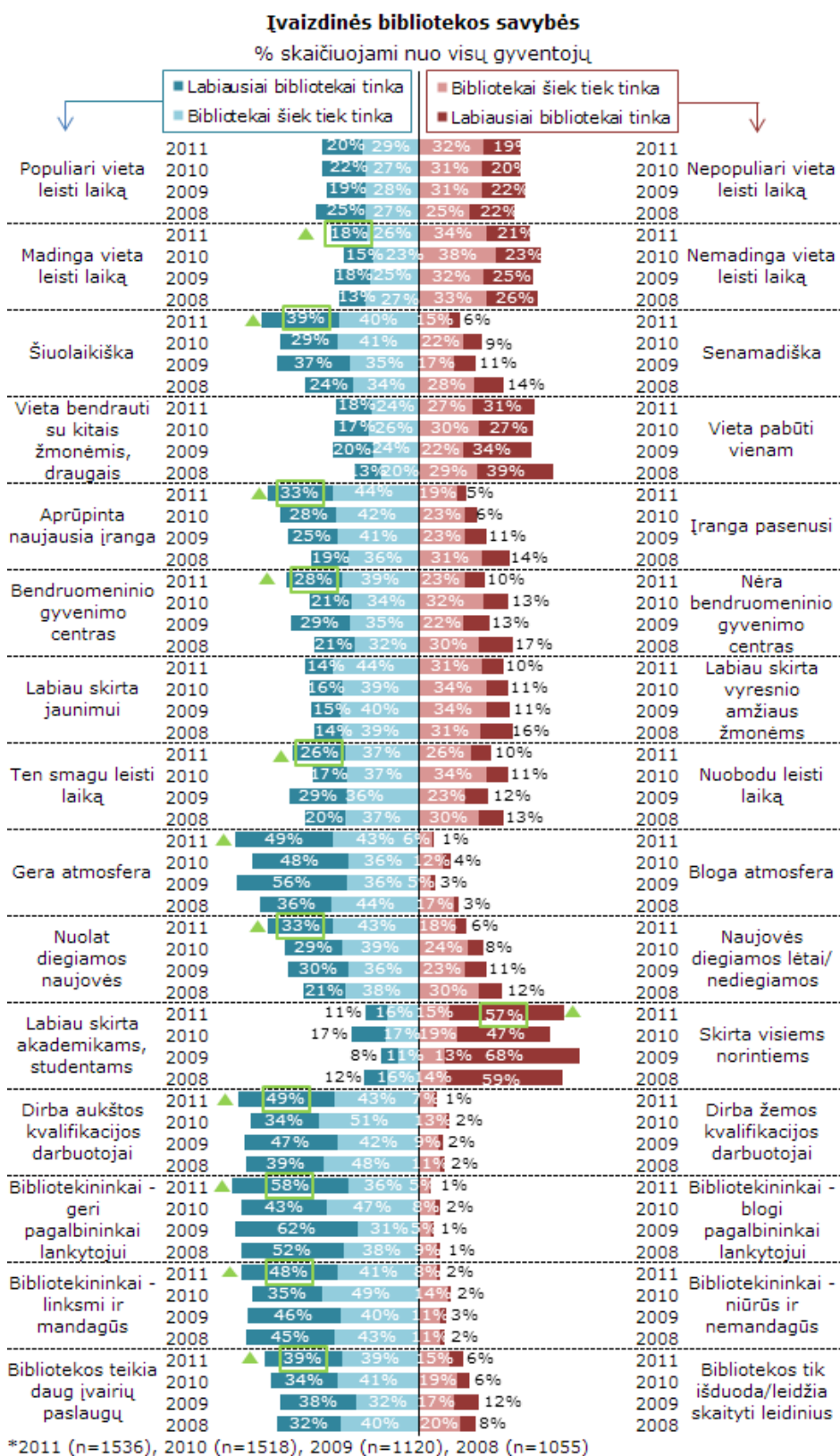
Gyventojams pateikus keletą teiginių ir paprašius nurodyti, kurie iš jų tinka bibliotekai apibūdinti, pastebime, kad dauguma gyventojų biblioteką suvokia pozityviai. Gyventojai biblioteką dažniau laiko vieta, kurioje yra gera atmosfera, kurioje dirba kvalifikuoti, linksmi ir paslaugūs darbuotojai. Be to, daugumos gyventojų nuomone, tai vieta, skirta visiems norintiems. Šiandienos biblioteka yra pakankamai šiuolaikiška, nors šiek tiek stokoja populiarumo, madingumo. Tai greičiau vieta skirta pabūti vienam, nei bendrauti su kitais.

Pensininkai ir neįgalieji dažniau mano, jog biblioteka yra populiari, madinga vieta, skirta bendrauti su draugais. Jų nuomone, biblioteka yra bendruomeninio gyvenimo centras, kuriame smagu leisti laiką. Pensininkai kiek dažniau mano, jog biblioteka yra šiuolaikiška vieta, kurioje dirba aukštos kvalifikacijos darbuotojai. Bedarbiai biblioteką dažniau įsivaizduoja esant populiaria vieta, kurioje dirba linksmi ir mandagūs darbuotojai.

Vyresnių klasių moksleiviai ir studentai rečiau linkę pritarti teiginiams, kad biblioteka yra populiari ir madinga vieta, o jų darbuotojai - linksmi ir mandagūs. Moksleiviai taip pat rečiau pritaria tam, kad bibliotekoje smagu leisti laiką, o bibliotekininkai yra aukštos kvalifikacijos.

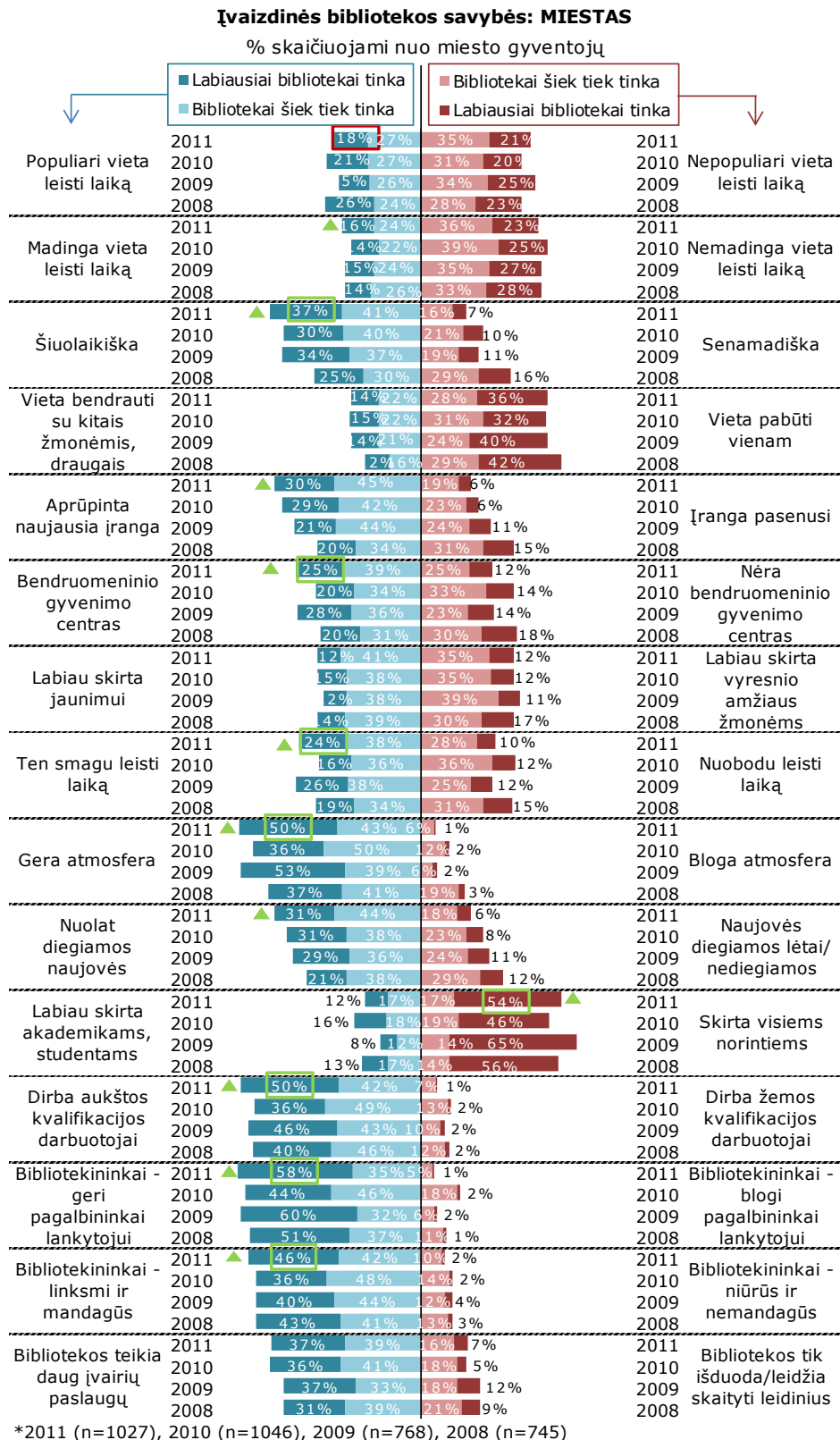
Per pastaruosius metus teigiamas bibliotekos įvaizdis dar pagerėjo. Pozityvūs pokyčiai stebimi pagal visus įvaizdinius kriterijus. Nepakito tik dalis gyventojų, pritariančių, kad biblioteka yra populiari vieta leisti laiką, skirta bendrauti su kitais žmonėmis, skirta jaunimui.

Analizuojant vertinimo pokyčius Projekto įgyvendinimo metu, pastebima, kad pastoviai augo dalis gyventojų pritariančių, kad biblioteka yra šiuolaikiška, skirta bendrauti su kitais žmonėmis ir teikianti įvairiapuses paslaugas. Kasmet taip pat augo dalis manančių, kad biblioteka yra vieta, aprūpinta naujausia įranga, joje nuolat diegiamos naujovės. Pozityviai vertinančių kitas bibliotekos savybes gyventojų dalis svyruoja kasmet arba reikšmingai nekito.

Analizuojant atskirai miesto ir kaimo gyventojų nuomonę, stebime, kad miestuose gyvenantys žmonės biblioteką rečiau tapatina su populiaria, madinga, šiuolaikiška vieta. Taip pat miestuose biblioteka rečiau siejama su bendruomeninio gyvenimo centru, bendravimui ir jaunimui skirta vieta.

Mieste bibliotekos įvaizdžio kaita per pastaruosius metus panaši į bendras šalies tendencijas – bibliotekos vertinimas gerėjo pagal beveik visus kriterijus. Tačiau nežymiai sumažėjo dalis miesto gyventojų, kurie linkę pritari, kad biblioteka yra populiari vieta leisti laiką. Taip pat nepakito dalis manančių, kad bibliotekos teikia daug įvairių paslaugų. Pokyčiai Projekto įgyvendinimo metu atitinka bendras tendencijas.

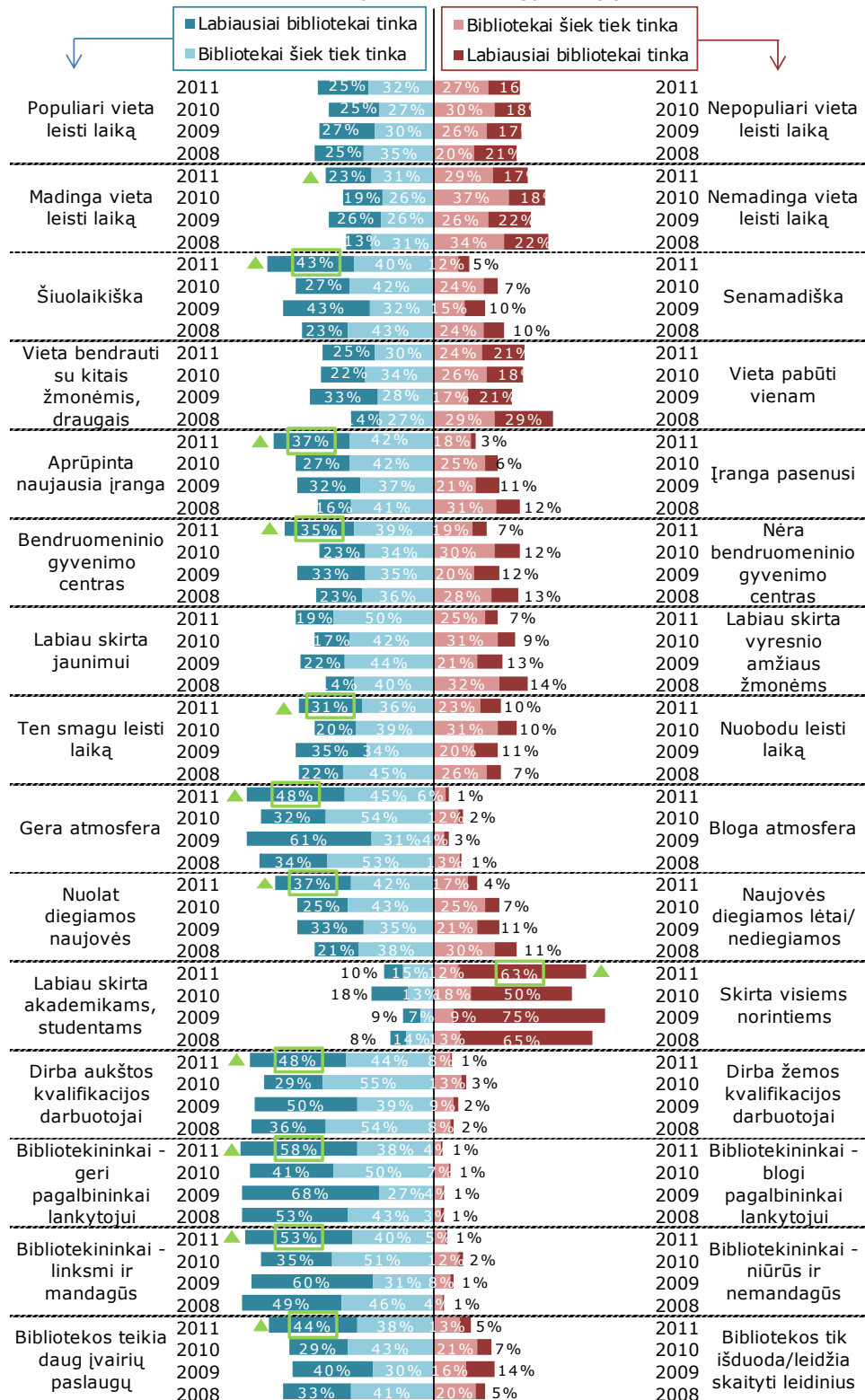

Tuo tarpu kaimo gyventojai biblioteką kaip tik dažniau laiko populiaria, madinga, šiuolaikiška bendravimui skirta vieta, kurioje dažniau renkasi jaunimas bei kurioje dirba linksmi ir mandagūs darbuotojai.

Kaip ir mieste, kaime bibliotekos įvaizdžio kaita per pastaruosius metus taip pat panaši į bendras šalies tendencijas – bibliotekos vertinimas gerėjo pagal beveik visus vertinamus įvaizdinius kriterijus. Nepakito tik dalis gyventojų, pritariančių, kad biblioteka yra populiari vieta leisti laiką, skirta bendrauti su kitais žmonėmis, skirta jaunimui. Pokyčiai Projekto įgyvendinimo metu atitinka bendras tendencijas.

Įvaizdinės bibliotekos savybės: KAIMAS

% skaičiuojami nuo kaimo gyventojų

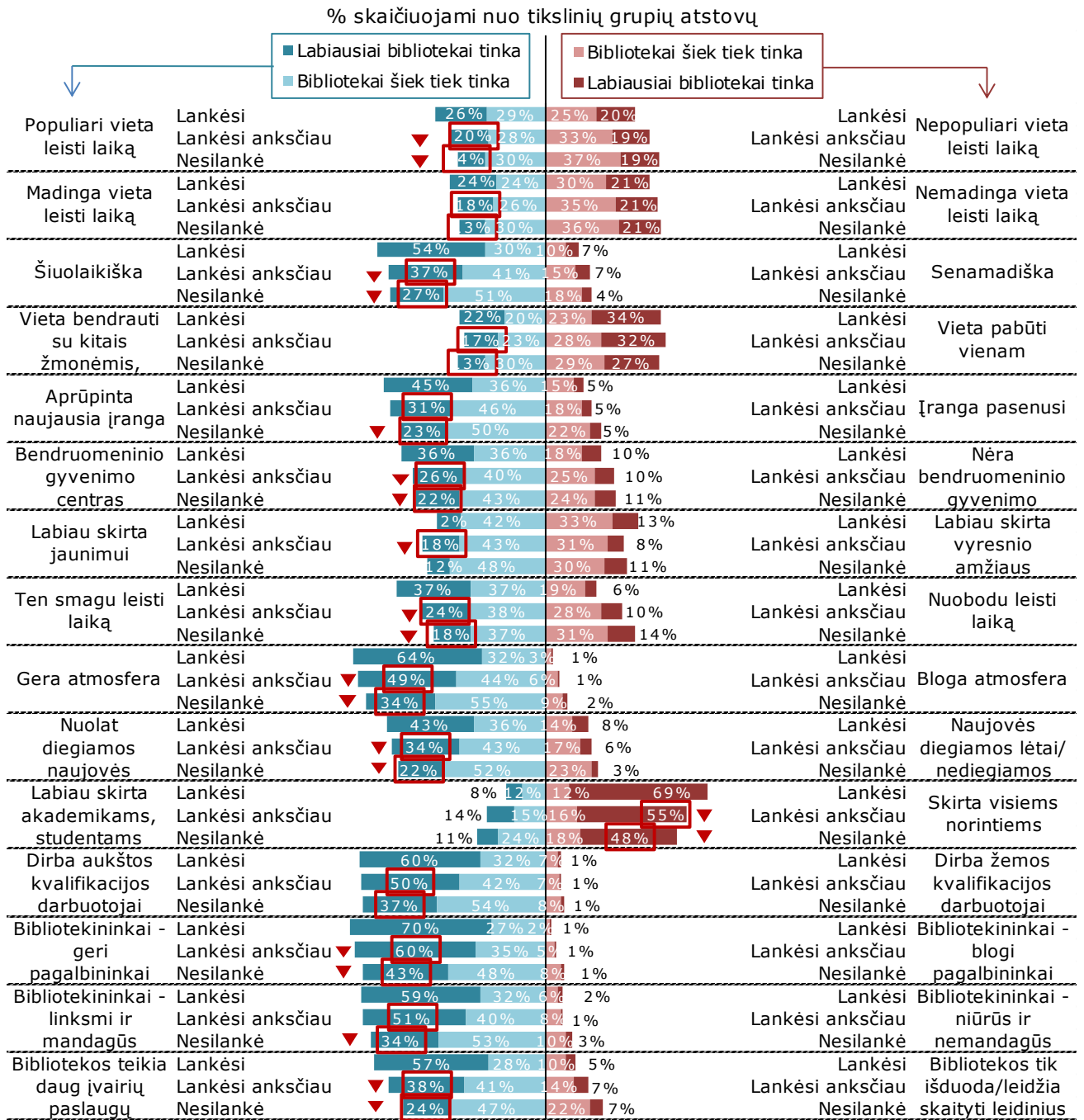

*2011 (n=509), 2010 (n=472), 2009 (n=352), 2008 (n=310)

Bibliotekos įvaizdžio vertinimas susijęs su gyventojų lankymusi joje. Bibliotekoje per paskutinius 12 mėnesių lankėsi asmenys biblioteką suvokia pozityviau nei joje lankėsi anksčiau nei prieš metus, o šie, savo ruožtu, biblioteką suvokia pozityviau nei joje visai nesilankę.

Bibliotekoje besilankantys asmenys dažniau šią įstaigą laiko madinga, šiuolaikiška ir populiaria vieta, kurioje yra gera atmosfera, smagu leisti laiką ir kurią galima pavadinti bendruomeninio gyvenimo centru. Pastovūs bibliotekų lankytojai dažniau ją suvokia kaip naujusia įrangą aprūpintą ir daug paslaugų teikiančią vietą. Tuo tarpu bibliotekoje nesilankiusieji ją dažniau suvokia kaip senamadišką vietą su pasenusia įranga, kurioje nuobodu leisti laiką ir kuri tik išduoda knygas ar leidžia skaityti spaudą.

Įvaizdinės bibliotekos savybės (pagal lankymąsi bibliotekoje)

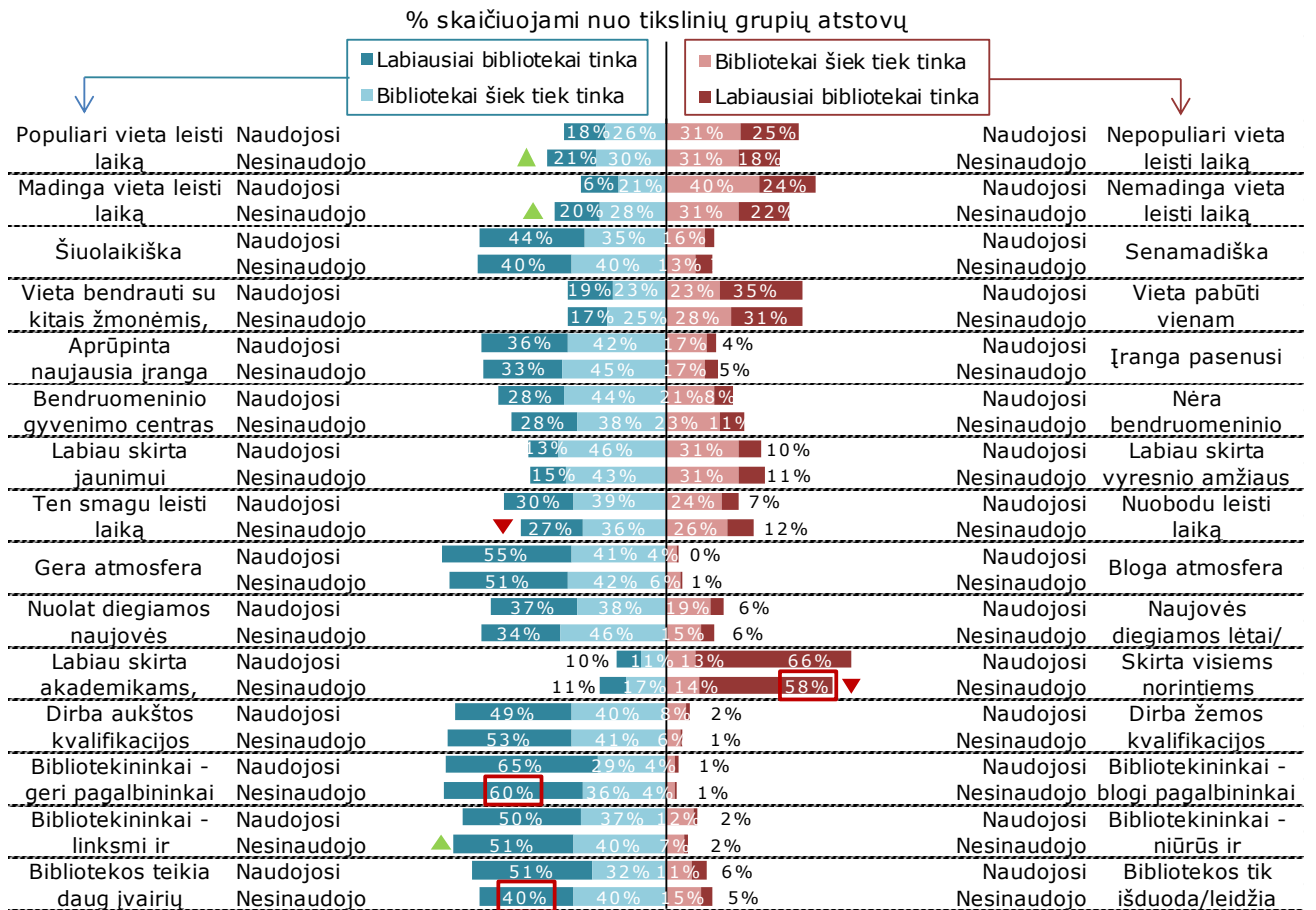

*Lankėsi (n=491), lankėsi anksčiau(n=605), nesilankė (n=428)

Naudojimas vieša interneto prieiga bibliotekoje didesnės įtakos bibliotekos įvaizdžio suvokimui neturi. Viešąją interneto prieigą nesinaudojantys asmenys linkę rečiau pritarti, kad bibliotekoje smagu leisti laiką, o biblioteka skirta visiems norintiems; mažesnė dalis jų visiškai pritaria teiginiams, kad bibliotekininkai yra geri pagalbininkai, o bibliotekos paslaugos įvairiapusiškos.

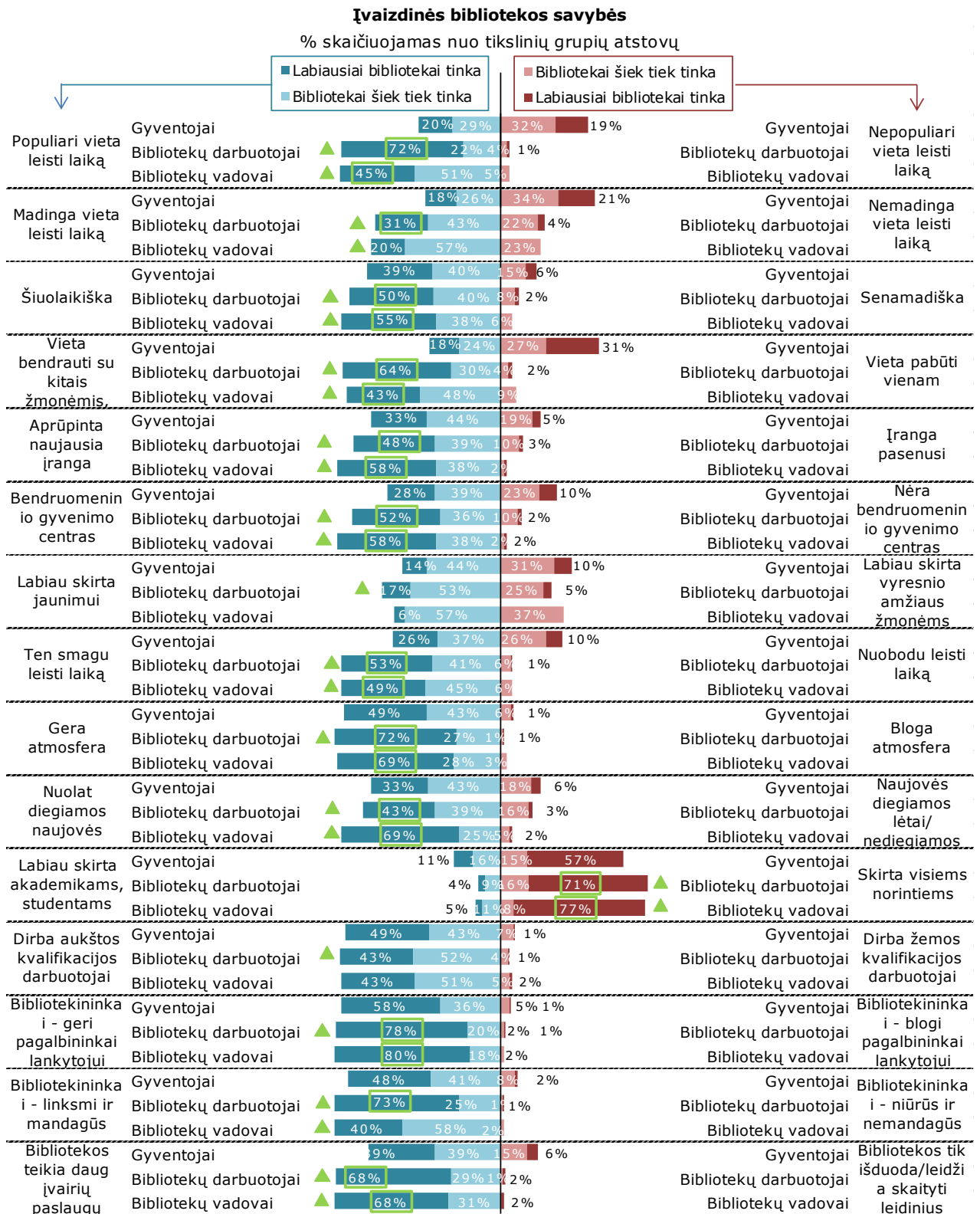
Viešąją interneto prieigą nesinaudojantys asmenys dažniau pritaria tam, kad biblioteka yra populiari ir madinga vieta leisti laiką, o bibliotekininkai – linksmi ir mandagūs. Tačiau reikia atkreipti dėmesį į tai, kad šie skirtumai greičiau atspindi viešąją interneto prieigą rečiausiai besinaudojančių grupių (pirmiausiai vyresnių, aukštąjį išsilavinimą turinčių ir pensinio amžiaus žmonių) specifinį požiūrį, o ne naudojimosi VIP įtaką bibliotekos įvaizdžio vertinimui.

Įvaizdinės bibliotekos savybės (pagal naudojimąsi VIP)

*Nesinaudojo VIP (n=352), naudojosi VIP (n=738)

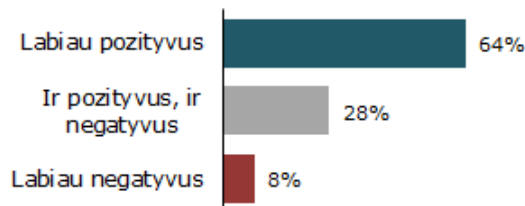
Nors dauguma gyventojų bibliotekas vertina teigiamai, teigiamai bibliotekas vertinančių gyventojų dalis yra reikšmingai mažesnė nei tarp bibliotekose dirbančių asmenų (bibliotekininkų ir bibliotekų vadovų). Palyginus su gyventojais, gerokai didesnė dalis bibliotekininkų bibliotekos savybes vertina pozityviai. Didesnė dalis vadovų taip pat yra linkusi pritarti visiems teiginiams, išskyrus tam, kad biblioteka labiau skirta jaunimui, o bibliotekininkai – linksmi ir mandagūs, bei aukštos kvalifikacijos.

Apibendrintai bibliotekos įvaizdžio vertinimą pagal tai, kaip dažnai gyventojai bibliotekoms priskyrė pozityvias savybes, juos galime skirstyti į tokias grupes¹¹:

- ➔ labiau pozityviai bibliotekų atžvilgiu nusiteikę gyventojai;
- ➔ labiau neutraliai bibliotekų atžvilgiu nusiteikę gyventojai (būdingas tiek pozityvus, tiek negatyvus požiūris);
- ➔ labiau negatyviai bibliotekų atžvilgiu nusiteikę gyventojai.

Požiūrio į bibliotekas pasiskirstymas
% skaičiuojami nuo visų apklaustų gyventojų, n=1536

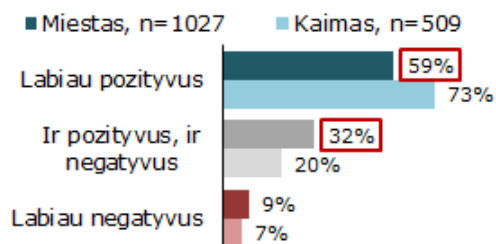

Pozityviai bibliotekos atžvilgiu dažniau nusiteikę yra 35-74 metų amžiaus asmenys, žemesnes pajamomis disponuojantys gyventojai, pensininkai, internetu retai besinaudojantys gyventojai.

Tuo tarpu jaunimas, didesnes pajamas turintys gyventojai ir aktyvūs interneto vartotojai bibliotekų atžvilgiu nusiteikę skeptiškiau.

Tarp kaimo gyventojų kiek daugiau yra pozityviai bibliotekos atžvilgiu nusiteikusių gyventojų. Tuo tarpu tarp miestiečių kiek daugiau yra ir pozityviai, ir negatyviai (t.y. neutraliai) bibliotekos atžvilgiu nusiteikusiųjų.

Požiūrio į bibliotekas pasiskirstymas
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių

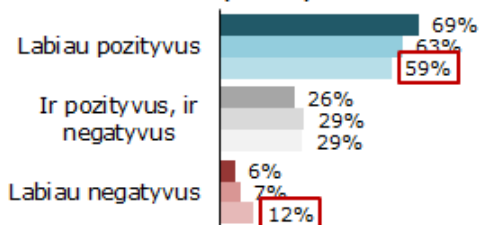
Kaip jau buvo minėta anksčiau, bibliotekos suvokimas susijęs su lankymusi joje. Per pastaruosius metus bibliotekoje lankęsi gyventojai ją suvokia pozityviau, tuo tarpu joje niekada nesilankę asmenys ją vertina negatyviau.

Naudojimasis vieša interneto prieiga bibliotekoje įtakos bendram bibliotekos įvaizdžio suvokimui neturi.

Požiūrio į bibliotekas pasiskirstymas ir lankymasis bibliotekoje

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių

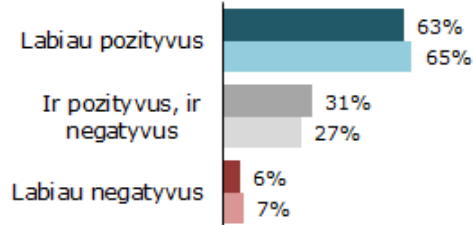
- Lankėsi (n=491)
- Lankėsi anksčiau (n=605)
- Nesilankė (n=428)

Požiūrio į bibliotekas pasiskirstymas ir naudojimasis VIP

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių

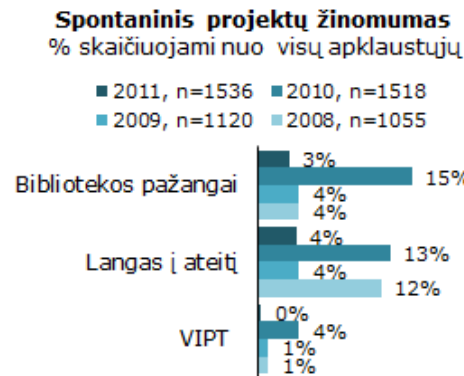
- Naudojosi (n=352)
- Nesinaudojo (n=918)

¹¹ Grupės buvo išskirtos skaičiuojant, kiek kartų (iš 15 galimų), apibūdinamas biblioteką, gyventojas pasirinko pozityviają įvaizdinės savybės pusę. „Labiau pozityviai bibliotekų atžvilgiu nusiteikę“ gyventojai bibliotekoms priskyrė 15-10 pozityvių savybių, „labiau neutraliai bibliotekų atžvilgiu nusiteikę“ – 9-6 pozityvias savybes, „labiau negatyviai bibliotekų atžvilgiu nusiteikę“ gyventojai bibliotekoms priskyrė 5-0 pozityvių savybių.

11. Informuotumas apie projektus, skirtus diegti viešą interneto prieigą

11.1. Projektų žinomumas

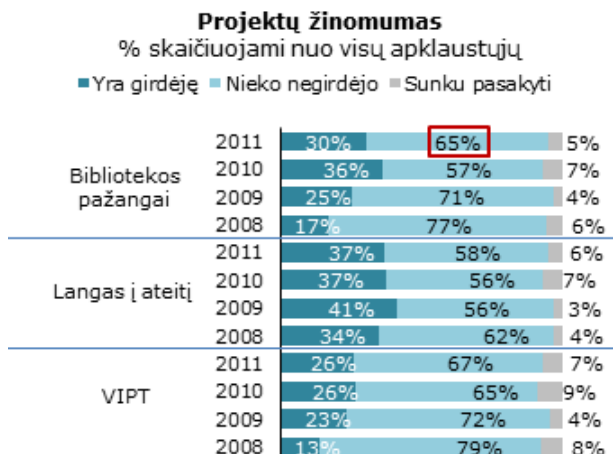
Spontaninis projekto „Bibliotekos pažangai“ žinomumas labai mažas - 3%. Turint omenyje intensyvią Projekto viešinimo kampaniją, tai pakankamai žemas rodiklis. Kita vertus, yra tikimybė, jog gyventojai neidentifikuoja ne Projekto, o neprisimena paties pavadinimo ir nesieja jo su viešos interneto prieigos diegimu. Kitų projektų, skirtų diegti viešą interneto prieigą, spontaninis žinomumas taip pat yra žemas: projektą „Langas į ateitį“ spontaniškai nurodė 4% gyventojų, VIPT – tik keli gyventojai.

Įvairius kompiuterinio raštingumo kursus (kaimo žmonėms, pagyvenusiems žmonėms ir pan.) nurodė 4% gyventojų.

Tačiau didžioji dauguma gyventojų (88%) apskritai negalėjo nurodyti nei vieno Projekto pavadinimo, kuris būtų skirtas diegti viešą interneto prieigą.

Projektai	N	%
Langas į ateitį	59	4%
Įvairūs kompiuterinio raštingumo kursai	57	4%
Bibliotekos pažangai	51	3%
Nemokamas internetas, interneto prieiga	16	1%
VIPT	5	0%
Kita	23	1%
Nežino	1349	88%

- Projekto „Bibliotekos pažangai“ žinomumas nėra aukštas -

* 2011 (n=1536), 2010 (n=1518),
2009 (n=1120), 2008 (n=1055)

Projekto žinomumą 4 metų bėgyje, pastebima, kad, lyginant su 2008m., jis pakilo. Kiek didesnis žinomumo proveržis fiksuojamas 2010 metais. Projekto „Langas į ateitį“ ir VIPT žinomumas per pastaruosius metus nepakito. Stabilus šių projektų žinomumas fiksuojamas nuo 2009 metų.

Jei projektų „Langas į ateitį“ ir VIPT žinomumas tarp miesto ir kaimo gyventojų iš esmės nesiskiria, to paties apie projektą „Bibliotekos pažangai“ pasakyti negalime: projektas „Bibliotekos pažangai“ yra kiek geriau žinomas tarp kaimo nei tarp miesto gyventojų. Miestuose per pastaruosius metus sumažėjo tiek projekto „Bibliotekos pažangai“, tiek projekto „Langas į ateitį“ žinomumas.

Nors visų Projektų, skirtų diegti viešą interneto prieigą, žinomumas nėra didelis, kiek daugiau gyventojų (37%) yra girdėję apie projektą „Langas į ateitį“. 30% Lietuvos gyventojų žino apie projektą „Bibliotekos pažangai“, 26% gyventojų – yra girdėję apie VIPT. Turint omeny pakankamai intensyviai vykdytą projekto „Bibliotekos pažangai“ viešinimo kampaniją, Projekto žinomumas nėra didelis.

Apie visus projektus, skirtus diegti viešą interneto prieigą, kiek dažniau yra girdėjusios moterys, jaunesnio amžiaus (15-34m.) gyventojai, dirbantieji protinį darbą (specialistai, tarnautojai, vadovai). Tarp girdėjusių apie projektus daugiau yra ir tokių, kurie patys naudojami vieša interneto prieiga bibliotekose.

Pastaraisiais metais projekto „Bibliotekos pažangai“ žinomumas kiek sumažėjo, o, analizuojant šio

Projektų žinomumas
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių

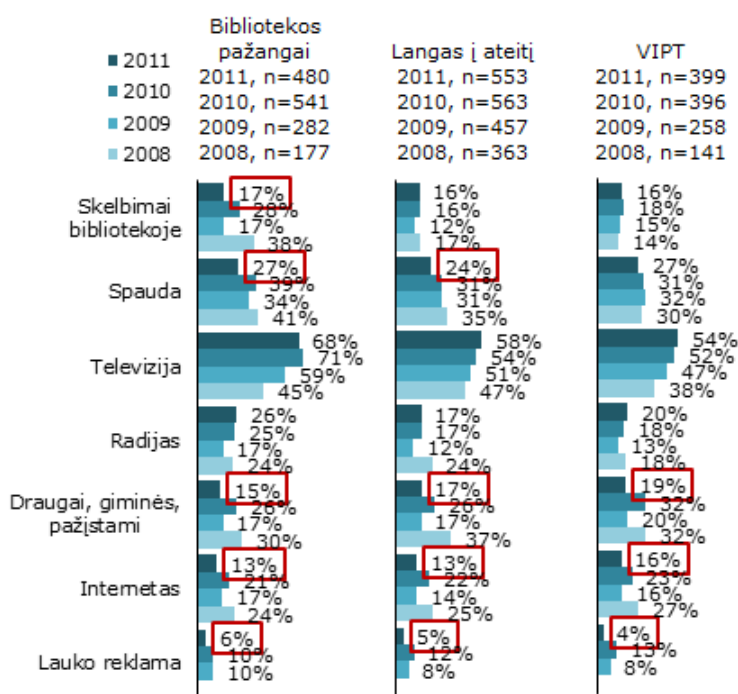
Miestas				Kaimas				
2011 (n=1027), 2010 (n=1046), 2009 (n=768), 2008 (n=745)				■ Yra girdėję		2011 (n=509), 2010 (n=472), 2009 (n=352), 2008 (n=310)		
				■ Nieko negirdėję				
				■ Sunku pasakyti				
4%	68%	28%	2011	Bibliotekos pažangai	36%	57%	7%	2011
8%	57%	35%	2010		37%	58%	5%	2010
3%	72%	25%	2009		26%	70%	4%	2009
5%	79%	16%	2008		34%	63%	3%	2008
5%	59%	36%	2011	Langas į ateitį	39%	54%	7%	2011
8%	54%	38%	2010		35%	60%	5%	2010
53%	44%		2009		35%	60%	5%	2009
8%	74%	18%	2008		34%	60%	6%	2008
7%	67%	26%	2011	VIPT	25%	67%	8%	2011
11%	65%	24%	2010		30%	63%	7%	2010
4%	72%	24%	2009		21%	73%	5%	2009
6%	79%	15%	2008		10%	78%	12%	2008

11.2. Informacijos apie projektus šaltiniai

- Televizija – efektyviausias informavimo apie projektus šaltinis -

Šaltiniai, iš kurių sužinojo apie projektus

% skaičiuojamas nuo apklaustųjų, kurie žino konkrečius projektus

Pagrindinis informacijos apie analizuojamus projektus šaltinis – televizija. Jos pagalba apie projektą „Bibliotekos pažangai“ sužinojo 68% gyventojų. Kiek daugiau nei pusė žinančių VIPT bei „Langas į ateitį“ apie šiuos projektus teigia taip pat sužinoję televizijos pagalba (atitinkamai 58% ir 54%). Antras pagal efektyvumą informacijos šaltinis – spauda ir radijas: iš spaudos apie projektą „Bibliotekos pažangai“ teigia sužinoję 27% gyventojų, radijo bangomis - 26% gyventojų.

Kitos informavimo priemonės, tokios, kaip skelbimai bibliotekoje, internetas ar lauko reklama žinių apie minėtus projektus suteikė ne daugiau kaip penktadaliui apie juos žinančių gyventojų (5%-17%).

Analizuojant informacijos šaltinius, kuriuose gyventojai pastebėjo informaciją apie projektą „Bibliotekos pažangai“ pagal gyventojų socialines-demografines charakteristikas, pastebima, kad: turintieji didesnes pajamas informaciją apie Projektą dažniau pastebėjo televizijoje ar spaudoje; radijo eteryje tokią informaciją kiek

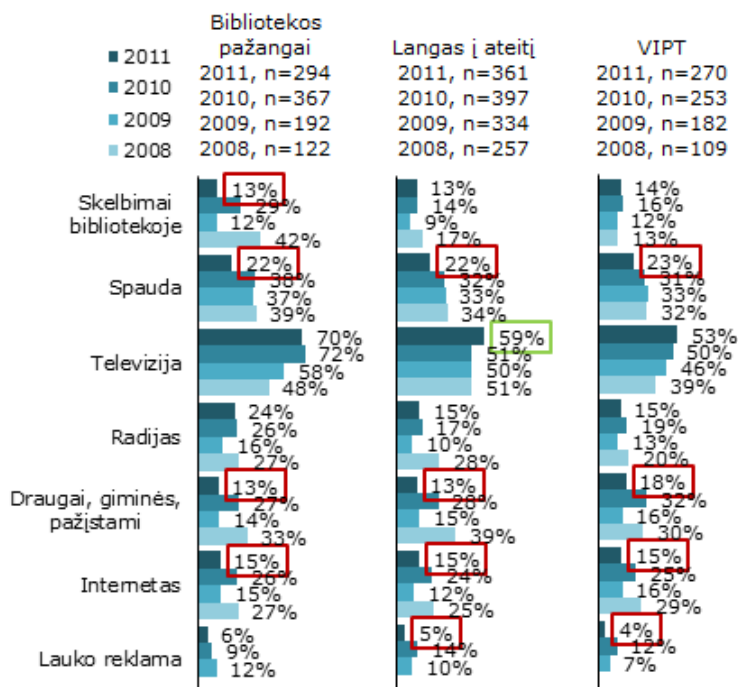
dažniau pastebėjo vyresnio amžiaus gyventojai, pensininkai; neįgalieji dažniau sužinojo iš draugų, pažįstamų, giminių; vadovai ir moksleiviai dažniau nei kiti tokią informaciją teigia pastebėję internete.

Lyginant tai, kaip pasikeitė informacijos šaltiniai apie projektus, skirtus diegti viešą interneto prieigą, per pastaruosius vienerius metus, pastebima, kad apie visus projektus mažiau žmonių teigia sužinoję iš lauko reklamos, internete ar išgirdę iš draugų, pažįstamų, giminių. Projektų „Bibliotekos pažangai“ bei „Langas į ateitį“ atveju kiek sumažėjo gyventojų, manančių, kad informaciją apie šiuos projektus sužinojo spaudoje, o apie projektą „Bibliotekos pažangai“ šiemet mažiau žmonių teigia sužinoję ir iš skelbimų bibliotekose.

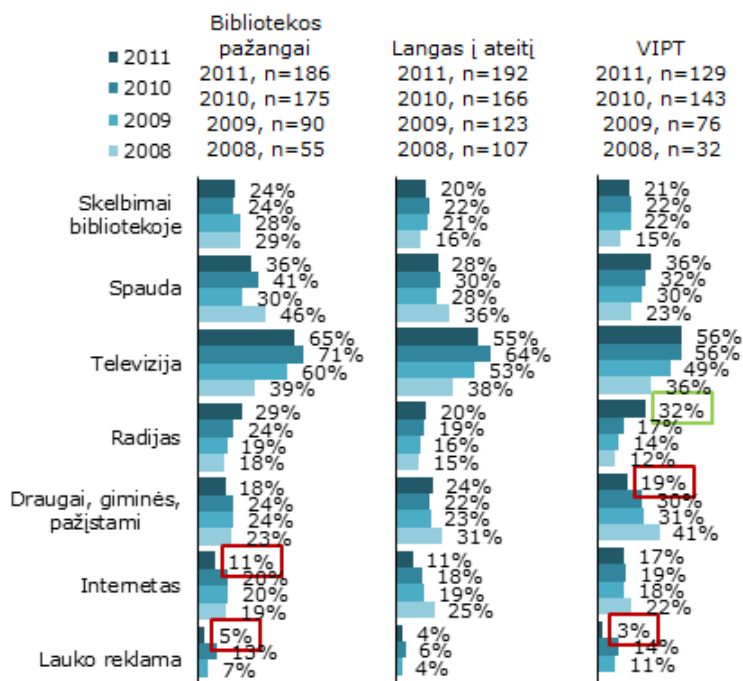
Analizuojant tai, kaip kito informacijos pastebėjimas skirtinguose informacijos šaltiniuose per pastaruosius ketverius metus, pastebima, kad vis daugiau žmonių teigia tokią informaciją pastebėję televizijoje, tačiau vis mažiau žmonių nurodo tokią informaciją pastebintys spaudoje. Tendencijų, kaip kito informacijos pastebėjimas kituose informacijos šaltiniuose išskirti negalime, nes pokyčiai yra labiau atsitiktinio pobūdžio ir nėra esminiai.

Kaimo gyventojai informaciją apie projektą „Bibliotekos pažangai“ dažniau nei miesto gyventojai pastebi skelbimuose bibliotekose bei spaudoje. Informacijos pastebėjimo skirtinguose informacijos šaltiniuose pokyčiai mieste ir kaime atitinka šalies tendencijas.

Šaltiniai, iš kurių sužinojo apie projektus
 % skaičiuojamas nuo miesto gyventojų, kurie žino konkrečius projektus

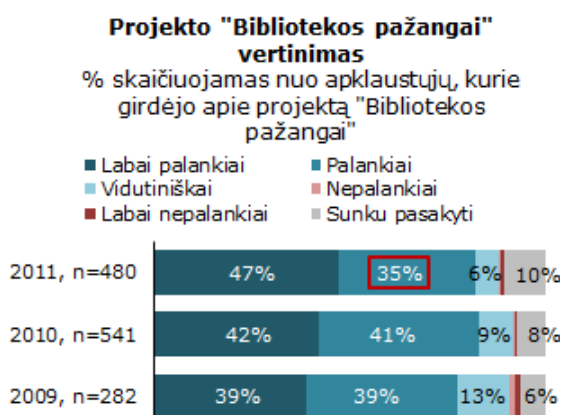

Šaltiniai, iš kurių sužinojo apie projektus
 % skaičiuojamas nuo kaimo gyventojų, kurie žino konkrečius projektus

11.3. Projekto „Bibliotekos pažangai“ vertinimas

- Projektą „Bibliotekos pažangai“ beveik visi gyventojai, žinantys apie nemokamo interneto bibliotekose galimybę, vertina palankiai -

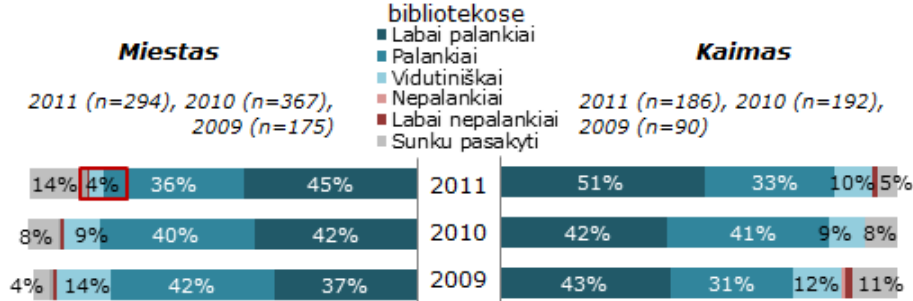
Projektas „Bibliotekos pažangai“ yra vertinamas pozityviai: 47% jį žinančių gyventojų jį vertina puikiai, dar 35% - gerai.

Teigiamas Projekto vertinimas nuo 2009 metų tolygiai auga: jei 2009 metais „labai palankiai“ Projektą vertino 39% gyventojų, tai 2011 metais taip Projektą vertina jau 47% gyventojų. Projektą nepalankiai vertinančių yra tik vienetai.

Tarp kaimo gyventojų kiek daugiau yra gyventojų, Projektą vertinančių labai palankiai, o mieste daugiau yra nuomonės apie Projektą neturinčių gyventojų. Miesto ir kaimo gyventojų, girdėjusių apie nemokamo interneto galimybę bibliotekose, Projekto vertinimas per pastaruosius metus iš esmės nepakito.

Ketinimai naudotis/ pradėti naudotis internetu bibliotekoje per artimiausius

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų, kurie girdėjo apie nemokamą VIP bibliotekose

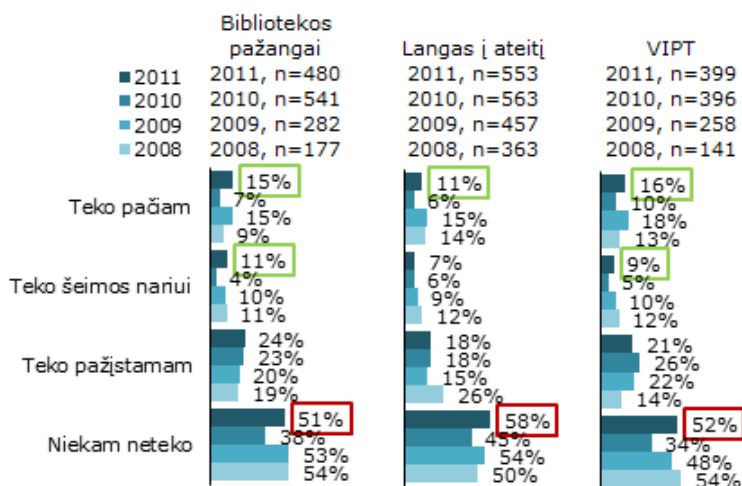

11.4. Naudojimasis projektų teikiamomis paslaugomis

- Pastaraisiais metais daugiau apie projektus žinančių gyventojų teigia asmeniškai pasinaudoję projektų paslaugomis -

Ar teko naudotis projektų teikiamomis nemokamomis interneto paslaugomis?

% skaičiuojamas nuo apklaustųjų, kurie žino konkrečius projektus

Apie pusė projektus „Bibliotekos pažangai“, „Langas į ateitį“ ir VIPT žinančių gyventojų siūlomomis šių projektų paslaugomis naudojosi patys arba turi pažįstamų ar šeimos narių, kurie pasinaudojo projektų paslaugomis.

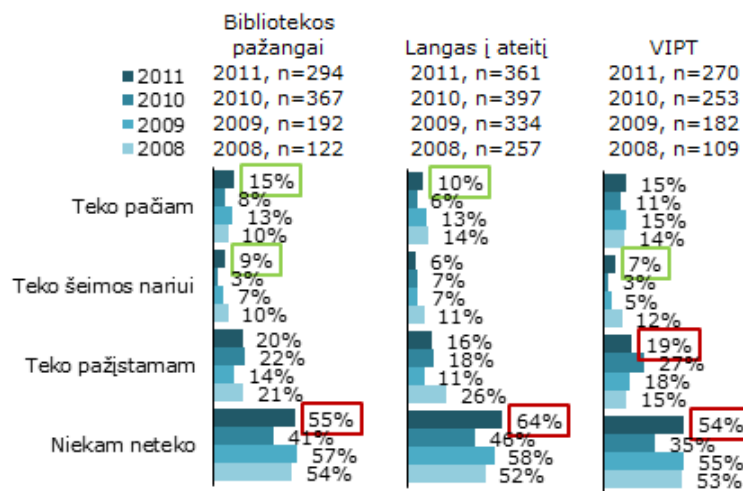
Patys projektų teikiamomis paslaugomis naudojosi kiek daugiau nei kas dešimtas apie projektus žinantis gyventojas (11%-16%). Apie dešimtadalis gyventojų turi šeimos narių, kurie naudojosi minėtomis paslaugomis, o dar penktadalis (18%-24%) teigė, jog šių projektų paslaugomis naudojosi jų pažįstami. Taigi, tik nedidelė dalis apie projektus informuotų gyventojų yra patys pasinaudoję projektų teikiamomis paslaugomis.

Lyginant su pernai metais, pasinaudojusiųjų projekto „Bibliotekos pažangai“ paslaugomis dalis tarp apie jį žinančių gyventojų, išaugo. Taip pat daugiau gyventojų, žinančių apie projektą „Bibliotekos pažangai“ nurodo, kad šio Projekto paslaugomis yra tekę pasinaudoti jų šeimos nariui. Taip pat pastebima, kad ir kitų projektų („Langas į ateitį“ bei VIPT) atveju šiais metais daugiau žmonių nurodo, kad asmeniškai naudojami šių projektų paslaugomis. Aiškių naudojimosi projektais tendencijų per pastaruosius 4 metus išskirti negalime.

Kaimo gyventojai kiek dažniau nurodo, kad projektų paslaugomis yra tekę naudotis jų šeimos nariams ar pažįstamiems, tuo tarpu miesto gyventojai dažniau nurodo, jog negirdėjo, kad kas nors iš jų aplinkos pasinaudojo šių projektų paslaugomis. Naudojimosi projektų paslaugomis pokyčių tendencijos atitinka bendrąsias tendencijas šalyje.

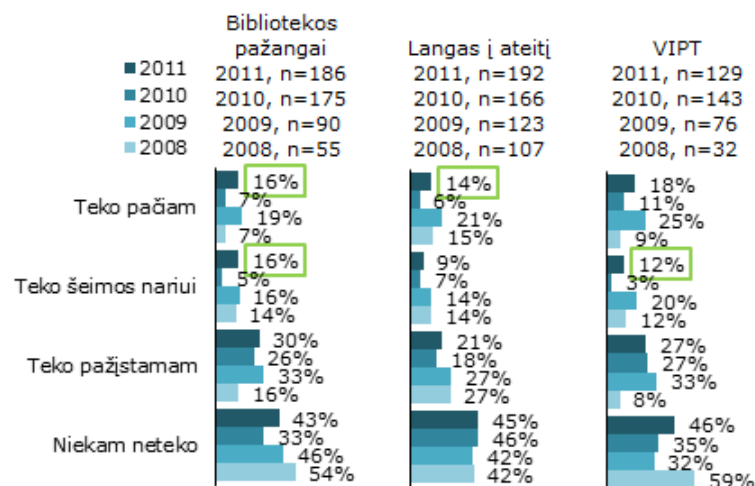
Ar teko naudotis projektų teikiamomis nemokamomis interneto paslaugomis?

% skaičiuojamas nuo miesto gyventojų, kurie žino konkrečius projektus

Ar teko naudotis projektų teikiamomis nemokamomis interneto paslaugomis?

% skaičiuojamas nuo kaimo gyventojų, kurie žino konkrečius projektus

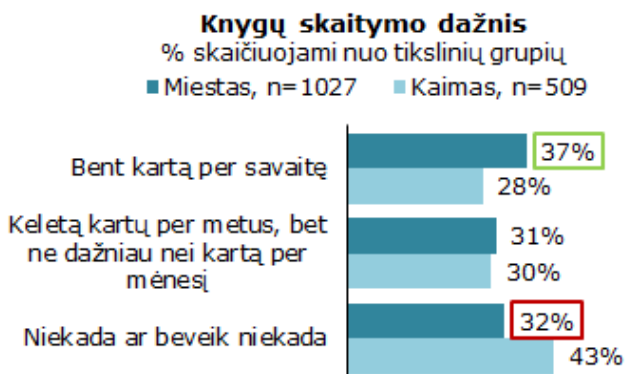

12. Gyventojų skaitymo ypatumai

- Moterys knygas skaito dažniau nei vyrai -

Paskutiniaisiais Projekto įgyvendinimo metais tyrimo metu gyventojams buvo užduota keletas papildomų klausimų apie tai, kaip dažnai jie skaito knygas ar spaudą, kiek ir kokio žanro knygų ir kokio tipo spaudos leidinius jie perskaitė per pastaruosius metus bei dėl kokių priežasčių jie skaito knygas.

Pagal knygų skaitymo dažnį galime išskirti tris gyventojų grupes: (1) tie, kurie knygas skaito dažnai, t.y. bent kartą per savaitę (34%); (2) „proginiai“ knygų skaitytojai (kurie knygas skaito bent keletą kartų per metus, bet ne dažniau nei kartą per mėnesį) (30%); pasyvūs skaitytojai (kurie beveik niekada ar niekada neskaito knygų) (36%).

dažniau teigia vyrai, asmenys, turintys vidurinę ar žemesnę išsimokslinimą, darbininkai, pensininkai, neįgalieji, bedarbiai, turintieji mažesnes pajamas. Taip pat pastebima, kad tie, kurie knygų neskaito/beveik neskaito, dažniau turi neigiamas nuostatas bibliotekos atžvilgiu.

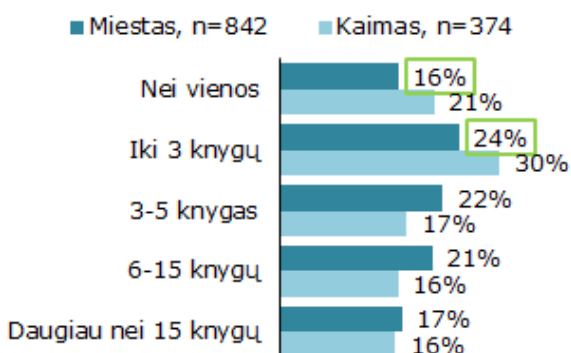
Aktyvių knygų skaitytojų kiek daugiau yra miestuose, niekada neskaitančių arba skaitančių labai mažai – kaimuose.

16% gyventojų per metus perskaito daugiau nei 15 knygų, kas penktas gyventojas (19%) perskaito nuo 6 iki 15 knygų arba nuo 3 iki 5 knygų (21%). Mažiau nei tris knygas per metus perskaito ketvirtadalis gyventojų (26%), o 18% gyventojų per metus neperskaito nei vienos knygos.

Dėsninga tai, kad moterys, dažniau skaitančios knygas, per metus perskaito ir daugiau knygų.

Per metus perskaitytų knygų skaičius

% nuo tikslinių grupių gyventojų, skaitančių knygas

Knygų skaitymo dažnis

% skaičiuojami nuo visų apklaustųjų, n=1536

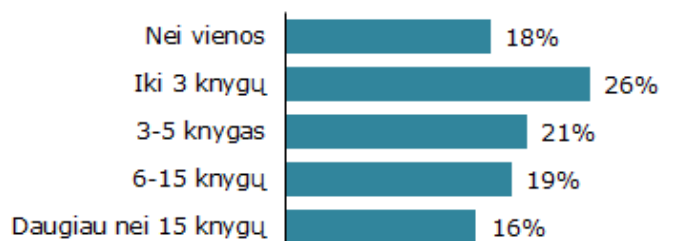
Kiekviena skaitytojų grupė pasižymi savitomis charakteristikomis:

1. aktyviems knygų skaitytojams kiek dažniau priskiriamos moterys, turintieji aukštąjį išsimokslinimą, tarnautojai, moksleiviai ir studentai, turintieji didesnes pajamas;
2. moteris, 15-34 metų gyventojus, turinčius aukštesnį nei vidurinę išsimokslinimą, dirbančius asmenis (ypač specialistai ir tarnautojai), namų šeimininkes, turinčius didesnes pajamas kiek dažniau galima priskirti „proginiams“ skaitytojams;
3. beveik niekada ar niekada neskaitantys knygų kiek

dažniau teigia vyrai, asmenys, turintys vidurinę ar žemesnę išsimokslinimą, darbininkai, pensininkai, neįgalieji, bedarbiai, turintieji mažesnes pajamas. Taip pat pastebima, kad tie, kurie knygų neskaito/beveik neskaito, dažniau turi neigiamas nuostatas bibliotekos atžvilgiu.

Per metus perskaitytų knygų skaičius

% skaičiuojami nuo skaitančių knygų gyventojų, n=1211

Nė vienos knygos per metus dažniausiai neperskaito vidurinę išsilavinimą turintys asmenys, pensininkai, bedarbiai, turintieji mažesnes pajamas. Iki trijų knygų per metus kiek dažniau perskaito 15-34 metų amžiaus gyventojai, darbininkai. Turintys aukštąjį išsimokslinimą, tarnautojai bei vadovai, turintieji aukštas pajamas yra linkę per metus perskaityti 5-16 knygų. Tuo tarpu daugiau nei 16 knygų per metus dažniausiai perskaito 55-74 metų asmenys, gyventojai su vidutinėmis pajamomis.

Daugiausiai gyventojų pastaraisiais metais skaitė romantinę literatūrą (44%). Maždaug kas trečias gyventojas skaitė detektyvus (32%), praktinio pobūdžio knygas (29%), profesinę (29%) ar savišvietai skirtą literatūrą (28%). 24% apklaustųjų teigė per paskutinius metus skaitę biografinę ar autobiografinę literatūrą. Apie penktadalis gyventojų skaitė klasikinę prozą (20%), fantastinę (19%) ar dokumentinę (18%) literatūrą. Mažiausiai populiarios knygos (skaitė 15% ir mažiau) – šiuolaikinė proza, poezija, publicistikos knygos, esė bei knygos apie meną.

Vyrai kiek dažniau yra fantastinės literatūros, detektyvų, dokumentinės literatūros mėgėjai, o moterys dažniau skaito romantinę literatūrą, klasikinę ir šiuolaikinę prozą, praktinio pobūdžio bei savišvietai skirtas knygas, poeziją bei knygas apie meną.

15-34 metų gyventojai kiek dažniau renkasi fantastinę literatūrą, 35-74 metų – detektyvus, o 55-74 metų gyventojai kiek dažniau skaito biografinę ar autobiografinę literatūrą, klasikinę prozą, poeziją ir publicistiką.

Miesto ir kaimo gyventojai iš esmės yra linkę skaityti to paties žanro knygas. Tik miesto gyventojai kiek dažniau renkasi dokumentinę ar profesinę literatūrą, tuo tarpu kaimo gyventojai kiek labiau nei miestiečiai linkę skaityti praktinio pobūdžio knygas.

Per metus perskaitytų knygų žanrai
% skaičiuojami nuo gyventojų, skaičiusių knygas per paskutinius 12 mėn., n=1008

Per metus perskaitytų knygų žanras
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų, skaičiusių knygas per paskutinius 12 mėn.

Knygų skaitymo priežastys

% skaičiuojami nuo gyventojų, skaitančių knygas, n=1216

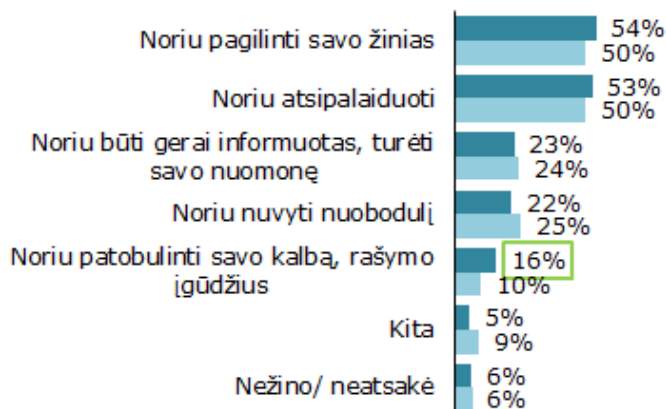

Galima išskirti dvi pagrindines knygų skaitymo priežastis, dėl kurių knygas skaito pusė gyventojų - noras pagilinti savo žinias (53%) ir noras atsipalaiduoti (52%). Taip pat knygos yra skaitomos dėl noro būti gerai informuoti, turėti savo nuomonę įvairiais klausimais arba galimybės tokiu būdu nuvyti nuobodulį (po 23%). 14% gyventojų skaitydami tobulina savo kalbą ir rašymo įgūdžius. Dalis gyventojų nurodė „kitas“ priežastis, dėl kurių jie skaito knygas: nes įdomu arba nes skaitymas yra pomėgis (po 23 gyventojus), yra „priversti“ (15 gyventojų), nes skaito knygas vaikams (4 gyventojai).

Knygų skaitymo priežastys

% nuo tikslinių grupių gyventojų, skaitančių knygas

■ Miestas, n=842 ■ Kaimas, n=374

Tam, kad atsipalaiduotų, knygas kiek dažniau skaito moterys, 35-74 metų gyventojai, dirbantys (ypač tarnautojai bei specialistai), turintieji didesnes pajamas, didelių miestų gyventojai.

15-34 metų gyventojai, asmenys su aukštesniu išsimokslinimu, tarnautojai, moksleiviai, studentai, turintieji didesnes pajamas kiek dažniau skaito todėl, kad nori pagilinti savo žinias bei patobulinti savo kalbą, rašymo įgūdžius.

Gerinti savo informuotumą ir formuoti savo nuomonę skaitant kiek labiau linkę turintieji aukštąjį išsimokslinimą, dirbantieji (ypač tarnautojai ir vadovai), studentai, turintys didesnes pajamas gyventojai.

Vyresnio amžiaus gyventojai, tarnautojai bei specialistai, pensininkai, neįgalieji, turintys mažesnes pajamas kiek dažniau nurodė, kad

skaitymas yra priemonė nuvyti nuobodulį.

Miesto gyventojai kiek dažniau skaito norėdami patobulinti savo kalbą bei rašymo įgūdžius.

Paklausti apie dažniausiai skaitomus laikraščius ir žurnalus, daugiau nei pusė gyventojų nurodė dažniausiai skaitantys spausdintus respublikinius (64%) ir regioninius (55%) dienraščius ar savaitraščius bei spausdintus žurnalus (56%). Kas antras gyventojas skaito naujienų portalus internete (47%). Ketvirtadalis (28%) gyventojų renkasi skaityti elektronines laikraščių versijas. Tuo tarpu elektroninius žurnalus dažniausiai skaito tik 10% gyventojų. Spausdintą užsienio spaudą dažniausiai skaito 6% gyventojų. Jokia forma laikraščių ir žurnalų neskaito 4% Lietuvos gyventojų.

Analizuojant laikraščių ir/ar žurnalų skaitymą pagal gyventojų socialines-demografines charakteristikas, pastebima, kad:

- respublikinę spaudą spausdintiniu formatu kiek dažniau skaito dirbantys asmenys, turintys didesnes pajamas ir gyvenantys didmiesčiuose;
- regioninius laikraščius spausdintiniu formatu kiek dažniau skaito pensininkai, bedarbiai, turintys mažesnes pajamas, vidutinio dydžio miestų, kaimo gyventojai;

Dažniausiai skaitomi laikraščiai ir žurnalai

% skaičiuojami nuo gyventojų, skaitančių knygas, n=1216

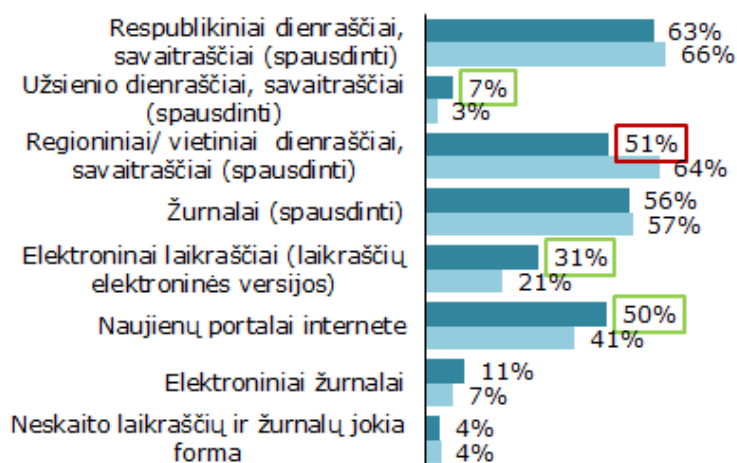

- spausdintus žurnalus kiek dažniau skaityti renkasi moterys, 35-54 metų gyventojai, dirbantys (ypač tarnautojai), asmenys, disponuojantys didžiausiomis pajamomis;
- elektroninius laikraščius bei naujienų portalus internete kiek labiau linkę skaityti 15-34 metų gyventojai, turintys aukštąjį išsimokslinimą, dirbantieji (ypač tarnautojai ir vadovai), studentai, asmenys su didesnėmis pajamomis, miestų gyventojai;
- nedirbantys asmenys kiek dažniau teigia žurnalų ir laikraščių neskaitantys jokia forma.

Dažniausiai skaitomi laikraščiai ir žurnalai

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių gyventojų, skaitančių knygas

■ Miestas, n=842 ■ Kaimas, n=374

13. Išvados ir apibendrinimai

Naudojimasis kompiuteriu bei internetu

Galimybę internetu naudotis namuose turi du trečdaliai šalies gyventojų. Trečdalis gyventojų tokios galimybės neturi nei namuose, nei darbe. Pastaraisiais metais pastebima, kad neturinčiųjų prieigos prie interneto namuose arba darbe palaipsniui mažėja, nes nuolat auga gyventojų galimybės internetu naudotis namuose. Nuolatinė ir reikšminga interneto sklaida gyventojų namų ūkiuose ypač stebima kaimuose. Sparčią interneto sklaidą kaime patvirtina ir tai, kad kaimuose nuolat (ypač pastaraisiais metais) auga aktyvių interneto vartotojų dalis (besinaudojančių internetu kasdien) ir kaimo gyventojų įgūdžiai naudotis interneto ištekliais.

Turintieji prieigą prie interneto paprastai juo naudojami namuose, o neturintys prieigos internetu nesinaudoja visai (90%). Tik 6% neturinčiųjų alternatyvios interneto prieigos internetu ateina naudotis į bibliotekas. Tarp visų Lietuvos gyventojų internetu bibliotekose nors kartą naudojosi taip pat sąlyginai nedidelė gyventojų dalis - 8% gyventojų. Be to, naudojimosi internetu bibliotekose dažnis yra pakankamai retas.

Projekto išskiriamos socialinės atskirties grupės – pensininkai, neįgalieji, bedarbiai – dažniau internetu galimybės namuose naudotis neturi, juo niekur nesinaudoja ir nejaučia jo poreikio.

Augančioms naudojimosi internetu galimybėms ir gerėjantiems gyventojų naudojimosi internetu įgūdžiams Projektas akivaizdžiai pastebimos įtakos neturi. Tikslinei Projekto grupei dažniau būdingas pasyvumas, apatija, todėl, vertinant visos šalies mastu, socialinės rizikos grupių atskirties Projektas taip pat nemažina

Naudojimasis vieša interneto prieiga

Vieša interneto prieiga yra viena iš alternatyvų, galinčių mažinti interneto prieigos namuose ar darbe neturinčių gyventojų informacinę izoliaciją. Tačiau ji nėra tokia populiari, kaip galima būtų tikėtis. Nors apie galimybę internetu naudotis bibliotekoje žino dauguma (82%) gyventojų (ir šios galimybės žinomumas nuolat auga), per pastaruosius metus vieša interneto prieiga pradėjo naudotis tik 2,5% Lietuvos gyventojų. Per ateinančius 6 mėnesius šia paslauga ketina pradėti naudotis 3% naujų vartotojų (dažniau moksleiviai ir studentai). Internetu bibliotekoje dažniausiai naudojasi turintys galimybes juo naudotis ir kitose vietose. Tuo tarpu kitur internetu nesinaudojantys asmenys juo retai kada naudojami ir bibliotekoje.

Skatinant naudojimąsi vieša interneto prieiga, didesnis dėmesys turėtų būti skiriamas toms gyventojų grupėms, kurios interneto prieigos neturi. Žinoma reikia įvertinti tai, jog potencialių vartotojų jose nėra daug - dauguma internetu nesinaudojančių gyventojų dalis tiesiog nejaučia tam poreikio.

Viešos interneto prieigos bibliotekoje potencialas, t.y. galimybė pritraukti naujų vartotojų, yra nedidelis tiek šalies mastu, tiek socialinės atskirties grupėse

Interneto teikiama nauda gyventojams

Nauda, kurią gauna gyventojai naudodamiesi internetu, nepriklauso nuo to, kur juo naudojama – namuose, darbe ar bibliotekoje. Interneto nauda dažniausiai siejama socialinėmis naudomis: naudojimasis internetu praturtina laisvalaikį, pagerina bendravimą. Dalis gyventojų internetą naudoja tikslingai, t.y. atlikdami darbus ar studijuodami, o daliai naudojimasis internetu atneša ir ekonominę naudą: sutaupo ar uždirba pinigų, užsisako prekes/paslaugas ir pan.

Naudos galimybės, kurias gyventojai galėtų gauti naudodamiesi funkciniais interneto ištekliais (sveikata, švietimas, e-valdžia), nėra pakankamai išnaudotos. Ši tendencija stebima tiek naudojantis internetu bibliotekoje, tiek kitose prieigos vietose.

Neišnaudotų (vis dar „nišinių“) interneto išteklių naudos turėtų būti komunikuojamos tiek plačiajai visuomenei, tiek viešos interneto prieigos vartotojams

Išplėsta bibliotekų misija

Vieša interneto prieiga bibliotekoje, praplėsdama siūlomų paslaugų paketą, iš dalies išplėtė ir šios institucijos misiją. Nors pagrindine bibliotekos funkcija išlieka knygų išdavimas, tarp įprastų bibliotekos teikiamų paslaugų atsirado ir naujų galimybių (galimybė nemokamai naudotis internetu, lankytis kompiuterinio raštingumo kursuose). Naujų bibliotekose teikiamų paslaugų žinomumas visuomenėje didelis (apie nemokamą internetą žino 76% gyventojų; 38% gyventojų žino apie kompiuterinio raštingumo kursus), tačiau tai nelemia tokio pat plataus naudojimosi šiomis paslaugomis. Jei nors kartą bibliotekose yra lankęsi didžioji dalis gyventojų (69%), o kas trečias (31%) joje lankėsi šiais metais, vieša interneto prieiga bibliotekose nors kartą naudojosi 19% gyventojų, o kompiuterinio raštingumo kursus išklausė tik 2% gyventojų.

Naujos bibliotekų galimybės labiau išplečia esamų bibliotekos lankytojų paslaugų pasirinkimą nei pritraukia naujų lankytojų

Informuotumas apie projektus, skirtus diegti viešą interneto prieigą

Nors projekto „Bibliotekos pažangai“ žinomumas visuomenėje nėra didelis, dauguma gyventojų žino apie galimybę bibliotekoje nemokamai naudotis internetu, o patį projektą vertina palankiai.

Galimybė nemokamai naudotis internetu bibliotekose iškomunikuota pakankamai

Bibliotekos įvaizdis

Yra aiškūs požymiai, kad per visą Projekto įgyvendinimo laikotarpį, vykdant intensyvią reklaminę ir viešinimo kampaniją apie naujas bibliotekų galimybes, bibliotekų įvaizdis visuomenėje beveik visais analizuojamais įvaizdiniais kriterijais nuolat gerėjo. Biblioteka daugumos gyventojų yra suvokiama pozityviai, tačiau ši nuomonė yra kur kas skeptiškesnė nei bibliotekų darbuotojų ar vadovų.

Apsilankymas bibliotekos lemia geresnės nuomonės apie biblioteką susiformavimą (bibliotekose pastaruoju metu lankęsi gyventojai ją vertina pozityviau nei joje lankęsi anksčiau ar visai nesilankę).

Nors lankymasis bibliotekose Projekto vykdymo laikotarpiu reikšmingai neišaugo, sustiprinti pozityvų bibliotekų įvaizdį visuomenės akyse Projekto viešinimo veiklos tikrai padėjo